

Fantastic Club

RAY BRADBURY

AICI SÎNT TIGRI

EDITURA ALBATROS

Fantastic Club

RAY BRADBURY

AICI SÎNT TIGRI

Traducere și postfață
de PETRE SOLOMON

EDITURA ALBATROS

Coperta : Reproducere după o pictură de
JACQUES WYRS (Franţa)

Dedicaţie

Când eram copil, în Midwest, aveam obiceiul să ies noaptea afară şi să mă uit la stele, plin de uimire.

Cred că orice băiat face la fel.

Când nu mă uitam la stele, alergam, în tenişii mei vechi sau nou-nouţi, ca să mă dau huţa în vreun copac, ca să înot în vreun heleşteu, sau ca să mă vâr în biblioteca oraşului pentru a citi despre dinozauri ori despre maşinile de explorat Timpul.

Cred că orice băiat face la fel.

Cartea de faţă este o carte despre acele stele şi despre acei tenişi. Îndeosebi despre stele, pentru că aşa am crescut, familiarizându-mă din ce în ce mai mult cu rachetele şi cu spaţiul cosmic, pe măsură ce înaintam spre vârsta de doisprezece, treisprezece şi paisprezece ani.

Asta nu înseamnă că am uitat de tenişi şi de puternica lor vrajă, precum veţi vedea în ultima povestire din acest volum, pe care am inclus-o nu din pricină că are ca temă Viitorul, ci din pricină că vă dă o oarecare idee despre ce fel de băiat eram, pe vremea când mă zgâiam la stele şi mă gândeam la anii ce vin.

Şi nici pe dinozauri nu i-am uitat, pe aceşti dinozauri îndrăgiţi de orice băiat; ei sunt prezenţi, la rându-le, în aceste pagini, laolaltă cu o Maşină care călătoreşte înapoi în Timp, pentru a strivi un fluture.

Aşadar, aceasta este o carte scrisă de un băiat care a crescut într-un orăşel din Illinois şi a apucat începutul Erei Spaţiale, aşa cum nădăjduise şi visase.

Dedic aceste povestiri tuturor băieţilor care se minunează de Trecut, aleargă grăbiţi în Prezent şi îşi pun mari speranţe în Viitor.

Stelele sunt ale voastre, dacă aveţi mintea, mâinile şi inima necesare pentru a le dobândi.

RAY BRADBURY
Los Angeles
28 martie 1962

R DE LA RACHETĂ

Era acolo un gard, de care ne lipeam feţele, simţind cum vântul se face mai cald — ne agăţam de gardul acela şi uitam cine suntem sau de unde venim, visând în schimb cine am putea fi şi unde am putea pleca…

Şi totuşi eram nişte băieţaşi, şi ne plăcea să fim nişte băieţaşi; trăiam într-un orăşel din Florida şi ne plăcea acest orăşel; ne duceam la şcoală, iar şcoala ne plăcea destul de mult, ne căţăram în copaci, jucam fotbal şi ne iubeam părinţii…

Dar, nu ştiu cum se face, în fiece oră, în fiece zi a săptămânii, era câte un minut sau câte o clipă când ne gândeam la flăcări şi la stele şi la gardul în spatele căruia adăstau… şi atunci iubeam mai presus de orice rachetele.

Gardul. Rachetele.

În fiecare sâmbătă dimineaţă…

Băieţii se întâlneau acasă la mine.

N-apuca bine soarele să răsară, că ei se porneau pe zbierete până când vecinii simţeau nevoia să scoată pe găurile de ventilaţie câte o armă cu gloanţe paralizante, poruncindu-le băieţilor să tacă, dacă nu vor să se prefacă în statui vreme de o oră — ia să vedem, vă convine?

— Suiţi-vă într-o rachetă, vârâţi-vă capetele în reactor! strigau atunci băieţii, bineînţeles de după gardul grădinii noastre. Bătrânul Wickard, vecinul nostru, era un foarte bun ţintaş cu pomenita armă.

În dimineaţa aceea de sâmbătă, o dimineaţă rece şi ceţoasă, zăceam în pat şi mă gândeam cum o feştelisem în ajun la examenul de semantică de la şcoală, când am auzit deodată, de sub fereastră, chiotele băieţilor. Nu era nici şase dimineaţa, peste Atlantic mai pluteau încă vălătuci groşi de ceaţă, iar vibratoarele aparatelor meteorologice de la colţurile străzilor abia începuseră să vâjâie, emiţând radiaţii pentru a alunga ceaţa; le auzeam gemetele plăcute, catifelate.

M-am dus la fereastră şi mi-am scos capul afară.

— O.K., piraţi ai spaţiului! Porniţi motoarele!

— Hei! îmi strigă Ralph Priory. Adineauri am auzit că astăzi se lansează un nou program! Zborul spre lună, cu o rachetă dotată

cu un motor nou, XL-3, care învinge gravitaţia într-o oră!

— Buddha, Mohamed, Alah şi alte zeităţi reale şi semimitologice! exclamai eu, depărtându-mă de fereastră cu atâta repeziciune, încât toţi băieţii se prăbuşiră în iarbă sub presiunea zborului meu.

M-am vârât într-un costum spaţial, mi-am pus ghetele, mi-am agăţat capsulele cu hrană sintetică la buzunarul, din şold — căci ştiam că nu vom avea parte de mâncare, şi nici măcar răgazul să ne gândim la ea pe ziua de azi — ci va trebui să ne umplem burta cu pastile când o să înceapă să ne ghiorăie maţele — şi m-am azvârlit în liftul-aspirator, pentru a coborî cele două etaje.

Pe gazon, cei cinci băieţi îşi muşcau buzele, ţopăind de colo până colo, încruntaţi.

— La capătul şinei e un marţian cu ochi de purice! le strigai eu, mânându-i cu o viteză de cinci mile pe oră.

În timp ce locomotiva cilindrică ne purta, şuierând, spre Rachetodromul aflat la o depărtare de vreo douăzeci de mile de orăşel (o călătorie de câteva minute), am simţit că am purici în burtă. Un băiat de cincisprezece ani nu are ocazia să asiste prea des la spectacolele cele mari; aproape în fiecare săptămână, erau lansate îndeobşte rachete mici, continentale. Acesta era însă un program grandios, printre cele mai grandioase… Luna, şi dincolo…

— Mi-e greaţă! îmi spuse Priory, atingându-mi braţul.

— Şi mie, îi răspunsei, înghiontindu-l la rândul meu. Ia ascultă, băiete, nu-i oare sâmbătă ziua cea mai potrivită din săptămână?

Am schimbat cu Priory zâmbete largi, pline de subînţelesuri. Ne-am pus de acord. Ceilalţi piraţi erau în regulă. Sid Rossen, Mac Leslyn, Earl Marnée — ştiau să se descurce, ca toţi băieţii, iubeau şi ei rachetele, dar aveam sentimentul că n-ar fi în stare să facă ceea ce eu şi Ralph aveam să facem într-o bună zi. Ralph şi cu mine doream stelele, mai mult decât am fi dorit câte un pumn de diamante alb-albastre.

Zbieram şi noi cu ceilalţi, râdeam cu ei, dar în mijlocul zbieretelor şi râsetelor, eu şi Ralph rămâneam tăcuţi. Cilindrul se opri deodată, scrâşnind, şi nimeni nu mai zbieră, nu mai râse şi nu mai alergă; toţi tăceau acum, înaintând încet, cu Ralph în frunte, şi toţi se îndreptau în aceeaşi direcţie, spre gard, ca să se agate de şipcile lui, fără să privească înapoi. Când am ajuns cu toţii acolo, uriaşa rachetă ieşi din baldachinul ei de material

plastic, ca dintr-un imens cort de circ interstelar, şi porni pe traiectoria-i luminoasă înspre punctul de foc; giganticul piedestal pe care era montată părea un stol de păsări-reptile din preistorie, ce-l hrăneau şi-l curăţau pe-acest monstru de foc, înainte de a-l trimite spre cerul unde avea să se mistuie ca-ntr-o vatră.

Mi s-a tăiat brusc răsuflarea. N-am mai tras aer în piept până-n clipa când racheta a ajuns departe pe pajiştea de beton, urmată de tractoarele ca nişte cărăbuşi acvatici şi de cilindrii enormi în care se ascundeau oameni; de jur împrejur maşinişti îmbrăcaţi în costume de azbest trebăluiau la tot felul de maşini, bâzâind, cârâind şi sporovăind în nişte radiofoane invizibile şi imperceptibile, deşi noi le puteam auzi şoaptele în mintea şi în inima noastră.

— Dumnezeule! exclamai eu într-un târziu.

— Dumnezeule milostiv! zise şi Ralph, lângă cotul meu.

Ceilalţi repetară formula.

Era şi cazul. O sută de ani de vise alese şi puse laolaltă pentru a făuri cel mai îndrăzneţ, mai frumos şi mai fulgerător dintre toate visele. Fiece linie era un foc solidificat, perfect, o flacără îngheţată, iar gheaţa asta aştepta să se topească acolo, în mijlocul unei câmpii de beton, gata să se deştepte cu un muget, să sară în sus şi să-şi izbească de Calea laptelui superbul şi stupidul cap, făcând să se prăvale stelele într-un vârtej de meteori incandescenţi. Simţeai că ar fi în stare să izbească nebuloasa „Sacului de cărbuni” drept în mijloc, pentru a-şi croi drum pe cer.

M-a atins şi pe mine, m-a atins atât de tare, încât am simţit ce înseamnă să doreşti aprig un lucru şi să suferi văzând că dorinţa nu ţi se împlineşte. Iar când astronauţii au pornit pe pistă în ultimul vehicul, fără să facă nici un zgomot, trupul meu s-a dus cu ei şi a intrat în ciudata lor armură albă, şi în coifurile lor bulbucate. Ce mândri şi nepăsători păreau! Ai fi zis că ieşiseră în formaţie la un meci de fotbal magnetic, pe unul din terenurile locale, pentru antrenament. Ei însă porneau spre Lună, se duceau acolo o dată la câteva săptămâni, iar mulţimile care obişnuiau să asiste nu mai erau de faţă, numai noi, băieţii, îi mai sâcâiam la plecare.

— Tii, ce n-aş da să merg cu ei! exclamai eu. Aş da orice!

— Ei, zise şi Mac, mi-aş da permisul pe-un an la locomotiva

cilindrică!

— Da, zău aşa!

Pentru noi, băieţii, era o ocazie rară — împărţiţi cum eram între jocurile acestei dimineţi şi artificiile foarte reale şi spectaculoase ale după-amiezii.

Apoi, pregătirile se terminară. După ce combustibilul fu încărcat în rachetă, oamenii se depărtară în goană de ea, ca nişte furnici care fug de un zeu de metal iar Visul se trezi şi, cu un ţipăt, ţâşni spre cer. Şi dispăru numaidecât, nelăsând altceva decât un abur tremurător şi fierbinte în văzduh, pe pământ şi în inimile noastre. În locul unde fusese adineauri, nu se vedea decât o cicatrice arsă şi o dâră de fum ca un nor cumulus.

— S-a dus! exclamă Priory.

Şi am început cu toţii să respirăm din nou, cu repeziciune, îngheţaţi acolo, pe pământ, de parcă am fi fost atinşi de gloanţele paralizante ale unei puşti gigantice.

— Aş vrea să cresc repede, am zis atunci. Aş vrea să cresc repede, ca să pot zbura cu racheta.

Mi-am muşcat buzele. Eram atât de tânăr! La o vârstă ca asta nu poţi pretinde să lucrezi în spaţiu. Trebuie să fii *ales. Ales.*

În cele din urmă, cineva — cred că Sidney — spuse:

— Hai să mergem la televizor acum.

Toţi încuviinţară, afară de mine şi de Priory. Noi am spus nu, iar ceilalţi au plecat, râzând pe nerăsuflate, sporovăind şi lăsându-ne pe mine şi pe Priory cu ochii ţintă la locul unde fusese nava.

Din pricina lansării ei ne pierise cheful pentru orice altceva.

Din pricina ei, aveam să dau greş la examenul de semantică, de luni.

Dar nu-mi păsa.

În asemenea momente eram recunoscător providenţei pentru inventarea alimentelor concentrate. Când stomacul ţi se reduce la un ghem de senzaţii, nu-ţi vine să-ţi tragi un scaun la o masă pe care se serveşte un prânz cald. Câteva tablete înghiţite în grabă înlocuiau perfect prânzul, fără ajutorul poftei de mâncare.

Toată ziua m-am gândit la rachetă, până noaptea târziu. În nopţile următoare starea mea s-a înrăutăţit atât de mult, încât a trebuit să recurg la aparatul de masaj şi la muzica lui Ceaikovski, pentru a închide ochii.

— Ascultă, tinere, îmi spuse profesorul în lunea aceea, dacă

lucrurile continuă aşa, va trebui ca la următoarea şedinţă a consiliului psihologic să te propun pentru altă clasă.

— Îmi pare rău, bâiguii eu.

Profesorul îmi aruncă o privire aspră.

— Ce fel de problemă te frământă? Trebuie să fie una foarte simplă şi de care eşti conştient.

— Da, domnule, sunt conştient, răspunsei eu, clipind din ochi. Dar nu-i deloc simplă. E foarte complexă. Pe scurt, e vorba de rachete.

— Va să zică, R de la Rachetă? zâmbi profesorul.

— Cred că da, domnule.

— Nu putem permite însă, tinere, ca problema asta să-ţi stingherească activitatea şcolară.

— Credeţi că am nevoie de un tratament hipnotic, domnule?

— A, nu! protestă profesorul, cercetând o fişă cu numele meu scris deasupra.

Simţeam un pietroi în stomac.

— Ştii, Christopher, îmi spuse profesorul privindu-mă ţintă, eşti cel mai bun din clasă.

Rămase pe gânduri o clipă, închizând ochii.

— Va trebui să ne ocupăm de o mulţime de alte lucruri, încheie el. Apoi mă bătu pe umăr şi adăugă: Bine, continuă-ţi treaba. Nu-ţi face griji.

Şi se depărtă.

Am încercat să-mi văd de treabă, dar degeaba — nu puteam să mă concentrez. În ziua aceea profesorul nu m-a slăbit din ochi şi s-a tot uitat la fişa mea, muşcându-şi buzele. Pe la orele două după-amiază a format un număr la receptorul de la pupitrul lui şi a discutat ceva cu cineva, timp de cinci minute.

N-am putut auzi ce-şi spuneau.

Dar când a pus la loc receptorul în furcă, s-a uitat la mine ţintă, cu o lumină stranie în ochi.

Un amestec de invidie, admiraţie şi milă. Avea o expresie niţeluş cam tristă, dar parcă şi fericită.

Da, ochii lui exprimau foarte mult. Dar restul feţei sale nu exprima nimic.

Mă făcea să mă simt ca un sfânt şi totodată ca un diavol.

În după-amiaza aceea, devreme, am plecat de la şcoală spre casă împreună cu Ralph Priory. I-am povestit lui Ralph ce se

întâmplase, iar Ralph a încruntat din sprâncene, cum face el de obicei.

Începusem să mă cam neliniştesc. Ralph îmi împărtăşea neliniştea, sporind-o astfel.

— Ia spune, Chris, crezi c-o să te elimine?

Locomotiva cilindrică se opri în staţie cu un şuierat. Am coborât şi am pornit agale.

— Nu ştiu, răspunsei eu.

— Ar fii o mare porcărie, spuse Ralph.

— Poate că am nevoie de o săpuneală psihiatrică zdravănă. Nu mai merge să-mi neglijez studiile în felul ăsta.

În faţa casei mele ne-am oprit şi ne-am uitat o clipă la cer.

— Stelele nu se văd ziua, spuse Ralph, dar noi le putem vedea, nu-i aşa, Chris?

— Aşa e.

— O să fim împreună, nu, Chris? Nu te pot da afară acum, fir-ar ai naibii! Suntem camarazi. N-ar fi corect.

N-am spus nimic, pentru că în gâtlejul meu nu era loc pentru altceva decât un nod enorm.

— Ce-i cu ochii tăi? mă întrebă Ralph.

— A, m-am uitat prea mult la soare. Intră în casă, Ralph!

Când am dat drumul la duş în baie am început să chiuim, dar chiotele noastre nu prea erau convingătoare — nici măcar când am dat drumul la apa rece.

În timp ce ne uscam la ventilatorul cu aer cald, m-am gândit la o sumedenie de lucruri. Literatura, îmi spuneam, e plină de oameni care se bat cu nişte duşmani crunţi, puternici. Ei pun la bătaie inteligenţa şi forţa lor împotriva tuturor piedicilor, până când înving sau sunt înfrânţi. Eu, însă, nu aveam în faţa mea nici un adversar vizibil. Conflictul se desfăşura în întregime în capul meu, lăsându-mi vânătăi şi răni pe care nu le putea vedea nimeni în afară de mine însumi şi de un psiholog. Era totuşi la fel de dureros.

— Ascultă, Ralph, i-am spus în timp ce ne îmbrăcam, eu duc un război.

— De unul singur? întrebă el.

— Nu te pot amesteca şi pe tine, pentru că e un război personal. De câte ori nu mi-a spus maică-mea: „Nu mânca atâta, Chris, ochii ţi-s mai mari decât stomacul!”

— De un milion de ori mai mari.

— Două milioane. Ei bine, Ralph, parafrazează. Tradu cuvintele astea în felul următor: „Nu mai *vedea* atâta, Chris, mintea ta e prea mare pentru trupul tău…” E un război între o minte care tânjeşte după nişte lucruri pe care trupul meu nu i le poate da.

— Înţeleg ce vrei să spui când afirmi că-i un război personal, rosti Priory, calm, scuturând din cap. În cazul ăsta, Christopher, sunt şi eu în război.

— Ştiam eu. Mă gândesc că ceilalţi băieţi au să renunţe cu timpul. Dar nu cred că noi doi, Ralph, vom renunţa vreodată. Cred că vom aştepta mereu.

Şedeam în mijlocul terasei superioare, luminată de soare, a casei şi încercam să verificăm nişte probleme pe caietele noastre de exerciţii. Priory nu se putea concentra. Nici eu de altfel. Priory dădu glas gândului pe care eu nu cutezam să-l rostesc:

— Chris, Consiliul pentru astronautica îşi *selecţionează* cadrele. Nu te poţi prezenta. Trebuie să *aştepţi.*

— Ştiu.

— Aştepţi din momentul când eşti îndeajuns de matur ca să simţi că îţi îngheaţă stomacul la vederea unei rachete trimise spre Lună, până când ţi se trec toţi anii, şi cu fiecare lună care trece speri că într-o dimineaţă un elicopter albastru va coborî din ceruri, pentru a ateriza pe gazonul tău, şi că din el va ieşi un astronaut elegant care va porni cu pas repejor pe alee şi va suna la poartă.

— Aştepţi elicopterul acela până la vârsta de douăzeci şi unu de ani. Atunci, în ultima zi a celui de-al douăzecilea an de viaţă, bei şi râzi în hohote, spunând că, zău, tot nu-ţi puneai la inimă treaba asta.

Şedeam amândoi acolo, adânciţi în gânduri.

— Nu vreau s-ajung la o astfel de deziluzie, Chris, urmă Priory. Am cincisprezece ani, întocmai ca şi tine. Dar dacă voi ajunge la vârsta de douăzeci şi unu de ani fără ca un astronaut să sune la poarta casei unde locuiesc, atunci…

— Ştiu, ştiu. Am stat de vorbă cu oameni care-au aşteptat degeaba. Şi dacă o să păţim şi noi la fel, Ralph, ei bine, o să ne îmbătăm amândoi şi pe urmă o să ne angajăm ca hamali la încărcarea vreunui cargou cu destinaţia Europa.

— Ca hamali, îngână Ralph, pălind.

Pe palier se auziră paşi repezi şi catifelaţi — era maică-mea.

— Bună, doamnă! o întâmpinai eu, surâzând.
— Hello. Hello, Ralph.
— Hello, Jhene.
Nu părea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani, în ciuda faptului că mă născuse şi mă crescuse, şi a faptului că lucra la Biroul guvernamental de statistică. Era o femeie subţire şi zveltă, veşnic cu zâmbetul pe buze; înţelegeam de ce o iubise atât de mult tata pe când trăia. Să ai un părinte e mai bine decât nici unul.
Priory se ridică în picioare. Bietul de el, fusese crescut într-un institut de pediatrie!
Jhene se apropie de Ralph şi-i atinse faţa cu mâna, spunându-i:
— Arăţi prost. Ce-i cu tine?
— Nimic, absolut nimic, răspunse Ralph, izbutind să surâdă.
Jhene n-avea nevoie de vreun îndemn.
— Poţi rămâne la noi peste noapte, Priory, îi spuse. Te vrem printre noi. Nu-i aşa, Chris?
— Bineînţeles.
— M-aş întoarce la institut, spuse Ralph, cam cu jumătate de glas, pe cât mi s-a părut. Dar fiindcă mă rugaţi, şi fiindcă Chris are nevoie de ajutor pentru lecţia de semantică de mâine, o să rămân şi-o să-l ajut.
— Eşti foarte generos, îi spusei.
— Dar mai întâi, am de făcut câteva comisioane. Mă întorc într-o oră.
După plecarea lui Ralph, maică-mea mă privi cu atenţie, apoi îşi trecu degetele prin părul meu, cu un gest delicat.
— Se întâmplă ceva, Chris.
Inima mea refuza să se destăinuie. Aştepta. În cele din urmă deschisei gura, dar Jhene continuă să vorbească:
— Se întâmplă ceva, undeva. Azi am primit la birou două telefoane. Unul de la profesorul tău, iar celălalt de la… nu pot spune de la cine. Nu vreau să spun nimic, până nu se întâmplă…
Inima mea începu din nou să vorbească, încet şi cu aprindere:
— Atunci nu-mi spune nimic, Jhene. Telefoanele alea…
Jhene îmi prinse mina între palmele-i calde şi catifelate şi-mi spuse, privindu-mă ţintă:
— Eşti atât de tânăr, Chris! Îngrozitor de tânăr!
Nu i-am răspuns.

— Nu ţi-ai cunoscut niciodată tatăl, urmă ea cu ochii strălucitori. Aş fi vrut să-l cunoşti. Ştii ce era, Chris?

— Da. Lucra într-un laborator de chimie, mai tot timpul sub pământ, la mare adâncime.

Maică-mea rosti pe un ton ciudat:

— Da, Chris, tatăl tău lucra adânc sub pământ, şi nu vedea niciodată stelele.

Simţeam că-mi urlă inima în piept.

— O, mamă, mamă…

De ani de zile nu-i mai spusesem „mamă”.

A doua zi dimineaţă, când m-am trezit, odaia era plină de soare, dar canapeaua pe care dormise Priory era goală. Am tras cu urechea. Nu l-am auzit bălăcindu-se sub duş, şi nici uscătorul electric nu bâzâia. Priory plecase.

I-am găsit bileţelul prins cu un ac pe uşa glisantă:

„Ne vedem la amiază, la şcoală. Maică-ta m-a rugat să-i fac un comision. A primit azi-dimineaţă un telefon şi mi-a spus că are nevoie de ajutorul meu. Cu bine, Priory”.

Priory să-i facă un comision Jhenei?! Ciudat! Jhene primise un telefon dimineaţa devreme…

M-am întors în odaia mea şi m-am aşezat pe canapea. În timp ce şedeam acolo, am auzit glasurile unor băieţi care mă strigau de pe terenul de tenis.

— Hei, Chris! Ai întârziat!

Mi-am scos capul pe fereastră.

— Vin acum.

— Nu, Chris.

Era maică-mea. Avea un glas liniştit şi cam straniu. M-am întors spre ea: stătea în spatele meu, chiar în pragul uşii, cu faţa palidă, trasă, marcată de suferinţă.

— Nu, Chris, repetă ea, încet. Spune-le să se ducă singuri, fără tine, azi.

Băieţii continuau, cred, să facă gălăgie afară, dar eu nu-i auzeam. Eram atent doar la mine şi la maică-mea, firavă, palidă şi sfioasă, în pragul odăii mele. Undeva departe, vibratoarele meteorologice începură să bâzâie şi să geamă.

M-am întors încet la fereastră şi m-am uitat în jos, la băieţi. Erau trei şi priveau în sus, cu gurile pe jumătate deschise într-un fel de zâmbet şi cu aparatele de semantică în mâinile lor

butucănoase.

— Ascultă, începu unul dintre ei — era Sidney.

— Îmi pare rău, Sid. Îmi pare rău, băieţi. Duceţi-vă fără mine. Nu pot veni azi. Ne vedem mai târziu, da?

— Salve, Chris!

— Da’ ce, eşti bolnav?

— Nu, dar… Duceţi-vă fără mine, băieţi. Ne vedem mai târziu.

Simţeam că mi se opresc vorbele în gât. M-am întors cu spatele la feţele lor întrebătoare, aţintite în sus, şi m-am uitat la uşă: maică-mea nu mai era acolo. Coborâse în tăcere scările. I-am auzit pe băieţi depărtându-se, fără prea mult zgomot, spre staţie.

În loc să iau liftul, am coborât încet scările.

— Unde-i Ralph, Jhene? o întrebai pe maică-mea.

Deşi se prefăcea că-i absorbită de pieptănarea lungului ei păr bălai cu un pieptene vibrator, îmi răspunse:

— L-am expediat. Nu voiam să fie şi el aici în dimineaţa asta.

— De ce nu m-am dus azi la şcoală şi-am rămas acasă, Jhene?

— Te rog să nu mă întrebi, Chris.

Înainte de a mai putea spune ceva, am auzit un vuiet în aer. Răzbea chiar prin pereţii insonorizaţi ai casei, ca o săgeată de muzică scânteietoare şi mă făcea să vibrez.

Am tras aer în piept. Teama, nesiguranţa şi îndoiala se spulberară numaidecât.

În clipa când am auzit sunetul acela, m-am gândit la Ralph Priory. *O, Ralph, dac-ai putea să fii şi tu aici!* Nu-mi venea nici mie să cred că-i adevărat. Nu-mi venea a crede că aud aievea nota aceea, deşi o auzeam cu întreaga mea fiinţă, cu trupul şi cu sufletul, nu doar cu urechile.

Sunetul se auzea acum mai aproape. Mi-era teamă să nu se depărteze. Dar nu se depărta, ci dimpotrivă, scăzând în intensitate, coborî în vecinătatea casei noastre, într-un vârtej de petale mari de lumină şi umbră; am ştiut atunci că era un elicopter de culoarea cerului. Încetă să mai huruie, iar în tăcerea aşternută, maică-mea se aplecă înainte, încordată, lăsând din mână pieptenul şi ţinându-şi răsuflarea.

În aceeaşi tăcere, am auzit nişte paşi grei pe rampa de jos. Nişte paşi pe care-i aşteptasem îndelungă vreme. Nişte paşi pe care mă temeam că n-o să-i aud niciodată.

Cineva atinse soneria.

Şi *am ştiut* atunci cine era.

Dar singurul gând ce mi-a trecut prin minte a fost: „Mă, Ralph, ce naiba ţi-a venit să pleci tocmai acum, când se-ntâmplă toate astea? Ce ţi-a venit?”

Omul arăta de parcă s-ar fi născut cu uniforma aceea pe el: îi era lipită pe trup ca un al doilea strat de piele, o piele de culoarea sării, smălţată ici-colo cu câte un punctişor sau o linioară albastră. O uniformă cât se poate de simplă şi totuşi perfectă, în spatele căreia stătea întreaga forţă musculară a Universului.

Numele lui era Trent. Vorbea pe un ton hotărât, într-un fel firesc, mergând drept la subiect.

Eu stăteam acolo, nemişcat, iar maică-mea stătea în celălalt capăt al încăperii, arătând ca o fetiţă speriată. Stăteam şi ascultam. Îmi amintesc doar câteva frânturi din conversaţia lor:

— …Gradele supreme, IQ. Percepţia A-l, curiozitatea triplu-A. Entuziasmul e necesar pentru durata lungă a învăţământului, opt ani…

— Da, domnule.

— …Discuţii cu profesorii de semantică şi psihologie…

— Da, domnule.

— …Şi nu uita, domnule Christopher…

Domnule Christopher!

— …Şi nu uita, domnule Christopher, că nu trebuie să ştie nimeni că ai fost selecţionat de către Consiliul pentru astronautica.

— Nimeni?

— Mama şi profesorul dumitale ştiu, desigur. Dar nimeni altcineva nu trebuie să afle. S-a înţeles?

— Da, domnule.

Trent zâmbi liniştit, stând acolo, cu mâinile-i mari pe şolduri.

— Îţi vine să întrebi de ce, nu-i aşa? De ce nu trebuie să le spui prietenilor dumitale? O să-ţi explic. E o formă de protecţie psihologică. Noi selecţionăm în fiecare an circa zece mii de tineri din miliardele care alcătuiesc populaţia globului. Din cei zece mii vor ieşi, cu opt ani mai târziu, trei mii de cosmonauţi de diferite specialităţi. Ceilalţi trebuie să se întoarcă în sânul societăţii. N-au reuşit, dar nu are rost ca lumea să ştie asta. În general, sunt eliminaţi încă în primele şase luni, dacă e cazul să fie eliminaţi. Şi e greu să te întorci şi să-ţi înfrunţi prietenii, spunându-le că n-

ai fost în stare să treci examenul la cea mai importantă profesie din lume. Iată de ce ne străduim să facem mai uşoară întoarcerea. Mai e însă şi un alt motiv. Tot unul psihologic. O jumătate din farmecul copilăriei îl constituie sentimentul superiorităţii asupra altor copii, gândul că eşti mai tare decât ei într-un fel sau altul. Interzicându-ţi să le spui camarazilor dumitale, noi îţi luăm o jumătate din plăcerea prilejuită de primirea în rândurile astronauţilor. În felul acesta ştim limpede dacă ai dorit să zbori în spaţiu din motive frivole, sau de dragul zborurilor spaţiale. Dacă îţi alegi această carieră împins de înfumurare eşti pierdut. Dacă o alegi pentru că nu poţi *altfel,* eşti fericit.

Şi, întorcându-şi capul spre maică-mea, îi spuse:

— Îţi mulţumesc, doamnă Christopher.

— O întrebare, domnule, îi spusei eu. Am un prieten. Ralph Priory. Locuieşte la un institut de pediatrie…

— Nu-ţi pot spune, fireşte, cum e cotat, dar e pe lista noastră, îmi răspunse Trent. E prietenul dumitale? Fireşte, ai vrea să fii cu el. O să-i verific dosarul. E la un institut, spui? Asta nu e bine. Dar o să vedem…

— Dacă aţi vrea! Mulţumesc.

— Vino sâmbătă la cinci după-amiază să mă vezi la rachetodrom, domnule Christopher. Până atunci, tăcere!

Ieşi, salutându-ne. Dispăru apoi în cer cu elicopterul.

Maică-mea veni repede lângă mine si-mi şopti: O, Chris, Chris!

Am rămas multă vreme îmbrăţişaţi, vorbind în şoaptă — ea îmi tot spunea ce bine o să fie pentru amândoi, dar mai ales pentru mine, ce cinste era — la fel ca pe vremuri, când oamenii posteau, şi făceau jurăminte, şi se duceau la biserică, şi tăceau, şi se rugau să fie vrednici de credinţa lor, trăind aidoma călugărilor şi preoţilor multor religii, în locuri depărtate, de unde se întorceau apoi în lume, pentru a duce o viaţă exemplară şi pentru a propovădui credinţa. Acum era la fel, dar într-o anumită privinţă acesta era un cin mult mai important, iar eu urmam să fac parte din el; şi chiar dacă nu voi mai fi fiul ei, voi fi al întregii lumi, voi fi tot ceea ce îşi dorise tatăl meu să fie, dar nu apucase sau nu avusese norocul să devină…

— Aşa e, aşa el şoptii eu. Îţi făgăduiesc că o să… Apoi adăugai, stăpânindu-mă: Dar spune-mi, Jhene, cum… cum o să-i comunicăm lui Ralph? Ce facem cu el?

— Îi spui că pleci, atâta tot, Chris. Foarte simplu. Nu-i spui mai mult decât atât. O să înţeleagă.

— Bine, Jhene, dar *tu*...

— Da, o să mă simt singură, Chris, îmi tăie ea vorba surâzând cu blândeţe. Dar o să am munca mea, şi-o să-l am pe Ralph.

— Vrei să spui că...

— Îl iau de la institut. O să locuiască aici, după plecarea ta. Asta voiai să-ţi spun, nu-i aşa, Chris?

Am dat din cap cu o senzaţie ciudată, parcă eram paralizat tot.

— Da, asta am vrut să-mi spui.

— O să fie un fiu bun. Aproape la fel de bun ca tine, Chris.

— O să fie straşnic!

I-am spus lui Ralph Priory că plec în Europa, ca să învăţ timp de un an într-o şcoală de acolo şi că maică-mea doreşte ca el să locuiască la noi, până la întoarcerea mea. I-am spus toate astea repede, cu un glas precipitat, de parcă mi-ar fi ars limba. Iar când am terminat, Ralph veni la mine şi-mi scutură mâna, apoi o sărută pe maică-mea pe obraz şi spuse:

— Voi fi mândru, foarte mândru.

În chip ciudat, Ralph nu mai întrebă nimic, nici despre motivele plecării, nici despre destinaţia ei, nici despre durata absenţei mele. Singurul lucru pe care-l putu spune, fu:

— Ne-am distrat grozav, nu-i aşa?

Şi nu mai scoase o vorbă, ca şi cum n-ar fi avut curajul să spună mai mult.

Era vineri seară, după un concert dat în amfiteatrul din centrul oraşului, şi ne întorceam toţi trei acasă — eu, Priory şi Jhene — râzând.

Nu-mi făcusem bagajul. Priory îmi atrase atenţia asupra acestui lucru, în treacăt, fără să insiste. Eu, însă, n-aveam nevoie să-mi fac bagajul, căci toate nevoile mele personale aveau să-mi fie asigurate de altcineva, în următorii opt ani.

Profesorul meu de semantică mă chemă la telefon, ca să-mi ureze noapte bună.

Apoi ne-am dus la culcare. Înainte de a adormi, m-am tot gândit că fusese ultima noapte petrecută cu Jhene şi cu Ralph. Da, chiar ultima.

Şi nu eram decât un băiat de cincisprezece ani!

Apoi, pe întuneric, chiar înainte să adorm, Priory se răsuci

încet pe canapeaua lui şi, întorcându-şi spre mine fata solemnă, îmi şopti:

— Chris...

Tăcere.

— Chris, eşti încă treaz?

Era ca un ecou stins.

— Da.

— Tu nu mai *aştepţi,* nu-i aşa, Chris?

Înţelegeam ce vrea să spună. Nu-i puteam răspunde. I-am spus:

— Sunt groaznic de obosit, Ralph.

Se trase înapoi, se culcă la loc şi-mi şopti:

— Aşa m-am gândit, că tu *nu mai aştepţi.* E grozav, Chris! E grozav!

Şi întinzând mâna spre mine, mă ciupi de braţ, uşor.

Pe urmă, am adormit amândoi.

Era sâmbătă dimineaţă. Băieţii zbierau pe-afară; glasurile lor umpleau ceaţa matinală. L-am auzit pe moş Wickard deschizând gaura de ventilaţie şi scoţându-şi afară arma cu gloanţe paralizante.

— Tăceţi! strigă bătrânul către băieţi, dar nu părea supărat.

Era tabietul lui de sâmbătă dimineaţă. Îi auzeam pe băieţi chicotind.

Priory se trezi şi mă întrebă:

— Chris, să le spun că astăzi nu te duci cu ei?

— Nu le spune nimic!

Jhene se depărta de uşă, merse la fereastră şi, aplecându-se, strigă — părul bălai îi părea prins într-o bentiţă de ceaţă:

— Hei, băieţi, Ralph şi Chris coboară numaidecât!

— Ce-nseamnă asta, Jhene? exclamai eu.

Jhene se apropie de noi şi ne spuse:

— O să vă petreceţi sâmbăta întocmai aşa cum vi-o petreceaţi de obicei, adică împreună cu ceilalţi.

— Mă gândisem să stau cu tine, Jhene.

— Ce fel de sărbătoare ar mai fi, acum?

Jhene ne servi micul dejun, apoi ne sărută pe obraji şi ne împinse afară pe uşă, drept în braţele băieţilor.

— Băieţi, azi nu mergem la rachetodrom.

— De ce să nu mergem, Chris?

Pe feţele lor se citea o adâncă nedumerire. Era pentru prima

oară că nu voiam să merg cu ei acolo.

— Glumeşti, Chris!

— Sigur că glumeşte.

— Ba nu glumeşte deloc, spuse Priory. Vorbeşte cât se poate de serios. Şi nici eu nu vreau să merg. Mergem *în fiecare* sâmbătă. Devine ceva obositor. Las' că mergem săptămâna viitoare.

— Păi…

Deşi era limpede că sunt nemulţumiţi, nu se duseră singuri: fără noi nu mai era, cică, nici o plăcere.

— La naiba, o să mergem săptămâna viitoare! Sigur că da. Ce-ai de gând, Chris?

Le-am spus ce aveam de gând.

Ne-am petrecut dimineaţa jucând nişte jocuri la care renunţasem de multă vreme, apoi ne-am fâţâit într-un vagonet pe nişte linii vechi şi ruginite de cale ferată, ne-am plimbat într-o pădurice din afara orăşelului, am fotografiat nişte păsări, am înotat, iar în tot acest timp eu mă gândeam la un singur lucru: că e ultima zi.

Am făcut tot ce făceam de obicei sâmbătă — toate prostiile — şi nimeni în afară de Ralph nu ştia că eu voi pleca. Ora cinci se apropia din ce în ce. La patru, le-am spus „la revedere" băieţilor.

— De ce aşa devreme, Chris? Ce faci astă-seară?

— Treceţi pe la mine la opt, le răspunsei. Mergem să vedem noul film cu Sally Gibberts.

— Fain!

Eu şi Ralph ne-am dus acasă.

Maică-mea nu era acolo, dar îşi lăsase o parte din fiinţa ei, zâmbetul, glasul şi cuvintele, imprimate pe o rolă de audio-film pe patul meu; am luat rola, am vârât-o în aparat şi am proiectat filmul pe perete — părul bălai, faţa albă şi cuvintele ei rostite cu o voce potolită:

„Nu-mi plac despărţirile, Chris. M-am dus la laborator pentru o lucrare suplimentară. Noroc. Toată dragostea! Când te voi revedea, vei fi un bărbat".

Asta era tot. Priory aştepta afară, în timp ce eu urmăream filmul — de patru ori mi l-am pus. „Nu-mi plac despărţirile, Chris. M-am dus la laborator… Noroc. Toată dragostea…"

Făcusem eu însumi un film în ajun. L-am lăsat în aparatul de proiecţie, unde-l pusesem. Filmul spunea doar „la revedere".

Priory mă însoţi o jumătate din drum. Nu voiam să-l las să se urce cu mine în vehiculul care avea să mă ducă la rachetodrom. I-am spus, strângându-i mâna cu putere:

— Ne-am distrat bine azi, Ralph.

— Da. Ei, Chris, ne vedem sâmbătă viitoare, ce zici?

— Aş vrea să pot spune „da”.

— Spune „da”, oricum. Sâmbătă viitoare — pădurea, băieţii, rachetele, moş Wickard şi puşca lui…

Am râs amândoi.

— Desigur. Sâmbătă viitoare, devreme. Ai… ai grijă de mama *noastră,* da, Priory?

— E o întrebare stupidă, nătângule!

— Aşa e.

— Chris!

— Da?

— O s-aştept. Aşa cum ai aşteptat şi tu, deşi acum nu mai trebuie să aştepţi. O s-aştept.

— Poate că n-o s-aştepţi mult, Priory. Sper că nu.

I-am împuns braţul. Mi l-a împuns şi el pe-al meu.

Portiera vagonului se închise. Vehiculul se urni, lăsându-l în urmă pe Priory.

Am coborât la rachetodrom. Până la clădirea administraţiei erau vreo cinci sute de iarzi. Mi-au trebuit parcă zece ani ca să-i străbat.

— Data viitoare când te voi vedea, vei fi un bărbat…

— Să nu spui nimănui…

— O s-aştept, Chris…

Vorbele astea îmi clocoteau în inimă, nu voiau să iasă de acolo, iar ochii mi-erau împăienjeniţi.

M-am gândit la visele mele. Cu racheta spre Lună. Nu va mai fi doar o parte din mine, o parte a *visului* meu. Voi fi eu însumi o parte din acest vis.

Umblând aşa, mă simţeam mic, mic de tot.

Racheta spre Londra tocmai îşi lua zborul, în cursa de după-amiază, în vreme ce eu coboram pe rampă spre birouri. Rampa vibra, făcându-mi inima să se înfioare.

Începusem să mă maturizez, îngrozitor de repede.

M-am uitat la rachetă, până când cineva pocni din călcâie, salutându-mă în grabă:

— C. M. Christopher?

— Da, domnule, îngăimai eu. La datorie, domnule.

— Pe aici, Christopher. Pe poarta aceea. Pe poarta aceea, şi dincolo de gard…

De gardul acela, de care ne lipeam feţele, şi de care rămâneam agăţaţi, sub vântul din ce în ce mai cald, uitând cine suntem şi de unde venim, pentru că visam cine am putea fi şi unde am putea ajunge…

Gardul acela, unde stătuseră nişte băieţi cărora le plăcea să fie băieţi, şi care locuiau într-un orăşel ce le era drag, după cum le erau dragi şi şcoala, şi fotbalul, şi părinţii…

Nişte băieţi care, în fiece oră, în fiece zi, în fiece săptămână se gândeau la flăcări şi la stele şi la gardul înapoia căruia adăstau… Nişte băieţi care iubeau mai presus de orice rachetele…

Mamă, Ralph, o să ne revedem! O să mă întorc!

Mamă!

Ralph!

Şi trecui dincolo de gard.

SFÂRŞITUL ÎNCEPUTULUI

În clipa când simţi că soarele asfinţeşte şi stelele răsar, opri maşina de cosit. Iarba proaspăt tăiată, care-i răcorise faţa şi trupul, se ofili încetişor. Da, răsăriseră stelele, palide la început, dar din ce în ce mai strălucitoare pe bolta limpede şi pustie. Auzi cum se închide uşa ce dădea spre verandă şi simţi că nevastă-sa îl priveşte, aşa cum privea el însuşi noaptea.

— Aproape că-i timpul, rosti ea.

Omul scutură din cap; n-avea nevoie să se uite la ceas. În goana clipelor, se simţea când foarte bătrân, când foarte tânăr, când îngheţat, când înfierbântat. Deodată avu senzaţia că-i departe, la zeci de mile. Era propriu-i fiu, vorbind cu hotărâre în glas şi gesticulând cu însufleţire, pentru a-şi acoperi bătăile inimii şi neliniştea ce-l cuprindea în clipa când se vâra în uniforma nou-nouţă, când controla proviziile de alimente, tuburile cu oxigen, casca presurizată şi costumul spaţial — şi îşi întorcea ochii spre cerul din ce în ce mai plin, aşa cum şi-i întorceau în noaptea asta toţi oamenii de pe Pământ.

Redeveni grabnic el însuşi, tatăl fiului, cu mâinile încleştate pe mânerul maşinii de cosit.

— Vino să te-aşezi pe verandă, îl chemă nevastă-sa.

— Trebuie să lucrez.

Ea coborî treptele şi porni spre el, pe pajişte.

— Nu-ţi face griji din pricina lui Robert, o să se descurce.

— Dar totul e atât de neobişnuit! se auzi el spunând. Nu s-a mai făcut niciodată aşa ceva. Gândeşte-te: o rachetă cu om la bord e lansată azi-noapte pentru a construi prima staţie spaţială! Dumnezeule, e cu neputinţă! Nu poate exista nici o rachetă, nici o rampă de lansare, nici o numărătoare inversă, nici un tehnician, iar eu n-am nici un fiu cu numele de Bob. Toată povestea asta e prea fantastică pentru mine!

— Atunci de ce te zgâieşti la cer?

— Păi, astăzi către prânz, în timp ce mă duceam la birou, am auzit pe cineva râzând în hohote. Uluit, am rămas nemişcat ca o stană de piatră în mijlocul străzii: chiar *eu* râdeam! De ce? Pentru că până la urmă *ştiam* ce-o să facă Bob în noaptea asta, în sfârşit, *credeam.* Nu folosesc niciodată cuvântul „sfânt”, dar

aşa mă simţeam — ca un sfânt, în mijlocul străzii aceleia aglomerate. Apoi, pe la jumătatea după-amiezii, m-am surprins fredonând un cântec. Îl ştii şi tu: „Roţile se învârtesc, hăt-departe în văzduh”… Şi iar m-a pufnit râsul. Fireşte, e vorba de staţia spaţială, mi-am spus. Roata cea mare, cu spiţele ca nişte ţevi goale, pe care Bob va trăi şase sau opt luni, înainte de a se întoarce pe Pământ. În drum spre casă, mi-am amintit alte cuvinte ale cântecului: „Credinţa mână roata cea mică, Dumnezeu împinge roata cea mare…” Îmi venea să sar în sus, să zbier, să-mi iau eu însumi zborul!

Nevastă-sa îi atinse braţul, spunându-i:

— Dacă tot stăm afară, măcar să ne instalăm comod.

Aduseră două balansoare în mijlocul pajiștii şi se aşezară, în vreme ce stelele se topeau într-o pulbere fină, presărată de la o zare la alta.

— E ca şi cum am aştepta focurile de artificii aprinse la Sisley Field, în fiecare an, rosti nevastă-sa într-un târziu.

— Azi-noapte e lume mai multă…

— Mă gândesc că un miliard de oameni se uită la cer în clipa asta, cu gura căscată.

Aşteptau, simţind cum pământul se mişcă sub balansoarele lor.

— Cât o fi ceasul?

— Opt fără unsprezece.

— Totdeauna ştii ora exactă — pesemne că ai un ceasornic în cap.

— Astăzi nu pot greşi. O să fiu în stare să-ţi spun, cu o secundă înainte de lansarea rachetei. Uite! Avertismentul: încă zece minute!

Văzură cum în partea apuseană a bolţii se desfac patru flori de foc roşu care, după ce pâlpâiră în vântul de deasupra deşertului, coborâră în tăcere spre pământul menit să le stingă.

În întunericul ce se înstăpânise din nou, soţ şi soţie tăceau, fără să se legene în balansoarele lor.

— Opt minute, spuse el după un timp… Şapte minute…

Apoi, după o pauză parcă mai lungă:

— Şase…

Nevastă-sa, dându-şi capul pe spate, privi stelele de deasupra ei şi şopti:

— De ce? închise ochii şi spuse apoi: De ce rachetele? De ce

tocmai în noaptea asta? De ce toate astea? Aş vrea să ştiu.

El îi cercetă faţa, palidă în reflexele imensului praf stelar al Căii Lactee. Deşi simţea nevoia să-i răspundă, o lăsă să vorbească.

— Nu-i ca pe vremuri, când oamenii întrebau de ce se caţără unii pe muntele Everest, şi li se răspundea: Pentru că muntele e acolo… N-am priceput niciodată: pentru mine nu era un răspuns.

„Cinci minute”, se gândi el. Auzea ticăitul timpului, în ceasul-brăţară… „Roţile se învârtesc… Credinţa mână roata cea mică… Dumnezeu împinge roata cea mare…” Patru minute!… Acum oamenii erau instalaţi în rachetă, ca într-un stup, tabloul de comandă era plin de lumini…

Buzele începură să i se mişte.

— Nu ştiu decât un singur lucru, că e sfârşitul începutului. Epoca de piatră. Epoca de bronz. Epoca de fier… De aici înainte vom înghesui toate epocile astea sub un singur nume, menit să desemneze vremea când oamenii umblau pe pământ, auzeau cum ciripesc păsările dimineaţa şi mureau de invidie. O vom boteza poate Epoca terestră, sau poate Epoca gravitaţiei. Milioane de ani ne-am luptat cu gravitaţia. Pe vremea când eram doar nişte amibe şi peşti, ne-am luptat ca să ieşim din mare, fără ca gravitaţia să ne strivească. Ajunşi cu bine pe ţărm, ne-am luptat ca să stăm în picioare, fără ca gravitaţia să ne frângă noua invenţie — şira spinării; ne-am zbătut ca să putem umbla fără să ne poticnim, ca să putem alerga fără să cădem. Gravitaţia ne-a ţinut în frâu vreme de un miliard de ani, ne-a batjocorit cu vânturi şi nori, cu viermi şi lăcuste. Ceea ce e cu adevărat măreţ în noaptea asta este faptul că ea marchează sfârşitul Gravitaţiei şi al epocii care-i va purta numele. Nu ştiu unde anume va fi fixată limita ei, la perşi, care visau covoare zburătoare, sau la chinezi, care, în inocenţa lor, celebrau zilele onomastice şi Anul nou cu focuri de artificii şi jerbe de flori, sau la vreuna din neverosimilele minute ori secunde din era următoare. Dar ne aflăm la capătul unei încercări care a durat un miliard de ani, al unei încercări îndelungate şi, pentru noi, oamenii, onorabilă.

Trei minute… două minute şi cincizeci şi nouă de secunde… două minute şi cincizeci şi opt de secunde…

— Eu însă tot nu ştiu de ce, spuse nevastă-sa.

Două minute… *Gata? gata? gata?* Glasul de departe al spicherului de la radio, exclamând: *Gata! gata! gata!*

*Răsp*unsurile repezi, stinse, date de cei din racheta zbârnâitoare. *Verificaţi! Verificaţi! Verificaţi!*

Chiar dacă vom da greş cu prima rachetă, din noaptea asta, îşi spunea, vom trimite încă una, şi încă una, vom zbura spre toate planetele, iar mai târziu spre toate stelele. Vom continua, până când cuvintele mari ca „nemuritor” sau „veşnic” vor căpăta un sens. Da, cuvinte mari, asta vrem. De când e lumea. Din clipa când am început să ne mişcăm limba în gură, am întrebat: Ce înseamnă toate astea? Nici o altă întrebare n-avea noimă, câtă vreme moartea ne îngheţa spinările cu suflarea ei. Dar întrebarea asta se va spulbera, dacă ne vom instala pe zece mii de lumi ce se vor roti în jurul a zece mii de sori străini. Omul va fi la fel de infinit ca şi spaţiul. El va dăinui, aşa cum dăinuie şi spaţiul, în vecii vecilor. Indivizii vor muri, fireşte, ca totdeauna, dar istoria noastră se va prelungi departe în timp, atâta cât vom simţi nevoia să vedem în viitor; iar certitudinea că vom supravieţui în veci ne va da sentimentul de siguranţă, şi răspunsul pe care l-am căutat totdeauna. Dăruiţi cu viaţă, vom putea să păstrăm acest dar şi să-l transmitem infinitului. Iată un ţel care merită strădania de a-l atinge.

Balansoarele continuau să şuşotească în iarbă.

„Un minut.”

— Un minut, rosti el cu glas tare.

— Ah! oftă nevastă-sa, întinzându-şi mâna spre a lui. Sper că Bob…

— O să fie bine!

— O, Doamne, ai grijă…

„Treizeci de secunde.”

— Fii atentă acum!

„Cincisprezece, zece, cinci…”

— Fii atentă!

„Patru, trei, doi, unu!”

— Uite! Uite! Acolo, acolo!

Se ridicară amândoi în picioare, cu un strigăt. Balansoarele se răsturnară, căzând în iarbă. Bărbatul şi femeia se legănară, mâinile lor încercară să se găsească, să se prindă. Văzură cum cerul se colorează şi străluceşte, iar peste vreo zece secunde uriaşa cometă ţâşni în văzduh, arzându-l, stingând stelele şi zburând ca o flacără, pentru a deveni o nouă stea în pulberea Căii Lactee, din nou vizibilă. Bărbatul şi femeia se ţineau de

mână, ca şi cum s-ar fi poticnit pe marginea unei stânci neverosimil aplecată deasupra unui hău, atât de adânc şi de negru, încât părea fără fund. Ridicându-şi privirile, se auziră suspinând şi plângând. Abia după multă vreme se simţiră în stare să vorbească.

— Şi-a luat zborul, nu-i aşa?

— Da…

— E în regulă, nu-i aşa?

— Da, da…

— Nu s-a prăbuşit, nu?

— Nu, nu, e în regulă, Bob e în siguranţă.

În cele din urmă se depărtară unul de celălalt. El îşi pipăi faţa şi-şi privi degetele umede, bâiguind:

— O să… o să…

Mai aşteptară cinci minute, apoi încă zece, până ce retina, ecranul întunecos din capetele lor, începu să-i doară de atâta lumină — parcă ar fi fost milioane de bobiţe de sare scânteietoare. Fură nevoiţi să-şi închidă ochii.

— Bine, spuse femeia. Acum hai în casă!

El însă nu se putu urni. Doar mâna lui se întinse, parcă de la sine, spre mânerul maşinii de cosit. Înţelegându-şi gestul, spuse:

— Mai am puţin de lucru…

— Dar nu vezi nimic!

— Ba, văd destul de bine. Trebuie să isprăvesc treaba. Pe urmă o să stăm pe verandă puţin, înainte de a intra în casă.

O ajută să ducă înapoi balansoarele pe verandă, o rugă să se aşeze, apoi se întoarse şi apucă mânerul maşinii. Maşina. Roţile care se învârtesc. O maşină simplă, pe care o ţii în mâini, pe care o împingi înainte, şi înapoia căreia umbli filozofând în tihnă. Zgomotul ei, urmat de o linişte caldă. Huruit de roţi, urmat de pasul catifelat al gândului.

Sunt bătrân, am un miliard de ani, îşi spuse. Am un minut, adică. Sunt înalt de un centimetru, ba nu, de zece mii de mile! Mă uit în jos şi nu-mi pot vedea picioarele, atât de departe au ajuns.

Împinse maşina. În jurul lui cădea iarba, foşnind moale. Îi adulmecă mireasma, îmbătându-se cu ea, simţind că, prin el, întreaga omenire se scaldă în sfârşit în apele răcoroase ale izvorului tinereţii.

În timp ce se scălda astfel, îşi aminti din nou cântecul acela

despre roţi, care spunea că harul şi credinţa sunt undeva, în mijlocul acestui cer, unde o singură stea cuteza acum să se mişte, printre milioanele de stele încremenite.

Apoi încetă să mai cosească iarba.

FLUIERUL DE CEAŢĂ

Acolo, departe de uscat, înconjuraţi de apa rece, aşteptam în fiece noapte venirea ceții; şi ea venea, iar noi ungeam cu ulei maşinăria de aramă şi aprindeam farul de sus, din foişorul de piatră. Simţindu-ne ca două păsări pe bolta cenuşie, Medunn şi cu mine trimiteam raze roşii, apoi albe, şi iarăşi roşii, în calea navelor singuratice. Iar dacă ele nu ne zăreau lumina, rămânea întotdeauna vocea noastră, strigătul puternic şi profund al fluierului nostru de ceaţă, care vibra prin zdrenţele negurii, punând pe fugă pescăruşii speriaţi, ce se risipeau ca nişte pachete de cărţi de joc, şi stârnind valurile, înalte şi spumegânde.

— Ducem o viaţă de pustnici, dar te-ai obişnuit cu ea, nu-i aşa? mă întrebă Medunn.

— Da, îi răspunsei. Slavă Domnului, eşti un om vorbăreţ.

— Mâine e rândul tău să te duci pe uscat, spuse el, zâmbind. Ca să dansezi cu fetele şi să bei gin.

— La ce te gândeşti, Medunn, când te las aici singur?

— La tainele mării.

Medunn îşi aprinse luleaua. Era pe la orele şapte şi un sfert, într-o seară rece de noiembrie; în turn era cald, farul îşi răsucea coada în sute de direcţii, fluierul de ceaţă bâzâia în gâtlejul lung al turnului. Nu exista nici un orăşel pe coastă, până la o distanţă de o sută de mile mai la vale, doar un drum care şerpuia singuratic spre mare, printr-un tărâm pustiu, un drum cu câteva maşini, iar până la stânca noastră erau două mile de apă rece, brăzdată în răstimpuri de câte o navă.

— Tainele mării, repetă Medunn visător. Ştii, oceanul e ca un fulg uriaş de zăpadă, cel mai fantastic fulg de zăpadă. Se dă de-a dura şi se umflă mereu, căpătând mii de forme şi culori, fiecare unică în felul ei. Ciudat. Într-o noapte, cu ani în urmă, eram singur aici, şi deodată toţi peştii mării au ieşit la suprafaţă. Ceva îi făcea să înoate spre golf şi să rămână aici, parcă tremurând, şi zgâindu-se la lumina roşie, albă şi iarăşi roşie a farului, încât le puteam vedea ochii caraghioşi. M-am înfiorat. Semănau cu o coadă de păun mare, care se tot mişca. Până la miezul nopţii au stat acolo. Apoi, fără zgomot, milioanele alea de peşti dispărură.

Poate că veniseră aici anume ca să se închine la ceva — aşa îmi făcea impresia. Ciudat. Gândeşte-te însă cum le apare lor turnul ăsta, care se înalţă la şaptezeci de picioare deasupra apei, cu lumina divină ţâşnind dintr-însul, şi cu vocea lui de căpcăun. Peştii aceia n-aveau să se întoarcă niciodată, dar nu crezi că, un timp, li s-a părut că sunt în prezenţa unei Fiinţe Supreme?

Înfiorat, m-am uitat la întinsa pajişte verde a mării, care se pierdea spre Nicăieri.

— A, marea e plină de taine!

Medunn clipi din ochi, pufăind nervos din pipă. Toată ziua fusese nervos, fără să-mi spună de ce.

— Căci, în ciuda tuturor maşinăriilor noastre şi a aşa-ziselor submarine, vor mai trece încă zece mii de secole până să punem piciorul pe fundul real al pământurilor scufundate, în împărăţiile de basm de acolo, şi până să cunoaştem *adevărata* groază. Gândeşte-te, acolo, în adânc, e încă anul 300 000 înainte de Cristos. În vreme ce noi defilam, cu surle şi trâmbiţe, pe pământ, tăindu-ne unii altora ţările şi capetele, ei trăiau în adâncurile reci ale mării, la douăsprezece mile sub suprafaţa ei, într-o eră la fel de străveche precum barba unei comete.

— Da, e o lume veche.

— Vino cu mine. Am să-ţi arăt ceva, ceva deosebit.

Am urcat cele optzeci de trepte, vorbind pe îndelete. Când am ajuns sus, Medunn a stins lumina, ca să alunge reflexele din geamurile mate. Ochiul enorm al farului se răsucea cu graţie, zumzăind, în găvanul lui bine uns. Fluierul de ceaţă şuiera ritmic, la fiecare cincisprezece secunde.

— Face zgomot ca un animal, nu-i aşa? îmi spuse Medunn, scuturând din cap. Ca un animal uriaş şi singuratic, urlând în noapte. Stând aici, pe muchea a zece miliarde de ani, strigă către Adâncuri: Sunt aici, sunt aici, sunt aici! Iar Adâncurile îi răspund, da, îi răspund… Te afli aici de trei luni, Johnny, aşa că e mai bine să te pregătesc. Cam în această perioadă a anului, adăugă el scrutând întunericul şi ceaţa, farul e vizitat de ceva.

— Cârduri de peşti, ca alea despre care-mi vorbeai?

— Nu, e altceva. Nu ţi-am spus până acum, pentru că ai fi putut crede că-s ţicnit. Dar în seara asta trebuie să-ţi spun, nu mai pot amâna, deoarece, dacă nu mă-nşală calendarul de anul trecut, noaptea asta e chiar noaptea când trebuie să se arate. N-o să intru în detalii, va trebui să vezi cu ochii tăi. Aşază-te aici.

Dacă vrei, mâine poţi să-ţi faci bagajul şi să pleci cu şalupa, să-ţi iei maşina parcată pe dana pentru bărci şi să porneşti spre vreun orăşel din interior, cu luminile aprinse. N-o să te împiedic, nici n-o să te mustru. S-a mai întâmplat şi acum trei ani, dar acum e prima seară că am pe cineva lângă mine, ca să verifice. Aşteaptă şi fii atent.

Trecu o jumătate de ceas, în care timp am schimbat doar câteva şoapte. Pe urmă, când am obosit să tot aşteptăm, Medunn începu să-mi vorbească de ideile lui. Avea anumite teorii, chiar în legătură cu fluierul de ceaţă.

— Într-o zi, cu mulţi ani în urmă, un om mergea pe ţărmul rece şi întunecat, ascultând vuietul oceanului. „Avem nevoie de un glas care să răsune peste ape, ca să avertizeze navele, îşi spunea el. Voi făuri eu însumi un astfel de glas. Un glas ca timpul şi ca ceaţa; un glas ca un pat gol ce stă lângă tine toată noaptea, ca o casă goală căreia îi deschizi uşa, sau ca nişte copaci desfrunziţi, toamna. Un sunet ca acela scos de păsările care zboară spre miazăzi, cârâind, ca al vântului de noiembrie sau ca al mării ce se izbeşte de ţărmul rece şi aspru. Voi făuri un sunet atât de solitar, încât să nu scape auzului nimănui, un sunet la auzul căruia orice om să înceapă a plânge în adâncul sufletului, simţind că focul căminului său e mai fierbinte; un sunet care, auzit de la distanţă, să-i facă pe oameni să se bucure că trăiesc într-o casă. Voi făuri un aparat sonor, căruia oamenii îi vor da numele de fluier de ceaţă, un aparat al cărui sunet să-i facă să simtă jalea veşniciei şi amărăciunea vieţii prea trecătoare.”

În clipa aceea se auzi fluierul de ceaţă.

— Am născocit povestea asta, pentru a încerca să-ţi explic de ce fiinţa aceea se întoarce în fiece an la Far. Cred că vine la chemarea fluierului de ceaţă…

— Bine, dar…

— Sst! mă întrerupse Medunn. Uite colo!

Şi-mi făcu semn cu capul spre adâncurile mării. Ceva înota spre Far.

După cum am mai spus, era o noapte rece; în turn era frig, lumina se aprindea şi se stingea, iar fluierul de ceaţă îşi tot trimitea chemările prin vălătucii de negură. Nu puteai vedea departe, şi nici desluşit, dar zăreai totuşi marea adâncă mişcându-se în preajma pământului noptatic, neted şi liniştit, de culoarea noroiului. În turnul înalt nu eram decât noi doi, şi iată că

deodată am zărit — foarte departe la început — o încreţitură, urmată de un val, apoi un vârtej de spumă. Şi deodată, la suprafaţa apei reci ieşi un cap, un cap mare, tuciuriu, cu nişte ochi enormi, urmat de un gât interminabil! Capul se ridica la vreo patruzeci de picioare deasupra apei, pe un gât zvelt, tuciuriu şi frumos. Abia atunci ieşi la iveală din adâncuri şi trupul, ca o insuliţă de coral negru, cu scoici şi crustacee. Monstrul îşi scutură coada. Cred că, de la cap la coadă, avea o lungime de nouăzeci până la o sută de picioare.

Nu mai ştiu ce am spus, dar am spus ceva.

— Linişteşte-te, băiete, linişteşte-te! îmi şopti Medunn.

— E cu neputinţă! am bâiguit eu.

— Nu, Johnny, *noi* suntem cu neputinţă. E aşa cum a fost cu zece milioane de ani în urmă. *El* nu s-a schimbat. *Noi* şi pământul ne-am schimbat, am devenit imposibili. Da, *noi!*

Monstrul înota încet, cu o mişcare maiestuoasă, departe pe apele îngheţate. Fuioare de ceaţă tot zburau în jurul lui, atingându-l în treacăt. Unul dintre ochii monstrului prinse şi reţinu lumina farului nostru — roşie, albă, roşie, albă — şi ne-o trimise înapoi, ca pe-un disc azvârlit pe sus, cuprinzând o solie într-un cod primitiv. Era la fel de tăcut ca şi ceaţa prin care înota.

— O fi vreun dinozaur! exclamai eu, ghemuindu-mă pe podea şi ţinându-mă de balustrada scării.

— Da, unul din specia dinozaurilor.

— Dar specia s-a stins!

— Ba nu, s-a ascuns numai, în adâncurile oceanelor, în cele mai adânci dintre adâncuri. Spune, Johnny, nu-i aşa că e sugestiv acest cuvânt — *Adâncuri?* Într-un asemenea cuvânt simţi toată răceala, şi întunecimea, şi adâncimea lumii.

— Ce ne facem?

— Ce să facem? Nu putem pleca, avem slujba noastră. Şi apoi, suntem mai la adăpost aici decât pe orice şalupă care-ar încerca să tragă la mal. Fiinţa asta e mare cât un distrugător, şi aproape la fel de rapidă.

— Dar de ce vine tocmai *aici?*

În clipa următoare am aflat şi răspunsul. Fluierul de ceaţă îşi rosti chemarea. Iar monstrul îi răspunse.

Un strigăt răzbea printr-un milion de ani de apă şi ceaţă. Un strigăt atât de chinuit şi de solitar, încât m-am cutremurat tot. Monstrul striga către turn. Fluierul de ceaţă răsuna. Monstrul mai

scoase un strigăt. Fluierul de ceaţă sună. Monstrul îşi deschise botul enorm şi colţos, iar sunetul ce ieşi din el era însuşi sunetul fluierului de ceaţă. Un sunet solitar, intens şi depărtat. Sunetul singurătăţii, al pustietăţii oceanului, al nopţii reci. Acesta era sunetul.

— Ştii acum de ce vine aici? îmi şopti Medunn.

Am dat din cap.

— Tot anul, monstrul ăsta nefericit se ţine departe, la vreo mie de mile pe mare, poate la o adâncime de douăzeci de mile, şi aşteaptă — poate că are un milion de ani în cârcă. Gândeşte-te, aşteaptă de un milion de ani! Tu ai fi în stare să aştepţi atâta? Poate că-i ultimul din specia lui. Aşa îmi face impresia. În orice caz, cu cinci ani în urmă au venit aici nişte oameni şi au înălţat acest far. Şi fluierul lor de ceaţă a început să sune, trimiţându-şi chemările spre locul unde monstrul stătea scufundat în somn şi-n amintirile unei lumi în care existau mii de fiinţe aidoma lui, nu ca acum, când e singur, singur într-o lume ce nu-i făcută pentru el, o lume în care trebuie să se ascundă. Dar semnalele fluierului de ceaţă se aud şi se sting, iar monstrul se urneşte din fundul mâlos al oceanului, ochii lui se deschid ca lentilele unui aparat fotografic, întreaga lui fiinţă se mişcă, încet-încet, pentru că pe umeri îi atârnă povara grea a oceanului. Fluierul de ceaţă răsună, familiar, prin sute de mile de apă, cazanele din pântecele monstrului se încing, şi iată-l că începe să se ridice, încet-încet, la suprafaţă. Hrănindu-se cu sumedenie de scrumbii, crevete şi meduze, se ridică lent, în lunile de toamnă, în septembrie, când începe ceaţa, în octombrie, când ceaţa se face mai deasă, iar fluierul îşi înteţeşte chemările, şi iată că, târziu în noiembrie, după ce a tot urcat câteva picioare în fiecare oră, ajunge aproape de suprafaţă. Trebuie să se mişte încet, căci ar exploda dacă ar ieşi numaidecât la suprafaţă. Îi trebuie trei luni întregi ca să se ridice la suprafaţă, şi apoi încă multe zile ca să înoate prin apele reci până la Far. Iată-l aşadar, Johnny, pe cel mai uriaş monstru al creaţiunii, aici, în noapte. Farul îl cheamă, cu gâtul lui lung ca şi al său, răzbind deasupra apei, cu un trup la fel ca al său şi — mai ales — cu un glas la fel ca al său. Înţelegi acum, Johnny, înţelegi?

Fluierul de ceaţă se auzi din nou.

Monstrul îi răspunse.

Îl vedeam şi ştiam — un milion de ani de aşteptare în

singurătate, a unei fiinţe care n-avea să se mai întoarcă niciodată. Un milion de ani de surghiun în fundul mării, un timp lipsit de noimă, căci cerul se golea de păsările-reptile, mlaştinile se zvântau pe continente, ursul şi tigrul cu colţi de spadă se scufundau în iadul lor, iar oamenii alergau ca nişte furnici albe pe dealuri.

Fluierul de ceaţă răsună din nou.

— Anul trecut, urmă Medunn, făptura aceea a înotat toată noaptea, de jur împrejur, de jur împrejur. Nu cuteza să se apropie prea mult, cred că era perplexă. Sau poate i-era teamă. Şi niţeluş ciudă, pentru că bătuse atâta drum. Dar a doua zi, pe neaşteptate, ceaţa s-a ridicat, iar soarele a răsărit din nou, pe un cer albastru ca o icoană. Iar monstrul a înotat departe de căldură şi linişte, şi nu s-a mai întors. Presupun că a stat şi-a meditat un an de zile, cumpănind pe toate feţele cele văzute.

Monstrul era acum la numai vreo sută de iarzi, şi striga la fluierul de ceaţă, care striga la el. Când lumina farului îi atinse, ochii monstrului scăpărară ca focul şi ca gheaţa, ca focul şi ca gheaţa.

— Aşa e viaţa, conchise Medunn. Cineva aşteaptă întotdeauna pe un altul, care nu se mai întoarce niciodată acasă. Întotdeauna o fiinţă iubeşte pe alta, mai mult decât aceasta o iubeşte pe ea. Iar după un timp îţi vine să distrugi fiinţa pe care o iubeşti, ca să nu te mai facă să suferi.

Monstrul înota spre Far.

Fluierul de ceaţă răsună din nou.

— Să vedem ce se întâmplă, îmi spuse Medunn.

Şi deconectă fluierul de ceaţă.

Tăcerea ce se aşternu în clipele următoare era atât de intensă, încât ne puteam auzi bătăile inimii în clopotul de sticlă al turnului; auzeam parcă şi mişcarea lină, uleioasa, a luminii.

Monstrul se opri ca îngheţat. Ochii lui enormi ca nişte lanterne clipiră. Botul i se căscă. Şi scoase un fel de muget, ca bubuitul unui vulcan. Începu apoi să-şi scuture capul încolo şi încoace, ca şi cum ar fi vrut să caute sunetele pierdute acum în ceaţă. Zgâindu-se la Far, mugi din nou. Apoi ochii i se aprinseră. Ridicându-se şi bătând apa, se năpusti spre turn, cu furie.

— Medunn, conectează la loc fluierul! îi strigai.

Medunn căută pe bâjbâite comutatorul, dar chiar în clipa când îl nimeri, monstrul se ridică iarăşi. I-am zărit labele uriaşe

abătându-se spre turn, aidoma unor peşti strălucind în năvodul de lumină dintre gheare. Ochiul enorm din partea dreaptă a capului său zbuciumat scapără în faţa mea ca un cazan, în care aş fi putut să mă prăbuşesc urlând. Turnul se zgudui. Fluierul de ceaţă ţipă, monstrul urlă şi, îmbrăţişând turnul, izbi în sticlă, care se sparse deasupra noastră.

Medunn îmi strigă, apucându-mă de braţ:

— Repede, jos!

Turnul se legănă, tremură şi începu să cedeze. Fluierul de ceaţă şi monstrul urlau. Coborârăm scările, poticnindu-ne, gata-gata să cădem.

— Repede!

Am ajuns jos, în clipa când turnul se prăvălea spre noi. Ne-am ghemuit sub scări, în mica pivniţă de piatră. Aceasta începu să se cutremure, sub ploaia de stânci abătute asupra ei. Fluierul de ceaţă încetă brusc să mai ţipe. Monstrul se lăsă cu toată greutatea pe turn. Turnul se nărui. Eu şi Medunn am îngenuncheat unul lângă altul, ţinându-ne strâns, în timp ce lumea noastră sărea în aer.

Când se isprăvi totul, nu mai rămase nimic altceva decât bezna, şi apa care clipocea izbindu-se de pietre. Şi celălalt sunet.

— Ascultă! îmi spuse Medunn liniştit. Ascultă!

Am aşteptat o clipă. Apoi am auzit. Întâi o bolboroseală ca aceea făcută de aerul absorbit de un tub uriaş, apoi bocetul jalnic şi desperat al monstrului solitar se revărsă în valuri asupra noastră; duhoarea greţoasă a trupului său umplea văzduhul, la un pas de pivniţa noastră. Monstrul deschise botul şi gemu. Turnul nu mai era. Lumina nu mai era. Farul care-l chemase pe monstru de la o distanţă de un milion de ani, nu mai era. Iar monstrul îşi deschidea botul, scoţând nişte sunete grozave. Sunetele unui fluier de ceaţă. În noaptea aceea, oamenii de pe navele care vor fi trecut în largul mării, şi care nu vor fi zărit lumina, şi nimic altceva, îşi vor fi spus, auzind sunetele acelea: E fluierul de ceaţă al Farului singuratic din golf. Totu-i în ordine. Înseamnă că am ocolit promontoriul.

Aşa au mers lucrurile până la capătul nopţii.

Soarele era fierbinte şi strălucea galben în după-amiaza zilei următoare, când echipa de salvare veni să ne scoată din pivniţa noastră acoperită de stânci.

— Turnul s-a prăbuşit, le spuse Medunn pe un ton grav. S-a prăbuşit din cauza unor fisuri provocate de valuri.

Şi mă ciupi de braţ.

Nu era nimic de văzut. Oceanul era calm, cerul albastru. Dar din materia verzuie ce acoperea pietrele turnului prăbuşit şi stâncile de pe ţărm, emana o duhoare de alge. O mulţime de muşte bâzâiau prin preajmă. Oceanul spăla ţărmul golaş.

Peste un an fu construit un nou far, dar între timp eu căpătasem o slujbă în orăşel, o nevastă şi o căsuţă plăcută, care, în nopţile de toamnă, răspundea o lumină gălbuie; uşile-i erau încuiate, pe horn ieşea fum. Cât despre Medunn, rămăsese şef peste noul far, construit din beton armat, potrivit propriilor sale indicaţii. „Pentru orice eventualitate”, spusese el.

Farul cel nou a fost gata în noiembrie. Într-o seară, târziu, m-am dus singur cu maşina, mi-am parcat-o, apoi am privit întinderea cenuşie a apelor şi am ascultat de departe semnalele noului fluier de ceaţă — o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori pe minut.

Monstrul?

N-avea să se mai întoarcă niciodată.

— S-a dus, îmi spuse Medunn. S-a dus înapoi în Adâncuri. A învăţat că în lumea asta nu poţi iubi nimic prea mult. S-a întors în Adâncuri ca să aştepte încă un milion de ani. Săracul de el! Aşteaptă şi tot aşteaptă acolo, în timp ce omul vine şi pleacă, pe planeta astă măruntă şi jalnică! Aşteaptă şi aşteaptă!

Şedeam în maşină şi ascultam. Nu puteam vedea farul sau lumina din golful singuratic. Auzeam însă fluierul, fluierul de ceaţă. Suna ca glasul monstrului.

Şedeam acolo, şi aş fi vrut să pot spune ceva.

RACHETA

Fiorello Bodoni se trezea adeseori noaptea pentru a asculta gemetele rachetelor pe cerul întunecat. Se depărta tiptil de pat, sigur că nevastă-sa doarme, şi ieşea afară în noapte. Măcar pentru câteva clipe scăpa de mirosul de mâncare rânced din căsuţa de pe malul râului. Îşi lăsa, o clipă, sufletul să zboare singur prin spaţiu, pe urmele rachetelor.

În noaptea asta, stătea pe jumătate gol în întuneric şi se uita la şuvoaiele de foc care bolboroseau în văzduh: rachetele, în drumul lor lung spre Marte, Saturn şi Venus.

— Va să zică aşa, Bodoni!

Acesta tresări.

Pe o ladă, lângă râul domol, şedea un bătrân care se uita şi el la rachete, în tăcerea nopţii.

— A, dumneata erai, Bramante?

— În fiecare noapte vii aici, Bodoni?

— Doar ca să respir aer curat.

— Da? Eu unul vin ca să văd rachetele, zise bătrânul Bramante. Eram un băieţaş când au început. Au trecut de-atunci optzeci de ani, şi n-am pus niciodată piciorul într-o rachetă.

— Eu o să călătoresc odată şi-odată într-o rachetă, spuse Bodoni.

— Eşti nebun! exclamă Bramante. N-o să poţi călători niciodată. Lumea asta e a oamenilor bogaţi. Bătrânul îşi scutură capul încărunţit şi adăugă: în tinereţea mea, ziarele scriau cu litere de foc: „LUMEA VIITORULUI! Ştiinţă, Confort şi Viaţă Modernă pentru toţi!”... Ha! Ha! Optzeci de ani... Viitorul a devenit Azi! Şi zburăm noi oare în rachete? Nu! Trăim în cocioabe întocmai ca strămoşii noştri.

— Poate că fiii mei, zise Bodoni.

— Nu! Nici fiii fiilor tăi! răcni bătrânul. Bogătaşii sunt cei care au şi vise, şi rachete!

Bodoni şovăi o clipă, apoi spuse:

— Bătrâne, am pus deoparte trei mii de dolari. Mi-au trebuit şase ani ca să-i strâng. Pentru a-i învesti în utilajul de care am nevoie în meseria mea. Dar de-o lună încoace, sunt treaz în fiecare noapte. Ascult vuietul rachetelor şi mă gândesc. Iar în

noaptea asta m-am hotărât. Unul dintre noi va zbura spre Marte!

Ochii lui negri străluceau.

— Eşti un prost! îl repezi Bramante. Cum o să puteţi alege? Care dintre voi o să zboare? Dacă zbori tu, nevastă-ta te va urî, pentru că vei fi mai aproape de Dumnezeu, în spaţiu. Când, peste mulţi ani, o să-i povesteşti despre uimitoarea ta expediţie, n-o s-o roadă invidia?

— Nu, nu!

— Ba da! Dar copiii tăi? Îşi vor aminti ei oare cu recunoştinţă de tăticul lor, care-a zburat spre Marte în vreme ce ei au rămas pe Pământ? Ce ţel absurd le-ai fixa băieţilor?! S-ar gândi toată viaţa la rachetă. N-ar mai putea să doarmă, de dorul ei, la fel ca şi tine acum. Ar prefera să moară decât să renunţe la zbor. Nu le pune în faţă un asemenea ţel, te previn! Lasă-i să se împace cu sărăcia lor. Îndreaptă-le privirea spre mâinile lor şi spre atelierul tău, nu spre stele.

— Bine, dar…

— Să presupunem c-ar zbura nevastă-ta. Ce-ai simţi tu, ştiind că ea a *văzut* şi tu nu? Ea ar căpăta o aureolă de sfântă. Ai ajunge să te gândeşti s-o arunci în râu. Nu, Bodoni, mai bine cumpără-ţi un concasor, de care ai oricum nevoie, şi zdrobeşte-ţi visele, prefă-le în ţăndări!

Bătrânul se depărta, privind spre râu, în ale cărui ape se răsfrângea cerul străbătut de rachete.

— Noapte bună, îi spuse Bodoni.

— Somn uşor, răspunse celălalt.

Când pâinea prăjită sări din grătarul de argint, Bodoni aproape că ţipă. Nu închisese ochii toată noaptea. Printre copiii lui nervoşi, alături de nevastă-sa masivă ca un munte, se zbuciumase, privind în gol. Bramante avea dreptate. Mai bine ar fi investit banii. De ce să-i pună deoparte pentru călătoria în spaţiu, când un singur membru al familiei ar fi putut să zboare cu racheta, în timp ce restul s-ar fi chinuit pe Pământ, pradă unor doruri mistuitoare?

— Fiorello, mănâncă-ţi pâinea prăjită, îi spuse nevastă-sa.

— Mi-e gâtul uscat, Maria, îi răspunse Bodoni.

Copiii dădură buzna în odaie — cei trei băieţi bătându-se pentru o rachetă — jucărie, iar cele două fete purtând în braţe nişte păpuşi făcute după chipul şi asemănarea locuitorilor de pe

Marte, Venus şi Neptun — manechine verzi, cu câte trei ochi galbeni şi câte douăsprezece degete.

— Am văzut racheta cum zboară spre Venus! strigă Paolo.

— Tii, ce-a mai vâjâit când şi-a luat zborul! şuieră Antonello.

— Copii! zbieră Bodoni, ducându-şi mâinile la urechi.

Se zgâiră la el: i se întâmplă rareori să zbiere. Bodoni se ridică de la masă.

— Luaţi aminte cu toţii, le spuse el. Am destui bani ca să plătesc costul unei călătorii spre Marte, pentru unul dintre noi.

Începură să chiuie în cor.

— Înţelegeţi? Unul dintre noi. Care să fie?

— Eu, eu, eu! strigară copiii.

— Tu, spuse Maria.

— Ba tu! îi răspunse Bodoni.

Tăcură toţi.

Copiii îşi schimbară gândul.

— Să plece Lorenzo — e cel mai mare.

— Să plece Miriamne — e fată.

— Gândeşte-te ce-ai putea să vezi acolo, îi spuse Maria soţului ei, dar cu un glas tremurător şi cu o privire stranie. Meteorii, ca nişte peşti. Universul. Luna. Trebuie să plece unul care să poată povesti la întoarcere. Tu ştii să povesteşti.

— Prostii! Tu ştii să povesteşti la fel de bine.

Toţi tremurau.

— Uitaţi-vă, spuse Bodoni, stânjenit.

Şi, rupând nişte paie de diferite lungimi dintr-o mătură, adăugă:

— Paiul cel mai scurt câştigă. Alegeţi!

Şi le întinse paiele, în pumnul strâns. Începură să tragă, solemn, paiele, pe rând.

— Un pai lung.

— Un pai lung.

— Un pai lung.

Copiii ispràviseră.

În încăpere se făcuse linişte. Rămâneau două paie. Bodoni simţi un junghi în inimă.

— Hai, Maria, şopti el.

Maria trase un pai.

— Paiul scurt, spuse ea.

— Mama pleacă în Marte! oftă Lorenzo, pe jumătate bucuros,

pe jumătate trist.

Bodoni încercă să surâdă:

— Felicitări. Chiar azi o să-ţi cumpăr biletul.

— Aşteaptă, Fiorello…

— Poţi pleca săptămâna viitoare, şopti el.

Maria văzu ochii trişti ai copiilor aţintiţi asupra ei şi zâmbetele atârnate sub nasurile lor mari şi drepte. Îi dădu înapoi paiul lui Bodoni, spunându-i:

— Nu pot pleca pe Marte.

— De ce nu?

— O să fiu ocupată c-un nou copil.

— Cum?!

Ea nu se uită în ochii lui când îi răspunse:

— În starea asta, n-ar avea rost să călătoresc.

Bodoni o apucă de cot,

— Vorbeşti serios?

— Să tragem din nou la sorţi.

— De ce nu mi-ai spus înainte? o întrebă el, neîncrezător.

— Am uitat.

— Maria, Maria! murmură el, dezmierdându-i faţa. Apoi se întoarse către copii: Trageţi din nou,

Paolo trase paiul cel scurt.

— O să plec spre Marte! exclamă el, ţopăind ca un apucat. Mulţumesc, tată!

Ceilalţi copii se depărtară.

— E grozav, Paolo!

Paolo încetă să zâmbească şi-şi privi părinţii, fraţii şi surorile.

— Eu pot să plec, nu-i aşa? îi întrebă el, cu un glas nesigur.

— Fireşte.

— Şi o să mă mai iubiţi, când o să mă-ntorc?

— Fireşte.

Paolo scutură din cap, privind preţiosul pai din mâna-i tremurătoare. Apoi îl azvârli cât colo.

— Uitasem. Începe şcoala. Nu pot pleca. Trageţi din nou la sorţi.

Ceilalţi, însă, nu mai voiau să tragă la sorţi. Păreau copleşiţi de o adâncă tristeţe.

— Nici unul dintre noi nu vrea să zboare, spuse Lorenzo.

— E mai bine aşa, zise Maria.

— Avea dreptate Bramante, conchise Bodoni.

Cu mâncarea nedigerată, Fiorello Bodoni lucra în atelierul lui, tăind metal, topindu-l, turnându-l în lingouri folositoare. Salopeta i-era zdrenţuită: de douăzeci de ani încoace, concurenţa îl ţinuse pe muchea primejdioasă a mizeriei.

Era o dimineaţă foarte urâtă.

După-amiază, un individ intră în atelier şi-i spuse:

— Ascultă, Bodoni, am ceva metal pentru dumneata.

— Ce fel de metal, domnule Mathews? îl întrebă Bodoni, distrat.

— O rachetă. Dar ce? N-ai nevoie de ea?

— Ba da! spuse Bodoni, apucându-l de braţ pe individ, cu o privire năucă.

— Bineînţeles, e doar o machetă, zise Mathews. Când se fabrică o rachetă, ştii, se construieşte mai întâi un model în mărime naturală, din aluminiu. Ai putea să câştigi binişor topind-o. Ţi-o vând pentru două miare…

— N-am atâţia bani, răspunse Bodoni, lăsând mâna în jos.

— Îmi pare rău. Credeam că ţi-ar fi de folos. Data trecută mi te-ai plâns că toată lumea te concurează. Mă gândeam să-ţi vând vechitura asta. Atunci…

— Am nevoie de utilaj nou. Pentru asta am economisit bani.

— Înţeleg.

— Dacă ţi-aş cumpăra racheta, n-aş fi în stare nici măcar s-o topesc. Cuptorul meu pentru aluminiu s-a spart săptămâna trecută…

— Desigur.

— N-aş putea folosi racheta dacă ţi-aş cumpăra-o.

— Ştiu.

Bodoni închise ochii, apoi îi deschise şi-l privi pe domnul Mathews.

— Dar sunt un mare prost. O să scot banii de la bancă şi o să ţi-i dau.

— Păi, dacă nu poţi topi racheta…

— Dă-mi-o! spuse Bodoni.

— Bine, dacă spui… Astă-seară?

— Astă-seară ar fi straşnic, zise Bodoni. Da, aş dori să am astă-seară o rachetă.

Ieşise luna. Racheta era albă, în atelier. Avea albeaţa lunii şi

albăstrimea stelelor. Bodoni se uita la ea, ca îndrăgostit. Ar fi vrut s-o dezmierde şi să se ghemuiască lângă ea, să-şi lipească obrazul de ea şi să-i destăinuie toate dorinţele tainice ale inimii sale.

— Eşti a mea, îi spuse, privind-o. Chiar dacă n-o să te urneşti şi n-o să scuipi foc niciodată, şi-o să rămâi aici, ruginind vreme de cincizeci de ani, eşti a mea!

Racheta mirosea a timp şi a depărtări. Parcă ar fi fost un orologiu. Avea gingăşia unui ceas elveţian. Îţi venea s-o pui în buzunar.

— Aş putea să dorm aici în noaptea asta, şopti Bodoni aţâţat.

Se aşeză în jilţul pilotului. Atinse o manetă.

Începu să fredoneze cu gura închisă, cu ochii închişi.

Cântecul se înteţea, din ce în ce mai puternic şi mai sălbatic, vibrând în el, făcându-l să se aplece tot mai mult, împingându-l, o dată cu racheta, într-o tăcere vuitoare, ca un scrâşnet metalic, în vreme ce degetele îi zburau peste tabloul de comandă, iar ochii îi fremătau. Cântecul acesta crescu până deveni o flacără, o forţă năprasnică, o stihie care ameninţa să-l frângă în două. Gâfâind, fredona mereu, fără să se oprească — nu se putea opri — trebuia să continue, cu pleoapele strânse peste ochi, cu inima clocotind.

— Decolez! urlă el. *(Ce zguduitură! Ce tunet.)* Uite luna! Şi meteorii! *(Zborul tăcut, în lumina vulcanică.)* Marte — da! Marte, Marte!

Se prăbuşi pe spate, gâfâind, epuizat. Mâinile-i tremurânde alunecară de pe tabloul de comandă, iar capul începu să-i vâjâie. Rămase aşa multă vreme, răsuflând din ce în ce mai potolit, cu inima bătând din ce în ce mai încet.

Încet-încet îşi deschise ochii.

Atelierul era încă acolo.

Fără să se mişte, se uita o clipă la mormanele de metal. Apoi, ridicându-se în picioare, trase de manete.

— Ia-ţi zborul, fir-ai să fii!

Racheta era mută.

— O să-ţi arăt eu ţie! răcni el.

Ieşind în noapte, porni aprigul motor al concasorului şi se apropie cu el de rachetă. Silueta masivă a teribilei maşini se zugrăvea pe cerul luminat de lună. Mâinile lui tremurătoare se pregăteau să abată urgia asupra acestui vis mincinos şi obraznic,

pentru a-l zdrobi — voia să distrugă acest obiect absurd, pentru care plătise atâţia bani, şi care refuza să se urnească, să i se supună.

— Te învăţ eu minte! urlă el. Dar mâinile lui zăboveau.

Racheta argintie zăcea în lumina Lunii. Iar dincolo de rachetă se zăreau luminile gălbui ale casei, arzând ca un foc potolit. Auzi muzica aparatului de radio. Rămase o jumătate de oră cu ochii ţintă la rachetă şi la luminile din casă. Apoi coborî din concasor şi porni pe jos; umblând aşa, începu să râdă, iar când ajunse la uşa din dos a casei, trase adânc aer în piept şi strigă:

— Maria, Maria, începe să faci bagajele! Pornim spre Marte!

— A! Nu pot să cred!

— O să crezi, o să crezi!

Copiii se fâţâiau în curtea bătută de vânt, sub racheta scânteietoare, încă necutezând s-o atingă. Începură să plângă.

Maria se uită la soţul ei.

— Ce-ai făcut? îi spuse. Ţi-ai cheltuit banii pe *asta?* N-o să zboare niciodată!

— Ba o să zboare! spuse el, privind racheta.

— Rachetele costă milioane. Ai tu milioane?

— O să zboare, repetă el, cu încăpăţânare. Şi acum, intraţi în casă, cu toţii. Am de dat nişte telefoane, şi de făcut nişte treburi. Mâine pornim! Să nu spuneţi nimănui, aţi înţeles? E un secret.

Copiii se depărtară de rachetă, cu paşi poticniţi. Le văzu feţişoarele febrile în ferestrele casei.

Maria nu se clintise.

— Ne-ai ruinat! gemu ea. Să foloseşti banii noştri pentru... pentru obiectul ăsta! Când ar fi trebuit să cumperi utilaj nou!

— O să vezi! îi spuse.

Ea se depărtă, fără un cuvânt.

— Dumnezeu să m-ajute, şopti el, şi se apucă de lucru.

Pe la miezul nopţii sosiră camioanele şi-i livrară piesele ambalate ale rachetei, iar Bodoni îşi goli, zâmbitor, buzunarele. Apoi luă cu asalt racheta, adăugându-i sau scoţându-i metal, făcând vrăji şi slobozind înjurături. Vârî în pântecele ei gol nouă motoare vechi, de automobil, apoi sudă camera motoarelor, pentru ca nimeni să nu-i poată vedea munca tainică.

În zori intră în bucătărie.

— Maria, spuse el, sunt gata pentru micul dejun.

Ea nu voia să stea de vorbă cu el.
În amurg, Bodoni îi chemă pe copii:
— Suntem gata! Haidem!
Casa amuţise parcă.
— I-am închis în dulap, îi spuse Maria.
— Cum aşa? întrebă el.
— O să mori în racheta aia, îi răspunse Maria. Ce fel de rachetă ai putut să cumperi pentru două mii de dolari? O rablă!
— Ascultă-mă, Maria!
— O să explodeze. Oricum, nu eşti pilot.
— Totuşi, sunt în stare să conduc racheta *asta!* Am pus-o la punct.
— Ţi-ai pierdut minţile!
— Unde-i cheia de la dulap?
— E la mine.
Bodoni întinse mâna:
— Dă-mi-o!
I-o dădu, spunându-i:
— O să-i omori!
— Nu, nu!
— Ba da, o să-i omori! Presimt.
Bodoni se opri în faţa ei.
— Nu vrei să vii?
— Eu rămân aici, răspunse ea.
— O să vezi şi-o să înţelegi, spuse el, zâmbind.
Descuie dulapul.
— Hai, copii, veniţi cu tatăl vostru.
— La revedere, mămico! La revedere!
Maria rămase la fereastra bucătăriei, privindu-i dreaptă şi mută.
La portiera rachetei, tatăl spuse:
— Copii, racheta asta e foarte rapidă. O să zburăm numai puţin. Trebuie să vă întoarceţi la şcoală, iar eu la munca mea.
Le apucă mâinile, fiecăruia, pe rând.
— Ascultaţi. Racheta asta e foarte veche şi nu mai poate zbura decât o singură dată. N-o să mai zboare după aceea. Acesta va fi singurul zbor din viaţa voastră. Deschideţi-vă bine ochii!
— Da, tăticule!
— Ascultaţi, fiţi cu urechile la pândă! Umpleţi-vă nările cu

mirosurile rachetei! Simţiţi! Amintiţi-vă! Ca să puteţi vorbi, la întoarcere, despre tot ce-aţi văzut; veţi avea ce povesti până la sfârşitul zilelor voastre.

— Da, tăticule!

Racheta era mută ca un ceasornic oprit. Portiera se închise, şuierând, în urma lor. Bodoni îi legă pe toţi în hamacele de cauciuc — parc-ar fi fost nişte manechine.

— Gata? îi întrebă el.

— Gata! răspunseră ei într-un glas.

— Pornim! tună el, apăsând pe zece butoane deodată.

Racheta începu să se zguduie, cu un zgomot de tunet. Copiii zbierau, dănţuind în hamacele lor.

— Am pornit! Zburăm! Uite!

— Iată şi luna!

Luna părea un vis apropiat. Meteorii scăpărau ca nişte focuri de artificii. Timpul zbura ca o nebuloasă. Copiii zbierau. Cu câteva ore mai târziu, dezlegaţi de hamace, priveau prin hublouri.

— Uite Pământul! Uite planeta Marte!

Racheta slobozea petale de foc trandafirii, în timp ce cadranele cronometrelor se roteau. Copiii închiseră ochii şi se prăbuşiră în hamace — ai fi zis că-s nişte fluturi beţi, prinşi în gogoşile lor de mătase.

— Bine, îşi şopti Bodoni.

Şi merse tiptil din camera de control spre portieră, unde rămase, temător, câteva minute.

Apăsă pe un buton şi portiera se deschise, larg. Păşi afară. În spaţiu? În vreo nebuloasă neagră, de meteori şi gaze? Într-o lume a distanţelor infinite şi a vitezelor incomensurabile?

Nu. Bodoni zâmbi.

În preajma rachetei fremătătoare era curtea cu fier vechi. Poarta ei ruginită, încuiată cu lacăt, era neschimbată, ca şi căsuţa tăcută de pe malul râului; în fereastra bucătăriei ardea o lumină, iar râul curgea spre aceeaşi mare. În mijlocul curţii zăcea racheta, vibrând şi torcând ca o pisică, făurind un vis magic. Se zguduia şi mugea, scuturându-i pe copiii prinşi ca nişte muşte într-o plasă.

Maria stătea la fereastra bucătăriei.

Îi făcu semn cu mâna, zâmbind.

Nu-şi putu da seama dacă ea îi răspunde sau nu. Poate un

zâmbet vag.

Soarele răsărea.

Bodoni se întoarse repede în rachetă. Linişte. Copiii dormeau încă. Ţinându-şi răsuflarea, Bodoni se legă într-un hamac şi închise ochii. Începu să se roage în sinea lui: O, să nu se risipească iluzia, măcar şase zile!… Tot spaţiul să se desfăşoare sub noi, roşia planetă Marte, şi sateliţii ei, să vină sub racheta noastră şi deasupra ei! Filmul colorat să fie fără cusur! În trei dimensiuni! Nimic să nu se strice în oglinzile şi ecranele secrete care dau frumoasa iluzie. Să treacă timpul, fără nici o dramă! Se trezi.

Roşia planetă Marte plutea lângă rachetă.

— Tăticule!

— Copiii se zbăteau să iasă din hamace.

Bodoni se uită şi văzu planeta Marte: imaginea era bună, fără nici un cusur, încât se simţi fericit.

În amurgul celei de-a şaptea zile, racheta încetă să se zguduie.

— Am ajuns acasă, zise Bodoni.

Ieşind prin portiera rachetei, porniră de-a curmezişul curţii, cu feţele strălucitoare, cu sângele cântând în ei. Poate că ştiau ce făcuse tatăl lor. Poate că ghiceau trucul lui magic. Dar, chiar dacă ştiau sau ghiceau, nu scoaseră o vorbă. Acum alergau şi râdeau.

— Am pregătit ouă cu şuncă pentru toţi! îi întâmpină Maria, în pragul bucătăriei.

— Mamă, mamă, ar fi trebuit să vii şi tu, să vezi, să vezi planeta Marte, mamă, şi meteorii, şi celelalte!

— Da, zise ea.

La ora culcării, copiii se strânseră buluc lângă Bodoni:

— Vrem să-ţi mulţumim, tată!

— Pentru nimic.

— O să ne amintim mereu, tăticule. N-o să uităm niciodată.

Foarte târziu în noaptea aceea, Bodoni deschise ochii. O simţea pe Maria alături de el, privindu-l ţintă. Ea rămase nemişcată multă vreme, apoi îl sărută brusc pe obraji şi pe frunte.

— Ce faci? exclamă el.

— Eşti cel mai bun tată din lume, îi şopti ea.

— De ce?
— Acum înţeleg, zise ea.
Şi se culcă pe spate, cu ochii închişi, ţinându-i strâns mâna.
— E chiar o călătorie frumoasă? îl întrebă.
— Da.
— Poate că într-o noapte o să mă iei şi pe mine într-o mică expediţie, ce zici?
— Da, poate, într-o expediţie foarte mică.
— Îţi mulţumesc, spuse ea. Noapte bună.
— Noapte bună, rosti Fiorello Bodoni.

COSMONAUTUL

Licuricii electrici zburau deasupra părului negru al mamei, luminându-i calea. Din pragul dormitorului, ea mă privi, în timp ce intram în vestibulul tăcut.

— De data asta, ai să m-ajuţi să-l reţin, nu-i aşa? mă întrebă ea.

— Cred că da, i-am răspuns.

— Te rog! De data asta nu trebuie să mai plece.

Licuricii proiectaţi pe faţa ei albă ţăndări de lumină fremătătoare.

— Bine, i-am răspuns după câteva clipe. Dar tot degeaba o să fie. N-are nici un rost.

Ea plecă, iar licuricii o urmară, pe circuitele lor electrice, zburând ca o constelaţie migratoare ce-i arăta drumul în întuneric. Am auzit-o spunând cu glas stins:

— Trebuie în orice caz să încercăm.

Alţi licurici veniră după mine, în odaia mea. În clipa când trupul meu se lăsă pe pat, licuricii se stinseră, parcă le-aş fi tăiat curentul. Era la miezul nopţii, iar eu şi maică-mea aşteptam, fiecare în patul său, în odăile despărţite de întuneric. Patul începu să mă legene şi să-mi cânte. Am atins un buton: legănatul şi cântatul conteniră. Nu voiam să dorm. Nu voiam câtuşi de puţin să dorm.

Noaptea asta nu se deosebea de celelalte nopţi din ultima vreme. Ne trezeam şi simţeam cum aerul rece se înfierbântă, simţeam vântul de foc, sau vedeam pereţii împurpurându-se o clipă, şi atunci ştiam că racheta *lui* se afla deasupra casei noastre — racheta lui, sub a cărei presiune stejarii începeau să se zbuciume. Iar eu zăceam în pat, cu ochii larg deschişi, şi gâfâiam; maică-mea, la fel, în odaia ei; îi auzeam vocea în radiotelefon:

— L-ai simţit?

— Da, el era, îi răspundeam eu.

Era nava spaţială a tatălui meu, care trecea deasupra orăşelului nostru, un orăşel prea mic ca să primească vizita unor rachete. În următoarele două ore, stăteam treji şi ne gândeam:

„Acum tata a aterizat la Springfield, acum e pe pista de beton,

acum iscăleşte hârtiile, acum e în elicopter, acum zboară deasupra râului, deasupra dealurilor, acum îşi pune elicopterul pe micul aeroport din Green Village…”

Noaptea era pe jumătate sfârşită, iar eu şi maică-mea ascultam, fiecare în patul său rece:

„Acum umblă pe Bell Street. Totdeauna umblă pe jos, nu ia niciodată o trăsură… Acum trece prin parc, acum dă colţul străzii Oakhurst, acum…”

Mi-am ridicat capul de pe pernă. Undeva, în josul străzii, paşi — din ce în ce mai aproape, paşi repezi, sprinteni. Deodată s-au oprit în faţa casei noastre şi au urcat treptele verandei. Eu şi maică-mea zâmbeam în întunericul nopţii reci, auzind cum uşa de la intrare se deschide, apoi se închide, rostind parcă un cuvânt de bun venit…

După vreo trei ore, am răsucit încet clanţa de alamă a uşii dormitorului lor, ţinându-mi răsuflarea şi legănându-mă într-o beznă la fel de uriaşă ca spaţiul interplanetar. Întinzându-mi mâna spre lădiţa neagră de la piciorul patului în care dormeau părinţii mei, am luat lădiţa şi am alergat înapoi în odaia mea, chibzuind în tăcere. Nu, n-o să-mi spună, nu vrea ca eu să *ştiu.*

Din lădiţa deschisă uniforma lui neagră se revărsa ca o nebuloasă, în care sclipeau ici-colo stele. Frământam în mâinile-mi febrile stofa neagră, adulmecam planeta Marte — mirosea a fier — şi planeta Venus — mirosea a iederă verde — şi planeta Mercur — mirosea a pucioasă şi foc; simţeam în nări şi Luna lăptoasă, şi materia aspră a stelelor. Am vârât uniforma într-o maşină centrifugă pe care o construisem în atelierul clasei a noua, cu câteva luni în urmă. În curând, o pulbere fină se precipită într-o retortă. Am pus pulberea pe o lamelă sub un microscop. Şi în timp ce părinţii mei dormeau fără să bănuiască nimic, la fel ca întreaga casă, cufundată, cu toate cuptoarele, serviciile de masă şi aspiratoarele ei mecanice într-un somn electric, eu mă zgâiam la firele strălucitoare de pulbere adunate de pe meteori, de pe cozile unor comete sau de pe îndepărtatul Jupiter, fire ce luceau ca nişte lumi de sine stătătoare, atrăgându-mă în spaţiu, prin tubul microscopului, într-un zbor de o repeziciune fantastică.

În zori, epuizat de această călătorie şi stăpânit de teama că aş putea fi descoperit, am dus lădiţa cu uniforma înapoi în camera părinţilor. Apoi am adormit, pentru a mă trezi abia la auzul

claxonului camionetei de la spălătorie, care se oprise în curtea de dedesubt. Oamenii din camionetă luară şi lădiţa cu uniforma neagră. Ce bine că n-am aşteptat! îmi spuneam. Uniforma va fi adusă înapoi peste un ceas, curăţată de tot destinul ei, şi de toate urmele călătoriilor.

M-am culcat la loc şi am adormit, cu mica fiolă de pulbere magică în buzunarul pijamalei, drept deasupra inimii mele.

Când am coborât la micul dejun, tata era acolo şi mânca o felie de pâine prăjită.

— Ai dormit bine, Doug? mă întrebă el, ca şi cum ar fi fost tot timpul acasă şi n-ar fi lipsit trei luni.

— Foarte bine, i-am răspuns.

— Pâine prăjită?

Apăsă pe un buton şi masa îmi pregăti numaidecât patru felii, negre-aurii.

Ţin minte că în după-amiaza aceea l-am văzut pe tata săpând de zor în grădină, ca un animal care caută ceva. Braţele-i lungi şi negricioase i se mişcau repede, plantând, astupând, legând, tăind, curăţind — faţa oacheşă-i era aplecată, cu ochii aţintiţi spre pământ, niciodată spre cer, spre mine ori spre mama, decât când îngenuncheam alături de el; simţeam atunci cum pământul chifteşte sub salopetele noastre, şi ne vâram mâinile în clisa neagră, fără să privim cerul strălucitor şi dement. Doar în acele momente i se întâmplă să se uite la mama sau la mine, făcându-ne semn cu ochiul, apoi se apleca spre pământ şi muncea, cu faţa în jos, cu spatele la cer.

În noaptea aceea şedeam toţi trei în hamacul de pe verandă, care ne legăna, răcorindu-ne şi cântându-ne. Era vară, o noapte de vară cu lună plină, iar noi beam limonadă, ţinând în mână paharele reci; tata citea ziarele stereofonice înfipte în pălăria specială pe care trebuia s-o pui pe cap când le citeai, şi care aducea pagina microscopică în faţa lentilelor măritoare, dacă clipeai de trei ori la rând. Tata fuma şi-mi povestea întâmplări din anul 1997, când era un băieţandru ca mine.

— De ce nu te duci să te joci, Doug? mă întrebă el după un timp, cum făcea de obicei.

Nu i-am răspuns, dar maică-mea i-a spus:

— Ba se joacă, în nopţile când nu eşti aici.

Tata mă privi, apoi îşi ridică ochii spre cer, pentru prima oară

în ziua aceea. Mama se uita întotdeauna cu atenţie la tata, când îşi ridica ochii spre stele. În prima zi şi în prima noapte petrecută acasă, nu se uita prea mult la cer. Mă gândeam cu câtă înverşunare muncea în grădină, cu faţa aproape lipită de pământ. Dar în a doua noapte începea să se uite ceva mai mult la stele. Mama nu se temea de cer peste zi, dar noaptea îi venea să şteargă stelele de pe boltă, şi uneori o vedeam parcă întinzând mâna spre un comutator nevăzut, pe care însă nu-l găsea niciodată. În cea de-a treia noapte, tata zăbovea pe verandă multă vreme după ora de culcare, şi atunci o auzeam pe maică-mea chemându-l, cam la fel cum mă chema şi pe mine de pe stradă, uneori. Atunci, tata încuia, oftând, lacătul cu ochi electric. Iar a doua zi dimineaţa, la micul dejun, îi vedeam la picioare lădiţa neagră, în vreme ce-şi ungea o felie de pâine prăjită; maică-mea se scula ceva mai târziu.

— Ei, la revedere, Doug, îmi spunea tata, şi ne strângeam mâinile.

— Peste vreo trei luni?

— Da.

Şi o pornea în jos pe stradă, nu lua niciodată elicopterul sau autobuzul, ori „cărăbuşul”, ci umbla, cu uniforma ascunsă în lădiţa pe care o purta subsuoară; nu voia ca lumea să creadă că se umflă în pene fiindcă-i cosmonaut.

Maică-mea venea peste vreo oră la micul dejun — care se reducea la o felie de pâine uscată.

Acum, însă, era prima noapte, noaptea cea bună, şi tata nu prea se uita la stele.

— Hai să mergem la carnavalul televiziunii, propusei eu.

— Bună idee, îmi răspunse tata.

Mama îmi zâmbi.

Ne-am dus în oraş cu un elicopter şi l-am plimbat pe tata printr-o mie de tarabe, ca să stea cu noi şi să-şi ţină ochii în jos, nu să privească în altă parte. Şi, în timp ce râdeam de lucrurile vesele şi urmăream cu seriozitate spectacolele serioase, mă gândeam: Tata se duce pe Saturn, pe Neptun şi pe Pluton, dar nu-mi aduce niciodată vreun cadou de acolo. Alţi băieţi, ai căror taţi sunt cosmonauţi, aduc din spaţiu bucăţele de minereu de pe Calliste, fragmente de meteor negru sau nisip albastru. Eu, însă, îmi închegebam singur o colecţie, cumpărând de la alţi băieţi fragmente de stânci marţiene şi nisipuri mercuriene, care-mi

umpleau odaia, dar despre care tata nu-mi spunea niciodată nimic.

Odată, ţin minte, a adus ceva pentru mama: a plantat în grădină câteva fire de floarea-soarelui de pe Marte, dar după vreo lună, în timp ce el era plecat, mama s-a dus să le taie, fiindcă florile crescuseră prea mari.

Ne oprisem în faţa uneia din vitrinele tridimensionale; când, fără să mă gândesc, m-am pomenit că îi pun tatii întrebarea pe care i-o puneam întotdeauna:

— Cum e acolo, în spaţiu?

Maică-mea mi-a aruncat o privire speriată. Era prea târziu.

Tata rămase tăcut câteva clipe, încercând să găsească un răspuns, apoi spuse, scuturând din umeri:

— E tot ce poate fi mai straşnic în viaţă. Dar se grăbi să adauge: A, nu-i nimic, de fapt. Pur şi simplu rutină. Cred că nu ţi-ar plăcea.

Şi mă privi, neliniştit.

— Da, dar tu te întorci mereu în spaţiu…

— Chestie de obişnuinţă.

— Data viitoare, unde-o să mergi?

— Încă nu m-am decis. O să mă gândesc.

Totdeauna se gândea. Pe vremea aceea, piloţii de rachete erau destul de rari, aşa încât tata avea libertatea de a-şi alege destinaţia, după cum îi plăcea. În a treia noapte de la sosirea lui acasă, îl vedeam cum îşi alege o stea.

— Haideţi acasă, ne spuse mama.

Era încă devreme când ne-am întors acasă. L-am rugat pe tata să-şi pună uniforma. N-ar fi trebuit să-l rog, treaba asta o mâhnea pe maică-mea, dar nu m-am putut abţine. L-am rugat stăruitor, deşi întotdeauna mă refuzase. Nu-l văzusem niciodată în uniformă.

— Bine, îmi răspunse el în cele din urmă.

Am aşteptat în salon, în timp ce el s-a dus sus, prin tubul pneumatic.

Mama se uita posomorâtă la mine, ca şi cum nu i-ar fi venit a crede că propriu-i fiu era în stare să-i facă una ca asta.

— Îmi pare rău, i-am spus, ferindu-mi privirea.

— Nu vrei deloc să m-ajuţi, dar deloc, mă mustră ea.

Peste o secundă se auzi o şoaptă în tubul pneumatic.

— Iată-mă, rosti tata, pe un ton calm.

I-am privit uniforma.

Era o uniformă de un negru lucios, cu bumbi şi tivuri de argint, lungă până la călcâiele cizmelor negre; ai fi zis că-i o nebuloasă neagră, cu o puzderie de steluţe pâlpâitoare. Îi venea perfect, aşa cum o mănuşă se potriveşte unei mâini lungi şi slabe, şi mirosea a aer rece, a metal şi a spaţiu. Mirosea a foc şi a timp.

Tata stătea în mijlocul încăperii, surâzând stângaci.

— Răsuceşte-te, îl rugă mama. Ochii ei îl priveau parcă de departe.

După plecarea lui, nu vorbea niciodată despre el. Nu vorbea despre nimic altceva, decât despre starea vremii, sau despre gâtul meu murdar, care avea nevoie de un şervet, sau despre faptul că nu putea să doarmă noaptea. Odată mi-a spus că noaptea lumina e prea puternică.

— Bine, dar săptămâna asta nici nu e lună, i-am replicat.

— E lumina stelelor.

M-am dus la magazin şi i-am cumpărat nişte obloane de un verde mat. Noaptea, din patul în care zăceam, o auzeam cum trage obloanele până la rama de jos a ferestrelor. Era un fâşâit prelung.

Odată m-am apucat să cosesc iarba din grădină.

— Nu, pune la loc maşina de cosit! îmi strigă ea, din pragul uşii.

Iarba rămânea astfel necosită, vreme de câte trei luni. O cosea tata, când se întorcea acasă.

Mama nu mă lăsa să fac nici alte lucruri, de pildă nu-mi dădea voie să repar maşina electrică de preparat *breakfast,* sau automatul de citit cărţi. Punea totul deoparte, ca pentru Crăciun. Apoi îl vedeam pe tata ciocănind şi meşterind, veşnic cu zâmbetul pe buze, în vreme ce maică-mea surâdea, fericită, în preajmă.

Nu, nu vorbea niciodată despre el, în lipsa lui. Cât despre tata, nu încerca niciodată să stabilească un contact cu noi, de la distanţa aceea de milioane de mile.

— Dacă v-aş chema, aş dori să fiu cu voi, ne-a spus el odată. M-aş simţi nefericit. Altădată mi-a spus: Maică-ta mă tratează uneori ca şi cum n-aş fi aici, ca şi cum aş fi invizibil…

Băgasem şi eu de seamă. Se uita la bărbia sau la mâinile lui, dar nu-l privea niciodată în ochi. Dacă-i privea totuşi ochii, propriii ei ochi păreau acoperiţi cu o peliculă, ca ai unui animal

pe cale să adoarmă. Mama spunea „da” când era cazul, şi surâdea, însă totdeauna cu o fracţiune de secundă mai târziu decât te-ai fi aşteptat.

— Nu sunt aici pentru ea, spunea tata.

Alteori, însă, era efectiv prezent pentru ea, şi amândoi o porneau, ţinându-se de mână, în jurul casei, sau la plimbare cu maşina; părul îi flutura mamei atunci peste umeri ca părul unei codane. Scoţând din priză toate aparatele din bucătărie, îi pregătea cu mâna ei nişte prăjituri şi plăcinte nemaipomenite; în acele clipe îl privea lung şi surâdea cu adevărat. Dar la capătul unor astfel de zile, în care el era prezent pentru dânsa, mama plângea. Iar tata stătea neajutorat şi-şi rotea privirea prin încăpere, ca şi cum ar fi căutat un răspuns, pe care nu izbutea niciodată să-l găsească.

Tata se răsuci încet, ca să-i putem vedea uniforma.

— Mai răsuceşte-te o dată, îl rugă mama.

A doua zi dimineaţa, tata dădu buzna în casă, ţinând în mâini un teanc de bilete. Bilete roz, pentru California, bilete albastre pentru Mexic.

— Uite ce-o să facem, ne spuse. O să cumpărăm nişte haine ieftine, pe care-o să le ardem după ce-au să se murdărească. O să luăm racheta de la amiază spre Los Angeles, ca să prindem elicopterul de ora două spre Santa Barbara, apoi avionul de ora nouă spre Ensenada, unde o să rămânem peste noapte!

Ne-am dus aşadar în California, şi am străbătut în sus şi în jos litoralul Pacificului, vreme de o zi şi jumătate, poposind în cele din urmă pe plaja de la Malibu, unde, seara, am mâncat şniţele vieneze... Tata avea obiceiul să asculte sau să cânte, ori să privească lucrurile din jur, agăţându-se de ele, ca şi cum lumea ar fi fost o centrifugă atât de rapidă, încât l-ar fi putut smulge în orice clipă din mijlocul nostru.

În după-amiaza aceea petrecută la Malibu, mama se afla sus în camera noastră de hotel. Tata zăcea pe nisip, lângă mine, prăjindu-se la soare.

— Asta e! oftă el deodată.

Îşi ţinea ochii închişi; zăcea pe spate, sorbind parcă razele soarelui.

— *Asta* e ceea ce-ţi lipseşte!

Adică în rachetă. Dar el nu spunea niciodată „rachetă”, nu

pomenea de rachetă şi de lucrurile pe care nu le poţi avea într-o rachetă. Într-o rachetă nu puteai avea parte de un vânt sărat, de un cer albastru, de un soare galben sau de bucatele gătite de mama. Nu puteai sta de vorbă cu băiatul tău în vârsta de paisprezece ani.

— Ia s-auzim! spuse el într-un târziu.

Ştiam că acum o să vorbim, aşa cum vorbisem şi în alte dăţi, vreme de trei ore în şir. Vom vorbi în şoaptă, toată după-amiaza, sub soarele leneş, despre şcoala mea, despre săriturile mele la înălţime, despre performanţele mele de înotător.

Tata dădea din cap şi zâmbea, aprobator, atingându-mi uşor pieptul cu palma. Stăteam de vorbă. Nu discutam despre rachete sau despre spaţiu, ci despre Mexic, unde mersesem odată cu un automobil vechi, şi despre fluturii pe care-i prinsesem în pădurile verzi şi dogoritoare, într-o amiază ploioasă, când sute de fluturi se lipiseră de radiatorul maşinii, agonizând acolo, bătând din aripile lor albastre şi trandafirii, palpitând, superbi şi trişti totodată. Despre astfel de lucruri vorbeam, nu despre lucrurile care mă interesau de fapt. Iar el mă asculta. Mă asculta, ca şi cum ar fi încercat să se pătrundă de toate sunetele pe care le putea auzi. Asculta vântul, vuietul oceanului, vocea mea — asculta întotdeauna cu luare-aminte, cu o concentrare care aproape că excludea laturile fizice ale lucrurilor, reţinând numai sunetele. Asculta cu ochii închişi. Îl vedeam cum ascultă maşina de cosit în timp ce cosea iarba, fără să folosească maneta, apoi îl vedeam cum adulmecă iarba cosită ce se revărsa înapoia lui ca un şuvoi verde.

— Doug, aş vrea să-mi promiţi ceva, îmi spuse tata pe la orele cinci după-amiaza, în vreme ce ne ridicam prosoapele de pe plajă şi porneam înapoi spre hotel, pe malul mării.

— Ce anume?

— Să nu te faci niciodată cosmonaut!

M-am oprit locului.

— Vorbesc serios, urmă el. Pentru că, în clipa când ajungi în spaţiu, vrei să te-ntorci pe Pământ, iar când eşti pe Pământ, vrei să ajungi în spaţiu. Nu începe şi tu să fii aşa. Nu te lăsa robit de patima asta.

— Bine, dar…

— Nu ştii ce înseamnă. Ori de câte ori ajung sus, îmi spun: Dacă mă mai întorc vreodată pe Pământ, acolo rămân, nu mai

zbor niciodată… Totuşi zbor, şi presupun că voi zbura întotdeauna.

— Visez de multă vreme să mă fac cosmonaut, i-am spus.

Nu m-a auzit însă.

— Încerc să rămân aici. Sâmbătă trecută, când m-am întors acasă, m-am străduit din răsputeri să rămân…

Mi-l aminteam în grădină, năduşind, îmi aminteam de călătoriile lui şi de felul cum asculta şi privea, şi-mi spuneam că făcea toate astea ca să se convingă că marea, oraşele, pământul şi familia erau singurele lucruri reale, şi singurele lucruri bune. Ştiam însă unde va fi în noaptea asta: va privi de la poartă giuvaerurile de pe Orion.

— Promite-mi că nu vei fi ca mine, îmi spuse.

Am şovăit o clipă, apoi i-am şoptit:

— Bine.

— Eşti un băiat bun! îmi spuse, scuturându-mi mâna.

Cina din seara aceea a fost straşnică. Mama se tot foia în bucătărie, la cratiţele şi oalele ei pline de bunătăţi, şi iată că pe masă apăru un curcan enorm, cu sos de afine şi cu mazăre, precum şi o plăcintă de dovleac.

— Curcan în toiul lunii august? se miră tata.

— N-o să fii aici de Crăciun.

— Nu, n-o să fiu.

Şi începu să adulmece curcanul. Ridică apoi capacele tuturor castroanelor, scăldându-şi faţa arsă de soare în aburul fiecărei mâncări şi exclamând de fiecare dată: Ah! apoi se uită la mâinile lui şi la încăpere. Se uită la tablourile de pe pereţi, la scaune, la masă, la mine şi la mama. Îşi drese glasul — vedeam că vrea să spună ceva — şi rosti:

— Lili!

— Da?

Maică-mea îl privea peste masă, pe care o aşternuse ca pe un soi de capcană miraculoasă, menită să-l reţină în sfârşit pe bărbatul ei, prinzându-l pentru totdeauna înapoia unor gratii făcute din iadeşuri, aşa cum odinioară jivinele erau prinse în câte o groapă cu smoală. Ochii îi scânteiau.

— Lili! repetă tata.

Hai, spune repede, spune c-o să rămâi acasă de data asta, şi că n-o să mai pleci niciodată! îi ziceam eu în gând.

În clipa aceea, un elicopter trecu pe aproape, făcând să se cutremure odaia, iar geamurile zbârnâiră cu un sunet de cristal. Tata privi spre fereastră.

Stelele albastre ale serii erau acolo, iar planeta Marte se înălţa, roşie, la răsărit.

Tata privi spre Marte preţ de un minut. Apoi întinse mâna spre mine, orbeşte.

— Aş vrea nişte mazăre, spuse.

— Mă duc s-aduc pâine, scuză-mă, rosti mama.

Şi dădu fuga în bucătărie.

— Păi, e pâine pe masă, făcui eu.

Tata începu să mănânce, fără să mă privească.

În noaptea aceea n-am putut dormi. Pe la unu noaptea am coborât scările; lumina lunii era ca un polei pe toate acoperişurile, iar pe iarba din curtea noastră roua strălucea ca omătul pe un câmp. Îmbrăcat în pijama, stăteam în prag, în bătaia vântului cald al nopţii, când, deodată, mi-am dat seama că tata şedea în hamacul mecanic de pe verandă, care se bălăbănea încet. Îi vedeam profilul uşor înclinat spre spate: se uita la stelele ce se roteau pe boltă. Ochii lui erau ca nişte boabe de cleştar cenuşiu, în care se răsfrângea luna.

M-am dus şi m-am aşezat lângă el.

Hamacul luneca încetişor, cu noi.

În cele din urmă am deschis gura:

— În câte feluri se poate muri în spaţiu?

— Într-un milion de feluri.

— Spune-mi câteva dintre ele.

— Eşti lovit de un meteor. Aerul din rachetă se duce. Sau eşti târât de vreo cometă. Sau te ciocneşti de ceva. Strangulare. Explozie. Forţa centrifugă. Exces de viteză. Sau viteză prea mică. Căldura, gerul, soarele, luna, stelele, planetele, asteroizii, planetoizii, radiaţiile…

— Dar cel ce moare e înmormântat?

— Nu e găsit niciodată.

— Dar unde ajunge?

— La o distanţă de milioane de mile. Morminte călătoare, aşa li se spune. Devii un meteor sau un planetoid, care călătoreşte veşnic prin spaţiu.

Nu i-am mai spus nimic.

— Atâta doar că în spaţiu moartea vine repede, adăugă tata într-un târziu. Se termină într-o clipă. Nu aştepţi. De cele mai multe ori, nici nu ştii. Eşti mort, atâta tot.

Ne-am dus la culcare.

Era dimineaţă.

Stând în prag, tata asculta trilurile canarului galben care ciripea în colivia-i de aur.

— M-am decis acum, îmi spuse tata. Data viitoare când mă întorc, rămân acasă.

— Tată! exclamai eu.

— Spune-i şi mamei, când s-o trezi.

— Vorbeşti serios, văd.

Tata scutură din cap, cu gravitate.

— Ne revedem peste vreo trei luni.

Şi porni pe stradă în jos, purtându-şi uniforma în lădiţă, fluierând şi privind copacii verzi şi înalţi; din când în când se oprea lângă câte o tufă de mărgărită, şi culegea boabe, pe care le azvârlea în faţa lui, în timp ce înainta prin umbrele luminoase ale zorilor...

În dimineaţa aceea, câteva ore după plecarea tatii, i-am pus mamei unele întrebări.

— Tata mi-a spus că uneori tu te porţi de parcă nu l-ai vedea sau auzi.

Ea îmi explică atunci totul, pe îndelete:

— Acum zece ani, când a zburat pentru prima oară în spaţiu, mi-am spus în sinea mea: E mort. Sau ca şi mort. Aşa că mă gândesc la el ca la un mort. Iar când se întoarce, de trei-patru ori pe an, nu e chiar el, e doar o amintire plăcută, sau un vis. Când o amintire sau un vis dispare, suferi mult mai puţin. Aşa că eu mă gândesc mai tot timpul la el ca la un mort...

— Dar alteori?

— Alteori nu mă pot stăpâni. Îi fac plăcinte şi mă port cu el ca şi cum ar fi viu, iar atunci sufăr. Nu, e mai bine să cred că n-a fost aici de zece ani încoace, şi că n-o să-l mai văd niciodată. Sufăr mai puţin în felul acesta.

— Dar tata a spus că data viitoare o să rămână...

— Nu, a murit, spuse mama, scuturând încet din cap. Sunt sigură de asta.

— Atunci, o sa învie...

— Acum zece ani, îmi spuneam: Dacă o să moară pe Venus? N-o să ne mai putem uita niciodată la Venus. Dacă o să moară pe Marte? N-o să ne mai putem niciodată uita la Marte ori de câte ori o să zărim planeta aceea roşie pe cer, o să intrăm în casă şi-o să încuiem uşa. Dar dac-o să moară pe Jupiter, sau Saturn, sau Neptun? În nopţile când planetele acelea strălucesc pe boltă, n-am mai putea să privim stelele!

— Îmi închipui, am spus.

Mesajul a sosit a doua zi.

Mesagerul mi l-a dat mie, iar eu l-am citit, stând în prag. Soarele asfinţea. Mama, care stătea în spatele meu, lângă uşa-paravan, m-a văzut cum împăturesc hârtia şi o pun în buzunar.

— Mamă, i-am spus.

— Nu-mi spune nimic din ceea ce încă nu ştiu.

Nu plângea.

Nu-l omorâse nici Marte, nici Venus, nici Jupiter, nici Saturn. Aşadar nu va trebui să ne gândim la el ori de câte ori Jupiter sau Saturn sau Marte vor licări pe cerul nopţii.

Altceva se întâmplase. Nava lui căzuse în Soare. Iar Soarele era mare, necruţător, un foc veşnic prezent pe cer şi de care nu te puteai despărţi.

De aceea, multă vreme după moartea tatălui meu, mama rămase închisă în casă, dormind peste zi. Mâncam micul dejun la miezul nopţii, prânzeam la trei dimineaţa, şi cinam la şase. Ne duceam la câte un spectacol nocturn şi ne culcam în zori, după ce trăgeam obloanele verzi şi mate la toate ferestrele.

Multă vreme, singurele zile când ieşeam la plimbare au fost zilele ploioase, fără soare.

MERELE DE AUR ALE SOARELUI

— Sus! spuse căpitanul.

— Bine, dar aici, în spaţiu, nu există direcţii, observă un om din echipaj.

— Când te îndrepţi spre Soare, şi totul devine din ce în ce mai galben, mai fierbinte şi mai înăbuşitor, înseamnă că mergi într-o singură direcţie, răspunse căpitanul.

Închizând ochii, se gândi la Pământul rămas atât de departe, la Pământul cald şi învăluit în fum.

— Sus! repetă el în şoaptă, simţind cum răsuflarea îi mângâie cerul gurii.

Racheta lor se numea COPA DE ORO, dar i se mai spunea şi PROMETEU şi ICAR, iar destinaţia ei era Soarele, Soarele arzător al amiezii. Plini de voie bună, luaseră cu ei la bord vreo două mii de sticle de limonada şi o mie de sticle de bere cu capsule albe, pentru această călătorie spre marea Sahara. Acum, însă, când Soarele îi învăluia în aburul lui fierbinte, îşi aminteau de zeci de versuri celebre.

— „Merele de aur ale soarelui” — cine-o fi scris versul ăsta?

— Yeats.

— Dar „Nu te mai teme de arşiţa soarelui”?

— Shakespeare, fireşte!

— „Cupa de aur”?

— Steinbeck. „Pocalul de aur”?

— Stephens… Dar „Urciorul de aur de la capătul curcubeului”? A, iată un nume pentru itinerarul nostru: *Curcubeul!*

— Temperatura?

— O mie de grade Fahrenheit!

Căpitanul privi prin hubloul enorm, cu lentile fumurii, şi zări Soarele; ideea lui fixă era să meargă spre Soare, să-l atingă şi să fure o bucată din el. La bordul acestei nave spaţiale aparatura delicată făcea casă bună cu obiectele de uz practic. Prin coridoarele îngheţate sufla vântul unei ierni de amoniac, şi ningea cu fulgi de lapte. Orice scânteie din uriaşa vatră ce ardea dincolo de coca groasă a acestei nave, orice suflare de foc, care s-ar fi strecurat înăuntrul navei, ar fi găsit acolo iarna, scufundată într-un somn adânc, ca orele reci ale lui Făurar.

Audio-termometrul murmură în tăcerea arctică:

— Temperatura: două mii de grade! Cădem ca un fulg de zăpadă în poala lui iunie, a fierbintelui iulie şi a înăbuşitorului august, îşi spuse căpitanul.

— Trei mii de grade Fahrenheit!

Sub straturile de omăt motoarele se învârteau nebuneşte, refrigeratoarele se roteau cu zece mii de mile pe oră, sub pielea lor de boa-constrictor, acoperită de chiciură.

— Patru mii de grade Fahrenheit! Amiază. Vară. Iulie.

— Cinci mii de grade Fahrenheit!

În cele din urmă căpitanul vorbi, cu un glas calm ca însăşi expediţia lui:

— Acum atingem Soarele.

Ochii oamenilor păreau de aur topit.

— Şapte mii de grade!

Până şi termometrul trăda o anume aţâţare, deşi n-avea decât un glas de oţel, lipsit de emoţie.

— Cât o fi ceasul? întrebă cineva.

Toţi ceilalţi fură nevoiţi să zâmbească.

Fiindcă acum nu mai exista nimic altceva decât Soarele.

Soarele şi numai Soarele — la fiece orizont, în fiece direcţie. El ardea minutele, secundele, clepsidrele, ceasurile; mistuia timpul şi veşnicia. Ardea pleoapele, şi serul lumii întunecoase de dinapoia pleoapelor, şi retina, şi creierul, şi somnul, şi amintirile dulci ale somnului, şi ale nopţii răcoroase.

— Atenţie!

— Căpitane!

Bretton, primul secund, se prăbuşi pe puntea îngheţată. Costumul lui de protecţie şuiera acum, în locul unde oxigenul şi viaţa se scurgeau într-un abur rece, printr-o gaură.

— Repede!

Pe partea interioară a măştii de plastic a lui Bretton, cristalele albe ca laptele se şi strânseseră în ciorchini stranii, formaţi la întâmplare. Se aplecară să privească.

— Un defect al costumului, căpitane! E mort!

— Îngheţat!

Se uitară la celălalt termometru, care arăta mersul iernii în această navă a ninsorilor. O mie de grade sub zero. Căpitanul se uită la statuia îngheţată şi la cristalele scânteietoare ce se formau pe ea în timp ce o privea. Ce ironie crudă! îşi spuse. Un

om temător de foc e omorât de ger!

— N-avem timp, n-avem timp! rosti el, depărtându-se. Lăsaţi-l acolo!

Limba i se mişca în gură, fără voia lui.

— Temperatura?

Pe cadrane acele mai săriseră patru mii de grade.

— Uitaţi-vă! Uitaţi-vă!

Ţurţurele începuse să se topească.

Căpitanul îşi întoarse capul spre tavan.

Ca şi cum un aparat de proiecţie ar fi blocat în mintea lui o unică imagine clară, se pomeni cu atenţia concentrată în chip ridicol asupra unei scene din copilărie.

În dimineţile de primăvară, din copilărie, obişnuia să se aplece pe fereastra dormitorului, în aerul care mirosea a zăpadă, pentru a vedea cum străluceşte în soare ultimul ţurţure al iernii. Un şuvoiaş de vin alb, sângele răcorosului, dar dătătorului de viaţă april, se prelingea din cristalul acela limpede ca o spadă. Minut după minut, acea armă a lui decembrie devenea tot mai puţin periculoasă. Şi în cele din urmă ţurţurele cădea cu un clinchet de clopoţel pe aleea pietruită.

— Pompa auxiliară s-a spart, domnule! Refrigeratorul. Ne pierdem gheaţa!

O ploaie caldă se abătu asupra lor. Căpitanul îşi întoarse capul spre dreapta şi spre stânga.

— Unde s-a produs defecţiunea? Repede!

Oamenii o luară la fugă. Căpitanul se aplecă prin aerul cald şi-şi lăsă mâinile să lunece peste maşina rece, dibuind şi scormonind, în vreme ce mintea lui întrezărea un viitor de care nu-i despărţea decât o răsuflare. Vedea cum stupul rachetei îşi leapădă învelişul, dezvăluind spectacolul oamenilor care alergau, strigând fără să facă zgomot. Spaţiul era un puţ negru, cu pereţii îmbrăcaţi în muşchi, unde viaţa îşi îneca strigătele şi spaimele. Spaţiul îţi înăbuşea urletele, înainte ca ele să fi ajuns la jumătatea gâtlejului. Oamenii se foiau, ca nişte furnici într-o cutie de chibrituri arzândă. Nava era un şuvoi de lavă, un jet de abur, o fărâmă de neant!

— Căpitane! Coşmarul se spulberă.

— Aici!

Mâinile lui lucrau în ploaia caldă şi mătăsoasă ce cădea dinspre punţile superioare. Pipăiau pompa auxiliară.

— La naiba! exclamă el, trăgând de cablul de alimentare.

Când va veni, va fi cea mai fulgerătoare moarte din istoria morţii. Un ţipăt, apoi o flacără fierbinte, şi miliarde de tone de foc spaţial vor murmura, neauzite, prin spaţiu. Gândurile lor, explodând ca nişte căpşuni într-un cuptor, vor zăbovi o clipă în văzduhul ars, după ce trupurile li se vor carboniza şi se vor preface în gaz fluorescent.

— Acolo! strigă el izbind cu o şurubelniţă în pompa auxiliară.

— Aşa!

Tremura. Anihilarea totală. Îşi ţinea dinţii strânşi, ca şi pleoapele. Dumnezeule! îşi spunea. Suntem obişnuiţi cu o moarte mai înceată, măsurată în minute şi ore. Acum, chiar o moarte de douăzeci de secunde ar fi o moarte înceată, în comparaţie cu sfârşitul acesta stupid, care aşteaptă să ne devoreze.

— Căpitane, ne depărtăm sau rămânem?

— Pregătiţi Cupa. Termină tu treaba asta, în locul meu! Acum!

— Se întoarse şi, întinzând mâna spre mecanismul enormei Cupe, îşi vârî degetele în mănuşa-robot. Printr-o răsucire a degetelor, putea face să se mişte o mână gigantică de metal, ascunsă în măruntaiele navei. Deodată, mâna aceea de metal începu să lunece în afara navei, ţinând uriaşa CUPA DE AUR şi îndreptând-o spre cuptorul solar, spre trupul imaterial, spre carnea fără consistenţă a Soarelui.

În urmă cu un milion de ani, îşi spunea căpitanul, în timp ce manevra repede, repede, mâna cu Cupa, în urmă cu un milion de ani un om gol-puşcă, umblând pe un drum singuratic din miazănoapte, a văzut cum fulgerul trăsneşte un copac. Şi în vreme ce tribul lui o lua la goană, el a apucat cu mâinile-i goale, julindu-şi degetele, o fărâmă de foc. Ferind-o de ploaie cu trupul, a alergat triumfător la peştera lui, unde — râzând şi chiuind — a azvârlit-o pe un maldăr de frunze, dăruind astfel oamenilor săi vara. Iar membrii tribului s-au târât lângă focul acela, şi-au întins mâinile tremurătoare spre flacăra lui, şi au simţit noul anotimp în peştera lor, au simţit acea fărâmă aurie de vreme schimbătoare şi au zâmbit şi ei în cele din urmă, un zâmbet nervos. Darul de foc era al lor.

— Căpitane!

I-au trebuit patru secunde mâinii aceleia enorme pentru a împinge spre foc cupa goală. Iată-ne aşadar din nou, astăzi, pe

un alt drum, întinzând o cupă spre o fărâmă de foc — un alt fel de foc — cu care ne vom întoarce prin spaţiul rece, luminându-ne calea, pentru a duce pe Pământ o flacără menită să ardă veşnic. De ce?

Cunoştea răspunsul, înainte de a fi pus întrebarea.

Pentru că atomii cu care lucrăm cu mâinile noastre, pe Pământ, sunt jalnici; bomba atomică e o bagatelă jalnică, iar ştiinţa noastră e jalnică şi măruntă, şi numai Soarele ştie cu adevărat ceea ce dorim să ştim, numai el cunoaşte taina. Şi apoi, e ceva grandios, e o şansă unică, o mare aventură să vii aici şi să dai o astfel de lovitură, chiar dacă trebuie să fugi numaidecât după aceea. Nu există nici un motiv, în afară de mândria şi vanitatea oamenilor, a acestor gâze minuscule care nădăjduiesc să-l înţepe pe leu, şi să scape de fălcile lui. Da! O să ne lăudăm în gura mare că am făcut-o! Şi iată cupa noastră încărcată cu o energie, cu un foc, cu o vibraţie, oricum vreţi să-i ziceţi, în stare a ne lumina oraşele, a ne pune în mişcare vapoarele, a ne lumina bibliotecile, a ne bronza copiii, a ne coace pâinea cea de toate zilele şi a ne furniza cunoştinţele despre lume vreme de o mie de ani, până o să ştim totul. Hei, oameni de ştiinţă şi oameni ai bisericii, sorbiţi cu toţii din cupa asta! Încălziţi-vă pentru a vă feri de bezna ignoranţei, de marile zăpezi ale superstiţiei, de vânturile reci ale necredinţei, şi de adânca teamă de întuneric cuibărită în sufletul fiecăruia. Iată: ne întindem mâna cu talgerul milogului…

— Ah!

Cupa se lăsă pe Soare şi smulse o fărâmă din carnea şi sângele Universului, din cugetul arzător, din filozofia orbitoare a acestui astru, care a zămislit şi-a crescut o galaxie, care a hotărât drumul planetelor şi a dat viaţă vieţii.

— Ce-o să se întâmple când o s-o tragem înapoi? Un prisos de căldură, asta ne trebuie nouă acum, căpitane?

— Numai Dumnezeu ştie…

— Şi acum, încetişor! murmură căpitanul.

— Pompa auxiliară a fost reparată, domnule.

— Puneţi-o în funcţiune!

Pompa începu să zvâcnească.

— Închideţi capacul Cupei şi trageţi-o înăuntru, încet, încet!

Frumoasa mână întinsă în afara navei vibră — teribilă imagine a propriului ei gest — şi se scufundă apoi, fără zgomot, în trupul

navei. Pe sub capacul închis al Cupei se revărsau flori galbene şi stele albe. Audio-termometrul scrâşnea. Sistemul de refrigerare protesta; amoniacul izbea în pereţi ca sângele în ţeasta unui imbecil care zbiară.

Căpitanul închise uşa pneumatică exterioară.

— Acum!

Oamenii aşteptau. Pulsul navei se accelerase. Inima navei bătea puternic — Cupa de aur era în mijlocul ei. Sângele rece alerga prin vine de jur împrejur, din ce în ce mai repede.

Căpitanul răsuflă încet.

Gheaţa încetă să picure din tavan. Îngheţă la loc.

— Să plecăm de-aici!

Nava se întoarse şi porni repede.

— Ascultaţi!

Inima navei bătea din ce în ce mai încet. Acele cadranelor se învârteau, invizibile, coborând cu câte o mie de grade. Vocea termometrului cânta schimbarea anotimpurilor. Acum se gândeau cu toţii: Să ne depărtăm cât mai grabnic de foc, de căldură, de galben şi de alb. Să ne îndreptăm spre răcoare şi întuneric. Peste vreo douăzeci de ore, vor putea chiar să deconecteze unele din refrigeratoare, lăsând să moară iarna. În curând vor intra într-o noapte atât de rece, încât s-ar putea să fie nevoiţi să folosească noul cuptor al navei, să extragă căldură din focul pe care-l purtau ca pe un prunc nou-născut.

Se întorceau acasă.

Se întorceau acasă, şi căpitanul îşi aminti, în timp ce stătea lângă trupul lui Bretton, încremenit într-un nămete de zăpadă albă, versurile unui poem scris cu mulţi ani în urmă:

„Uneori văd soarele ca pe-un pom arzând,
Cu fructele-i de aur strălucind într-un văzduh fără aer,
Cu merele-i viermănoase roase de om şi de gravitaţie
Prin toţi porii omului răsuflă credinţa
Când vede în soare un pom care arde…”

Căpitanul rămase mult timp lângă cadavru, tulburat de sentimente felurite. Mă simt trist, îşi spunea, şi mă simt bine, mă simt ca un băiat care se întoarce acasă de la şcoală cu un mănunchi de flori de câmp.

— Ei bine, rosti el oftând, cu ochii închişi. Ei bine, unde mergem acum, încotro ne-ndreptăm?

Îi simţea pe oameni în jurul lui, răsuflând liniştiţi, cu spaima

moartă în ei.

— După ce-ai mers cale lungă spre Soare şi l-ai atins, apoi te-ai depărtat de el, unde te poţi duce? Când te îndepărtezi de căldură, de lumina amiezii şi de dulcea ei moleşeală, unde te poţi duce?

Oamenii aşteptară răspunsul. Aşteptară ca el să adune toată răcoarea, toată seninătatea şi prospeţimea cuvântului îmbătător din mintea lui; văzură apoi cum cuvântul acesta îi lunecă în gură, încet, ca o bucată de îngheţată.

— Există o singură direcţie în spaţiu, din locul unde ne aflăm, rosti el în cele din urmă.

Oamenii aşteptau. Aşteptau, în vreme ce nava zbura prin bezna rece, departe de lumină.

— Spre nord, murmură căpitanul. Spre nord. Şi toţi zâmbiră, ca şi cum un vânt s-ar fi stârnit brusc în toiul unei după-amiezi fierbinţi.

DETUNĂTURA

Reclama de pe perete părea să vibreze sub un şuvoi subţire de apă caldă. Eckels îşi simţi pleoapele închizându-se peste pupile, şi atunci reclama se aprinse în întunericul de o clipă:

SOCIETATEA TIMPEX.
EXPEDIŢII DE VÂNATOARE SPRE ORICE AN DIN TRECUT.
ALEGETI-VA SINGURI VÂNATUL.
NOI VA DUCEM ACOLO ŞI-L ÎMPUŞCAŢI.

O flegmă caldă se strânse în gâtlejul lui Eckels; o înghiţi. Muşchii din jurul gurii i se contractară într-un zâmbet în clipa când îşi întinse încet mâna, căci în mâna aceea flutura un cec în valoare de zece mii de dolari.

— E garantată şi întoarcerea? îl întrebă el pe omul de după tejghea.

— Nu garantăm nimic altceva decât dinozaurii, îi răspunse funcţionarul. Apoi se întoarse spre un alt individ şi adăugă: Acesta e domnul Travis, ghidul dumneavoastră în Trecut. El o să vă spună ce anume şi unde să vânaţi. Dacă vă spune să nu trageţi, nu trageţi. Dacă nesocotiţi instrucţiunile, riscaţi să plătiţi o amendă de încă zece mii de dolari, plus o posibilă dare în judecată, la întoarcere.

Eckels privi spre încrengătura de sârme şi casete de oţel din fundul încăperii uriaşe: era ca o auroră pâlpâitoare, când portocalie, când argintie, când albastră. Ai fi zis că un rug gigantic mistuie întreg Timpul, toţi anii, toate calendarele de pergament, toate orele, strânse grămadă şi puse pe foc.

La o atingere de mână, această vâlvătaie se putea desfăşura numaidecât, în sens invers. Eckels îşi amintea cuvânt cu cuvânt textul anunţurilor publicitare. Din tăciuni şi cenuşă, din pulbere şi cărbune, anii vechi, anii verzi, ar putea sări ca nişte salamandre de aur; aerul s-ar putea umple de mireasma trandafirilor, părul alb ar putea deveni negru ca pana corbului, zbârciturile ar dispărea; şi totul s-ar întoarce la obârşii, fugind de moarte, pe cerul apusean s-ar ivi sori care ar apune într-un răsărit glorios, lunile s-ar încăleca, scurtându-se, toate cele ar intra unele în

altele ca nişte cutii chinezeşti, sau ca iepurii în pălăriile scamatorilor, toate cele s-ar întoarce la moartea dintâi, la moartea verde a seminţelor, la vremea de dinaintea începuturilor. Şi toate astea, printr-o simplă atingere.

— E de necrezut! oftă Eckels, cu faţa subţire luminată de reflexele Maşinii. O Maşină a Timpului adevărată. Te pune pe gânduri. Aş putea să fug de rezultatele alegerilor de ieri, dacă ar fi ieşit prost. Dar, slavă Domnului, Keith a câştigat. O să fie un foarte bun preşedinte al Statelor Unite.

— Da, spuse şi omul de după tejghea. Avem noroc. Dac-ar fi câştigat Deutscher, am fi avut cea mai rea specie de dictatură. Deutscher e un militarist anti-tot ce vrei, anticrist, antiuman, antiintelectual. Am primit telefoane de la mulţi oameni, care ne-au spus, în glumă, dar totuşi serios, că ar dori să trăiască în anul 1492 dacă Deutscher ar fi ales preşedinte. Desigur, nu e treaba noastră să organizăm evadări, ci doar expediţii de vânătoare. Oricum, Keith a fost ales preşedinte. Singurul lucru care trebuie să vă preocupe este…

— Să-mi vânez dinozaurul, îi tăie vorba Eckels.

— Un *Tyrannosaurus Rex.* Şopârla-tiran, cel mai incredibil monstru din istorie. Semnaţi hârtia asta. Orice vi s-ar întâmplă, noi nu răspundem. Dinozaurii ăia sunt cam flămânzi.

— Încercaţi să mă băgaţi în sperieţi, spuse Eckels, roşu de mânie.

— Recunosc că da. Nu vrem să plece în Trecut oameni care să intre în panică la prima împuşcătură. Acum un an au fost omorâţi şase ghizi de-ai noştri şi o duzină de vânători. Rostul nostru este să vă oferim cele mai tari emoţii pe care le-a visat vreodată un vânător adevărat. Vă transportăm cu şaizeci de milioane de ani în Trecut, ca să doborâţi cel mai gigantic vânat din istorie. Cecul dumneavoastră personal e încă aici. Rupeţi-l.

Eckels se uită la cec; degetele îi tremurau.

— Noroc, îi spuse omul de după tejghea. Domnule Travis, ia-l în primire!

Îşi luară armele şi porniră în tăcere prin încăpere, spre Maşină, spre metalul argintiu şi spre lumina sonoră.

Întâi o zi, pe urmă o noapte, apoi o zi şi încă o noapte, şi încă o zi, o săptămâna, o lună, un an, un deceniu! Anno Domini 2055, Anno Domini 2019. 1999! 1957! Maşina gonea prin Timp.

Îşi puseră căştile cu oxigen şi-şi verificară intercomurile. Eckels se legăna pe scaunul capitonat; faţa-i era palidă, fălcile încleştate. Simţea că-i tremură braţele; privi în jos şi-şi văzu mâinile strânse pe puşca nou-nouţă. În Maşină mai erau patru oameni: Travis — călăuza de vânătoare — şi ajutorul lui, Lesperance, precum şi alţi doi vânători, Billings şi Kramer. Se uitau unul la altul, în timp ce anii zburau în jurul lor.

— Puştile astea pot oare doborî un dinozaur? se pomeni Eckels spunând.

— Dacă-l nimeriţi, da, îi răspunse Travis prin radioul din cască. Unii dinozauri au câte doi creieri, unul în cap, celălalt la marginea de jos a coloanei vertebrale. De ăştia trebuie să ne ferim. N-are rost să ne încercăm norocul cu ei. Dacă puteţi, ţintiţi ochii fiarei, cu primele două gloanţe, ca s-o orbiţi, apoi loviţi-i creierul.

Maşina urla. Timpul era ca un film rulat invers. Sorii zburau, urmaţi de milioane de luni.

— Când te gândeşti că toţi vânătorii din istorie ne-ar invidia, dac-ar şti! exclamă Eckels. Expediţia noastră face din Africa un fel de Illinois.

Maşina încetini; urletul ei se prefăcu într-un murmur. Apoi se opri. Soarele se opri şi el pe cer.

Ceaţa care învăluise Maşina se spulberase. Iată-i, aşadar, ajunşi în vremea veche, într-o vreme foarte veche, trei vânători şi două călăuze, cu armele lor de metal albastru peste genunchi.

— Iisus încă nu s-a născut, spuse Travis. Moise încă nu s-a urcat pe munte ca să stea de vorbă cu Dumnezeu. Piramidele încă mai sunt în pământ, aşteptând să fie clădite. *Ţineţi minte* — Alexandru, Cezar, Napoleon, Hitler nu există.

Omul scutură din cap.

— Asta — urmă Travis — e jungla care-a existat cu şaizeci de milioane două mii cincizeci şi cinci de ani înainte de preşedintele Keith.

Şi arătă spre o cărare metalică ce ducea spre pustietatea verde, peste mlaştini, printre ferigi şi palmieri giganţi.

— Iar asta, adăugă el, e aleea construită de TIMPEX pentru dumneavoastră. E cu şase degete deasupra pământului; nu atinge nici măcar un firicel de iarbă, o floare sau un copac. E făcută dintr-un metal antigravitaţional. Scopul pentru care a fost construită astfel este de a vă împiedica să atingeţi în vreun fel

această lume a trecutului. Rămâneţi pe alee, nu vă abateţi de la ea. Vă repet: nu vă abateţi de la ea. Sub nici un motiv! Orice abatere se pedepseşte. Şi nu împuşcaţi nici un animal fără aprobarea noastră.

— De ce? întrebă Eckels.

Se aflau în pustiul primordial. Vântul aducea ţipetele unor păsări depărtate şi mirosul sărat al unei mări vechi, amestecat cu mireasma unor ierburi jilave şi a unor flori sângerii.

— Noi nu vrem să modificăm Viitorul. Nu facem parte din acest Trecut. Guvernului nu-i place să ne ştie aici. Trebuie să plătim şperţuri grase ca să ne menţinem privilegiile. O Maşină a Timpului e o treabă delicată. Fără să ne dăm seama, am putea omorî vreun animal important, vreo păsărică, vreun peştişor, sau chiar vreo floare, distrugând astfel o verigă însemnată din lanţul evoluţiei speciilor.

— Nu e clar, protestă Eckels.

— Bine, spuse Travis, să zicem că omorâm din întâmplare un şoarece de aici. Ar însemna să distrugem întreaga posteritate a acelui şoarece, nu-i aşa?

— Aşa-i.

— Toate familiile familiilor acelui şoarece! Dintr-o călcătură, poţi nimici un şoarece, apoi o duzină, apoi o mie, un milion, un miliard de şoareci posibili.

— Foarte bine, şi ce-i cu asta? întrebă Eckels.

— Ce-i cu asta? replică Travis, calm. Păi, ce s-ar întâmplă cu vulpile care au nevoie de şoarecii ăia ca să supravieţuiască? Dacă-i lipsesc zece şoareci, vulpea moare. Dacă-i lipsesc zece vulpi, leul moare de foame. Lipsite de un leu, tot felul de insecte, vulturi, miliarde de fiinţe sunt azvârlite în haos şi distrugere. Rezultatul la care se ajunge poate fi descris astfel: cu cincizeci şi nouă de milioane de ani mai târziu, un om al cavernelor, unul din cei zece-doisprezece existenţi în *întreaga lume,* se duce să vâneze un porc mistreţ sau un tigru cu colţi de spadă, ca să aibă ce mânca. Dar dumneata, prietene, ai distrus toţi tigrii din acea regiune, călcând *un singur* şoarece. Aşa că omul cavernelor moare de foame. Iar omul acela nu-i un om oarecare, bagă de seamă! *Nu,* el este o *întreagă naţiune viitoare.* Din rărunchii lui ar fi ieşit zece feciori. Iar din rărunchii acestora, ar fi ieşit o *sută* de feciori, şi aşa mai departe, până la apariţia unei civilizaţii. Dacă-l distrugi pe omul acela, distrugi o seminţie, un popor, o

întreagă istorie a vieţii. E ca şi cum ai ucide nişte strănepoţi ai lui Adam. Călcând în picioare un şoarece poţi stârni un cutremur, ale cărui urmări ar putea zgudui din temelii pământul şi destinele unui şir întreg de generaţii. Prin moartea acelui om al cavernelor, un miliard de alţi oameni, încă nenăscuţi, sunt înăbuşiţi în pântecele mumelor lor. Roma nu se mai poate înălţa pe cele şapte coline. Europa rămâne, poate pe veci, o pădure întunecată, şi doar Asia prosperă, plină de vigoare. Calcă în picioare un şoarece, şi zdrobeşti piramidele. Calcă în picioare un şoarece, şi-ţi laşi asupra Veşniciei urma adâncă, aidoma unui Grand Canyon. Regina Elisabeta nu s-ar mai naşte niciodată, Washington n-ar mai traversa râul Delaware, Statele Unite n-ar mai exista. Aşa că luaţi seama, rămâneţi pe alee, nu vă abateţi niciodată!

— Înţeleg, zise Eckels. Aşadar, n-are rost să ne-atingem nici măcar de *iarbă?*

— Exact. Distrugerea anumitor plante ar putea avea consecinţe incalculabile. O mică eroare făcută aici ar deveni disproporţionat de mare, în decurs de şaizeci de milioane de ani. Fireşte, s-ar putea ca teoria noastră să fie greşită. Poate că noi *nu suntem în stare* să schimbăm Timpul. Sau poate că acesta ar putea fi schimbat doar într-un fel subtil, aproape imperceptibil. Un şoarece mort aici ar putea provoca un dezechilibru în viaţa insectelor de mai târziu, sau o anumită disproporţie a populaţiei, apoi o recoltă proastă, o criză economică, o foamete şi, în cele din urmă, o modificare a temperamentului *social* în vreo ţară de departe. Ceva mult mai subtil — poate doar o răsuflare, o şoaptă, un fir de păr, sau de polen — o schimbare atât subtilă, încât nici n-ai observa-o dacă n-ai privi cu atenţie. Cine ştie? Cine poate pretinde să ştie cu adevărat? Noi nu ştim. Ghicim numai. Dar până nu vom şti cu certitudine dacă fâţâiala noastră prin Timp poate stârni un mare zgomot sau un simplu fâşâit în istorie, suntem prudenţi. Maşina asta, aleea asta, veşmintele şi trupurile voastre au fost sterilizate, după cum ştiţi, înainte de începerea călătoriei. Purtăm aceste căşti cu oxigen, ca să nu putem introduce bacteriile noastre într-o atmosferă străveche.

— Cum o să ştim în ce animale putem trage?

— Sunt însemnate cu vopsea roşie, răspunse Travis. Astăzi, înainte de începerea excursiei noastre, l-am trimis pe Lesperance cu Maşina exact în era aceasta, pe urmele anumitor

animale.

— Ca să le studieze?

— Da, spuse Lesperance. Le urmăresc în toate etapele existenţei lor, notând care dintre ele trăieşte mai mult. Foarte puţine. Notez de asemenea de câte ori se împerechează. Nu prea des. Viaţa e scurtă. Când dau peste unul care agonizează, fiind doborât de un copac, sau peste unul care se îneacă într-o groapă cu catran, notez ora exactă, până la ultima secundă. Am nişte gloanţe speciale, cu vopsea, care lasă o pată roşie pe pielea sau blana animalului. Nici o confuzie nu e cu putinţă. După aceea coordonez în aşa fel sosirea noastră în Trecut, ca să-l întâlnim pe animal doar cu două minute înainte de a-şi da sfârşitul, în orice caz. Astfel, sunt omorâte numai animalele lipsite de viitor, care nu se mai împerechează niciodată. Vedeţi ce *precauţi* suntem?

— Dar dacă te-ai întors azi dimineaţă în Timp, cum de nu te-ai ciocnit de noi? exclamă Eckels, curios. Cum va fi expediţia noastră de vânătoare? Reuşită? Vom fi cu toţii în viaţă la întoarcere?

Travis şi Lesperance se uitară unul la altul.

— Ar fi un paradox, zise Lesperance. Timpul nu permite asemenea încurcături — un om să se întâlnească cu sine însuşi! Când asemenea situaţii ameninţă să se producă, Timpul se dă la o parte. Întocmai ca un avion care nimereşte într-o pungă de aer. Aţi simţit adineauri cum s-a zguduit Maşina — chiar înainte de a ne fi oprit? Era din cauză că ne întâlneam cu noi înşine la întoarcerea noastră în Viitor. N-am văzut nimic, bineînţeles. N-avem cum să ştim dacă expediţia asta a fost reuşită, dacă am vânat sau nu monstrul, sau dacă am rămas în viaţă — mă refer la *dumneata,* domnule Eckels.

Eckels avu un surâs galben.

— Lasă asta! zise Travis, pe un ton tăios. Toată lumea în picioare!

Se pregătiră să părăsească Maşina.

Jungla era adâncă şi înaltă — era lumea întreagă, în vecii vecilor. În văzduh se auzea un fel de muzică, şi un fâşâit de corpuri zburătoare — erau pterodactilii care zburau cu aripile lor cenuşii, cavernoase — nişte lilieci giganţi, apucaţi de delir, în noaptea lor veşnică. Ţinându-şi echilibrul pe cărarea îngustă, Eckels îşi duse arma la ochi, în joacă.

— Încetează! îl repezi Travis. Nu ţinti nici în glumă! Dacă armele voastre s-ar descărca...

Eckels roşi.

— Unde-i *Tyrannosaurul* nostru?

Lesperance îşi privi ceasul-brăţară.

— Mai avem timp. Drumurile noastre se vor încrucişa peste şaizeci de secunde. Fiţi atenţi la pata de vopsea roşie! Nu trageţi până nu vă dăm noi consemnul. Nu vă abateţi de pe alee. *Rămâneţi pe alee!*

Porniră în vântul dimineţii.

— Ciudat, şopti Eckels. De azi în şaizeci de milioane de ani, alegeri. Keith e ales preşedinte. Toată lumea îi sărbătoreşte victoria. Şi iată-ne pe noi, aici, pierduţi în Timp; pentru noi, ei nici nu există. Lucrurile pentru care ne-am frământat luni de zile, o viaţă de om, nici măcar nu s-au ivit pe lume, nici măcar n-au fost concepute.

— Puneţi-vă cu toţii în poziţie de tragere! porunci Travis. Dumneata, Eckels, tragi primul. Urmează Billings. Al treilea, Kramer!

— Am vânat tigri, mistreţi, bizoni, elefanţi, zise Eckels, dar acum e vorba de *el,* şi tremur tot, ca un copil.

— Aha! exclamă Travis.

Se opriră locului.

Travis şopti, ridicând mâna:

— Drept în faţa voastră. În ceaţă. Acolo e. Acolo e Măria Sa!

Jungla era imensă şi plină de foşnete, şoapte şi suspine.

Deodată toate conteniră, ca şi cum cineva ar fi închis o uşă. Tăcere.

Apoi, un bubuit de tunet.

Din ceaţă, cu vreo sută de paşi mai încolo, ieşi *Tyrannosaurus Rex.*

— *El* e, *el* e, şopti Eckels. Sst!

Venea cu paşi mari, precauţi, parcă unsuroşi. Se înălţa cu vreo treizeci de picioare deasupra mai tuturor copacilor — o enormă zeitate rea, încrucişându-şi pe pieptu-i de reptilă ghearele delicate, ca nişte ace de ceasornic. Fiecare din labele lui inferioare era un piston, făcut dintr-o jumătate de tonă de os alb, înfipt în funiile groase ale muşchilor şi acoperit de o piele lucioasă şi pietroasă, ca platoşa unui războinic teribil. Fiecare coapsă a lui era o tonă de carne, fildeş şi sârmă de oţel. Iar din

marea cutie toracică din partea de sus a trupului său ieşeau acele braţe gingaşe, cu mâini care-ar fi putut apuca un om ca pe o jucărie, pentru a-l cerceta, în vreme ce gâtul i se încolăcea ca un şarpe. Capul — o tonă de piatră sculptată — se înălţa cu uşurinţă spre cer. Botul i se căsca, dezvăluind un gard de dinţi ca nişte pumnale. Ochii i se rostogoleau, aidoma unor ouă de struţ, fără altă expresie decât cea a foamei. Îşi închise deodată botul, cu un rânjet sinistru. Şi începu să alerge, strivind în cale copaci şi tufişuri, scormonind ţarina jilavă şi tăind brazde adânci de câte cinci-şase centimetri, acolo unde se lăsa cu toată greutatea lui. Alerga cu un pas lunecător, de balet, prea echilibrat pentru cele zece tone ale monstrului. Se mişca într-o arenă luminată de soare, cu băgare de seamă, în timp ce frumoasele-i mâini reptiliene pipăiau aerul.

— Tii! exclamă Eckels, cu buzele tremurând. Păi, ar putea să ajungă la Lună şi s-o apuce!

— Sst! îl repezi Travis, mânios. Încă nu ne-a zărit.

— Nu poate fi ucis! spuse Eckels, pe un ton calm, ca şi cum nu putea exista nici o îndoială în privinţa acestui verdict; cântărise în minte situaţia şi ajunsese la această concluzie. Arma din mâinile lui părea o flintă uşoară. Proşti am fost c-am venit! E ceva imposibil!

— Gura! şuieră Travis.

— Ce coşmar!

— Întoarce-te, îi şopti Travis. Mergi liniştit spre Maşină. Îţi vom restitui jumătate din banii plătiţi.

— Nu-mi închipuiam c-ar putea fi atât de *mare!* spuse Eckels. M-am înşelat. Şi acum, vreau să ies de-aici.

— Ne-a văzut!

— Uite-i pata roşie, pe piept!

Şopârla uriaşă se ridică în picioare. Carnea ei împlătoşată strălucea ca un tezaur de monede verzui. Din crusta de noroi de pe ele ieşeau aburi. În noroiul jilav fojgăiau insecte minuscule, astfel încât întregu-i trup părea să zvâcnească şi să se legene, deşi monstrul nu se mişca. Răsufla doar. Duhoarea cărnii crude se răspândea în întreaga junglă.

— Scoateţi-mă de-aici! gemu Eckels. De când sunt n-am păţit aşa ceva. Totdeauna eram sigur că voi scăpa cu viaţă. Totdeauna aveam călăuze bune, iar expediţiile se desfăşurau în siguranţă. De data asta mi-am greşit socoteala. Mi-am găsit

naşul — recunosc. Vânatul ăsta e prea mare ca să-l pot doborî.

— Nu alerga! îi spuse Lesperance. Întoarce-te şi ascunde-te în Maşină.

— Da, zise Eckels.

Părea siderat. Se uita la picioarele lui, ca şi cum ar fi încercat să le facă să se mişte. Deodată, scoase un geamăt deznădăjduit:

— Eckels!

Făcu câţiva paşi, târându-se parcă, şi clipind mereu din ochi.

— Nu în direcţia *aceea!*

La prima mişcare a omului, monstrul se repezi spre el, cu un ţipăt înspăimântător. În şase secunde, străbătu o sută de iarzi. Puştile se descărcară, scuipând foc. Un vârtej ţâşni din botul animalului, învăluindu-i în duhoarea lui de mâl şi de sânge bătrân. Monstrul urla, dezvăluindu-şi colţii scânteietori în soare.

Fără să privească înapoi, Eckels păşea orbeşte spre marginea aleii, abia ţinându-şi arma în mâini; deodată se abătu de pe alee şi porni, fără să-şi dea seama, prin junglă. Picioarele i se înfundau în muşchiul Verde. Se simţea singur, din ce în ce mai departe de lucrurile ce se petreceau în urma lui.

Armele trosniră din nou. Detunătura lor se pierdu în bubuitul de tunet al monstrului urlător. Enorma pârghie a cozii sale de reptilă se smuci în sus, izbind în stânga şi în dreapta. Copacii explodau în nori de frunze şi crengi. Monstrul îşi mişcă mâinile de giuvaergiu înspre oameni, pentru a-i frânge în două, pentru a-i zdrobi ca pe nişte boabe, pentru a-i pisa între dinţi şi a-i vârî în gâtlejul lui urlător. Ochii mari ca nişte pietroaie erau aţintiţi asupra oamenilor; aceştia îşi văzură feţele în oglinzile lor. Traseră în pleoapele metalice şi în irisul negru şi lucios al ochilor monstrului.

Ca un idol de piatră, ca o avalanşă de munte, *Tyrannosaurus Rex* se prăbuşi. Tunând, se agăţă de copaci şi-i trase la pământ odată cu el. Aleea de metal fu sfâşiată. Oamenii se feriră în lături, se traseră înapoi. Zece tone de carne şi piatră rece căzură pe pământ. Armele scuipară foc. Monstrul îşi agită coada împlătoşată, îşi încleşta fălcile de balaur şi încremeni. Din gâtlej îi ţâşni un şuvoi de sânge. Undeva, în măruntaiele lui, plesni un rezervor de fluide. Vânătorii fură potopiţi de valuri puturoase. Stăteau, împroşcaţi de sângele roşu, lucios.

Tunetul se stinse.

Jungla amuţi. După avalanşă, o pace verde. După coşmar,

dimineaţa.

Billings şi Kramer şedeau pe marginea aleii, resemnaţi. Travis şi Lesperance stăteau cu armele fumegânde în mâini şi înjurau de zor.

În Maşina Timpului, trântit cu faţa în jos, Eckels tremura. Se întorsese pe alee şi se căţărase în Maşină.

Travis veni şi el şi, după ce-i aruncă o privire lui Eckels, scoase o bucată de pânză dintr-o cutie de metal şi se întoarse la ceilalţi, care şedeau pe alee.

— Curăţaţi-vă!

Înjurând, îşi şterseră căştile mânjite de sânge. Monstrul zăcea în faţa lor — un munte de carne tare. Auzeau murmurul şi gemetele dinăuntrul lui, pe măsură ce moartea punea stăpânire pe el, paralizându-i organele, făcându-i lichidele să se reverse din glande în splină şi în boaşe, închizându-i pentru vecie toate cămările. Era ca şi cum ai fi stat lângă o locomotivă distrusă ori lângă o maşină cu aburi scoasă din uz, ale cărei supape sunt lăsate deschise sau fixate strâns. Oasele pârâiau; braţele delicate, prinse sub greutatea atâtor tone de carne moartă, erau zdrobite. Masa de carne tremurătoare se aşeză.

Deodată, alt trosnet. Deasupra, o creangă enormă se rupse din legăturile-i grele şi căzu peste cadavrul monstrului, parcă dinadins.

— Da, spuse Lesperance, uitându-se la ceas. Exact la timp. Acesta e copacul gigantic care fusese planificat să cadă peste monstru şi să-l omoare. Doriţi o poză cu trofeul? adăugă el întorcându-şi privirea spre cei doi vânători.

— Cum?

— Nu putem lua un trofeu înapoi în Viitor. Cadavrul trebuie să rămână aici, în locul unde ar fi murit în orice caz, astfel încât insectele, păsările şi bacteriile să-l poată ataca, aşa cum fac de obicei. Totul trebuie să fie pus în balanţă. Cadavrul rămâne. Dar putem face o poză, cu dumneavoastră lângă trofeu.

Cei doi vânători încercară să se gândească, dar renunţară, scuturând din cap.

Se lăsară conduşi pe aleea metalică până la Maşina Timpului, în ale cărei fotolii capitonate se prăbuşiră obosiţi. De acolo se mai uitară o dată la monstrul ucis, un munte de carne, pe care şi începuseră să tabere nişte reptile înaripate şi nişte gângănii aurii mişunând pe pielea lui aburindă.

Un zgomot stârnit la picioarele lor îi făcu să îngheţe. Era Eckels, care şedea acolo tremurând.

— Îmi pare rău, rosti el într-un târziu.

— Ridică-te! îi strigă Travis.

Eckels se ridică.

— Du-te singur pe aleea aceea, îi porunci Travis, aţintindu-şi arma spre el. Nu te mai întorci în Maşină. Te lăsăm aici!

Lesperance îl apucă de braţ pe Travis:

— Aşteaptă…

— Nu te băga! îl repezi Travis, dându-i mâna la o parte. Nebunul ăsta era cât pe-aci să ne omoare. Dar nu *asta* e grav! Uită-te la *ghetele* lui! A ieşit de pe alee! *Asta* ne va ruina! Vom da faliment! Mii de dolari plătiţi pentru asigurări! Noi garantăm că nimeni nu se abate de pe alee, iar dumnealui s-a abătut! Nebunul! Va trebui să fac un raport către autorităţi — s-ar putea ca guvernul să ne anuleze licenţa de voiaj. Cine ştie ce-o fi făcut individul ăsta, ce vătămări o fi adus Timpului! Şi Istoriei?!

— Linişteşte-te, n-a făcut altceva decât să disloce puţin noroi.

— De unde putem *şti*? strigă Travis. Nu ştim nimic. Totul e un mister! Ieşi de-aici, Eckels!

Eckels se scotoci în buzunarele bluzei:

— Plătesc oricât! O sută de mii de dolari!

Travis se zgâi la carnetul de cecuri al lui Eckels şi scuipă.

— Ieşi afară de-aici! Monstrul se află lângă alee. Vâră-ţi în botul lui braţele până la coate. După aceea, te poţi întoarce la noi.

— Dar e absurd!

— Monstrul e mort, dobitocule! Gloanţele trebuie scoase — nu pot fi lăsate aici! Nu aparţin Trecutului. Ar putea provoca vreo schimbare. Uite cuţitul meu. Scoate-le cu cuţitul!

Jungla era din nou vie, plină de vechiul ei freamăt şi de cârâitul păsărilor. Eckels îşi întoarse încet privirea spre muntele acela de coşmar, spre movila aceea de gunoi primitivă. După ce şovăi îndelung, porni pe alee, ca un somnambul.

Peste cinci minute se întoarse, tremurând tot, cu braţele înroşite până la cot. Întinse mâinile — fiecare din ele ţinea în palmă câteva gloanţe. Apoi se prăbuşi şi rămase acolo, nemişcat.

— N-ar fi trebuit să-i ceri una ca asta! spuse Lesperance.

— Crezi? E prea devreme ca să putem judeca, răspunse

Travis, atingând trupul nemişcat. O să trăiască. Data viitoare n-o să mai vâneze în felul ăsta. În regulă. Daţi-i drumul, să pornim spre casă!

Şi-şi ridică, obosit, degetul gros spre Lesperance.

1492. 1776. 1812.

Îşi curăţară mâinile şi feţele. Îşi schimbară cămăşile şi pantalonii murdari. Eckels îşi revenise, dar nu scotea o vorbă. Travis îl privi timp de zece minute.

— Nu te mai uita aşa la mine! gemu Eckels. N-am făcut nimic!

— Cine poate şti?

— M-am abătut de pe alee, atâta tot — doar puţin noroi pe tălpi… Ce-ai vrea să fac — să îngenunchez şi să mă rog?

— S-ar putea s-avem nevoie de asta. Te previn, Eckels, c-aş putea încă să te ucid. Puşca mi-e pregătită.

— Dar sunt nevinovat, n-am făcut nimic!

1999. 2000. 2066.

Maşina se opri.

— Ieşiţi, le spuse Travis.

Încăperea era acolo unde o lăsaseră. Dar nu la fel ca atunci. Acelaşi om şedea înapoia aceleiaşi tejghele. Dar ceva în înfăţişarea lui se schimbase.

— Totu-i în ordine aici? îl întrebă Travis, aruncând o privire grăbită în jur.

— Da. Bine-aţi venit acasă!

Travis nu se linişti. Părea că cercetează chiar atomii din aer, până şi felul cum se revărsa pe fereastra înaltă lumina soarelui.

— În regulă, Eckels, ieşi! Şi nu te mai întoarce aici niciodată!

Eckels nu se putea mişca.

— N-auzi? se burzului Travis. La ce te zgâieşti?

Eckels adulmeca văzduhul, care mirosea într-adevăr a ceva — un miros atât de subtil, aproape imperceptibil, încât doar un mic strigăt de alarmă al simţurilor sale îl avertiza că-i acolo. Culorile — albă, cenuşie, albastră, portocalie — de pe perete, de pe mobilă, din bolta întrezărită prin fereastră, erau… erau… Şi apoi, simţea c*eva.* Carnea i se încrâncenă. Mâinile începură să-i tremure. Adulmeca prin toţi porii bizara mireasmă. Undeva, cineva slobozise desigur una din acele fluierături, pe care numai un câine le poate auzi. Trupul lui răspunse printr-o tăcere de spaimă. Dincolo de încăperea aceasta, de peretele acesta,

dincolo de omul acesta care nu era chiar acelaşi, aşezat la o tejghea care nu era chiar aceeaşi... se afla o lume întreagă, cu oameni şi străzi. Ce fel de lume era, nimeni n-ar fi putut spune. Îi simţea mişcându-se acolo, dincolo de pereţi, aidoma unor piese de şah zgâlţâite de un vânt uscat...

Dar lucrul perceput numaidecât era firma atârnată pe peretele biroului, aceeaşi firmă pe care o citise în dimineaţa aceea, devreme, când intrase în birou. Firma se schimbase întrucâtva:

SOCIETATEA TIMPEX.

EXPEDIŢII DE VÂNATOARE SPRE ORIŞICE AN DIN TRECUT

ALEGETZ SINGURI VÂNATU.

NOI DUCEM ACOLO PE VOI.

VOI ÎMPUŞCAŢI PE EL.

Eckels simţi că se prăbuşeşte pe un scaun. Îşi duse mâna, într-un gest nebunesc, la noroiul gros de pe ghete. Tremurând, desprinse un bulz de noroi.

— Nu se poate! Nu! Dintr-o nimica toată, să iasă aşa ceva?! Nu se poate!

Prins în noroi, strălucea un fluture splendid, verde-auriu, cu pete negre, dar mort,

— Pentru un asemenea fleac?! Nu e cu putinţă! Nu pentru un fluture! exclamă Eckels.

Fluturele căzu pe podea — un lucru de nimic, o bagatelă superbă, în stare să răstoarne echilibrul, doborând un şir de piese de domino mărunte, apoi un şir de piese mari, gigantice, de-a lungul anilor, în curgerea Timpului.. Eckels simţea cum îi vâjâie capul. Nu, fleacul ăsta nu putea schimba lucrurile. A ucide un fluture nu putea fi chiar atât de important! Sau da?

Faţa îi îngheţase. Gura îi tremura, când întrebă:

— Cine?... Cine a câştigat alegerile prezidenţiale de ieri?

Omul de după tejghea râse:

— Glumiţi? Doar ştiţi bine! Fireşte că Deutscher! Cine altcineva? Nu nebunul de Keith, un neputincios! Acum avem un preşedinte curajos, un om de fier!

Funcţionarul se opri.

— Ce-aţi păţit? adăugă el.

Eckels gemu şi se lăsă în genunchi, întinzându-şi mâinile cu degete tremurătoare spre fluturele auriu.

— N-am putea oare să-l ducem *înapoi?* vorbi el rugător, către

lume, către sine însuşi, către funcţionar, către Maşină. Nu i-am putea oare reda viaţa? N-am putea oare să revenim? N-am putea…

Rămase nemişcat; cu ochii închişi, aştepta, tremurând. Îl auzi pe Travis răsuflând greu în încăpere, îl auzi apucându-şi arma, ridicând-o şi apăsând pe trăgaci.

Se auzi o detunătură.

PLOAIA CEA LUNGĂ

Ploua într-una. O ploaie deasă, o ploaie perpetuă, o ploaie pătrunzătoare ca un abur, ca o năduşeală — un adevărat potop, care-ţi biciuia ochii şi-ţi năpădea gleznele. O ploaie care îneca toate ploile şi le ştergea amintirea. Cădea cu nemiluita, litri şi tone întregi de apă, care se abăteau asupra junglei, retezând ca un foarfece copacii, tunzând iarba, scobind pământul, topind tufişurile. Din pricina ei mâinile oamenilor ajunseseră zbârcite ca labele unor maimuţe. Era o ploaie cristalină, vârtoasă, care nu mai contenea.

— Mai e mult, locotenente?

— Nu ştiu. O milă, zece mile, poate o mie.

— Nu eşti sigur?

— Cum aş putea să fiu?

— Nu-mi place ploaia asta. Dac-am şti măcar cât mai avem de mers până la Domul Soarelui, m-aş simţi mai bine.

— Încă o oră-două.

— Crezi că numai atât, locotenente?

— Fireşte.

— Sau poate ne minţi, ca să ne ridici moralul?

— Da, vă mint ca să vă ridic moralul. Ţine-ţi gura!

Cei doi şedeau în ploaie. În spatele lor şedeau ceilalţi doi, uzi-leoarcă, frânţi de oboseală şi fleşcăiţi ca lutul care se moaie.

Locotenentul privi în sus. Avea o faţă care fusese cândva oacheşă, dar ploaia o albise, aşa cum îi albise şi ochii, ştergându-le culoarea; până şi păru-i era alb, ca şi dinţii. Totul era alb la el. Chiar şi uniforma începuse să-i albească, deşi avea şi o nuanţă verzuie, de mucegai.

Locotenentul îşi pipăi obrajii, pe care şiroia ploaia.

— Cu câte milioane de ani în urmă o fi încetat să plouă aici, pe Venus?

— Fii serios! îi spuse unul din ceilalţi doi. Pe Venus ploaia nu conteneşte niciodată. Plouă într-una. Mă aflu aici de zece ani şi n-am apucat să văd că stă măcar un minut, sau o secundă.

— E ca şi cum am trăi sub apă, zise locotenentul şi se ridică, pentru a-şi pune arma pe celălalt umăr. Cred c-ar fi mai bine să o pornim la drum. O să ajungem la Domul Soarelui.

— Sau n-o să ajungem, spuse cinicul.

— Avem doar o oră-două de mers.

— Acum mă minţi, locotenente.

— Nu. Mă mint pe mine însumi. E unul din momentele când trebuie să minţi. Nu mai pot răbda, însă, această situaţie.

Porniră pe poteca din junglă, privindu-şi din când în când busolele. Numai ele le arătau direcţia, în haosul din jur. Ploaia cădea din cerul de cenuşă, ei mergeau pe poteca din junglă, iar înapoia lor, undeva, departe, se afla racheta în care călătoriseră şi care se prăbuşise. O rachetă în care zăceau, morţi şi putreziţi de ploaie, doi dintre prietenii lor.

Înaintau în şir indian, fără să scoată un cuvânt. Ajunseră în curând la un râu lat, ale cărui ape negre şi line curgeau spre Marea Unică. Faţa lor era ciupită de miliarde de stropi.

— În regulă, Simmons.

Locotenentul scutură din cap, iar Simmons îşi scoase de la spate un pacheţel, pe care-l făcu să se umfle, cu ajutorul unei substanţe chimice, până ce căpătă forma unei bărci mari. Locotenentul le porunci oamenilor să taie nişte lemne, din care meşteriră la repezeală câteva lopeţi. Porniră apoi cu barca pe râu, vâslind repede pe apele-i domoale, şfichiuite de ploaie.

Locotenentul îşi duse mâna la obrajii pe care şiroaie de ploaie rece i se scurgeau spre gât şi spre braţe. Frigul începuse să-i pătrundă în plămâni. Simţea cum urechile, ochii, picioarele i se moaie.

— Noaptea trecută n-am putut dormi, spuse.

— Dar cine-a putut? De câte nopţi n-am dormit? Treizeci de nopţi şi treizeci de zile! Cine-ar putea să doarmă cu ploaia asta ciocănindu-i în cap? Aş da orice pentru o pălărie. Orice fel de pălărie, ca să-mi acopere capul şi să mi-l ferească de ploaie. Mă doare rău capul. Mă doare tot timpul.

— Îmi pare rău c-am venit aici, zise unul din oameni. Ţii minte vechea tortură? Eşti legat de un zid şi ţi se picură câte un strop de apă deasupra capului, din jumătate de oră în jumătate de oră. Îţi pierzi minţile aşteptând stropul următor. Ei bine, asta e Venus — dar pe o scară mult mai mare. Oamenii nu-s făcuţi să trăiască în apă. Nu poţi dormi, nu poţi respira ca lumea, şi înnebuneşti de atâta umezeală. Dacă am fi prevăzut posibilitatea unei prăbuşiri, ne-am fi luat uniforme şi pălării impermeabile. Ploaia asta care ne tot ciocăne capetele, e cel mai greu de îndurat. E ca un tir de

artilerie. Nu ştiu, zău, cât mai pot să suport.

— Eu, unul, vreau să ajung la Domul Soarelui, băiete! Omul care a născocit domurile astea ştia bine ce face.

Traversând râul, se gândeau la Domul Soarelui, aflat undeva în depărtare, ca un turn strălucitor în ploaia din junglă. O casă galbenă, rotundă şi scânteietoare ca însuşi Soarele. O casă înaltă de patruzeci de picioare, cu un diametru de o sută de picioare, înăuntrul căreia puteai găsi căldură, linişte, hrană caldă şi adăpost împotriva ploii. Iar în centrul Domului era, fireşte, un Soare. Un mic glob de foc gălbui, plutind slobod în partea de sus a clădirii; te puteai uita la el din locul unde şedeai, fumând sau citind o carte, sorbindu-ţi ciocolata fierbinte cu iz de nalbă, sau vreo altă băutură. Zăreai Soarele acela galben, un Soare de mărimea celui terestru, care iradia o lumină caldă şi egală, şi uitai de lumea ploioasă a planetei Venus, atâta timp cât rămâneai în casa aceea şi huzureai.

Locotenentul se întoarse cu faţa spre cei trei oameni, care vâsleau, scrâşnind din dinţi. Erau albi ca nişte ciuperci, cum era şi el. Pe Venus orice lucru albea în câteva luni. Până şi jungla era un imens coşmar alb — căci cum ar fi putut jungla să fie verde fără soare, într-un amurg veşnic, în care ploaia nu mai contenea? O junglă albă, albă, cu frunzele de culoarea brânzei, cu un sol tăiat parcă dintr-un calup de camembert ud şi cu trunchiurile copacilor ca nişte ciuperci enorme — totul era alb şi negru. Dar parcă puteai vedea solul vreodată? Vedeai mai ales apa — un pârâu, un şuvoi, o băltoacă, un lac, un râu, apoi marea.

— Am ajuns.

Săriră pe mal, împroşcându-se cu apă. Dezumflară barca şi o vârâră într-o cutie de trabuce. Apoi, stând pe malul potopit de ploaie, încercară să-şi aprindă câte o ţigară, dar le trebuiră mai mult de cinci minute ca să-şi scapere brichetele în căuşurile palmelor şi să tragă câteva fumuri din nişte ţigări pe oare ploaia li le smulgea de pe buze.

Porniră mai departe.

— Staţi o clipă, le spuse locotenentul. Parc-am zărit ceva în faţa mea.

— Domul Soarelui?

— Nu sunt sigur. Ploaia l-a acoperit din nou.

Simmons, o luă la fugă, strigând:

— Domul Soarelui!

— Întoarce-te, Simmons!
— Domul Soarelui!
Simmons se mistui în ploaie. Ceilalţi alergară după el. Îl găsiră într-o poieniţă, unde se opriră şi se uitară la el şi la obiectul pe care-l găsise.
Era racheta.
Zăcea în locul unde o lăsaseră. Se întorseseră exact acolo de unde porniseră. Racheta distrusă era năpădită de un mucegai verde, care crescuse chiar pe buzele celor doi morţi. Sub ochii lor, mucegaiul înflori, petalele i se risipiră în ploaie, iar mucegaiul muri.
— Cum de-am ajuns în acelaşi loc?
— O furtună cu descărcări electrice dereglat busolele. Asta e explicaţia.
— Ai dreptate.
— Ce ne facem acum?
— Pornim din nou.
— Dumnezeule, suntem la fel de departe ca la început!
— Să încercăm să ne păstrăm calmul, Simmons.
— Calmul, calmul! Ploaia asta mă face să-mi pierd minţile!
— Avem hrană suficientă pentru încă două zile, dacă suntem precauţi.
Ploaia dansa pe pielea lor, pe uniformele lor ude; li se prelingea din nasuri şi din urechi, de pe degete şi genunchi. Semănau cu nişte fântâni de piatră din care ar fi ţâşnit apa prin toţi porii.
În timp ce stăteau aşa, auziră un urlet, nu prea depărtat.
Şi monstrul ieşi din ploaie.
Umbla repede, cu o mie de labe electrice, albastre. Fiecare labă izbea câte un copac, care lua foc şi se mistuia. În văzduhul jilav pluteau vălătuci de ozon; ploaia alunga şi risipea fumul. Monstrul avea o lăţime de o jumătate de milă şi o înălţime de o milă, şi pipăia terenul ca o uriaşă vietate oarbă. Uneori părea să nu aibă deloc labe; dar peste o clipă, o mie de bice îi ieşeau de sub pântec, bice alb-albastre, cu care şfichiuia jungla.
— Asta e furtuna care ne-a înnebunit busolele, spuse unul din oameni. Acum vine spre noi.
— Toată lumea culcat! porunci locotenentul.
— S-o luăm la fugă! exclamă Simmons.
— Nu fi nebun! Culcă-te la pământ! Monstrul atinge doar

punctele cele mai înalte. S-ar putea să scăpăm nevătămaţi. Să ne ascundem la vreo cincizeci de picioare de rachetă. S-ar putea să-şi cheltuiască întreaga energie acolo şi să ne lase în pace pe noi. Culcaţi-vă!

Oamenii se supuseră.

— Se apropie? întrebară peste câteva clipe.

— Se apropie.

— S-a apropiat şi mai mult?

— E la vreo două sute de iarzi.

— Vine?

— Uite-l!

Monstrul era deasupra lor acum. Zece fulgere se abătură ca nişte săgeţi albastre asupra rachetei. Aceasta scapără ca un gong, scoţând un sunet metalic. Monstrul mai slobozi vreo cincisprezece săgeţi, care executară un fel de pantomima caraghioasă pe terenul apos al junglei.

— Nu, nu! strigă unul din oameni, sărind în picioare.

— Stai culcat, smintitule! îi spuse locotenentul.

— Nu!

Fulgerul mai izbi de vreo zece ori racheta. Locotenentul îşi întoarse capul pe sub braţ şi văzu flăcările albăstrii; văzu copaci despicându-se şi prăbuşindu-se; văzu cum norul acela monstruos se roteşte ca un disc negru deasupra lor, azvârlind sute de săgeţi electrice.

Omul care sărise în picioare alerga acum, parcă într-o sală imensă, plină de coloane. Alerga, strecurându-se printre ele, dar în cele din urmă vreo duzină de coloane se prăvăliră peste el, şi atunci se auzi un zgomot ca acela pe care-l face o muscă în clipa când cade pe sârma încinsă a unui crematoriu de gunoi. Locotenentul îşi amintea asta din copilărie — copilărise la o fermă. În văzduh mirosea acum a cenuşă de om.

— Nu vă uitaţi! le spuse celorlalţi, plecându-şi capul.

Se temea că ar putea s-o ia şi el la goană.

Furtuna mai slobozi o serie de săgeţi, apoi îşi văzu de drum. Rămase numai ploaia, care limpezi grabnic văzduhul, alungând mirosul de vegetaţie şi carne arsă; cei trei oameni rămaşi în viaţă şedeau, aşteptând să li se potolească bătăile inimilor.

Merseră spre trupul tovarăşului lor, crezând că poate e încă în viaţă. Nu puteau crede că nu exista nici o cale de a-l salva. Era atitudinea firească a unor oameni care nu acceptau moartea

altuia până nu se convingeau personal de realitatea ei; văzând că nu mai e nimic de făcut, se întrebară dacă să-l îngroape sau să-l lase acolo, în jungla care avea să-l acopere într-un ceas sub vegetaţia ei luxuriantă. Cadavrul părea o bucată de oţel strâmb, învelit într-o piele arsă. Sau o momâie de ceară care ar fi fost azvârlită într-un incinerator şi scoasă afară după ce ceara s-ar fi lipit de scheletul de cărbune. Doar dinţii îi rămăseseră albi, şi străluceau ca o brăţară stranie deasupra unui pumn strâns.

— N-ar fi trebuit să o ia la fugă, spuseră toţi trei aproape într-un glas.

Chiar în timp ce stăteau acolo, cadavrul începu să dispară sub vegetaţie — plante căţărătoare şi chiar flori pentru mort.

În depărtare, furtuna călca pe labele-i albastre, scânteietoare; în curând dispăru şi ea.

Trecură un râu, apoi un pârâu, apoi încă un râu şi încă un pârâu — vreo duzină de râuri şi pâraie. Le apăreau mereu în faţă râuri noi, repezi, în vreme ce râurile vechi îşi schimbau matca — râuri de culoarea mercurului, de culoarea argintului, de culoarea laptelui.

Ajunseră apoi la mare.

La Marea Unică. Pe Venus nu exista decât un continent. Acesta avea o lungime de trei mii de mile şi o lăţime de o mie de mile, iar Marea Unică acoperea parcă întreaga planetă ploioasă. Marea Unică, ale cărei ţărmuri albe păreau neclintite…

— Pe aici! le spuse locotenentul, arătând spre miazăzi. Sunt sigur că acolo sunt două Domuri Solare.

— Dacă tot s-au apucat să le construiască, de ce n-au construit încă o sută?

— Păi, sunt vreo sută şi douăzeci, nu-i aşa?

— Acum o lună erau o sută şi douăzeci şi şase. Pe Pământ, au încercat acum un an să treacă prin Congres un proiect de lege menit să finanţeze construirea altor două duzini de Domuri, dar n-au izbutit — ştiţi cum se întâmplă. Ce contează pentru ei că o mână de oameni îşi pierd minţile din pricina ploii de pe Venus?

Porniră spre miazăzi.

Locotenentul, Simmons şi al treilea cosmonaut, Pickard, umblau în ploaie, în ploaia care cădea necontenit, revărsându-se peste oameni, peste uscat şi peste mare.

Simmons fu primul care zări Domul.

— Uite-l!

— Uite, ce?

— Domul Soarelui!

Locotenentul clipi din ochi pentru a-şi scutura apa de pe gene, şi-şi ridică mâinile pentru a se feri de săgeţile ploii.

La oarecare distanţă, marginea junglei părea tivită, către mare, cu o dungă gălbuie. Era într-adevăr Domul Soarelui.

Oamenii îşi zâmbiră.

— Se pare c-ai avut dreptate, locotenente!

— Avem noroc!

— Priveliştea asta mă face să prind puteri. Hai să mergem!

Simmons începu să alerge. Ceilalţi porniră după el, automat, gâfâind obosiţi, dar ţinând pasul.

— Eu vreau o cană mare de cafea fierbinte! spuse Simmons, abia răsuflând, dar zâmbind. Şi cozonaci cu scorţişoară. Tii! Ce grozav e să zaci sub razele soarelui! Individul care-a inventat Domurile astea ar merita o decoraţie!

Îşi iuţiră pasul; lumina gălbuie devenise mai strălucitoare.

— Presupun că o mulţime de oameni şi-au pierdut minţile înainte de a se găsi leacul. Un leac atât de simplu în aparenţă!

Simmons gâfâia, modulându-şi cuvintele după paşi.

— Ploaia, ploaia! Acum câţiva ani, am întâlnit în junglă un prieten. Umbla de colo până colo, în ploaie, spunând mereu: Nu ştiu cum să fac să ies din ploaie, nu ştiu cum să fac să ies din ploaie, nu ştiu… Uite-aşa vorbea, săracul — îşi pierduse minţile.

— Nu mai vorbi atâta, ţine-ţi respiraţia!

Alergau şi râdeau.

Ajunseră la poarta Domului, râzând. Simmons deschise larg poarta şi strigă:

— Hei! Aduceţi cafeaua!

Nu se auzi nici un răspuns. Intrară pe poartă.

Domul Soarelui era pustiu şi întunecat. Nu se vedea nici un soare sintetic plutind în centrul tavanului albastru, într-o nebuloasă vuitoare. Nu se servea nimic de băut sau de mâncat. Încăperea era rece ca o pivniţă. Printr-o mie de găuri, scobite recent în tavan, se scurgea ploaia, pătrunzând în covoarele groase şi în mobila modernă masivă, împroşcând mesele de cristal. Jungla creştea în încăpere, rafturile de sus ale bibliotecii şi canapelele erau năpădite de muşchi verde. Ploaia se scurgea prin găuri, picurând pe feţele celor trei oameni.

Pickard începu să chicotească.

— Taci, Pickard!

— O, zei, uite ce ni s-a pregătit: nici tu soare, nici tu mâncare — nimic! Venusienii au făcut asta, cu siguranţă că ei sunt de vină!

Simmons scutură din cap, făcând să i se scurgă apa de pe obraji. Ploaia îi şiroia în pletele argintii şi pe sprâncenele albe.

— Venusienii ies din când în când din mare şi atacă un Dom al Soarelui. Ei ştiu că, distrugând Domurile, ne pot distruge şi pe noi.

— Dar Domurile nu sunt apărate de tunuri?

— Ba da, spuse Simmons, ducându-se într-un loc relativ uscat. Dar venusienii n-au mai atacat de cinci ani încoace. După atâţia ani, apărarea slăbeşte. Au luat prin surprindere Domul acesta.

— Unde sunt cadavrele?

— Venusienii le-au luat cu ei în mare. Aud că au un fel straşnic de a-şi îneca adversarii. Îţi trebuie opt ore ca să te îneci, după metoda lor. E ceva grozav!

— Pun rămăşag că nu mai e pic de mâncare aici! râse Pickard.

Locotenentul încruntă din sprâncene şi-i făcu semn cu capul, aşa ca să-l vadă şi Simmons. Simmons scutură din cap şi merse în bucătărie, care era situată într-o latură a sălii ovale. Găsi acolo o sumedenie de felii de pâine udă şi bucăţi de carne acoperite cu mucegai verde. Prin acoperişul bucătăriei ploaia pătrundea prin sute de găuri.

— Formidabil! exclamă locotenentul, privind spre tavan. N-am impresia c-am putea să astupăm toate găurile astea şi să ne facem comozi aici.

— Cum am putea, dacă nu-i pic de mâncare? se burzului Simmons. Văd că aparatul solar e demontat. Cel mai bun lucru pe care-l putem face este să mergem la următorul Dom. Cât de departe o fi?

— Nu-i prea departe. Pe cât mi-aduc aminte, au construit două Domuri unul lângă altul. Poate că dac-am aştepta, o echipă de salvare trimisă de la celălalt Dom…

— A fost probabil aici şi a plecat, acum câteva zile. Au să trimită o echipă peste vreo şase luni, ca să repare Domul, după ce-au să obţină fondurile din partea Congresului. N-aş crede că-i mai bine să aşteptăm.

— Bine, atunci să mâncăm ce ne-a mai rămas din rezerve şi să

pornim spre celălalt Dom.

— Dacă ploaia nu m-ar ciocăni în cap, măcar câteva minute! oftă Pickard. Dacă aş putea barem să-mi amintesc cum e când nu eşti bătut în cap…

Îşi puse mâinile pe cap, apăsându-şi-l cu putere.

— Ţin minte că, la şcoală, un zurbagiu care şedea în spatele meu mă tot ciupea, din cinci în cinci minute. Povestea asta a durat săptămâni şi luni de zile. Braţele mi-erau tot timpul pline de vânătăi. Credeam c-o să-mi pierd minţile din pricina ciupiturilor. Într-o zi, scos din sărite, am apucat un echer metalic şi aproape că i-am tăiat gâtul zurbagiului. Era cât pe ce să-l scalpez, înainte de a fi scos afară din clasă. „De ce nu mă lasă în pace? De ce nu mă lasă în pace?” urlam eu.

Mâinile i se strânseseră pe craniu, tremurând.

— Şi acum? Ce fac? Pe cine lovesc, cui îi spun să mă lase în pace, să nu mă mai bată la cap? Ploii ăsteia afurisite, care ne ciupeşte mereu, care ne stă mereu pe cap şi care e singurul lucru pe care-l auzim şi simţim?!

— O s-ajungem la celălalt Dom pe la patru după-amiază.

— Celălalt Dom? Păi, uită-te în ce hal e Domul ăsta! Ce ne facem dacă toate domurile de pe Venus au fost distruse? Ce ne facem dacă toate tavanele lor au găuri, prin care curge ploaia?!

— Trebuie neapărat să încercăm!

— Am obosit să tot încerc. Nu mai vreau decât un acoperiş, şi puţină linişte. Vreau să rămân singur.

— Nu-s decât vreo opt ore de mers, dacă rezişti.

— Fii pe pace, o să rezist!

Şi Pickard râse, fără să-i privească.

— Hai să mâncăm, zise Simmons, urmărindu-l din ochi.

Porniră pe ţărm în jos, din nou spre miazăzi. După patru ore fură nevoiţi să se abată din drum, pentru a ocoli un râu lat de o milă şi prea rapid ca să poată fi străbătut cu barca. Trebuiră să meargă vreo şase mile în interior, spre un loc unde râul ţâşnea brusc din sol, ca sângele dintr-o rană mortală. Mergând prin ploaie, se întoarseră la mare.

— Nu mai pot, zise Pickard într-un târziu. Trebuie să dorm. N-am dormit de patru săptămâni. Am încercat, dar n-am fost în stare. O să dorm aici.

Cerul începuse să se întunece. Se lăsa noaptea venusiană, o

noapte atât de neagră, încât era primejdios să umbli. Simmons şi locotenentul se lăsară şi ei în genunchi.

— Bine, spuse locotenentul, să vedem ce putem face. Am mai încercat şi altă dată, dar am impresia că nu se poate dormi pe-o vreme ca asta.

Se lungiră, cu capetele întoarse în aşa fel, încât să nu le intre apa în gură, şi închiseră ochii.

Locotenentul se zbuciuma — nu se lipea somnul de el.

Pe piele i se târau parcă nişte gângănii. Simţea că-i cresc pe trup straturi de vegetaţie. Stropi de ploaie se uneau cu alţi stropi, în şuvoaie ce-i curgeau pe trup, iar în timp ce acestea îi lunecau pe carne, plantele mărunte ale junglei prindeau rădăcini în îmbrăcămintea lui. Simţea cum se agaţă iedera de el, învelindu-l într-un al doilea veşmânt; simţea cum florile înmuguresc şi-şi desfac petalele, în timp ce ploaia îi ciocănea capul şi trupul. În noaptea luminoasă — căci vegetaţia strălucea prin întuneric — ceilalţi doi îi apăreau ca nişte buşteni acoperiţi de catifeaua ierbii şi a florilor. Ploaia îi biciuia obrajii, îşi îngropa faţa în palme. Ploaia îi izbi gâtul. Se întoarse pe burtă, în noroi, peste plantele de cauciuc, şi atunci ploaia îi biciui spatele şi pulpele.

Sări deodată şi începu să-şi scuture apa de pe trup. O mie de mâini îl atingeau, iar el nu mai voia să fie atins. Nu mai putea răbda să fie atins. Zvârcolindu-se, se izbi de un trup şi ştiu că era Simmons, care stătea în ploaie şi tuşea şi strănuta. Pickard se ridică şi el în picioare şi o luă la fugă, urlând.

— Stai puţin, Pickard!

— Ajunge, ajunge! gemu Pickard şi trase de şase ori cu puşca spre cerul nocturn. În lumina focurilor de puşcă, putură vedea armate de stropi suspendaţi parcă într-o gelatină de chihlimbar, ca şi cum ar îi fost uimiţi de detunătură — milioane de stropi, de lacrimi, de giuvaere încremenite în faţa unui aparat fotografic învelit în catifea albă. Apoi, când lumina se stinse, stropii, care aşteptaseră parcă să fie fotografiaţi, se abătură peste oameni, ca un nor de insecte chinuitoare.

— Încetează, încetează!

— Pickard!

Dar Pickard nu se mai asculta decât pe sine. Când locotenentul îşi aprinse lanterna şi lumină faţa udă a lui Pickard, ochii acestuia erau dilataţi iar gura căscată: îşi întorsese faţa

spre cer, încât apa îi luneca pe limbă, îi lovea ochii şi-i bolborosea ca o spumă în nări.

— Pickard!

Acesta nu răspunse. Rămase multă vreme aşa, cu ploaia jucându-i-se în părul albit; din încheieturile mâinilor şi de pe grumaz îi curgeau parcă lanţuri lichide.

— Pickard! Noi plecăm. Mergem mai departe. Urmează-ne!

Ploaia picura de pe urechile lui Pickard.

— Mă auzi, Pickard?

Era ca şi cum ar fi strigat într-o fântână adâncă.

— Pickard!

— Lasă-l în pace, zise Simmons.

— Nu putem merge fără el.

— Şi atunci, ce propui? Să-l cărăm în spinare? întrebă Simmons şi scuipă. Nu mai e bun de nimic. Ştii ce-o să facă? O să stea aici şi-o să se înece.

— Cum aşa?

— Păi, ar fi momentul să ştii. Nu cunoşti povestea? O să stea aici cu capul în sus, lăsând ploaia să-i intre în nări şi în gură. O să tragă în piept apă.

— Nu!

— Aşa l-au găsit şi pe generalul Mendt: şedea pe o stâncă, cu capul dat pe spate; plămânii-i erau plini de apă.

Locotenentul îşi îndreptă lanterna spre faţa neclintită a lui Pickard. Nările acestuia scoaseră un sunet ciudat, ca un gâlgâit.

— Pickard! răcni locotenentul, plesnindu-l peste obraji.

— Nici nu te mai simte, spuse Simmons. Câteva zile petrecute în ploaia asta sunt de ajuns ca să nu mai ai nici faţă, nici mâini şi picioare.

Locotenentul se uită îngrozit la propria-i mână, nu şi-o mai simţea.

— Totuşi nu-l putem lăsa pe Pickard aici.

— Uite ce putem face, zise Simmons.

Şi trase cu arma. Pickard se prăbuşi în clisa ploioasă.

— Nu te mişca, locotenente! mârâi Simmons, îmi ţin pregătită arma ca să trag şi-n dumneata, la nevoie. Gândeşte-te: ar fi rămas aici până s-ar fi înecat. Aşa, a mers mai repede.

Locotenentul se uită la cadavru.

— Dar l-ai omorât!

— Da, pentru că altfel ne-ar fi omorât el pe noi, devenind o

povară. Doar i-ai văzut faţa; înnebunise.

Peste câteva clipe, locotenentul dădu din cap, a încuviinţare.

Porniră amândoi în ploaie.

Era întuneric şi lanternele lor aruncau o rază care nu străpungea ploaia decât vreo câţiva paşi în faţa lor. După o jumătate de ceas trebuiră să se oprească şi să aştepte ivirea zorilor; erau morţi de oboseală şi de foame. Când se făcu în sfârşit ziuă, ploua mereu, ca şi mai înainte. Porniră aşadar la drum, prin lumina cenuşie.

— Cred c-am calculat greşit, spuse Simmons.

— Nu. Mai avem o oră.

— Vorbeşte mai tare, nu te-aud!

Simmons se opri şi-şi duse, zâmbind, mâna la urechi.

— Urechile mele. Nu le mai simt. Ploaia asta m-a făcut să surzesc.

— Nimic. Hai să mergem.

— Cred c-o să aştept aici. Du-te singur.

— Nu poţi face una ca asta!

— Nu te aud. Mergi mai departe. Sunt obosit. Nu cred că Domul Soarelui e în direcţia asta. Iar dacă e, probabil că are acoperişul găurit, ca şi cel de mai înainte. Eu rămân aici.

— Ridică-te!

— Cu bine, locotenente!

— N-are rost să te dai bătut!

— Am o armă care mă îndeamnă să rămân. Nu-mi mai pasă de nimic. Încă nu mi-am pierdut minţile, dar sunt pe cale de a mi le pierde. Nu vreau să merg mai departe. De îndată ce nu te voi mai vedea, voi folosi arma asta împotriva mea însumi.

— Simmons!

— Mi-ai rostit numele — mi-am dat seama după felul cum ţi-ai mişcat buzele.

— Simmons!

— Uite ce este, e o chestiune de timp. Ori mor acum, ori peste câteva ore. Aşteaptă să vezi ce se-ntâmplă când ajungi la Domul Soarelui, dacă vei ajunge vreodată — o să vezi că ploaia curge prin acoperiş. Nu-i grozav?

Locotenentul mai zăbovi puţin, apoi porni, bălăcindu-se, prin ploaie. Se mai întoarse o dată cu faţa spre Simmons şi-l strigă, dar Simmons şedea acolo, cu arma în mâini, aşteptând ca locotenentul să nu se mai zărească. Îi făcu semn cu mâna.

Locotenentul nici nu auzi împuşcătura.

Începu să mănânce flori, în timp ce mergea. Nu erau otrăvite, dar nici prea hrănitoare; după un minut sau două le vomita, cu greaţă.

Odată rupse nişte frunze şi încercă să-şi facă din ele o pălărie — mai încercase şi înainte, dar degeaba, ploaia îi topea frunzele de pe cap. Vegetaţia putrezea de îndată ce era smulsă din rădăcini; între degete îi rămânea *o* mâzgă cenuşie.

— Încă cinci minute, îşi spuse. Încă cinci minute, pe urmă o să intru în mare şi o să merg mai departe. N-am fost făcuţi pentru o asemenea viaţă. Nici un pământean n-a fost şi nu va fi vreodată în stare să suporte aşa ceva. Nervii, nervii!

Croindu-şi anevoie drum printr-o mare de mâl şi de frunze, ajunse la un deluşor. La oarecare distanţă se vedea, prin vălurile reci ale ploii, o pată gălbuie. Era Domul Soarelui.

O luă la fugă, dar încetini pasul după un timp: îi era frică. Nu voia să strige. Dacă era acelaşi Dom al Soarelui? Dacă era acelaşi Dom, fără nici un soare?

Alunecă şi căzu. Să zac aici, îşi spuse. M-am întors la domul de mai înainte. Mai bine să zac aici. N-are rost să mai merg. O să mă-mbăt cu apă.

Izbuti totuşi să se ridice din nou în picioare şi să treacă peste câteva pâraie. Lumina gălbuie devenea din ce în ce mai strălucitoare. Începu iarăşi să alerge, zdrobind sub tălpi oglinzi şi geamuri, biciuind cu braţele diamante şi nestemate.

Ajunse la poarta galbenă. DOMUL SOARELUI, scria deasupra ei. Îşi întinse mâna amorţită, ca s-o pipăie. Apoi răsuci clanţa şi intră înăuntru.

Rămase o clipă, ca să privească de jur împrejur. În spatele lui, ploaia izbea în poartă. În faţa lui, pe o masă joasă, se vedeau o oală de argint cu cacao fierbinte şi o ceaşcă plină, cu o nalbă în ea. Iar alături, pe o tavă, se vedeau nişte sandvişuri groase, cu carne de pui, cu roşii proaspăt tăiate şi cu ceapă verde. Chiar în faţa lui, pe o sârmă, era atârnat un prosop oriental, mare şi gros, dedesubt era o ladă pentru hainele ude, iar la dreapta un fel de nişă în care te puteai usca pe moment, sub o ploaie de raze. Pe un scaun se zărea o uniformă nou-nouţă, pregătită pentru primul venit — pentru el sau altul. Ceva mai încolo, nişte căni de metal cu cafea fierbinte şi un fonograf care în curând avea să emită o muzică plăcută; se mai vedeau şi nişte cărţi legate în piele roşie

şi cafenie, iar lângă ele un pat, un pat moale şi adânc, în care te puteai culca, gol, pentru a sorbi razele soarelui strălucitor care domina lunga încăpere.

Îşi duse mâna la ochi. Văzu cum alţi oameni se apropie de el, dar nu le spuse nimic. Aşteptă, apoi deschise ochii şi privi. Apa prelinsă de pe uniformă i se strânsese ca o băltoacă la picioare; simţea că i se usucă părul şi faţa, pieptul, braţele şi picioarele.

Se uita la soare.

La soarele galben şi fierbinte atârnat în mijlocul încăperii. Nu se auzea nici un zgomot. Uşa era închisă, iar ploaia rămăsese doar o amintire în trupu-i îndurerat. Soarele atârna sus de tot pe cerul albastru al încăperii, un soare cald, galben, superb.

Păşi înainte, smulgându-şi hainele de pe el.

SURGHIUNIŢII

Când se aplecau peste căldare ca să-i încerce fiertura cu câte un deget osos ori câte o nuia unsuroasă, ochii le scăpărau, iar din gură le ieşeau parcă limbi de foc.

„Când fi-vom iar, tustrele, noi
Sub fulger, trăsnete şi-n ploi?”[1]

Dănţuiau ameţite pe ţărmul unei mări secate, otrăvind văzduhul cu limbile lor şi arzându-l cu ochii lor de pisică, plini de răutate.

„În ceaun pe târcolite
Puneţi maţe otrăvite…”

„Toarnă-i, toarnă-i, zoru-i mare;
Foc şi clocot la căldare.”[2]

Se opriră, aruncând o privire în jur.
— Unde-i cristalul? Unde sunt acele?
— Aici!
— Bine!
— Ceara galbenă s-a îngroşat?
— Da!
— Toarn-o în căuşul de fier!
— Momâia de ceară e gata?
Începură s-o modeleze cu mâinile lor verzui, de parcă ar fi frământat magiun.
— Vârâţi-i acul în inimă!
— Cristalul, cristalul! Scoateţi-l din sac! Scuturaţi-l de praf! Uitaţi-vă!
Se aplecară peste globul de cristal, cu feţele livide.
„Uite, uite, uite…”

---

[1] „Macbeth”, actul I, scena I, în româneşte de Ion Vinea Shakespeare, Opere, vol. IX, EPLU, Bucureşti, 1961, (n. tr.).
[2] Idem, actul IV, scena I. (idem).

O rachetă naviga în spaţiu dinspre planeta Pământ spre planeta Marte. În rachetă erau oameni în agonie.

Căpitanul îşi ridică, ostenit, capul.

— Va trebui să folosim morfina.

— Dar, căpitane…

— Nu vezi în ce stare e omul ăsta?!

Căpitanul ridică pătura de lână de deasupra omului, care se chirci şi gemu sub cearşaful ud. Aerul vuia şi mirosea a pucioasă.

— Am văzut, am văzut!

Omul deschise ochii şi se zgâi spre hublou, prin care se vedeau numai spaţii negre, stele dănţuitoare, Pământul, rămas undeva departe, şi planeta Marte — enormă şi roşie.

— Am văzut, am văzut un liliac uriaş, un liliac cu chip de om, acolo, în hubloul din faţă. Fâlfâia din aripi, fâlfâia, fâlfâia!

— Pulsul? întrebă căpitanul.

Infirmierul îi luă pulsul şi spuse:

— O sută treizeci.

— N-o mai duce mult. Fă-i o morfină. Hai, Smith!

Se depărtară. Deodată, pardoseala se acoperi cu o dantelă de oase şi cranii albe, care ţipau. Căpitanul nu cuteză să privească în jos.

— Acolo e Perse? întrebă el, deasupra ţipetelor, oprindu-se în faţa unui chepeng.

Un chirurg cu părul argintiu se depărta de lângă un trup.

— Nu pot să înţeleg.

— Cum a murit Perse?

— Nu ştim, căpitane. Nu inima, nici creierul, nici şocul nu-s de vină. Pur şi simplu — a murit.

Căpitanul pipăi încheietura mâinii doctorului; acesta se prefăcu într-un şarpe şuierător, care-l muşcă. Dar căpitanul nu se clinti:

— Ai grijă! Ţi-a crescut şi dumitale pulsul.

Doctorul dădu din cap, spunând:

— Perse se plângea de dureri — simţea ace în încheieturi, în pulpe. Avea senzaţia că se topeşte, ca o bucată de ceară. A căzut. L-am ajutat să se ridice. Plângea ca un copil. Spunea că are un ac de argint în inimă. A murit. Uite-l aici. Putem repeta autopsia pentru dumneata. Din punct de vedere fizic totul e normal.

— Imposibil! A murit, totuşi, de *ceva!*

Căpitanul merse la un hublou. Mâinile lui cu unghiile lăcuite miroseau a mentol, a tinctură de iod şi a săpun verde. Dinţii lui albi erau bine spălaţi, iar urechile, ca şi obrajii, erau trandafirii de atâta frecat. Uniforma lui avea culoarea sării, iar ghetele păreau nişte oglinzi negre, lucioase. Părul lui tuns milităreşte mirosea a alcool tare. Până şi răsuflarea lui avea ceva proaspăt, curat. Toată făptura lui era fără pată. Era ca un instrument nou-nouţ, ascuţit şi încă fierbinte, scos din retorta chirurgului.

Oamenii lui erau făcuţi din aceeaşi plămadă. Te aşteptai să vezi ieşind din spinările lor nişte chei enorme, de aramă. Erau un fel de jucării scumpe, bine unse, rapide, inteligente şi ascultătoare.

Căpitanul vedea cum planeta Marte creşte în spaţiu.

— Peste o oră vom debarca în locul acela blestemat. Ascultă, Smith, ai mai văzut lilieci, sau alte făpturi de coşmar?

— Da, domnule. Cu o lună înainte de-a ne lua zborul din New York cu racheta, am văzut şobolani albi care mă muşcau de gât şi-mi beau sângele. N-am spus nimic. Mă temeam că n-o să mă lăsaţi să zbor cu voi.

— Linişteşte-te, oftă căpitanul. Am avut şi eu vise. În toţi cei cincizeci de ani ai mei, n-am visat niciodată până-n săptămâna de dinainte de a ne lua zborul de pe Pământ. În fiece noapte din săptămâna aceea am visat că-s un lup alb, surprins pe un deal înzăpezit, şi împuşcat cu un glonţ de argint. Sau c-am fost îngropat cu o ţeapă în inimă. Crezi că *ei* ştiu că venim, Smith? adăugă el arătând cu capul spre Marte.

— Nici nu ştim *dacă* pe Marte sunt oameni, domnule.

— Nu ştim? Încă acum vreo opt săptămâni, cu mult înainte de a fi pornit la drum, au început să ne sperie. L-au ucis pe Perse, iar acum pe Reynolds. Ieri l-au orbit pe Grenville. Cum? Nu ştiu. Lilieci, ace, vise, oameni murind fără nici un motiv. Aş zice că-i o vrăjitorie modernă. Dar ne aflăm în anul 2120, Smith! Suntem nişte fiinţe raţionale, Smith! Aşa ceva nu se poate, şi totuşi se întâmplă! Oricine ar fi, cu acele şi liliecii lor, vor încerca să ne ucidă pe toţi. Smith, adăugă el întorcându-se, adu-mi te rog cărţile din dulap. Vreau să le am cu mine când coborâm.

Două sute de cărţi fură aşezate pe jos.

— Îţi mulţumesc, Smith. Te-ai uitat la ele? Crezi că-s nebun? Poate că sunt. Am avut o presimţire nebunească. În ultimul moment am comandat cărţile astea de la Muzeul istoric. Din

pricina viselor mele. Douăzeci de nopţi la rând am visat că-s înjunghiat, tăiat în bucăţi, pus pe o masă de operaţie alături de un liliac, deasupra unei cutii negre pline cu ceva putred — şi alte asemenea coşmaruri. Toţi membrii echipajului nostru au visat despre vrăjitoare şi pricolici, vampiri şi fantome, lucruri de care n-aveau *cum* să ştie. De ce? Pentru că toate cărţile pe astfel de teme îngrozitoare au fost distruse acum un secol. Prin lege. O lege care a interzis cetăţenilor să posede cărţile acelea sinistre. Cele pe care le vezi aici sunt *ultimele* exemplare, păstrate în scopuri documentare, în beciurile ferecate ale muzeului.

Smith se aplecă să citească titlurile prăfuite.

Povestiri extraordinare, de Edgar Allan Poe[3]

Dracula, de Bram Stoker[4]

Frankenstein, de Mary Shelley[5]

Răsucirea şurubului de Henry James[6]

Legenda vâlcelei somnoroase de Washington Irving[7]

Fiica lui Rappaccini de Nathaniel Hawthorne[8]

O întâmplare de pe podul de peste Râul Bufniţei de Ambrose Bierce[9]

Alice în Ţara Minunilor de Lewis Carroll[10]

Sălciile de Algernon Blackwood[11]

Vrăjitorul din Oz de L. Frank Baum[12]

Ciudata umbră de peste Innsmouth de H. P. Lovecraf[13]

---

[3] Edgar Allan Poe (1309—1849) poet american, socotit un clasic al literaturii fantastice (n.tr.).

[4] Bram Stoker (1847—1912) scriitor irlandez (n.tr.).

[5] Mary Shelley (1797—1851) a doua soţie a poetului englez Shelley (n.a.).

[6] Henry James (1843—1916) romancier american (n.tr.).

[7] Washington Irving (1783—1859) prozator american (n.tr.).

[8] Nathaniel Hawthorne (1804—1864), prozator american (n.tr.).

[9] Ambrose Bierce (1842—1914), prozator american (n.tr.).

[10] Lewis Caroll, pseudonimul lui Charles Lutwidge Dodgson (1832—1898) profesor de matematici la Oxford şi mai ales scriitor pentru copiii de toate vârstele (n.tr.).

[11] Algernon Blackwood (1869—1951), scriitor englez, autor al romanului „Casa pustie” etc. (n.tr.).

[12] L. Frank Baum (1856—1919), scriitor american (n.tr.).

[13] Howard Philip Lovecraft (1890—1937), scriitor american de literatură fantastică (n.tr.).

Şi multe altele. Cărţi de Walter de la Mare[14], Wakefield[15], Harvey[16], Wells[17], Asquith[18], Huxley[19]

— Toţi, autori interzişi. Toate cărţile lor au fost arse în acelaşi an când Ziua Sfinţilor şi Crăciunul au fost interzise!

— Dar la ce ne folosesc nouă, aici, în rachetă, domnule?

— Nu ştiu, nu ştiu încă, oftă căpitanul.

Cele trei vrăjitoare ridicară globul de cristal în care tremura chipul căpitanului; glasul lui subţire răzbea prin cristal:

— Încă nu ştiu…

Cele trei vrăjitoare se priviră cu ochi de văpaie.

— N-avem mult timp, zise una.

— Mai bine i-am preveni pe cei din cetate.

— Au să dorească să ştie ce-i cu cărţile astea. Nu-mi miroase a bine. Smintitul ăla de căpitan!

— Peste o oră racheta lor va ajunge la destinaţie!

Cele trei vrăjitoare priviră, înfiorate, spre Cetatea de Smarald de pe ţărmul mării secate a planetei Marte. La cea mai înaltă fereastră a Cetăţii, un omuleţ privea de după o perdea roşie ca sângele. Se uita la pustietăţile unde cele trei vrăjitoare îşi alimentau ceaunul şi-şi plămădeau ceara. Ceva mai departe, alte zece mii de focuri albastre şi negre, de tămâie, de tutun şi de cetină, amestecate cu praf de scorţişoară şi de oase, se înălţau ca nişte fluturi catifelaţi prin noaptea marţiană. Omuleţul număra aceste focuri magice, furioase. În clipa când cele trei vrăjitoare îşi aţintiră privirea spre ei, omuleţul se întoarse cu spatele. Perdeaua roşie căzu, făcând ca poarta de departe să clipească aidoma unui ochi galben.

Domnul Edgar Allan Poe stătea pe veranda din turn; răsuflarea lui mirosea vag a aburi de alcool.

---

[14] Walter de la Mare (1873—1956), poet şi prozator englez (n.tr.).

[15] Gilbert Wakefield (1756—1801) filolog, teolog şi pamfletar englez (n.tr.).

[16] George C. Harvey (1858—1935) scriitor englez stabilit în S.U.A. (n.tr.).

[17] H. G. Wells (1866—1946), scriitor englez, unul din întemeietorii literaturii ştiinţifico-fantastice moderne (n.tr.).

[18] Herbert Asquith (1881—1947) scriitor englez (n.tr.).

[19] Aldous Huxley (1894—1963) romancier şi eseist englez.

— Prietenele Hecatei sunt harnice astă-seară, spuse el, zărindu-le pe vrăjitoare, departe, în vale.

Un glas rosti înapoia lui:

— L-am văzut ceva mai înainte pe Will Shakespeare pe ţărm, zorindu-le. Armata lui Shakespeare numără, numai ea, mii de duhuri, adunate pe ţărmul mării în noaptea asta: cele trei vrăjitoare, Oberon, tatăl lui Hamlet, Puck — toţi sunt acolo! Doamne! O mare întreagă de duhuri!

— Bunul William! exclamă Poe întorcându-se şi lăsând să cadă perdeaua.

Se opri o clipă locului pentru a privi încăperea cu pereţi de piatră, masa de lemn negru, lumânarea aprinsă, precum şi pe domnul Ambrose Bierce, care şedea într-o poziţie foarte comodă, aprinzând chibrituri şi urmărindu-le arderea, fluierând şi chicotind în răstimpuri.

— Va trebui să-l înştiinţăm şi pe domnul Dickens, spuse Poe. Am amânat prea mult. E o chestiune de ore. Vrei să vii cu mine la locuinţa lui, Bierce?

Bierce îl privi amuzat.

— Mă gândeam — mă gândeam ce-o să se întâmple cu noi?

— Dacă n-o să-i omorâm pe oamenii din rachetă, sau măcar să-i alungăm băgându-i în sperieţi, va trebui, fireşte, să plecăm de-aici. O să ne ducem pe Jupiter, iar când ei vor veni pe Jupiter, ne vom duce pe Saturn; când vor veni şi pe Saturn, ne vom duce pe Uranus ori pe Neptun, iar de-acolo pe Pluton…

— Şi după aceea?

Faţa domnului Poe părea obosită; în ochi îi mai mocneau tăciuni, din ce în ce mai stinşi, glasul lui trăda o tristeţe cumplită, mâinile îi atârnau fără rost, iar părul îi cădea leneş peste uluitoarea frunte albă. Ai fi zis că-i Satana unei cauze pierdute, sau un general reîntors dintr-o expediţie de invazie care a dat greş. Mustaţa lui mătăsoasă, moale, neagră, era parcă roasă de buzele-i triste. Era atât de scund, încât fruntea lui părea să plutească, imensă şi fosforescentă, în încăperea întunecoasă.

— Avem de partea noastră avantajul unor mijloace superioare de transport, spuse el. Şi ne putem totdeauna bizui pe unul din războaiele lor atomice distrugătoare, pe întoarcerea la evul mediu, la superstiţiile vechi. Atunci am putea să ne înapoiem şi noi pe Pământ, cu toţii, într-o noapte.

Ochii negri ai domnului Poe păreau gânditori sub fruntea-i

rotundă şi luminoasă. Privi spre tavan şi adăugă:

— Aşadar, ei vin ca să distrugă *şi* lumea asta? Nu vor să lase *nimic* nepângărit?

— Oare o haită de lupi se opreşte înainte de a-şi fi ucis prada şi de a-i fi devorat măruntaiele? replică Bierce. O să fie un război în lege. Iar eu o să stau pe margine şi-o să arbitrez: atâţia pământeni împunşi cu ace, atâtea Morţi Roşii[20] puse pe fugă de o baterie de seringi hipodermice — ha-ha!

Poe se clătină pe picioare (băuse cam mult vin) şi spuse, cu furie:

— Dar ce-am făcut? Fii alături de noi, Bierce, pentru numele lui Dumnezeu! Am avut oare parte de judecata dreaptă a unor critici literari? Aş, de unde! Cărţile noastre au fost apucate cu nişte scalpele sterilizate şi puse să fiarbă în etuve speciale, ca să nu mai rămână în ele nici un germen morbid. La naiba!

— Eu găsesc că situaţia în care ne aflăm e amuzantă, spuse Bierce.

Conversaţia lor fu întreruptă de un strigăt isteric, dinspre scara turnului.

— Domnule Poe, domnule Bierce!

— Da, da, venim!

Poe şi Bierce coborâră treptele şi văzură un om care gâfâia, rezemat cu spatele de peretele de piatră al coridorului.

— Aţi auzit vestea? îi întâmpină omul, agăţându-se de ei ca unul care stă să cadă într-o prăpastie. Peste o oră vor debarca! Aduc cu ei cărţi — cărţi *vechi,* pe câte spun vrăjitoarele! Ce căutaţi în turn pe o vreme ca asta? De ce nu faceţi nimic?

— Facem tot ce ne stă în putinţă, Blackwood, îi răspunse Poe. Eşti novice în treburile astea. Hai cu noi la locuinţa domnului Charles Dickens…

— Pentru a asista la prăbuşirea noastră, la prăbuşirea noastră în neant, îl completă Bierce, clipind din ochi.

Coborâră prin gâtlejurile pline de ecouri ale castelului, de la un etaj verzui la altul, spre beciurile mucegăite, doldora de plase de păianjeni.

— Nu vă temeţi, zise Poe, care cobora înaintea lor, luminându-le calea cu enorma lui frunte albă. Azi i-am tot chemat pe ceilalţi, de-a lungul ţărmului acestei mări moarte. Pe prietenii mei şi ai

---

[20] „Masca Morţii Roşii”, povestire fantastică de E. A. Poe (n.tr.).

voştri, Blackwood şi Bierce! Sunt cu toţii acolo. Jivinele, femeile bătrâne şi bărbaţii înalţi cu dinţi albi, ascuţiţi. Capcanele, hrubele şi pendulele aşteaptă. Ca şi Moartea Roşie. Da, chiar şi Moartea Roşie, adăugă el, chicotind. N-aş fi crezut vreodată, nu, n-aş fi crezut c-o să vină o vreme când o făptură ca Moartea Roşie va exista aievea. Dar *ei* au vrut-o, şi o vor avea!

— Dar suntem oare destul de puternici? întrebă Blackwood.

— Ce înseamnă să fii puternic? Oricum, *ei* nu-s pregătiţi să ne înfrunte. Sunt lipsiţi de imaginaţie. Cosmonauţii aceia tineri şi spălăței, cu salopetele lor antiseptice şi cu căştile lor ca nişte acvarii, nu fac doi bani — cu noua lor religie cu tot. La gât le atârnă câte un scalpel, prins de-un lănţug de aur. Pe cap, poartă o diademă de microscoape. În degetele lor sfinţite ţin un fel de cădelniţe care, de fapt, nu-s decât nişte cuptoare germicide pentru sterilizarea superstiţiilor. Numele lui Poe, Bierce, Hawthorne, Blackwood — le pângăresc buzele curate.

Ieşiţi din castel, înaintară printr-un spaţiu jilav, printr-o mlaştină care nu era mlaştină şi care nălucea în faţa lor ca o pâclă de coşmar. În văzduh fâlfâiau aripi, forfoteau vifore şi bezne. Se auzeau voci şi se zăreau siluete, strânse în jurul unor focuri de tabără. Domnul Poe vedea nişte ace care croşetau în lumina flăcărilor — croşetau durere şi nefericire, înfigeau ticăloşia în plămada unor momâi de ceară, a unor păpuşi de lut. Căldările, care miroseau a usturoi, a piper, a şofran, şuierau şi umpleau noaptea cu miasmele lor rele.

— Daţi-i zor! spuse Poe. Mă întorc!

Pe ţărmul pustiu, siluete negre apăreau şi dispăreau, creşteau şi se mistuiau pe cer într-un fum negru. În munţi sunau clopote şi corbi lemnoşi se revărsau o dată cu dangătul, prefăcându-se în cenuşă.

Poe şi Bierce străbătură o mlaştină pustie, apoi, trecând printr-o vale îngustă, se pomeniră brusc pe o stradă pavată, pe care păşeau nişte oameni ce-şi încălzeau picioarele mergând de colo până colo prin curţi pietruite, căci era un ger tăios şi o ceaţă deasă. În vitrinele prăvăliilor ardeau lumânări, la lumina cărora se vedeau curcani de Crăciun. Ceva mai încolo, nişte băieţi, ghemuiţi unul într-altul, cântau, slobozindu-şi răsuflările anemice în aerul rece: „Fiţi fericiţi, domnilor!”, în timp ce dangătele unui clopot masiv vesteau miezul nopţii. Dintr-o brutărie ieşeau

mereu copii cu mâinile încărcate de bucate aburinde, puse pe tăvi sau în castroane de argint acoperite.

Sub o firmă pe care scria „SCROOGE[21] MARLEY[22] şi DICKENS”, Poe izbi într-un ciocănel cu chipul lui Marley, iar dinăuntru răzbi, în clipa când uşa se deschise cu câţiva centimetri, o muzică îndrăcită, care aproape că îi făcu să danseze. Peste umărul unui individ care voia să le pună o mască de căpriţă cu bărbiţă şi mustăţi, îl zăriră pe domnul Fezziwig[23], care bătea din palme, în vreme ce doamna Fezziwig, numai zâmbet, dansa ciocnindu-se de alţi petrecăreţi. Viorile ciripeau, iar râsetele clincheteau deasupra unei mese, întocmai precum cristalele unui candelabru atins de o pală de vânt. Era o masă mare, pe care se vedeau fripturi de porc şi de curcan, gâşte şi purceluşi la tavă, cârnaţi şi plăcinte cu carne, cu portocale şi mere; în jurul ei şedeau Bob Cratchit[24] şi Mica Dorrit[25], Tim Prichindelul[26] şi însuşi domnul Fagin[27], precum şi un individ care aducea cu un boţ de carne nedigerat, cu o pată de muştar, cu o bucăţică de brânză sau cu o fărâmă de cartof fiert — era însuşi domnul Marley, cu lănţugurile lui. Vinul curgea în pahare, iar curcanii rumeniţi se străduiau din răsputeri să scoată aburi!

— Ce doriţi! îi întrebă domnul Charles Dickens.

— Am venit să-ţi cerem din nou o favoare, Charles, îi răspunse Poe. Avem nevoie de ajutorul dumitale.

— Ajutor? Crezi că v-aş ajuta să luptaţi contra acelor oameni de treabă care vin cu racheta? Oricum, eu nu fac parte din populaţia acestei planete. Cărţile mele au fost arse din greşeală. Eu nu sunt un supranaturalist, un scriitor de povestiri teribile şi oribile ca dumneata, Poe, ca dumneata, Bierce, sau ca alţii. N-am nimic comun cu voi, care-aţi scris poveşti de groază!

— Eşti un orator convingător, încercă să-l înduplece Poe. Ai

---

[21] Personaj din povestirea „Clopotele” de Dickens, întruchipare vie a zgârceniei (n.tr.).

[22] Fostul asociat al lui Scrooge, pe care-l vizitează luându-si înfăţişarea unui strigoi (n.tr.).

[23] Fezziwig, negustor la care şi-a făcut ucenicia Scrooge (n.tr.).

[24] Bob Cratchit, funcţionar angajat de Scrooge (n.tr.).

[25] Eroina romanului cu acelaşi titlu al lui Dickens (n.tr.).

[26] Cel mai mic dintre copiii lui Bob Cratchit (n.tr.).

[27] Personaj din romanul „Oliver Twist”, şeful bandei de hoţi în care e ademenit micul Oliver (n.tr.).

putea să te duci la cosmonauţii aceia, să le adormi vigilenţa, să le înlături bănuielile, şi pe urmă — pe urmă, avem noi grijă de ei!

Domnul Dickens privi faldurile mantiei negre care învăluiau mâinile lui Poe. Acesta scoase de acolo, zâmbind, o pisică neagră şi spuse:

— E pentru unul dintre oaspeţii noştri.

— Dar pentru ceilalţi?

Poe zâmbi din nou, încântat.

— Pentru ceilalţi, *Înmormântarea de vii*[28].

— Eşti un ora lugubru, domnule Poe.

— Sunt un om speriat şi înfuriat. Sunt un demiurg, domnule Dickens, cum eşti şi dumneata, şi cum suntem cu toţii, iar creaţiile noastre — sau personajele noastre, dacă vrei — nu numai că au fost ameninţate, dar au fost surghiunite şi arse pe rug, sfâşiate şi cenzurate, distruse şi desfiinţate. Lumile pe care le-am creat se duc de râpă. Până şi zeii trebuie să lupte!

— Da, zise domnul Dickens, îndesându-şi pălăria pe cap, nerăbdător să se întoarcă la petrecere, la muzică, la mâncare. N-ai putea să-mi explici de ce ne aflăm aici? Cum de-am ajuns aici?

— Războiul naşte război. Distrugerea zămisleşte distrugere. Pe Pământ, în a doua jumătate a secolului douăzeci, au început să ne interzică operele. Ce lucru oribil! Să distrugă creaţia noastră literară în felul acesta! Ne-au scos — de unde anume? Din moarte? De *dincolo?* Nu-mi plac abstracţiunile. Nu ştiu de unde anume ne-au scos. Ştiu numai că lumile şi personajele noastre ne-au chemat ca să le salvăm, ceea ce am încercat să facem, venind aici, pe Marte, în speranţa că Pământul se va sufoca de atâţia savanţi şi de ipotezele lor; iată însă că, acum, ei vin încoace pentru a ne alunga, pe noi şi pe creaturile noastre întunecate — toţi alchimiştii, toate vrăjitoarele, toţi vampirii şi celelalte făpturi care, una câte una, s-au retras în spaţiu pe măsură ce ştiinţa cucerea ţară după ţară pe Pământ, nelăsându-le până la urmă altă alternativă decât exodul. Trebuie neapărat să ne ajuţi. Ai un fel convingător de a vorbi. Avem nevoie de dumneata.

— Îţi repet că nu-s unul dintre ai voştri, nu te aprob nici pe dumneata, nici pe ceilalţi! exclamă Dickens furios. Eu nu m-am

[28] Aluzie la o povestire a lui Poe, intitulată „The Premature Burial” (înmormântarea timpurie) (n.tr.).

jucat cu vrăjitoarele, cu vampirii şi cu alte făpturi nocturne.

— Dar „Clopotele”?

— E ridicol! Am scris şi eu o povestire — una singură! Poate c-am mai scris alte câteva cu stafii, ei şi ce-i cu asta? Principalele mele opere nu conţin nimic din aiurelile astea!

— Cu sau fără motiv, ei te-au trecut în categoria noastră. Ţi-au distrus cărţile — şi lumile pe care le creaseşi. Trebuie să-i urăşti, domnule Dickens!

— Recunosc că sunt stupizi şi brutali, dar nimic mai mult. La revedere!

— Dă-i voie măcar domnului Marley să vină cu noi!

— Nu!

Uşa se trânti cu zgomot. Când Poe ieşi în stradă, pe pavajul îngheţat tocmai luneca o caleaşca mare, al cărei vizitiu cânta din goarnă o melodie veselă; din caleaşcă se dădură jos, cântând şi râzând, membrii Clubului Pickwick şi se repeziră spre uşă, zbierând: „Sărbători fericite!” Un băiat dolofan le deschise uşa.

Domnul Poe mergea cu paşi grăbiţi pe ţărmul mării secate, oprindu-se la câte un foc de tabără pentru a împărţi ordine, pentru a controla cazanele clocotinde, otrăvurile şi pentagramele scrise cu creta.

— Bine, spunea el şi pornea mai departe prin noapte, în pas alergător.

Oamenii i se alăturau, alergând cu el. Domnul Coppard[29] şi domnul Machen[30] îl urmau în fugă. Mai erau acolo şi nenumăraţi şerpi şuierători, demoni furioşi, dragoni cu limbi de foc, năpârci veninoase, şi vrăjitoare tremurătoare, precum şi acele, urzicile, spinii, toate scursorile murdare ale mării în reflux a imaginaţiei, azvârlite pe ţărmul melancolic.

Domnul Machen se opri şi se aşeză ca un copil pe nisipul rece. Începu să plângă. Ceilalţi încercară să-l liniştească, dar el nu voia să-i asculte.

— Mă întrebam ce-o să se întâmple cu noi în ziua când vor fi distruse *ultimele* exemplare ale cărţilor noastre? spuse el.

Se auzi un vâjâit în văzduh.

---

[29] Alfred Edgar Coppard (1878—1957) scriitor englez (n.tr.).

[30] Arthur Machen (1863—1947) autor englez de povestiri macabre (n.tr.).

— Nu mai vorbi despre asta!

— Trebuie! exclamă domnul Machen. Acum, când racheta se apropie, domnule Poe, şi dumneata, Coppard, şi dumneata, Bierce, parcă vă stingeţi cu toţii! Ca un fum de vreascuri. Împrăştiat de vânt. Feţele vi se şterg…

— Moarte. Moarte adevărată, pentru noi toţi!

— Noi existăm doar prin bunăvoinţa Pământului. Dacă un decret final ne-ar distruge ultimele cărţi, ne-am stinge pentru totdeauna.

Coppard rosti, îngândurat:

— Mă întreb cine sunt? În mintea cărui pământean exist eu în noaptea asta? În vreo colibă africană? Vreun schivnic îmi citeşte poveştile? Să fie oare el singuratica lumânare care arde în vântul vremii şi al ştiinţei? Flacăra tremurătoare care mă susţine aici, ca pe-un răzvrătit în surghiun? El să fie? Sau vreun băieţaş dintr-o mansardă, care mă descoperă taman la timp? O, noaptea trecută m-am simţit prost, foarte prost, bolnav până-n măduva oaselor, căci există un trup al sufletului, aşa cum există un trup al trupului, iar acel trup al sufletului mă durea în toate mădularele-i scânteietoare, încât mă simţeam ca o lumânare ce se stinge. M-am trezit deodată, dăruit din nou cu lumină, ca şi cum vreun copil ar fi găsit, în vreun pod prăfuit de pe Pământ, o carte de-a mea, roasă de vreme! Şi astfel, mi s-a dat încă un răgaz trecător!

O uşă se deschise cu zgomot într-o colibă de pe ţărm. Un omuleţ sfrijit, cu carnea atârnându-i în zdrenţe pe trup, ieşi pe uşă, fără să se uite la ceilalţi şi se aşeză, cu ochii ţintă la pumnii lui strânşi.

— Iată de cine îmi pare rău! şopti Blackwood. Uitaţi-vă la el cum agonizează. Odinioară era mai real decât fiecare dintre noi, care eram oameni în toată firea. El, care nu era decât un gând scheletic, a fost luat şi îmbrăcat, veacuri de-a rândul, în straie de catifea şi cizme negre; i-au pus şi o barbă colilie, i-au împodobit trupul trandafiriu cu fluturaşi de argint, cu poleială, cu vâsc. Şi apoi, după multe secole, l-au înecat într-o etuvă cu lisol!

Oamenii tăceau.

— Ce-o mai fi pe Pământ? se întrebă Poe. Fără Crăciun! Fără castane, fără pom de iarnă, fără podoabe, fără tobe şi lumânări — fără nimic altceva decât zăpada şi vântul şi indivizii aceia solitari şi prozaici?…

Se uitau cu toţii la omuleţul acela sfrijit şi bătrân, îmbrăcat într-un costum de catifea roşie decolorată, peste care i se revărsa barba rărită.

— I-aţi auzit povestea?

— Mi-o pot închipui. Psihiatrul cu ochii strălucitori, sociologul inteligent, pedagogul pizmaş, cu spume la gură, părinţii antiseptici…

— O situaţie regretabilă pentru neguţătorii de articole de Crăciun, zise Bierce. Ţin minte că ei împodobeau cu vâsc şi cântau imnuri încă în ziua de Sfântul Niculaie. Dac-ar fi avut puţin noroc, ar fi putut să înceapă încă de întâi mai!

Bierce se opri şi, poticnindu-se, căzu.

— Ce interesant! atâta mai avu răgazul să spună.

Şi, sub ochii îngroziţi ai tuturor, trupul lui se mistui într-o pulbere albastră, de oase calcinate, a căror cenuşă neagră se risipi în văzduh.

— Bierce! Bierce!

— S-a dus!

— Ultima lui carte s-a dus! Cineva i-a ars pe Pământ ultima carte!

— Dumnezeu să-l odihnească! N-a mai rămas nimic din el acum. Căci oare ce suntem noi altceva decât nişte cărţi, iar când ele dispar, nu mai rămâne nimic la vedere!

Un vuiet umplea cerul.

Zbierară, înspăimântaţi, şi priviră în sus. Pe boltă, brăzdând-o cu focurile ei orbitoare şi şuierătoare, se vedea racheta! În jurul oamenilor de pe ţărm pâlpâiau felinare; se auzeau ţipete şi bolboroseli, şi mirosea a fierturi vrăjitoreşti. În aerul rece şi limpede zburau dovleci cu ochi de lumânări. Degete subţiri se strângeau în pumni, şi o vrăjitoare cu gura zbârcită urla:

„Navă, navă, cazi, te sparge!
Navă, navă, arzi întreagă!
Te topeşte-n fulgi şi-n pulberi,
Ca tărâţa să te spulberi!”

— E timpul să plecăm, şopti Blackwood. Spre Jupiter, spre Saturn sau spre Pluton!

— Să fugim? strigă Poe în vânt. Niciodată!

— Sunt un moşneag ostenit!

Poe se uită în ochii bătrânului şi-l crezu. Încălecând pe un bolovan uriaş, privi spre miile de umbre cenuşii, de lumini verzi şi de ochi galbeni, care înaintau prin vântul şuierător.

— Pulberile! răcni el.

Un miros greu, arzător, de migdale amare, de mosc, de chimion, de anason şi de irişi!

Racheta coborî încet, scrâşnind ca un duh blestemat! Poe urlă la ea, ridicându-şi ameninţător pumnii, iar orchestra flăcărilor şi duhorilor îi răspunse simfonic! Ca nişte crengi rupte dintr-un copac, liliecii zburară în sus. Inimi arzânde ţâşniră ca nişte proiectile, explodând în aer aidoma unor focuri de artificii sângerii. Racheta cobora mereu, cu mişcarea neobosită a unui pendul. Poe se trăgea înapoi, urlând, pe măsură ce racheta se apropia, spintecând văzduhul. Marea moartă părea o hrubă în care aşteptau, prinşi în capcană, căderea îngrozitorului mecanism, a scânteietoarei securi — ai fi zis că-s nişte oameni sub o avalanşă!

— Şerpii! răcni Poe.

Şi o sumedenie de şerpi luminoşi, de un verde unduitor, se năpustiră spre rachetă. Dar aceasta cobora mai departe, o flacără statornică, până când se aşeză pe nisip, cu vreo milă mai încolo, într-un vârtej de pene roşii.

— Pe ea! strigă Poe. Ne schimbăm planul! Ne-a mai rămas o singură şansă! Fuga! Pe ea! Pe ea! Să-i înăbuşim cu trupurile noastre! Moarte lor!

Ca şi cum ar fi poruncit unei mări dezlănţuite să-şi schimbe direcţia, să se elibereze din matca ei primitivă, vâlvătăile se risipiră ca vântul, ca ploaia şi ca fulgerele peste nisipuri, peste deltele râurilor secate, urlând, şuierând şi nechezând, din ce în ce mai aproape de racheta care zăcea acum ca o torţă de metal stinsă, căzută într-o vale adâncă. Ca dintr-o căldare de lavă scânteietoare, care ar fi fost răsturnată, oamenii şi animalele închise înăuntru ţâşniră din ea, scurgându-se pe fundul uscat al văii.

— Moarte lor! urlă Poe, alergând.

Cosmonauţii săriră din rachetă, cu armele pregătite. Porniră tiptil, adulmecând văzduhul ca nişte ogari. Nu văzură nimic şi se liniştiră.

Căpitanul ieşi ultimul. Începu să împartă ordine scurte.

Oamenii adunară nişte lemne şi aprinseră un foc. Căpitanul le făcu semn să se strângă roată în juru-i.

— E o lume nouă, le spuse, silindu-se să vorbească foarte calm, deşi arunca din când în când câte o privire nervoasă, peste umăr, spre marea secată. Am lăsat în urmă lumea veche. Un nou început. Ce poate fi mai simbolic decât faptul că ne dedicăm cu hotărâre ştiinţei şi progresului?

Apoi, cu un semn din cap către locotenent, adăugă:

— Cărţile!

Flăcările focului luminară titlurile cu literele de aur şterse:

— „Sălciile”, „Străinul”, „Priviţi-l pe acest Visător”, „Doctor Jeckyll şi domnul Hyde”, „Împărăţia lui Oz”, „Pellucidar”, „Tărâmul uitat de Timp”, „Visul unei nopţi de vară”, precum şi monstruoasele nume ale lui Machen, Edgar Allan Poe, Cabell[31], Dunsany[32], Blackwood şi Lewis Carroll — toate numele vechi şi blestemate!

— O lume nouă. Să ardem ce-a mai rămas din cea veche!

Şi căpitanul începu să smulgă filele cărţilor. Filă după filă se mistuia în foc. Se auzi un ţipăt.

Sărind înapoi, oamenii priviră speriaţi, peste foc, la marginile mării pustii şi nemărginite.

Încă un ţipăt! O umbră enormă se înălţă, ca un balaur în agonie sau ca o balenă horcăitoare, rămasă pe fundul unei mări leviataneşti, ale cărei ape se evaporă, după ce-au lins pietrele de pe ţărm.

Era vuietul aerului care umple un gol, acolo unde, cu o clipă mai înainte, fusese *ceva!*

Căpitanul azvârli în foc, cu grijă, ultima carte.

Aerul încetă să vibreze.

Tăcere!

Cosmonauţii stăteau cu urechea la pândă.

— Ai auzit, căpitane?

— Nu.

— Ca un val, domnule. Din fundul mării. Am avut impresia că zăresc ceva, acolo. Un val negru. Mare. Care alerga spre noi.

— Ţi s-a părut.

---

[31] James Banch Cabell (1879 —?) scriitor american, autorul romanului „Jurgen” (1919) (n.tr.).

[32] Lord Dunsany (1878—?) dramaturg şi prozator irlandez (n.tr.).

— Acolo, domnule!

— Ce?

— Îl vedeţi? Acolo! Oraşul! Acolo! Oraşul acela verde, pe malul mării! Se despică în două! Se năruie!

Oamenii se zgâiră într-acolo şi dădură să plece. Smith tremura, printre ei. Îşi duse mâna la frunte, de parcă ar fi vrut să găsească un gând.

— Da, îmi amintesc, acum îmi amintesc. E mult de atunci. Eram un copil. Am citit atunci o carte.

O poveste, „Oz”, aşa cred că se numea. Da, „Cetatea de smaragd a lui Oz”…

— Oz?

— Da, Oz, aşa îi spunea. Chiar acum am văzut cetatea, ca în poveste. Am văzut-o cum se năruie.

— Smith!

— Da, domnule!

— Prezintă-te la medicul navei.

— Da, domnule!

Şi salută cu vioiciune.

— Fii atent!

Oamenii mergeau tiptil, cu armele pregătite, în lumina aseptică a rachetei, pentru a privi marea şi dealurile joase de dincolo de ea.

— Nu-i nimeni acolo, şopti Smith, dezamăgit. Absolut nimeni?

Vântul necheza, împroşcându-i cu nisip ghetele.

AICI SUNT TIGRI

— O planetă trebuie învinsă în propriul ei joc, spuse Chatterton. Trebuie să-i omori şerpii, să-i otrăveşti animalele, să-i zăgăzuieşti râurile, să-i însămânţezi câmpiile, să-i purifici aerul, să-i scormoneşti subsolul, apoi, după ce-ai scos din ea tot ce-ai vrut, să-ţi iei tălpăşiţa. Altfel, e vai de tine. Nu te poţi încrede într-o planetă. Planetele sunt rele din fire, afurisite, ca nişte capcane, mai ales la o depărtare ca asta, aşa că trebuie să le loveşti tu cu dinţii. Ascultă ce-ţi spun: trebuie să le jupoi! Smulge-le minereurile şi ia-o la fugă înainte ca lumea de coşmar să-ţi explodeze în faţă! Aşa trebuie să le tratezi.

Nava spaţială cobora spre planeta 7 a sistemului stelar 84. Străbătuseră milioane şi milioane de mile; lăsaseră Pământul undeva departe în urma lor, dăduseră uitării sistemul lui solar, după ce-l cercetaseră şi exploataseră cu folos, laolaltă cu alte sisteme, şi iată că acum rachetele acestor omuleţi, de pe o planetă periferică, porniseră în căutarea unor universuri şi mai depărtate. În câteva luni, în câţiva ani, puteau ajunge oriunde, căci rachetele lor se deplasau cu viteza unor zei; pentru a nu ştiu câta oară, una din aceste rachete se îndrepta acum spre o lume străină.

— Nu, răspunse căpitanul Forester. Nu, Chatterton, am prea mare respect pentru celelalte lumi, ca să le tratez aşa cum spui. Nu-i treaba mea să violez sau să distrug, slavă Domnului! Sunt bucuros că nu-s decât un cosmonaut. Dumneata eşti antropolog-mineralog; n-ai decât să scormoneşti, să sapi şi să zgârii solul. Eu o să privesc numai. O să cutreier lumea asta nouă, oricum ar fi, oricum ar părea, îmi place să privesc. Toţi cosmonauţii sunt amatori să privească, altfel nici nu s-ar mai face cosmonauţi. Le place să adulmece văzduhuri noi, să vadă culori noi, şi oameni noi — dacă există asemenea oameni — le place să vadă oceane şi insule noi.

— Ia-ţi şi arma cu dumneata, îl sfătui Chatterton.

— În teacă, zise Forester.

Îşi întoarseră privirile spre hublou şi zăriră lumea verde ce le ieşea în întâmpinare.

— Mă întreb, ce-o fi crezând despre noi? spuse Forester.

— Eu n-o să-i fiu pe plac, rosti Chatterton. O să am grijă să nu-i fiu pe plac. Şi nu-mi pasă, ştii, pe mine mă interesează doar banii. Debarcă-ne aici, căpitane — pare un tărâm neînchipuit de bogat.

Verdele acestei planete avea o prospeţime cum nu mai văzuseră din copilărie. Printre dealuri se zăreau lacuri limpezi ca nişte stropi albaştri; şosele, firme, oraşe nu se vedeau. E un teren de golf, care nu se mai isprăveşte, îşi spuse Forester. Ai putea să mergi sute de mile în orice direcţie şi tot nu i-ai da de capăt. O planetă de duminică, un univers al pajiştilor de „crochet”, numai bune să te întinzi pe spate, c-un trifoi în gură, cu ochii închişi pe jumătate, zâmbind către cer, adulmecând iarba şi moţăind într-un Sabat veşnic, pentru a te trezi doar în răstimpuri, ca să răsfoieşti ziarul de duminică sau ca să împingi în „portiţă” mingea de lemn cu dungi roşii.

— Dacă vreo planetă a fost vreodată femeie, aceasta el

— Femeie pe dinafară, dar bărbat pe dinăuntru, zise Chatterton. Pe dedesubt e dură, căptuşită cu fier, cupru, uraniu, cernoziom. Nu te lăsa amăgit de sulimanurile ei!

Porni spre nişa unde aştepta excavatorul. Râtul lui enorm strălucea, gata să scurme la o adâncime de zeci de picioare şi să smulgă bulzi de ţarină din inima planetei. Chatterton spuse, privindu-l:

— O să-ţi aranjăm straşnic planeta, Forester.

— Sunt sigur de asta, răspunse căpitanul, pe un ton calm.

Racheta se lăsă pe suprafaţa planetei.

— E prea verde, prea paşnică, spuse Chatterton. Nu-mi place cum arată. O să ieşim cu armele în mâini.

— Eu dau ordine aici, nu dumneata, dacă nu te superi, zise căpitanul.

— Da, dar societatea mea plăteşte milioane de dolari, sub forma unor aparate pe care trebuie să le protejăm. E o investiţie serioasă!

Aerul de pe planeta numărul 7 din sistemul stelar 84 era bun. Portiera rachetei se deschise larg şi oamenii păşiră în lumea aceasta verde ca o seră.

Ultimul care ieşi fu Chatterton, cu arma în mână.

Când puse piciorul pe pajiştea verde, simţi că solul se cutremură sub el. Iarba fremăta. Pădurea vuia, în depărtare. Cerul părea să se întunece. Ceilalţi membri ai echipajului se

uitară la Chatterton.

— Un cutremur!

Chatterton pălise. Ceilalţi izbucniră în râs.

— Nu te place, Chatterton!

— Prostii!

Cutremurul se potoli în cele din urmă.

— Pesemne că nu-i de acord cu filozofia dumitale, spuse căpitanul.

— E o simplă coincidenţă, zise Chatterton, cu un zâmbet vag. Mai bine ajutaţi-mă să scot excavatorul — peste o jumătate de oră vreau să iau nişte probe.

— Stai niţel, îi spuse Forester, încetând să râdă. Mai întâi trebuie să cercetăm terenul, ca să fim siguri că nu există fiinţe ostile — oameni sau animale. Şi apoi, nu în fiecare an se întâmplă să dai peste o planetă ca asta, atât de frumoasă. Nu ne poţi lua, în nume de rău faptul că vrem s-o privim!

— Bine, încuviinţă Chatterton, alăturându-li-se. Dar să nu pierdem vremea!

Lăsară un om de pază la rachetă şi porniră la drum, prin câmpii şi pajişti, peste dealuri şi văi. Ca o ceată de băieţi care pleacă în excursie într-o zi frumoasă de vară, în cel mai frumos an din istorie, pe o vreme parcă anume făcută pentru jocul de „crochet”, când poţi auzi murmurul mingii prin iarbă, glasurile şoptite, râsetele unor fete ascunse după vreo poartă îmbrăcată în iederă, sau chiar clinchetul cuburilor de gheaţă în pahare.

— Hei! strigă Driscoll, unul din membrii mai tineri ai echipajului, adulmecând văzduhul. Am adus cu mine o crosă şi o minge de *baseball,* o să facem o partidă mai târziu. Ce bijuterie!

Oamenii râseră — era parcă sezonul partidelor de *baseball* şi de tenis, o vreme numai bună pentru plimbările cu bicicleta şi pentru culesul boabelor de zmeură.

— Ce-aţi zice să cosim iarba asta? întrebă Driscoll.

Oamenii se opriră.

— Ştiam eu că ceva nu-i în regulă! exclamă Chatterton. Iarba asta e proaspăt cosită!

— Probabil că-i o specie de „cichondra” — rămâne totdeauna scurtă.

Chatterton scuipă în iarba verde şi o strivi sub bocancul lui.

— Nu-mi place, nu-mi place deloc. Dacă am păţi ceva, nimeni de pe Pământ n-ar afla vreodată. Ce politică absurdă! Dacă o

rachetă nu se mai întoarce, nu e trimisă o a doua pentru a afla motivele.

— E firesc, îi răspunse Forester. Nu ne putem pierde vremea pe-o mie de planete ostile, ducând războaie zadarnice. Fiecare rachetă reprezintă timp, bani şi vieţi omeneşti. Nu ne putem permite să prăpădim *două* rachete, în cazul când una singură nimereşte pe-o planetă ostilă. Ne vedem de drum, pornind spre planetele paşnice. Cum ar fi aceasta.

— Mă întreb uneori ce s-a întâmplat cu expediţiile pornite spre nişte lumi pe care nu le vom mai explora niciodată? zise Driscoll.

Chatterton privi spre pădurea depărtată, şi spuse:

— Au murit — împuşcaţi, înjunghiaţi, sfârtecaţi pentru a fi mâncaţi — aşa cum s-ar putea să fim şi noi, dintr-un moment în altul. E timpul să ne apucăm de lucru, căpitane!

Stăteau pe culmea unei coline.

— Ce senzaţie! exclamă Driscoll, întinzându-şi braţele. Amintiţi-vă cum era în copilărie, când alergai şi când vântul îţi gâdila ca un puf braţele. Alergai şi aveai senzaţia că acuş-acuş o să zbori, dar nu zburai totuşi.

Oamenii rămaseră pe gânduri, încercând să-şi amintească. Mirosea a polen şi a ploaie — o ploaie proaspătă, care s-ar fi zvântat pe milioane de fire de iarbă.

Driscoll începu să alerge.

— Pentru Dumnezeu, simţiţi şi voi vântul! În realitate, noi nu zburăm — şedem închişi în măruntaiele unor monştri de metal, care ne duc departe, dar nu noi zburăm, ci ei. N-am zburat niciodată ca păsările. N-ar fi oare grozav să ne întindem braţele aşa… şi să alergăm?

O luă la fugă, cu braţele întinse, strigând:

— Şi să zburăm?!

Şi zbură, acompaniat de râsetele celorlalţi.

Pe cadranele ceasurilor de aur ale oamenilor rămaşi jos, timpul trecea. Se uitau în sus. Şi deodată, din cer, se auzi un hohot de râs incredibil.

— Porunceşte-i să coboare! şopti Chatterton. Altfel, o să fie omorât!

Nu-l auzi nimeni, însă. Feţele lor surâdeau, uluite, nebăgându-l în seamă pe Chatterton.

În cele din urmă Driscoll ateriză la picioarele lor.

— M-aţi văzut? Am zburat!

Îl văzuseră.

— Daţi-mi voie să m-aşez. Doamne, Doamne! exclamă Driscoll, pocnindu-şi genunchii şi chicotind. Sunt o vrabie, un şoim! Hai, încercaţi şi voi!

— Vântul, adăugă el peste câteva clipe, vântul m-a luat pe sus şi m-a făcut, să zbor!

Gâfâia, tremurând de încântare.

— Hai să plecăm de-aici, mârâi Chatterton şi porni încet, cu ochii ţintă la cerul albastru. E o capcană, ar vrea să ne vadă pe toţi zburând în văzduh, ca să ne poată ucide după aceea. Eu unul mă întorc la navă.

— Aşteaptă să-ţi ordon eu! spuse Forester.

Oamenii stăteau încruntaţi, în bătaia vântului când cald, când rece. În văzduh plutea un vuiet ca zbârnâitul unui zmeu, într-o primăvară veşnică.

— I-am cerut vântului să mă poarte, zise Driscoll, iar el m-a purtat!

Forester le făcu semn celorlalţi să se dea la o parte.

— Acum o să încerc eu. Dacă mor, întoarceţi-vă cu toţii la navă!

— Regret, dar nu pot îngădui una ca asta, eşti căpitanul! protestă Chatterton. Nu putem risca să te pierdem. Şi, scoţându-şi arma din teacă, adăugă: Trebuie să am oarecare autoritate sau putere aici! Jocul ăsta s-a prelungit prea mult. Vă ordon să vă-ntoarceţi la navă!

— Vâră-ţi la loc în teacă arma! îi spuse calm Forester.

— Astâmpără-te, dobitocule! mârâi Chatterton.

Şi, privind spre oamenii din echipaj, le vorbi astfel:

— Nu vă daţi seama? Lumea asta e vie, are ochi, se joacă cu noi, aşteptând să-i vină momentul.

— *Eu* voi hotărî ce şi cum, spuse Forester. Dumneata întoarce-te la navă, numaidecât — dacă nu-ţi vâri la loc arma, te arestez!

— Dacă nu vreţi să veniţi cu mine, n-aveţi decât să crăpaţi aici, nebunilor! Eu mă-ntorc, îmi iau probele şi-o şterg de-aici.

— Chatterton!

— Nu încerca să mă opreşti!

Şi începu să alerge. Deodată, însă, scoase un ţipăt.

Ceilalţi se uitară în sus, uluiţi.

— Iată-l că zboară! exclamă Driscoll.

Chatterton era sus în cer.

Noaptea se lăsase ca o pleoapă, pleoapa unui ochi enorm, dar blajin. Chatterton şedea ca paralizat pe coasta dealului. Ceilalţi oameni şedeau în jurul lui, osteniţi, şi râdeau. El nu voia să-i privească, nici la cer nu se uita; şedea ghemuit, cu braţele şi picioarele strânse, cât mai aproape de sol.

— A fost grozav! exclamă un membru al echipajului, un anume Koestler.

Zburaseră cu toţii, ca nişte granguri, şoimi sau vrăbii, şi se simţeau fericiţi.

— Hai, Chatterton, revino-ţi, a fost nostim, ce, nu? îl întrebă Koestler.

— Imposibil! şopti Chatterton, cu ochii închişi. O singură explicaţie: e vie! Până şi aerul e viu! M-a luat pe sus, ca o mână. Ne-ar putea ucide, dintr-o clipă în alta. E vie!

— Bine, zise Koestler. Vie să fie! O fiinţă vie are un scop. Să zicem că scopul acestei lumi este să ne facă fericiţi.

Parcă înadins pentru a adeveri aceste cuvinte, Driscoll coborî în zbor ţinând în mâini câte un bidon.

— Am dat peste un izvor şi i-am gustat apa — iată, e o apă curată, gustaţi-o şi voi!

Forester apucă un bidon şi-i făcu semn lui Chatterton să bea. Chatterton scutură din cap şi se depărta grăbit, acoperindu-şi faţa cu palmele.

— E sângele acestei planete, spuse el. Sânge viu. Dacă-l beţi, vă vârâţi lumea asta în voi, ca să vadă prin ochii voştri şi să audă prin urechile voastre. Nu, mulţumesc!

Forester dădu din umeri şi bău.

— E vin! exclamă el.

— Nu se poate!

— Ba da! Miroase-l, gustă-l: Un vin alb, neobişnuit!

— De viţă franţuzească, zise Driscoll, bând şi el.

— E otravă! mârâi Chatterton.

Bidonul trecu de jur împrejur.

Toată după-amiaza leneviseră — nu voiau să facă nimic care-ar fi putut să tulbure pacea din jur. Erau ca nişte adolescenţi în faţa unei femei celebre şi neînchipuit de frumoase: se temeau să n-o facă, prin vreun cuvânt sau gest, să-şi întoarcă faţa de la ei, lipsindu-i de priveliştea frumuseţii şi graţiei sale. Simţiseră cutremurul ce-l întâmpinase pe Chatterton, şi nu voiau

cutremure. Voiau să se bucure de această vacanţă, să şadă la umbra copacilor sau să se plimbe pe dealuri, dar nu să foreze, să ia probe sau mai ştiu eu ce.

Dădură peste un pârâiaş care se vărsa într-un iaz cu apa clocotindă. Peştii care înotau în pârâul rece cădeau în apa fierbinte a iazului, la suprafaţa căreia ieşeau peste câteva minute gata fierţi.

Oamenii mâncară câţiva peşti. Mâncă şi Chatterton, în silă.

— O să ne otrăvim, spuse el. Asemenea lucruri sunt totdeauna periculoase, ascund o capcană. Eu o să dorm astă-noapte în rachetă. Voi, n-aveţi decât să dormiţi afară, dacă poftiţi. „Aici sunt tigri” — aşa scria pe o hartă pe care-am văzut-o într-un manual de istorie a evului mediu. În noaptea asta, când o să dormiţi, au să vină tigrii şi canibalii.

— Te însoţesc, zise Forester, scuturând din cap. Planeta asta e plină de viaţă. Parc-ar vrea să ne arate ce frumoasă e. Tocmai de aceea are nevoie de noi, căci la ce bun o scenă pe care se petrec miracole, dacă nu există nici un spectator?

Chatterton nu-l mai asculta însă; i se făcuse rău, şi zbiera:

— Sunt otrăvit, sunt otrăvit!

Îl ţinură de umeri până când îi trecu greaţa. Apoi îi dădură apă să bea. Ceilalţi se simţeau bine.

— E preferabil să nu mai mâncăm decât alimentele de pe navă, spuse Forester. E mai sigur.

— Începem lucrul chiar acum, zise Chatterton, ştergându-şi gura şi legănându-se pe picioare. Am pierdut o zi întreagă. Voi lucra şi singur, dacă va fi nevoie. O să-i arăt eu planetei ăsteia diavoleşti!

Şi porni şontâc-şontâc spre rachetă.

— Nici nu-şi dă seama când i-e bine, şopti Driscoll. Nu l-am putea opri, căpitane?

— Practic, el e stăpânul expediţiei. Nu suntem obligaţi să-l ajutăm — în contract există o clauză care prevede refuzul de a munci în condiţii primejdioase, aşa că… vă puteţi comporta ca într-o excursie. Numai să nu vă crestaţi iniţialele pe scoarţa copacilor, să nu rupeţi iarba şi să strângeţi cojile de banane aruncate pe jos.

Între timp, racheta devenise scena unei intense activităţi. Enormul excavator era scos afară. Chatterton îl urma, dând indicaţii prin aparatul de radio-robot:

— Pe-aici!
— Acum!
— Aşa!
Excavatorul îşi înfipse pliscul lung în iarba verde.
— Priviţi! le strigă Chatterton celorlalţi.
Cerul se cutremură.
Excavatorul stătea în mijlocul unei mări de iarbă. Peste câteva clipe, începu să scoată bulgări de ţărână jilavă, pe care-i scuipa neceremonios într-un container.
Deodată, excavatorul scoase un ţipăt metalic ascuţit, întocmai ca un monstru care-ar fi fost deranjat de la masă; de sub el începură să ţâşnească nişte lichide albastre.
— Întoarce-te, nebunule! răcni Chatterton.
Excavatorul se mişca într-un fel de dans preistoric, urlând ca un tren lung la o cotitură bruscă şi slobozind scântei roşii. Începuse să se scufunde. Clisa neagră ceda sub el, zvârcolindu-se.
Gemând, tuşind şi icnind, excavatorul se scufundă într-o mâzgă neagră, întocmai ca un elefant în agonie, ca un mamut la sfârşitul unei ere, mistuindu-se mădular cu mădular în groapa aceea.
— Nebunul! exclamă Forester, fascinat de privelişte. Ştii ce-i acolo, Driscoll? E catran. Excavatorul acela neghiob a izbit într-o groapă cu catran.
— Ascultă! strigă Chatterton către excavator, alergând pe marginea lacului uleios. *Ia-o pe-aici!*
Dar, la fel ca tiranii de odinioară ai Pământului, ca dinozaurii cu gâturi lungi şi urlătoare, excavatorul se scufunda în singurul lac din care nu mai putea ieşi ca să se lăfăie pe malul solid şi inteligibil.
Chatterton le strigă oamenilor care priveau de departe spectacolul:
— Faceţi ceva!
Excavatorul nu se mai vedea acum.
Groapa cu catran bolborosea, lacomă, sugând oasele ascunse ale monstrului. Suprafaţa i se linişti în curând. O ultimă bulboană, enormă, se sparse, răspândind un iz de păcură străveche.
Oamenii coborâră şi se opriră pe marginea lacului negru.
Chatterton încetă să mai strige.

După ce se zgâi în tăcere câteva minute la groapa cu catran, Chatterton se întoarse cu faţa spre dealuri şi spre pajiştile verzi, unduitoare. Copacii de departe erau grei de roade acum, şi-şi plecau încet crengile în jos.

— O să-i arăt eu! mârâi el.

— Potoleşte-te, Chatterton!

— O s-o învăţ eu minte!

— Şezi puţin şi bea ceva!

— O să-i dau o lecţie, să mă ţină minte, o să-i dovedesc că nu poate să-mi facă una ca asta!

Chatterton porni înapoi spre rachetă.

— Aşteaptă un moment! îi spuse Forester.

Chatterton alerga.

— Ştiu eu ce-o să fac, ştiu eu!

— Opriţi-l! strigă Forester şi o luă la fugă, dar se opri numaidecât, amintindu-şi c-ar putea să zboare. În rachetă e o bombă atomică, iar dacă ar găsi-o…

Ceilalţi oameni se gândiseră la asta, aşa că o şi zbughiră spre rachetă, zburând. Între rachetă şi Chatterton se întindea un pâlc de copaci; Chatterton alerga, uitând c-ar putea să zboare, sau temându-se să zboare. Ceilalţi membri ai echipajului, în frunte cu căpitanul, zburau spre rachetă, pentru a i-o lua înainte. Ajungând acolo, închiseră portiera rachetei. Ultima oară când îl văzură, Chatterton îşi croia drum prin marginea păduricii.

— Nebunul! exclamau oamenii, în aşteptare.

Chatterton nu ieşi din pădurice.

— S-o fi întors, şi aşteaptă ca noi să slăbim paza.

— Duceţi-vă şi luaţi-l, porunci Forester.

Doi dintre oameni porniră în zbor.

Peste lumea verde a planetei începu să cadă o ploaie lină.

— Asta e culmea! exclamă Driscoll. Nu va trebui să clădim case aici. Ia te uită, *pe noi* nu ne plouă! Plouă de jur împrejur, în faţa şi în spatele nostru! Ce lume!

Stăteau uscaţi în mijlocul ploii reci şi albastre. Soarele asfinţea. O Lună mare, de culoarea gheţii, răsări deasupra dealurilor răcorite.

— Un singur lucru îi lipseşte lumii ăsteia.

— Aşa e, încuviinţară ceilalţi.

— Va trebui sa ne ducem să cercetăm, spuse Driscoll. E logic.

Vântul ne poartă în zbor, copacii şi pâraiele ne hrănesc, totul e viu. Poate că dacă am căuta societate…

— M-am gândit multă vreme, azi şi în zilele trecute, spuse Koestler. Suntem cu toţii burlaci, ne aflăm pe drum de mulţi ani şi ne-am plictisit de atâta pribegie. N-ar fi oare grozav să ne statornicim pe undeva? Poate chiar aici. Pe Pământ năduşeşti ca să pui deoparte destui bani pentru a-ţi cumpăra o casă, pentru a plăti impozitele. Oraşele miros urât. Aici, nici n-ai nevoie de-o casă, cu o vreme ca asta. Când devine prea monoton, poţi cere să plouă, să ningă, să se înnoreze. Nu eşti nevoit să munceşti.

— Ar fi o viaţă cam plicticoasă. Am înnebuni.

— Ba nu, protestă Koestler, zâmbind. Dacă viaţa ni s-ar părea prea uşoară, singurul lucru pe care-ar trebui să-l facem ar fi să repetăm cuvintele spuse de Chatterton: „Aici sunt tigri.” Ia ascultaţi!

Undeva, în depărtare, parcă se auzea răgetul stins al unei feline uriaşe, ascunsă în pădurile învăluite în umbrele amurgului.

Oamenii se înfiorară.

— O lume cam capricioasă! spuse Koestler pe un ton sec. Ca o femeie care-ar face orice pentru a-şi distra oaspeţii, cât timp aceştia se poartă bine cu ea. Chatterton nu s-a purtat bine.

— Chatterton? Ce-i cu el?

Parcă înadins pentru a răspunde la întrebarea asta, cineva strigă de departe. Cei doi oameni care zburaseră în căutarea lui Chatterton făceau semne disperate de la marginea pădurii.

Forester, Driscoll şi Koestler zburară într-acolo.

— Ce se-ntâmplă?

Oamenii arătară spre pădure.

— Ne-am gândit că ai dori să vezi asta, căpitane. E fantastic!

Unul din cei doi arătă spre o potecă.

— Priveşte acolo, domnule căpitan!

Pe potecă se vedeau urmele proaspete ale unor gheare enorme.

— Şi acolo!

Se zăreau câţiva stropi de sânge.

Un miros greu de felină plutea în văzduh.

— Ce-o fi cu Chatterton?

— Nu cred c-o să-l mai găsim vreodată, căpitane! auziră de departe răgetele stinse ale unui tigru, pierzându-se în liniştea amurgului.

Oamenii şedeau pe iarbă lângă rachetă, în aerul cald al nopţii.

— Îmi aminteşte de nopţile din copilărie, spuse Driscoll. Frate-meu şi cu mine aşteptam cea mai fierbinte noapte de iulie, ca să dormim pe pajiştea din faţa judecătoriei. Stăteam de vorbă şi număram stelele; era o noapte grozavă, cea mai frumoasă a anului. Acum, când mă gândesc, cred c-a fost cea mai frumoasă noapte din viaţa mea. Apoi adăugă: Afară de noaptea asta, bineînţeles.

— Mă gândesc la Chatterton, zise Koestler.

— Nu te mai gândi, îi spuse Forester. O să dormim câteva ore şi-o să pornim la drum. Nu putem risca să mai rămânem o zi aici. Nu mă gândesc la ceea ce a păţit Chatterton. Nu. Mă gândesc că, dacă am mai rămâne, am ajunge să îndrăgim prea mult lumea asta. N-am mai dori să plecăm niciodată.

O adiere uşoară îi învălui.

— Nu vreau să plecăm, spuse Driscoll, vârându-şi mâinile sub cap. Şi nici lumea asta nu vrea ca noi să plecăm.

— Dacă ne-am întoarce pe Pământ şi am spune tuturor ce planetă frumoasă am găsit, ce crezi că s-ar întâmpla, căpitane? Ar da năvală şi-ar pustii-o!

— Nu, răspunse căpitanul, cu un glas leneş. În primul rând, planeta asta nu se pretează la o invazie pe scară mare. Nu ştiu ce-ar face planeta, dar ar născoci probabil nişte lucruri interesante. În al doilea rând, planeta asta îmi place prea mult, şi o respect. Ne vom întoarce pe Pământ şi vom spune o minciună — vom spune că-i o planetă ostilă. Şi ar fi ostilă, de fapt, cu oamenii care-ar veni, ca Chatterton, cu gândul s-o vatăme. La urma urmei, nici n-ar fi o minciună.

— Ce nostim! exclamă Koestler. Mie nu mi-e frică. Chatterton a dispărut, a fost probabil ucis într-un fel atroce, şi totuşi noi stăm aici, nimeni nu o ia la fugă, nimeni nu tremură. E stupid, şi totuşi firesc: noi avem încredere în *ea,* iar *ea* are încredere în noi.

— Ai băgat de seamă că, după ce-ai băut din licoarea aceea, n-ai simţit dorinţa să mai bei? E o lume a cumpătării.

Ascultau bătăile domoale ale inimii uriaşe a acestei lumi sub trupurile lor.

— Mi-e sete, gândi Forester.

Un strop de ploaie îi căzu pe buze. Râse încet.

— Sunt singur, îşi spuse.

Auzi nişte glasuri subţiri undeva, departe.

Îşi întoarse privirea spre un fel de vedenie. Dintr-un pâlc de coline curgea un râu limpede, în ale cărui unde înspumate se scăldau nişte femei frumoase, cu feţele strălucitoare. Se zbenguiau aidoma unor copii, lângă mal. Forester avu sentimentul că le cunoaşte şi că ştie ce fel de viaţă duceau. Erau nişte nomade, care cutreierau această lume, după pofta inimii lor. Nu existau aici şosele sau oraşe, existau doar dealuri şi câmpii, iar vânturile le purtau ca pe nişte fulgi albi, oriîncotro doreau. La întrebările puse în gând de Forester, o fiinţă nevăzută şoptea prompt răspunsurile. Nu existau bărbaţi. Femeile astea îşi zămisleau singure seminţia. Bărbaţii dispăruseră cu cincizeci de mii de ani în urmă. Unde se aflau aceste femei acum? Cu o milă mai jos de pădurea cea verde, cu o milă mai sus de izvorul cu vin, lângă şase pietre albe, şi la o milă distanţă de râul cel mare. Acolo, în vadul râului, se aflau nişte femei care ar fi putut deveni soţii straşnice şi creşte copii minunaţi.

Forester deschise ochii. Ceilalţi se ridicaseră în capul oaselor.

— Am avut un vis.

Toţi visaseră.

— Cu o milă mai jos de pădurea cea verde…

— …Cu o milă mai sus de izvorul de vin…

— …Lângă şase pietre albe…

— …La o milă distanţă de râul cel mare…

Tăcură apoi cu toţii o clipă, uitându-se la racheta argintie, luminată de razele stelelor.

— Mergem pe jos sau zburăm, căpitane?

Forester nu răspunse.

— Hai să rămânem, căpitane, îl rugă Driscoll. Să nu ne mai întoarcem pe Pământ, niciodată. Ei n-au să vină aici niciodată ca să cerceteze ce s-a întâmplat cu noi; au să creadă c-am fost nimiciţi. Ce părere ai?

Faţa lui Forester era brobonită de sudoare; limba îi lunecă de câteva ori peste buze. Mâinile îi tremurau pe genunchi. Membrii echipajului şedeau în aşteptare.

— Ar fi grozav! zise căpitanul.

— Cred şi eu!

— Numai că… Numai că noi avem de făcut o treabă, adăugă Forester, oftând. S-au făcut investiţii în nava noastră. E de

datoria noastră să ne întoarcem.

Şi Forester se ridică în picioare. Oamenii continuară să şadă, fără să-l asculte.

— Ce noapte superbă! exclamă Koestler.

Se uitau la clinele domoale, la copaci şi la râurile care curgeau spre alte orizonturi.

— Hai să ne întoarcem la bordul navei, spuse cu greu Forester.

— Căpitane…

— La bord, toată lumea! porunci Forester.

Racheta se înălţă la cer. Privind înapoi, Forester zări toate văile şi lacurile.

— Mai bine-am fi rămas! oftă Koestler.

— Da, ştiu.

— Nu-i prea târziu ca să ne întoarcem.

— Mă tem că da, zise Forester, schimbând poziţia telescopului. Ia uitaţi-vă!

Koestler se uită.

Faţa planetei se schimbase. Tigri, dinozauri, mamuţi ieşiseră la iveală. Se vedeau vulcani în erupţie, cicloni şi uragane luau cu asalt dealurile, cu o furie oarbă.

— Da, întocmai ca o femeie, spuse Forester. A aşteptat milioane de ani musafiri, pregătindu-se, făcându-se frumoasă. Ne-a arătat faţa ei cea mai frumoasă. Când Chatterton s-a purtat urât cu ea, planeta i-a dat câteva avertismente, apoi, când el a încercat să-i vatăme frumuseţea, l-a eliminat. Ca orice femeie, voia să fie iubită pentru ea însăşi, nu pentru averea ei. Şi acum, după ce ne-a oferit tot, iată că noi îi întoarcem spatele. Planeta asta e ca o femeie dispreţuită. Ne lasă să plecăm, da, dar nu ne-am mai putea întoarce niciodată. Ne-ar aştepta cu…

Şi arătă spre tigri, spre uragane, spre apele răvăşite ale lacurilor.

— Căpitane, spuse Koestler.

— Da.

— E puţin cam prea târziu ca să-ţi spun asta, dar află că, înainte de a ne lua zborul, fiind de serviciu la portiera rachetei, l-am lăsat pe Driscoll să părăsească nava. Voia să plece. Nu l-am putut refuza. Eu sunt de vină. Acum el e acolo, pe planeta aceea.

Se întoarseră amândoi la telescop.

— Mă bucur, spuse Forester, după o lungă pauză. Mă bucur că măcar unul dintre noi a avut destulă minte ca să rămână.

— Dar acum o fi mort!

— Nu, scena aceea de jos e pentru noi — poate că nu-i decât o halucinaţie. Sub toţi aceşti tigri, lei şi uragane, Driscoll e viu şi nevătămat, pentru că e singurul oaspete. O, cum îl va mai răsfăţa! O să ducă o viaţă minunată, în vreme ce noi o să ne tot fâţâim de colo până colo, prin galaxie, căutând, dar negăsind nicăieri o asemenea planetă. Nu, nu vom încerca să ne întoarcem şi să-l „salvăm” pe Driscoll. Oricum, n-aş crede că „ea” ne-ar permite. Koestler, cu toată viteza înainte!

Racheta îşi acceleră zborul.

Înainte ca planeta să dispară într-o ceaţă strălucitoare, lui Forester i se năzări că-l vede foarte desluşit pe Driscoll coborând agale din pădurea verde şi fluierând liniştit, cu întreaga planetă proaspătă în jurul lui, cu izvorul de vin curgând anume pentru el, cu peştii ieşind gata fierţi din lacurile cu apă fierbinte, cu roadele coapte în pomii noptatici, cu pădurile şi iazurile aşteptându-l să treacă. Driscoll păşea pe pajiştile nesfârşite, pe lângă cele şase pietre albe, dincolo de pădure, spre marginea râului lat şi strălucitor…

GEAMUL DE CULOAREA CĂPŞUNII

În visul lui, se făcea că închide uşa de la intrare — o uşă cu geamuri de culoarea căpşunii şi a lămâii, cu geamuri ca nişte nori albi sau ca apa limpede a unui pârâu. Două duzini de geamuri, dispuse în jurul unuia mare, de culoarea vinului de fructe, a gelatinei şi a cuburilor de gheaţă. Îşi aducea aminte cum, în copilărie, tatăl lui îl lua în braţe, spunându-i: „Priveşte!” Geamul liliachiu îi prefăcea pe trecători într-un fel de ciorchini livizi. În cele din urmă, geamul de culoarea căpşunii scălda orăşelul într-o lumină caldă, aşternea peste lume răsărituri roz şi făcea ca pajiştea tunsă să pară un covor persan cumpărat în vreun bazar. Geamul de culoarea căpşunii îi vindeca pe oameni de paloarea lor, încălzea ploaia rece şi dădea foc zăpezilor viscolite ale lui Făurar.

— Da, da, acolo!

În clipa aceea se trezi.

Îi auzise pe băieţii lui vorbind, încă înainte de a se deştepta din vis: acum zăcea în întuneric, ascultându-le glasurile — un vuiet trist ca acela al vântului care prefăcea dealurile albastre într-un fund de mare alb. Atunci îşi aduse aminte.

— Suntem pe Marte, îşi spuse.

— Ce? strigă în somn nevastă-sa.

El nu-şi dădea seama că vorbise tare; se silea să stea cât mai liniştit. Deodată avu senzaţia stranie că o vede pe nevastă-sa umblând prin odaie şi lipindu-şi apoi faţa palidă de geamul ferestruicii, pentru a privi stelele limpezi, dar nefamiliare.

— Carrie! îi şopti.

Ea nu-l auzi însă.

— Carrie, repetă el. Aş vrea să-ţi spun ceva. De o lună încoace tot vreau să-ţi spun… Mâine… mâine-dimineaţă o să fie…

Dar nevastă-sa şedea în lumina albastră a stelelor şi nici nu-l lua în seamă.

Dacă Soarele ar fi rămas pe cer, dacă n-ar fi venit noaptea! se gândi el. Căci peste zi lucra ca dulgher, băieţii erau la şcoală, iar Carrie era ocupată cu spălatul, cu grădinăritul, cu gătitul — o sumedenie de treburi. Dar când asfinţea Soarele, iar mâinile lor se goleau de flori, de ciocane, de cuie sau de caiete, amintirile se

întorceau acasă, pe întuneric, aidoma unor păsări de noapte.

Nevastă-sa îşi răsuci uşor capul spre el şi vorbi în sfârşit:

— Bob, aş vrea să plec acasă.

— Carrie!

— Aici nu-i ca acasă.

Ochii ei erau plini de lacrimi.

— Carrie, mai rabdă puţin, îi spuse.

— Nu mai pot!

Şi, mişcându-se parcă în somn, deschise pe rând sertarele dulapului, scoase de acolo teancuri de batiste, cămăşi, rufărie de corp şi le puse de-a valma pe masă, cu gesturi mecanice, fără să le privească. Era o rutină obişnuită, cu care el se deprinsese de mult. Nevastă-sa scotea lucrurile din sertare, în timp ce vorbea, apoi stătea liniştită câtva timp şi, după ce rânduia lucrurile, se întorcea, cu faţa uscată, la patul şi la visele ei. Lui i-era teamă că într-o noapte nevastă-sa ar putea goli toate sertarele şi ar căuta apoi cele câteva cuiere vechi rezemate de perete.

— Bob!

Glasul ei nu era amar, ci catifelat şi lipsit de modulaţii, incolor ca lumina Lunii care-i dezvăluia gesturile:

— De şase luni încoace vorbesc aşa în fiecare noapte. Mi-e ruşine. Tu munceşti din greu, construind case în orăşel. Un om care munceşte atâta n-ar trebui să asculte vorbele unei neveste supărate. Dar nu există leac mai bun decât vorba. Îmi lipsesc mai ales lucrurile mărunte — nu ştiu nici eu ce m-apucă, mi-e dor de nişte fleacuri. De leagănul nostru de pe verandă. De şezlongul în care mă trânteam în nopţile de vară. De serile acelea din Ohio, când mă uitam la oamenii care se plimbau pe străzi, pe jos sau cu maşina. De pianul nostru negru şi dezacordat. De vaza mea suedeză. De mobila din salon — era ca o turmă de elefanţi, ştiu, şi toţi elefanţii erau bătrâni. De cristalele chinezeşti care clincheteau când adia vântul. Şi de taclalele de pe verandă, cu vecinii, în nopţile de iulie. Toate fleacurile alea stupide, îmi lipsesc... deşi n-au nici o importanţă. Am impresia că tocmai asemenea lucruri îţi vin în minte pe la trei dimineaţa. Îmi pare rău.

— Să nu-ţi pară, îi spuse el. Marte e o planetă foarte depărtată. Miroase ciudat, arată ciudat, şi-ţi dă o senzaţie ciudată. Şi eu stau pe gânduri, noaptea. Am venit aici dintr-un orăşel frumos.

— Era plin de verdeaţă. Primăvara şi vara. Iar toamna era galben şi roşu. Aveam o casă frumoasă — şi veche! Să tot fi avut vreo optzeci sau nouăzeci de ani. O auzeam cum vorbeşte, noaptea, în şoaptă. Toată lemnăria aia uscată, scările, veranda, cercevelele. Oriunde puneai mâna, auzeai un glas. Fiecare încăpere îţi vorbea altfel. Iar când îţi vorbea toată casa, parc-aveai o familie întreagă în jurul tău, pe întuneric, legănându-te ca s-adormi. Nici o casă din cele ce se clădesc astăzi nu poate fi la fel. Pentru ca o casă să ajungă aşa, trebuie să trăiască între pereţii ei o mulţime de oameni, s-o îmbibe cu prezenţa lor. Căsuţa asta, în care ne aflăm acum, nici nu ştie că-s în ea, nu-i pasă dacă trăiesc sau mor. Face nişte zgomote ca de tinichea, iar tinicheaua e rece. N-are pori prin care să pătrundă şi să se aşeze anii. N-are o pivniţă în care să-ţi poţi pune unele lucruri pentru la anul şi pentru anul următor. N-are un pod în care să-ţi poţi păstra lucrurile de anul trecut şi din anii de dinaintea venirii tale pe lume. Barem de-am avea un colţişor, cât de mic, care să ne fie familiar! O, Bob, atunci am putea răbda toate ciudăţeniile. Dar când totul, absolut totul e bizar, îţi trebuie o veşnicie pentru a te familiariza cu lucrurile.

— M-am gândit eu însumi la toate astea, spuse el, dând din cap pe întuneric.

Ea se uita la cuferele rezemate de perete, în lumina Lunii. O văzu cum îşi întinde mâna spre ele.

— Carrie!

— Ce e?

— Carrie, spuse el, scoţându-şi picioarele din pat. Am făcut o prostie. În toate lunile astea te-am auzit cum visezi, speriată, i-am privit pe băieţi noaptea, m-am uitat la peisajele de pe Marte, pustii ca un fund de mare, şi... Se opri, înghiţind în sec, apoi continuă: Trebuie să înţelegi ce-am făcut şi de ce am făcut-o. Am cheltuit toţi banii pe care-i avusesem la bancă acum o lună, toţi banii pe care-i economisisem vreme de zece ani.

— Bob!

— I-am irosit, Carrie, îţi jur, i-am cheltuit pe nimic. Voiam să vă fac o surpriză, dar acum, în noaptea asta, când văd cuferele alea afurisite şi...

— Bob, îl întrerupse ea. Vrei să spui că am trecut prin toate greutăţile astea, pe Marte, economisind în fiecare săptămâna bani, pentru ca tu să-i prăpădeşti în câteva ore?

— Nu ştiu, răspunse el. Sunt un smintit. Uite, nu mai e mult până dimineaţă. O să ne sculăm devreme şi-o să te duc să vezi ce-am făcut. Nu vreau să-ţi spun dinainte, vreau să vezi cu ochii tăi. Şi dacă n-o să-ţi placă, ne rămâne oricând posibilitatea de a ne lua cuferele şi de-a pleca pe Pământ — racheta zboară de patru ori pe lună.

— Bob, Bob! şopti ea, fără să se mişte.

— Nu mai spune nimic, o rugă el.

— Bob, Bob…

Nevastă-sa scutură din cap încet, nevenindu-i să creadă. El se întoarse şi se întinse pe partea lui de pat, iar ea se aşeză la marginea cealaltă, privind spre masa pe care zăceau batistele, bijuteriile şi cămăşile, rânduite cu grijă acolo unde le lăsase. Afară, un vânt de culoarea razelor de lună stârnea pulberea somnoroasă, umplând văzduhul.

Într-un târziu ea se întinse pe spate, fără să mai spună un cuvânt; era ca o greutate rece în pat, privind prin lungul tunel al nopţii spre a desluşi primele semne ale zorilor.

Se sculară odată cu cele dintâi raze şi începură să se foiască în căsuţa lor, pe tăcute. Era o pantomimă prelungită aproape până în clipa când cineva ar fi putut sfâşia liniştea cu un strigăt; mama, tatăl şi băieţii se spălară, se îmbrăcară şi se aşezară la masă pentru a-şi mânca pâinea prăjită şi pentru a-şi bea cafeaua şi sucul de fructe. Nici unul nu se uita la celălalt, dar fiecare pândea pe câte cineva în oglinda ceştilor, a prăjitorului sau a tacâmurilor, oglinzi în care feţele tuturora se topeau, devenind ciudat de străine în ora aceea matinală. În cele din urmă, deschiseră uşa, lăsând să intre în încăpere aerul adus de vânt de deasupra mărilor reci, alb-albastre ale planetei, mări ale căror valuri de nisip se zbuciumau, căpătând forme stranii. Ieşiră sub un cer rece, aspru şi porniră pe jos spre orăşel, un orăşel care părea să fie doar un decor de film, pregătit undeva departe, pe o scenă vastă şi pustie.

— În ce parte a oraşului ne ducem? întrebă Carrie.

— La rachetodrom, răspunse el. Dar înainte de a ajunge acolo, am să vă comunic o mulţime de lucruri.

Băieţii încetară să alerge şi merseră înapoia părinţilor lor, cu urechile la pândă. Tatăl începu să vorbească, privind drept înainte, fără să se uite măcar o dată la nevastă-sa şi la băieţi,

pentru a vedea cum reacţionează la spusele lui:

— Eu cred în Marte. Cred că într-o bună zi ne va aparţine. Vom coloniza planeta şi ne vom stabili pe ea. Nu-i vom întoarce spatele, nu vom fugi. Acum un an, îndată după sosirea noastră aici, m-am întrebat: De ce-am venit? Pentru că, pentru că… Acelaşi lucru se întâmplă şi cu somonii, în fiecare an. Somonii nu ştiu de ce se duc acolo unde se duc, dar se duc totuşi. Pornesc în susul unor râuri de care nu-şi amintesc, trec peste torenţi şi cascade, dar ajung în cele din urmă în locul unde se reproduc, şi mor apoi, pentru a lua totul de la început. Memoria speciei, sau instinctul, spuneţi-i cum vreţi, dar asta e realitatea. La fel şi noi.

Mergeau în dimineaţa liniştită, sub cerul imens care-i privea, în timp ce tălpile lor stârneau nisipul straniu, alb-albăstriu ca un abur, de pe şoseaua cea nouă.

— Iată-ne deci aici. Iar de pe Marte, unde-o să plecăm? Spre Jupiter, spre Neptun, spre Pluton, şi-aşa mai departe? Da. *Şi-aşa mai departe.* De ce oare? Într-o bună zi Soarele va exploda ca un cuptor spart. Bum! va face Pământul. Dar poate că planeta Marte va scăpa nevătămată; sau, dacă va fi vătămată, poate că Pluton va rămâne neatins; ori, dacă Pluton va suferi vreo vătămare, unde ne vom afla noi — adică fiii fiilor noştri?

Îşi ridică privirea spre cerul de culoarea prunei, întins ca un cort imens deasupra lor.

— Ei bine, vom fi poate în vreo lume numerotată — planeta 6 sau sistemul stelar 97, sau pe planeta 2 a sistemului 99! Undeva, atât de departe de locul unde ne aflăm acum, încât îţi trebuie un coşmar ca să te ducă acolo! Vom fi aşadar plecaţi de-aici, şi vom fi la adăpost. Mi-am spus atunci în sinea mea: Va să zică, de-aia am venit noi pe Marte, de-aia au lansat oamenii rachetele!

— Bob!

— Dă-mi voie să termin. Nu, n-am venit ca să câştigăm bani. Şi nici ca să vedem peisajul. Astea sunt minciunile pe care le spun oamenii, motivele fanteziste pe care şi le născocesc. Vor, cică, să se îmbogăţească, să devină celebri, să se distreze, să vadă lumea… Dar în sinea lor, altceva le dă ghes, aşa cum le dă ghes somonilor sau balenelor, ori chiar şi celui mai neînsemnat microb. Şi ştii ce spune ceasornicul ăla minuscul care ticăie în fiece fiinţă vie? Spune: pleacă, mişcă-te, înoată! Du-te în cât mai multe lumi şi clădeşte cât mai multe oraşe, aşa fel ca nimic să nu poată distruge vreodată omenirea! Înţelegi, Carrie? N-am venit

numai noi pe Marte, ci întreg neamul nostru, blestematul neam omenesc, a cărui soartă atârnă de felul cum ne vom gospodări noi existenţa. E ceva atât de grandios, încât îmi vine să râd, deşi mă şi sperie.

Îi simţea pe băieţi păşind înapoia lui, o simţea pe Carrie umblând alături de el, şi nu se uita nici la ei, nici la ea, deşi ar fi vrut să-i vadă faţa, pentru a-şi da seama ce impresie îi fac vorbele lui.

— Toate astea nu se deosebesc de ceea ce am trăit în copilărie, când mă duceam cu tata pe câmp, aruncând seminţele cu mâna când semănătoarea ni se defecta şi n-aveam bani ca s-o reparăm. Trebuia să însămânţăm, pentru recoltele târzii. Mai ţii minte, Carrie, articolele alea din suplimentul de duminică al ziarului? PĂMÂNTUL VA ÎNGHEŢA PESTE UN MILION DE ANI! Am izbucnit în plâns odată, în copilărie, citind nişte articole de acest fel. Maică-mea m-a întrebat de ce plâng? Plâng pentru bieţii oameni din viitor, i-am răspuns. Nu-ţi face griji din pricina lor, mi-a zis mama. Dar, Carrie, tocmai asta e ceea ce susţin eu: noi ne facem griji din pricina lor, altminteri nu ne-am afla aici. Supravieţuirea Omului cu literă mare e un lucru important. În cărţile mele nu există ceva mai bun decât Omul cu literă mare. Sunt subiectiv, desigur, fiindcă mă consider eu însumi un asemenea om. Dar dacă există vreun mijloc de a dobândi acea nemurire, despre care tot vorbesc oamenii, tocmai acesta este: să răspândeşti sămânţa omenirii în întreg Universul. Atunci obţii o recoltă capabilă să compenseze pierderile survenite oriunde. Chiar dacă pe Pământ bântuie foametea sau dacă recoltele putrezesc, ai grâu nou semănat pe Venus sau unde naiba va ajunge omul în următorii o mie de ani. Sunt înnebunit de ideea asta, Carrie, pur şi simplu înnebunit. Când mi-a încolţit în minte, m-am simţit atât de aţâţat, încât îmi venea să-i opresc pe oameni, pe tine şi pe băieţi, şi să le spun. Ştiam însă că nu e nevoie. Ştiam că o să vină o zi sau o noapte, când o să auziţi şi voi ticăitul acela în minţile voastre, şi atunci o să înţelegeţi, fără să mai fie nevoie de vreun cuvânt. Ştiu, Carrie, sunt vorbe mari, şi gânduri mari pentru un om de dimensiuni normale, dar îţi jur pe ce-am mai sfânt că spun adevărul.

Treceau prin străzile pustii ale orăşelului, ascultând ecoul propriilor lor paşi.

— Şi azi-dimineaţă? întrebă Carrie.

— Ajung şi la azi-dimineaţă, răspunse el. O parte din mine doreşte de asemenea să se întoarcă acasă. Dar cealaltă parte spune că dacă ne întoarcem totul e pierdut. În fond, ce ne lipseşte cel mai mult? m-am întrebat. Unele din lucrurile pe care le-am avut cândva. Unele din lucrurile băieţilor şi ale noastre. Şi m-am gândit că, dacă e nevoie de un lucru vechi pentru a pune în mişcare un lucru nou, atunci hai să folosim lucrul acela vechi. Mi-am amintit, din manualele de istorie că, în urmă cu o mie de ani, oamenii puneau nişte cărbuni într-un corn de vacă scobit, suflau toată ziua în ei şi porneau apoi cu focul din loc în loc; în fiecare noapte aprindeau focul cu scânteile rămase din ajun. Totdeauna un foc nou, dar având în el ceva din cel vechi. Am stat şi-am cumpănit bine, întrebându-mă: merită oare cele vechi toţi banii noştri? Nu! Doar lucrurile pe care le-am *făcut* pe vremuri au o valoare. Dar oare cele noi merită toţi banii noştri? m-am întrebat. Ai putea să investeşti în ziua de după mijlocul săptămânii viitoare? Da! mi-am răspuns. Dacă aş putea învinge dorinţa de a ne întoarce pe Pământ, mi-aş vârî banii în benzină şi aş scapără un chibrit!

Carrie şi cei doi băieţi stăteau şi se uitau la el, pe stradă, ca şi cum ar fi fost un viscol care-ar fi trecut deasupra şi în jurul lor, gata-gata să-i ia pe sus — o furtună care acum se potolea.

— Racheta de mărfuri a sosit azi-dimineaţă, spuse el, calm. Ne-a adus şi nouă ceva. Să mergem să ne ridicăm lucrurile.

Urcară încet cele trei trepte spre magazia rachetodromului şi păşiră pe pardoseala ei plină de ecouri: magazia tocmai îşi deschidea porţile glisante, conform orarului.

— Mai povesteşte-ne despre somoni, îl rugă unul din băieţi.

În toiul dimineţii fierbinţi porniră prin orăşel cu un camion încărcat cu lăzi, cutii şi colete — lungi, scurte, turtite — fiecare din ele având câte un număr şi adresa scrisă citeţ: Domnului Robert Prentiss, din New Toledo, Marte.

Opriră camionul lângă căsuţă şi băieţii săriră din el ca s-o ajute pe mama lor să coboare. Bob, care şedea la volan, ieşi încet şi merse să arunce o privire în spatele camionului, la lăzi şi colete.

Pe la amiază, toate cutiile, afară de una, fuseseră deschise, iar conţinutul lor fusese aşezat pe fundul de mare, unde întreaga familie stătea şi privea.

— Carrie…

Şi Bob o conduse pe treptele verandei vechi, scoase din lăzi şi montate acum la marginea orăşelului.

— Ascultă-le. Carrie!

Treptele scârţâiau şi murmurau sub picioarele lor.

— Ce spun ele, ce spun?

Nevastă-sa, stând pe treptele vechi de lemn, nu-i putea spune.

— Aici vom avea veranda, rosti el. Acolo va fi salonul, şi sufrageria, şi bucătăria, şi cele trei dormitoare. Adică, o parte din ele le vom aduce, dar vom construi cea mai mare parte. Acum am adus doar treptele verandei, o parte din mobila din salon şi patul vechi.

— Toţi banii aceia, Bob!

El o privi zâmbind.

— Nu fi proastă, uită-te la mine! Nu eşti proastă. O să aducem totul, la anul, peste cinci ani. Vaza suedeză, covorul armenesc primit de la maică-ta în dar în 1975… N-are decât să explodeze Soarele!

Se uitară la celelalte lăzi numerotate şi etichetate: leagănul de pe verandă, şezlongul, cristalele chinezeşti…

— O să suflu în ele ca să le fac să sune!

Instalară apoi uşa din faţă, cu gemuleţele ei de sticlă colorată, deasupra scărilor; Carrie privi prin geamul de culoarea căpşunii.

— Ce vezi?

Ştia însă prea bine ce vedea nevastă-sa, căci şi el se uita. Se vedea planeta Marte, cu cerul ei rece, încălzit acum, cu mările-i moarte incendiate de culori, cu dealurile-i ca nişte moviliţe de îngheţată de căpşuni, cu nisipul ca nişte cărbuni încinşi aţâţaţi de vânt. Geamul de culoarea căpşunii, geamul de culoarea căpşunii îmbrăca totul în nuanţe tandre, umplând mintea şi ochiul cu lumina unei aurore veşnice. În timp ce privea, se auzi spunând:

— Peste un an oraşul se va întinde până aici. Aceasta va fi o stradă umbroasă, tu vei şedea pe verandă şi vei avea cu cine sta de vorbă. Atunci, nu vei mai avea atâta nevoie de toate astea. Dar uite, chiar de aici, din punctul acesta familiar, începe să se răspândească pe planeta Marte o viaţă ce-o va face să se schimbe atât de mult, încât vei avea sentimentul că ai cunoscut-o dintotdeauna.

Coborî în fugă treptele şi merse la ultima ladă, acoperită cu pânză. Tăie cu briceagul o gaură în pânză şi spuse:

— Ghiceşte ce-i!

— Soba mea de bucătărie? Maşina mea de cusut?

— Aş, de unde! Cântă-mi un cântec! rosti el cu un zâmbet duios.

— Bob, eşti scrântit rău la cap!

— Cântă-mi un cântec care să merite toţi banii pe care i-am avut cândva la bancă, dar acum nu-i mai avem, un cântec să se cutremure iadul!

— Nu cunosc decât „Genevievo, dulce Genevievă”…

— Cântă-l! îi porunci el.

Ea însă nu putu deschide gura ca să i-l cânte. O văzu cum îşi mişcă buzele şi încearcă, dar nu auzi nici un sunet.

Rupse pânza şi-şi vârî mâna în ladă, dibuind o clipă în tăcere, apoi începu să fredoneze el însuşi cântecul, până când mâna lui scoase la iveală o coardă de pian, limpede în aerul dimineţii.

— Uite, spuse el, hai să cântăm cu toţii în cor! Ăsta e tonul!

BALAURUL

Vântul nopţii sufla în iarba scurtă a câmpului mlăştinos; nu se auzea nici o mişcare. În uriaşul ghioc orb al cerului nu mai zburase de ani de zile măcar o singură pasăre. Cu multă vreme în urmă câteva pietre se fărâmiţaseră şi se prefăcuseră în pulbere, imitând astfel viaţa. Acum, doar noaptea se mişca în sufletele celor doi oameni aplecaţi peste un foc singuratic, în pustietate: întunericul le pulsa încet în vine şi le ticăia în tâmple şi în încheieturi.

Reflexele focului lunecau în sus şi în jos pe feţele lor buimace, umplându-le ochii cu zdrenţe portocalii, îşi ascultau unul altuia răsuflările reci şi stinse, şi fâsâitul de şopârlă al pleoapelor care clipeau. În cele din urmă, unul dintre ei răscoli focul cu sabia.

— Nu face asta, neghiobule! Ne-ar da în vileag!

— N-are importanţă! Balaurul ne poate mirosi, oricum, de la distanţă. Dumnezeule, dar frig mai e! Tare-aş vrea să fiu înapoi la castel.

— Nu căutăm somnul, ci moartea…

— De ce? De ce? Balaurul nu pune niciodată piciorul în oraş!

— Linişte, nebunule! Doar ştii că-i mănâncă pe cei care drumeţesc singuri din orăşelul nostru spre cel vecin!

— Să-i mănânce pe toţi, şi să ne lase pe noi să ne-ntoarcem acasă!

— Stai niţel! Ascultă!

Amândoi îngheţaseră.

Aşteptară multă vreme, dar nu era decât tremurul nervos al cailor, în a căror piele neagră şi catifelată cataramele de argint ale scărilor loveau uşor ca în nişte tamburine.

— Uf! suspină al doilea om. Ce ţară de coşmar! Toate nenorocirile se pot întâmpla aici. Cineva suflă în Soare, şi se face noapte. Şi pe urmă — Dumnezeule! — ascultă! Balaurul ăsta, are, cică, ochi de foc. Răsuflarea lui e un abur alb — îl poţi vedea cum arde prin câmpiile negre. Aleargă ca un fulger muiat în pucioasă şi dă foc ierbii. Oile se sperie şi mor înnebunite. Femeile nasc monştri. Furia balaurului e atât de năprasnică, încât zidurile turnurilor se năruie, prefăcute în pulbere. Victimele lui se văd, risipite pe dealuri, în zorii zilei. Câţi cavaleri au pornit

în căutarea balaurului şi au dat greş, aşa cum vom da şi noi?

— Destul!

— Prea destul! În pustietatea asta, nu mai ştiu nici în ce an ne aflăm!

— În anul nouă sute de la Naşterea Mântuitorului.

— Nu, nu! murmură celălalt, cu ochii închişi. În smârcul ăsta nu există Timp, ci numai Veşnicia. Simt că dacă m-aş întoarce, n-aş mai găsi oraşul, oamenii nici nu s-ar fi născut încă, totul ar fi schimbat, castelele ar fi nişte blocuri de piatră netăiate din stâncă, lemnul ar zace netăiat în păduri. Nu mă întreba cum de ştiu toate astea: smârcul ştie şi-mi spune şi mie. Iar noi stăm singuri aici, în ţara balaurului care scuipă foc! Dumnezeu să ne aibă în pază!

— Dacă ţi-e teamă, încinge-te cu armura!

— La ce bun? Balaurul vine de nicăieri, nu-i putem afla bârlogul. Se mistuie în ceaţă şi nu ştim încotro se duce. Cu armura pe noi, o să murim bine îmbrăcaţi!

Pe jumătate încins cu armura-i de argint, al doilea om îşi întoarse capul. Peste câmpul întunecat, pătruns de noapte şi de nimicnicia smârcului, vântul risipea nisipul strâns în clepsidre. În inima acestui vânt nou ardeau sori negri şi milioane de frunze, scuturate din vreun copac de toamnă, dincolo de orizont. Vântul acesta topea priveliştile, lungea oasele de parcă ar fi fost de ceară, învârtoşa sângele, prefăcându-l într-un fel de noroi depus pe creier. Era un vânt făcut parcă din mii de suflete agonizânde, în veşnică mişcare, ca o negură pierdută într-o ceaţă rătăcită ea însăşi în beznă. Nu părea un loc potrivit pentru om; nu exista aici Timpul, cu ani şi cu ore, existau doar aceşti doi inşi într-o pustietate îngheţată, într-o furtună cu fulgere albe ce înainta înapoia unui geam verde uriaş. Iarba era muiată de ploaie. Cei doi aşteptau, într-o pândă încordată, singuri cu căldura lor în acest anotimp rece.

— Uite! şopti primul. *Acolo...*

La o distanţă de câteva mile, alerga — cu un urlet de orgă — balaurul.

Cei doi îşi încătărămară armurile şi încălecară în tăcere. Pustietatea miezului de noapte fu sfâşiată de un şuvoi monstruos — balaurul urla din ce în ce mai aproape; fulgerele lui galbene scăpărară deasupra unui deal, apoi silueta lui neagră se mistui într-o vale.

— Repede!
Dădură pinteni cailor, în direcţia unei văioage.
— Pe-aici trebuie să treacă!
Îşi apucară lăncile cu mâinile înmănuşate şi traseră vizierele peste ochii cailor.
— Dumnezeule!
— Da, să-i invocăm numele!
În clipa aceea balaurul dădu ocol unei coline. Ochiul lui monstruos ca un gogoloi de ambră făcu să le scapere armurile în reflexe roşii. Cu un urlet teribil, însoţit de un scrâşnet, se năpusti spre ei.
— Îndurare! Îndurare!
Lancea azvârlită sub ochiul galben, lipsit de pleoapă, îl făcu pe om să zboare în văzduh. Balaurul îl izbi, îl trânti la pământ şi-l zdrobi sub greutatea lui. Lovindu-l apoi, cu umăru-i negru, pe celălalt călăreţ, îl proiectă, cu cal cu tot, într-o stâncă aflată cu vreo sută de paşi mai încolo. Balaurul urla, într-un nor de foc — ai fi zis că-i un soare trandafiriu, galben, portocaliu, învăluit de penajul moale, uriaş al unui fum orbitor.
— Ai văzut? exclamă un glas. Întocmai aşa cum îţi spuneam.
— Întocmai! Un cavaler în armură, Dumnezeule! L-am lovit!
— Vrei să te-opreşti aici?
— M-am oprit odată, dar n-am găsit nimic. Nu-mi place să mă opresc în mlaştina asta, mă apucă năbădăile. Îţi dă o senzaţie…
— Dar am lovit *ceva!*
— Am fluierat destul, dar individul nu voia să se clintească din loc!
Un şuvoi de aburi sfâşie ceaţa.
— Ajungem la timp la Stokely. Îi mai pui ceva cărbune, Fred?
Un fluierat făcu să se zguduie bolta. Trenul de noapte trecu, furios, printr-o vale, peste un deal, şi se mistui spre miazănoapte, lăsând în urmă fuioare de fum negru şi de aburi, ce se topeau în văzduhul mut, după dispariţia trenului.

DARUL

Era în ajunul Crăciunului. În maşina ce-i ducea pe toţi trei spre rachetodrom, mama şi tatăl păreau îngrijoraţi. Băiatul lor urma să zboare pentru prima oară în spaţiu, cu o rachetă, iar ei ar fi vrut ca totul să fie perfect. De aceea, când fură nevoiţi să lase la vamă cadoul pregătit pentru el, deoarece depăşea cu câteva uncii greutatea permisă, precum şi brăduţul cu lumânărele albe, simţiră că li se ia dreptul la sărbătoare şi la dragoste.

Băiatul îi aştepta în ultima sală. După discuţia lor inutilă cu funcţionarii interplanetari, mama şi tatăl veneau spre el, şuşotind:

— Ce e de făcut?

— Nimic, nimic. Ce-am putea face?

— Ce reguli stupide!

— Sărăcuţul de el, îşi dorea atât de mult un brad!

Sirena scoase un urlet năprasnic şi oamenii se buluciră către racheta care pornea spre Marte. Cei doi părinţi veneau la urmă, cu fiul lor scund şi palid între ei.

— O să născocesc eu ceva, zise tatăl.

— Ce? întrebă băiatul.

Racheta îşi luă zborul, cu ei cu tot, în spaţiul întunecat.

Lăsând în urmă o dâră de foc şi Pământul — ale cărui calendare arătau ziua de 24 decembrie 2052 — se îndrepta spre o planetă unde nu exista Timp — nici luni, nici ani, nici ore. În prima „zi” dormiră. Către miezul nopţii — potrivit ceasurilor lor terestre învârtite la New York — băiatul se trezi şi spuse:

— M-aş duce să privesc prin hublou.

Nu era decât un hublou, o „fereastră” cu un geam neobişnuit de gros, pe puntea de sus a rachetei.

— Încă nu, îi spuse tatăl. Te duc eu ceva mai târziu.

— Vreau să văd unde ne aflăm şi încotro zburăm.

— Mai aşteaptă puţin, am eu un motiv, îi răspunse tatăl.

Stătuse treaz, foindu-se încolo şi-ncoace, gândindu-se la darul abandonat, la brăduţul cu lumânărele albe. În cele din urmă ticluise un plan — cel puţin aşa îşi spunea. Dacă l-ar fi dus la îndeplinire, călătoria asta ar fi fost într-adevăr plăcută şi veselă.

— Fiule, rosti el, peste o jumătate de oră începe Crăciunul.

— A! exclamă nevastă-sa, descumpănită de vorbele lui: ea sperase că băiatul o să uite.

Faţa băiatului se împurpură şi buzele începură să-i tremure:

— Ştiu, ştiu. O să capăt un cadou, nu-i aşa? O să primesc un brad? Mi-aţi făgăduit...

— Da, da, un brad şi încă ceva, zise tatăl.

— Bine, dar... încercă să protesteze nevastă-sa.

— Vorbesc serios, o întrerupse tatăl. Vorbesc foarte serios. Da, un brad şi multe altele. Acum scuză-mă. Mă întorc îndată.

Plecă de lângă ei şi lipsi vreo douăzeci de minute. Când se întoarse, zâmbea.

— Se apropie momentul.

— Îmi dai puţin ceasul? îl întrebă fiul său.

Şi, apucând ceasul, îl ţinu între degete, pentru a auzi ticăitul care marca trecerea timpului, mişcarea lui imperceptibilă şi tăcută.

— E Crăciunul! exclamă el. Unde mi-e cadoul?

— Hai cu mine, îi spuse tatăl şi-l apucă de umăr, pentru a-l duce într-un compartiment aflat la capătul coridorului.

Nevastă-sa îi urmă.

— Nu pricep, spuse ea.

— O să pricepi curând. Am ajuns.

Se opriră la uşa închisa a unei cabine mari. Tatăl bătu de trei ori, apoi încă de două ori — într-un fel de cod. Uşa se deschise, în cabină se stinse lumina şi se auziră şoapte.

— Intră, fiule! îl îndemnă tatăl.

— E întuneric.

— Te ţin eu de mână. Hai, mamă, şi tu.

Păşiră în încăperea cufundată de beznă, şi uşa se închise în urma lor. În faţa lor se vedea un ochi enorm, de sticlă: hubloul — o fereastră înaltă de patru picioare şi lată de şase, prin care puteau privi în spaţiu.

Băiatul gâfâia.

Înapoia lui, mama şi tatăl gâfâiau şi ei; apoi nişte oameni din cabină începură să cânte, pe întuneric.

— Sărbători fericite, fiule! şopti tatăl.

În vreme ce glasurile cântau imnurile vechi, familiare, băiatul merse încet la hublou şi-şi lipi faţa de geamul lui rece. Rămase acolo mult timp, privind în spaţiu noaptea adâncă, în care ardeau miliarde de lumânărele albe...

GERUL ŞI FOCUL

I

Sim se născuse peste noapte. Zăcea, plângând, pe lespezile reci ale peşterii. Sângele pulsa în el cu o mie de bătăi pe minut. Creştea repede.

Maică-sa îi vâra în gură, cu mâini febrile, hrana. Coşmarul existenţei începuse. Ochii lui, atenţi încă din născare, erau plini de teamă, o teamă stăruitoare şi neînţeleasă. Copilul simţea că-i rămâne mâncarea-n gât şi plângea, sufocându-se. Se uita în jur, orbeşte.

Era o ceaţă deasă. Dar se risipi curând. Contururile peşterii ieşiră la iveală. Sim zări atunci un om cu o înfăţişare sălbatică, înspăimântătoare. Un om cu o faţă de mort. Bătrân, zbicit de vânturi, uscat de lutul ars în cuptor. Omul zăcea ghemuit într-un alt ungher al peşterii, cu albul ochilor la vedere, ascultând trâmbiţele vântului care sunau undeva, departe, deasupra planetei întunecate şi îngheţate.

Scuturată de fiori, mama copilului se zgâia la bătrân, îl hrănea pe Sim cu fructe pietroase, cu ierburi culese prin văi şi cu ţurţuri smulşi de la gura peşterii. Mâncând şi eliminând, mâncând şi eliminând, băiatul creştea.

Omul din celălalt colţ al peşterii era tatăl lui! Singurul element viu de pe faţa lui erau ochii. În mâinile-i ofilite ţinea un pumnal grosolan, de cremene; falca lui atârna inertă.

Sim văzu apoi, cu ochii lui din ce în ce mai străbătători, nişte oameni bătrâni care şedeau în tunelul de dincolo de peşteră. Ei începură să moară sub privirea lui.

Agonia lor umplea peştera. Se topeau ca nişte momâi de ceară, feţele li se prăbuşeau peste oasele colţuroase, dinţii le ieşeau afară. O clipă, aceste feţe păreau mature, netede, vii, electrice. În clipa următoare erau veştede, descărnate.

Sim se zbătu în braţele maică-si.

— Nu, nu! îl opri ea.

Încerca să-l ogoiască, poate cu gândul că gesturile ei îl vor face pe bărbat să se ridice în picioare. Cu o mişcare rapidă tatăl lui Sim începu să alerge, desculţ, prin peşteră. Mama lui Sim

începu să urle. Scăpând din îmbrăţişarea ei, Sim căzu şi se rostogoli pe pietre. Plămânii lui firavi sloboziră un ţipăt.

Zări deodată, deasupra lui, faţa zbârcită a tatălui. Îi văzu şi pumnalul, cumpănit în mâini. Era ca unul din coşmarurile pe care le avusese de atâtea ori în pântecele mamei sale. În clipele cumplite care urmară, întrebări dureroase îi fulgerară prin minte. Pumnalul atârnat deasupra lui părea gata să-l distrugă. Dar în căpşorul lui Sim se făcu deodată lumină — o lumină ce-i dezvăluia întreaga problemă a vieţii în această peşteră plină de muribunzi, de nebunie şi de bătrâneţe. Cum aşa? Un prunc nou-născut e în stare să gândească, să vadă, să înţeleagă, să interpreteze? Nu. Aşa ceva e cu neputinţă! Şi totuşi, aşa era! Deşi era în viaţă numai de o oră încoace, înţelegea că în clipa următoare putea să moară!

Maică-sa se aruncă în spatele bărbatului şi-i împinse în jos arma. Sim simţi teribila ciocnire a celor două voinţe contrarii.

— Lasă-mă să-l omor! răcni tatăl, gâfâind şi gemând. Pentru ce să trăiască?

— Nu, nu! stărui mama.

Trupul ei firav şi bătrân se agăţa de trupul uriaş al tatălui.

— Trebuie să trăiască! Poate că are un viitor! Poate că va ajunge să trăiască mai mult decât noi, şi va rămâne tânăr!

Tatăl căzu, împiedicându-se de o iesle de piatră. Cu ochii lui strălucitori, Sim văzu în ieslea aceea o altă făptură: era o fetiţă, care-şi mişca mânuţele delicate spre hrană. Surioara lui.

Mama smulse pumnalul din mâinile tatălui şi, ridicându-se dreaptă în faţa lui, îşi dădu la o parte pletele de păr cărunt ce-i ascundeau ochii înlăcrimaţi. Buzele îi tremurau şi-i zvâcneau:

— Te omor! îi strigă, ţintuindu-l cu privirea. Lasă-mi în pace copiii!

Bătrânul scuipă obosit şi înciudat, aruncând o privire năucă spre fetiţa din ieslea de piatră.

— A opta parte din viaţa ei a şi trecut! gemu el. Şi ea nici măcar nu ştie! Ce rost are să trăiască?

Sub ochii lui Sim, maică-sa părea să capete forma unui fum chinuit, unduitor. Faţa osoasă şi plăpândă se prefăcu într-o plasă de zbârcituri. Zguduită de durere, se aşeză lângă el, tremurând şi strângând la sânii ei veştezi pumnalul. Ca şi făpturile din tunel, era bătrână, pe moarte.

Sim plângea necontenit. Oriunde îşi întorcea privirea vedea

numai grozăvii. Simţi deodată că o minte o caută pe a lui. Privi instinctiv spre ieslea de piatră: surioara lui îi întoarse privirea. Gândurile lor se atinseră ca nişte degete. Sim se simţi ceva mai liniştit. Începuse să înveţe.

Tatăl oftă şi-şi închise pleoapele peste ochii verzi.

— Hrăneşte-l pe copil, spuse, cu un glas stins. Repede! Aproape că s-a făcut ziuă — şi e ultima zi din viaţa noastră, femeie! Hrăneşte-l, fă-l să crească!

Deşi se liniştise, Sim vedea acum, ca printr-o pâclă, felurite imagini.

Planeta asta se afla aproape de Soare. Nopţile erau geroase, iar zilele ardeau ca nişte torţe. Era o lume violentă, imposibilă. Oamenii se retrăgeau în peşteri pentru a scăpa de gerul nocturn şi de focul de peste zi. Doar în zori şi în asfinţit aerul era respirabil, ba chiar înmiresmat ca o floare, şi atunci oamenii îşi scoteau copiii din peşteri şi-i duceau într-o vale pietroasă, pustie. În zori, gheaţa se topea în pâraie şi râuri, iar în asfinţit focul se stingea şi aerul se răcea. În ceasurile cu temperatură egală, oamenii trăiau, alergau, se jucau, se iubeau — în afara cavernelor, întreaga planetă se însufleţea. Plantele creşteau brusc, pasările ţâşneau ca o salvă de alice spre cer. Animale mărunte goneau nebuneşte printre stânci; toate fiinţele încercau să-şi câştige existenţa în scurtele clipe de răgaz.

Era o planetă insuportabilă. Sim înţelese acest lucru la numai câteva ore după naştere. Memoria speciei înflorea în el. Va trăi toată viaţa în peşteri, cu câte două ore pe zi în aer liber. Aici, în aceste tunele de piatră, va vorbi necontenit cu semenii lui, nu va dormi nici o clipă, va zace pe spate, visând şi gândind, dar fără să doarmă.

Şi va trăi exact opt zile.

Era un gând cumplit! Opt zile! Opt zile atât de scurte! Era nedrept, imposibil, şi totuşi adevărat. Chiar în pântecele maică-si, un instinct al speciei sau vreun glas de departe, bizar, îl avertizase că va creşte rapid şi va fi azvârlit în lume.

Naşterea ţinea o clipă. Copilăria se spulbera grabnic. Adolescenţa era o scăpărare de fulger. Maturitatea era un vis şi un mit, bătrâneţea era o realitate ineluctabilă, iar moartea o certitudine rapidă.

De azi în opt zile va sta, pe jumătate orb, agonizând ca şi tatăl

lui, care se zgâia acum fără rost la nevastă şi la copil.

Ziua de azi era a opta parte din viaţa lui! Trebuia să se bucure de fiece clipă a ei. Trebuia să-şi iscodească părinţii pentru a afla de la ei unele lucruri.

Căci peste câteva ore ei vor fi morţi.

Era o nedreptate strigătoare la cer. Asta era toată viaţa? În pântecele maică-si visase despre vieţi lungi, despre văi înverzite, despre o climă temperată. Iar de vreme ce le visase, aceste viziuni trebuiau să conţină şi un adevăr. Cum ar fi putut el căuta şi găsi viaţa lungă? Unde anume? Şi cum ar fi putut îndeplini o asemenea misiune uriaşă în numai opt zile scurte şi trecătoare?

Cum de ajunsese neamul lui într-o astfel de stare jalnică?

Ca şi cum ar fi apăsat pe un buton, avu o vedenie: nişte seminţe metalice azvârlite în spaţiu dintr-o lume de departe, verzuie, căzând pe planeta asta sinistră, păzită de flăcări. Bărbaţi şi femei ieşind de-a valma din sfărâmăturile lor.

Când? De mult de tot. Cu zece mii de ani în urmă. Victimele naufragiului s-au ascuns în peşteri ca să se ferească de Soare. Focul, gheaţa şi ploaia au alungat sfărâmăturile uriaşelor seminţe de metal. Supravieţuitorii au fost ciocăniţi ca fierul pe-o nicovală. Radiaţiile solare i-au pătruns până-n adâncul fiinţei lor. Pulsul li s-a accelerat — câte două sute, cinci sute, o mie de bătăi pe minut. Pielea li s-a îngroşat, sângele lor şi-a schimbat compoziţia. Bătrâneţea a venit grabnic. În peşteri li s-au născut copii. Zămisliţi din ce în ce mai repede. Ca întreaga viaţă sălbatică din această lume, bărbaţii şi femeile trăiau şi mureau în decurs de o săptămâna, lăsându-şi copiii să facă la fel.

Aşadar, asta e viaţa, gândi Sim. Nu-şi rostea gândul în cuvinte, pentru că nu cunoştea cuvintele, vedea doar imagini şi avea amintiri — un fel de telepatie capabilă să treacă prin carne, prin piatră, prin metal. Cândva, în trecut, strămoşii lui puseseră la punct telepatia, plus memoria speciei — singurele daruri bune, singura speranţă, în mijlocul acestui coşmar. „Sunt oare osândit să rămân un fiu nefolositor, ca atâţia alţii, ai neamului meu? se întreba Sim. Ce-aş putea să fac ca să scap de moartea ce mă aşteaptă de azi în opt zile? Există oare vreo scăpare?”

Ochii lui mari captară o altă imagine.

Dincolo de valea asta stâncoasă, pe un munte nu prea înalt, zăcea o cochilie de metal nevătămată, în stare perfectă. O navă metalică, neatinsă de rugină sau de avalanşe. O navă intactă şi

nelocuită. Singura dintre navele prăbuşite pe planetă care ar mai fi putut fi folosită. Dar era atât de departe! În nava aceea nu era nimeni oare să-i poată da o mână de ajutor. Nava de pe muntele de departe era destinul spre care avea să se îndrepte — singura lui speranţă de scăpare.

Răsuflă uşurat.

În stânca asta, într-o chilie ascunsă, lucrau o mână de savanţi. La ei va trebui să se ducă, atunci când va fi destul de mare şi de înţelept. Şi ei visau să scape, să trăiască îndelung, în văi verzi, cu climă temperată. Şi ei se uitau cu jind la nava de pe muntele acela, o navă făcută dintr-un metal atât de preţios, încât nu ruginea şi nu îmbătrânea.

Se auzi un vuiet.

— Se crapă de ziuă, spuse tatăl lui Sim, ridicându-şi fruntea ridată, neînsufleţită.

II

Dimineaţa făcu să se destindă muşchii de granit ai stâncii. Se apropia Avalanşa.

Tunelurile se umplură de ecourile paşilor care alergau. Copii şi adulţi desculţi dădeau buzna, cu ochi lacomi, spre lumina zorilor. Sim auzi de afară un vuiet, apoi se făcu linişte. În vale cădea Avalanşa. Pietre care aşteptaseră un milion de ani să le vină vremea să cadă, se prăvăleau acum, într-un torent năvalnic, ca nişte proiectile încinse de propria lor frecare.

În fiece dimineaţă, cel puţin un om era prins în acest torent.

Oamenii din peşteri se temeau de avalanşe: ele sporeau emoţiile unei vieţi şi aşa prea scurtă, prea primejdioasă.

Sim se simţi apucat de tatăl lui şi dus prin tunel, cale de vreo mie de paşi, spre locul unde se zărea lumina zilei. Ochii tatălui aveau o strălucire dementă. Sim nu se putea mişca. Presimţea ce avea să se întâmple. În spatele tatălui, maică-sa alerga trăgând-o după ea pe surioara lui, „Oacheşa”.

— Aşteaptă! Fii atent! strigă maică-sa către tatăl lui.

Sim îl simţi pe acesta ghemuindu-se la sol, cu urechea la pândă.

Undeva, deasupra lor, stâncile se cutremurară.

— Acum! răcni tatăl şi sări afară din peşteră. O avalanşă

venea spre ei.

Sim înregistra fulgerător imaginea unor ziduri prăbuşite, prefăcute în pulbere. Maică-sa ţipa.

Cu o ultimă săritură, taică-său îl scoase la lumină. Înapoia lui bubuia avalanşa. Gura peşterii, unde stăteau maică-sa şi fetiţa, fu astupată de pietre şi de două stânci mari.

Bubuitul avalanşei fu înlocuit de un fâşâit ca de nisip. Tatăl lui Sim izbucni în râs:

— Am scăpat cu viaţă! Am izbutit!

Şi, privind cu dispreţ spre peşteră, scuipă. Maică-sa şi „Oacheşa" se căzneau să iasă dintre pietre.

— Nebunule! îi strigă ea. Ai fi putut să-l omori pe băiat!

— Aş mai putea şi acum! răspunse tatăl.

Sim nu-l asculta. Era fascinat de rămăşiţele unei avalanşe prăvălite în faţa tunelului următor. Pe sub nişte stânci curgea un şuvoiaş de sânge. Altceva nu se vedea. Cineva fusese înfrânt.

„Oacheşa" alerga, cu picioarele-i sprintene, despuiată şi sigură de sine.

Aerul din vale era ca un vin filtrat între munţi. Cerul era de un albastru odihnitor — nu semăna cu atmosfera de iad a amiezii, nici cu bolta neagră-purpurie a nopţii, rănită de stele strălucitoare.

Era un loc unde se ciocneau valuri de temperaturi diferite, lăsând în urma lor o băltoacă. Acum băltoaca era liniştită, ca după reflux.

Sim auzi râsete în depărtare. Cine râdea? Cum de găsea vreun fiu al neamului său răgazul de a râde? Poate că mai târziu va afla răspunsul la întrebare.

Valea căpătă deodată culori vii. Dezgheţându-se sub soarele zorilor, viaţa izbucnea din cele mai neaşteptate izvoare, înflorea chiar sub ochii lui Sim. Pe stâncile arse răsăreau vrejuri de un verde-pal. Peste câteva secunde, la capătul lor atârnau globurile unor fructe coapte. Tatăl îl lăsă pe Sim în grija maică-si şi se apucă să strângă recolta asta fragilă şi trecătoare, azvârlind într-un sac de piele ce-i atârna la brâu roadele roşii, albastre şi galbene. Maică-sa rupse câteva fire de iarbă reavănă şi i le puse pe limbă.

Simţurile lui Sim se ascuţeau rapid. Agonisea cu sete o sumedenie de cunoştinţe. Ajunse astfel să înţeleagă dragostea, căsătoria, obiceiurile, mânia, mila, furia, egoismul, tot felul de

nuanţe şi subtilităţi, realităţi şi reflexe. Un lucru îi sugera un altul. Priveliştea vieţii vegetale îi punea în mişcare mintea, făcând-o să-şi caute echilibrul într-o lume în care lipsa de timp pentru explicaţii îndemna la căutarea unor interpretări proprii. Începând să-şi găsească singur hrana, ajunse să-şi cunoască organismul, energia, mişcarea. Ca un pui ieşit din găoace, era aproape o unitate completă, atotştiutoare, graţie eredităţii şi telepatiei. Senzaţia asta de putere îl ameţea.

Mama, tatăl şi cei doi copii umblau, adulmecând miresmele şi privind păsărelele care săreau ca nişte pietre de la un perete la altui al văii, când, deodată, tatăl rosti un cuvânt straniu:

— Ţii minte?

Ce să ţină minte? Sim nu pricepea: era oare greu să ţii minte, când trăiai doar o săptămâna? Tatăl şi mama se priviră lung.

— Să fi trecut doar trei zile de-atunci? spuse femeia, cu ochii închişi şi cu trupul scuturat de fiori. Nu-mi vine să cred! Prea e nedrept!

Izbucni în plâns, apoi îşi acoperi faţa cu palmele şi-şi muşcă buzele uscate. Vântul îi juca în şuviţele cărunte.

— Acum e rândul meu să plâng. Acum o oră fusese rândul tău!

— O oră e cât o jumătate de viaţă.

— Vino, îi zise ea şi-l apucă de braţ. Hai să ne uităm la toate cele, căci va fi ultima ocazie de a privi.

— Peste câteva minute va răsări Soarele, răspunse bătrânul. Trebuie să ne întoarcem.

— Încă o clipă! îl rugă femeia.

— Soarele ne va surprinde pe drum.

— N-are decât!

— Ce vrei să spui?

— Nu vreau să spun nimic, nimic! strigă femeia.

Soarele răsărea cu repeziciune. Verdeaţa din vale fu mistuită. Un vânt dogoritor începu să bată de dincolo de stânci. Undeva, departe, unde meterezele de stâncă erau împunse de razele Soarelui, uriaşii de piatră se zguduiau; avalanşele încă neurnite cădeau acum ca nişte mantii.

— Oacheşo! strigă tatăl, şi fetiţa sări peste lespezile încinse ale văii, cu părul fluturându-i ca un drapel.

Li se alătură, cu mâinile doldora de roade verzi. Soarele tivea cu flăcări orizontul, iar văzduhul şuiera, arzând parcă.

Oamenii peşterilor se foiau, zbierând, şi-şi strângeau copiii căzuţi, înainte de a se întoarce cu mari cantităţi de fructe şi ierburi în ascunzătorile lor adânci. În câteva clipe, valea rămase pustie. Doar un copilaş, uitat de cineva, alerga în vale, dar nefiind îndeajuns de puternic, arşiţa învăluitoare ameninţa să-l mistuie.

Florile erau vestejite, ierburile se trăgeau înapoi în stânci aidoma unor şerpi arşi. Seminţele florilor se învârtejeau şi cădeau în crăpături, gata să înflorească în asfinţit, pentru a se ofili şi a muri din nou.

Tatăl lui Sim se uita la copilaşul care alerga singur în vale. El şi nevastă-sa, cu Sim şi Oacheşa, erau la adăpost, la gura peşterii lor.

— N-o să ajungă, spuse tatăl. Nu te mai uita la el, femeie! Nu e bine să te uiţi!

Îşi întoarseră privirile, toţi, afară de Sim, care zărise în depărtare o strălucire metalică. Ochii i se împăienjeniseră şi inima îi bătea tare. Acolo, departe, pe culmea unui munte nu prea înalt, lumina Soarelui se oglindea într-o cochilie de metal, una din acele seminţe risipite în spaţiu. O sămânţă intactă, nevătămată, aşa cum văzuse în visele lui prenatale, în ea era viitorul lui! În ea era speranţa lui de a supravieţui! Acolo va trebui să meargă peste câteva zile, când va deveni — ce gând ciudat! — un om matur!

Soarele curgea ca o lavă topită în vale.

Copilaşul începu să ţipe; Soarele ardea din ce în ce mai tare; deodată, ţipetele conteniră.

Mama lui Sim, brusc îmbătrânită, porni anevoie prin tunel, apoi se opri şi rupse de sus ultimii doi ţurţuri formaţi peste noapte; îi întinse un ţurţur soţului ei şi-l păstră pe celălalt.

— Să bem pentru ultima oară. Pentru tine, pentru copii…

— Pentru tine, pentru copii, îngână el.

Şi amândoi ridicară ţurţurii. Aceştia se topiră în gurile lor însetate.

III

Toată ziua Soarele păru să erupă în vale. Sim nu-l vedea, dar părinţii lui aveau despre Soare imagini puternice şi evocatoare. Lumina alerga ca mercurul, strecurându-se în peşteră şi

uscându-i pereţii. Deşi nu pătrundea prea adânc, ea lumina peştera şi o încălzea.

Sim se silea să nu vadă cât de bătrâni erau părinţii lui. Dar oricât s-ar fi străduit el, aceştia se prefăceau sub ochii lui în nişte mumii. Taică-său părea să se topească, îmbătrânind tot mai mult. Aşa o să mi se întâmple şi mie, în curând, se gândea Sim, îngrozit.

Devenise conştient de sine însuşi. Simţea mişcările digestive ale trupului său. Se hrănea în fiece minut, înghiţea mereu câte ceva. Începuse de asemenea să potrivească în imagini şi gânduri cuvintele. Un astfel de cuvânt era „dragostea”. Nu era o noţiune abstractă, ci un proces, un fel de a respira, un anumit parfum al dimineţii, o tresărire a inimii, un braţ care-l strângea, sau privirea maică-si. Cercetându-i faţa, desluşea cuvântul, în însăşi expresia ei. Gâtlejul i se pregătea să vorbească. Viaţa îl împingea, îl mâna pe drumul ce ducea spre uitare.

Simţea cum îi cresc unghiile şi părul, cum i se înmulţesc celulele, cum i se dezvoltă oasele şi muşchii, cum i se întăreşte ceara moale a creierului. Acest creier, limpede şi nevinovat ca un bulgăre de gheaţă în clipa când se născuse, era acum crăpat şi crestat, parcă de un pietroi, în mii de despicături săpate acolo de gânduri şi descoperiri.

Sora lui alerga de zor împreună cu alţi copii, şi mânca într-una. Maică-sa nu mai mânca, n-avea poftă de mâncare, iar ochii i-erau prinşi într-o reţea de riduri.

— Asfinţitul, spuse într-un târziu tatăl. Ziua era pe sfârşite. Lumina se stinsese, adia un vânt.

— Vreau să mai văd lumea de afară, rosti maică-sa, ridicându-se. Pentru ultima oară. Doar o dată.

Şi privi în gol, tremurând toată.

Tatăl stătea rezemat de perete, cu ochii închişi.

— Nu mă pot scula! gemu el.

— Oacheşo! strigă mama, şi fetiţa veni în fugă. Aşa!

— Ţine-te de Sim, Oacheşo! îi spuse. Hrăneşte-l, ai grijă de el.

Îl mai dezmierdă o dată pe băiat, cu dragoste. Fetiţa nu scoase un cuvânt; îl ţinea de mână pe Sim, iar ochii ei mari şi verzi străluceau, umezi.

— Du-te cu el, îi porunci maică-sa. Du-l în lumina Soarelui de amurg. Bucuraţi-vă de viaţă. Strângeţi flori, mâncaţi, jucaţi-vă!

Fetiţa se depărtă, fără să privească înapoi. Sim se zbătu să-şi

desprindă mâna, privind peste umărul ei cu nişte ochi trişti, neîncrezători. Din gâtlej îi ieşi un strigăt, cel dintâi cuvânt din viaţa lui:

— De ce?…

O văzu pe maică-sa încremenind.

— Copilul a vorbit!

— Da! zise tatăl. Ai auzit ce-a spus?

— Am auzit, răspunse ea, liniştită.

Ultima imagine a părinţilor lui fu aceea a maică-si târându-se, cu paşi legănaţi, spre soţul ei, pentru a se aşeza în tăcere lângă el. Era pentru ultima oară că-i vedea mişcându-se.

IV

Noaptea veni şi trecu, apoi începu cea de-a doua zi.

Trupurile tuturor celor care muriseră peste noapte fură transportate spre culmea unui deluşor. Trupurile, multe la număr, erau însoţite de un alai şi mai numeros.

Oacheşa mergea în alai, ţinându-l de mână pe Sim. Acesta învăţase să umble abia cu o oră înainte de zori.

Ajuns în creştetul dealului, Sim mai zări o dată cochilia de metal scânteietoare. Nimeni nu se uita într-acolo şi nu vorbea despre ea. De ce? Să fi existat oare vreun motiv? Era cumva un miraj? De ce nu alergau într-acolo? Ca să i se închine, sau ca să încerce să zboare cu ea în spaţiu?

Cineva rosti un fel de oraţie funebră, apoi cadavrele fură aşezate pe culmea dealului, unde peste câteva minute Soarele avea să le ardă.

Procesiunea coborî dealul, în fugă — oamenii erau dornici să se zbenguie şi să petreacă în aer liber, măcar câteva minute.

Trăncănind ca nişte păsărele şi hrănindu-se cu iarba stâncilor, Sim şi Oacheşa făceau schimb de cunoştinţe. Era în cea de-a doua zi, iar ea în cea de-a treia zi a vieţii. Amândoi se mişcau cu repeziciunea argintului viu.

Şi astfel, un nou capitol al vieţii lui începu.

Vreo cincizeci de tineri coborau faleza stâncoasă, în mâinile lor butucănoase ţinând pietre ascuţite şi pumnale de cremene. Alergau spre stâncile joase şi negre din depărtare, urlând:

— Război!

Gândul i se întipări în creier lui Sim, intrigându-l. Oamenii

aceştia alergau ca să se bată, ca să ucidă, acolo, pe stâncile negre unde trăiau alţi oameni.

Dar de ce? Nu era oare viaţa prea scurtă, chiar şi fără luptă?

Auzi din depărtare larma bătăliei şi simţi fiori reci.

— De ce? De ce?

Oacheşa nu ştia. Poate că aveau să înţeleagă mâine. Acum, trebuiau să se hrănească, pentru a putea trăi. Sora lui îi apărea ca o şopârlă veşnic nesătulă, cu limbuţă roz mereu gata să ţâşnească.

În jurul lor alergau sumedenie de copii palizi. Un gândăcel de băiat se repezi dintre stânci, împingându-l cât colo pe Sim pentru a-i smulge din mâini o boabă roşie, lucioasă, pe care-o găsise sub nişte ierburi.

Copilul acela înghiţi cu lăcomie boaba, înainte ca Sim să se fi putut ridica din nou în picioare. Sim se aruncă asupra lui şi amândoi se rostogoliră într-o trântă caraghioasă, până când Oacheşa îi despărţi. Sim sângera. O parte din fiinţa lui se ridică, mândră ca un zeu, şi spuse:

— Aşa ceva nu trebuie să se întâmple! Copiii nu trebuie să se poarte astfel! Nu e drept!

Oacheşa îl alungă pe băieţaş, strigându-i:

— Cară-te de-aici! Cum te cheamă, răule?

— Chion, râse băiatul. Chion, Chion!

Pe faţa încă neformată a lui Sim se zugrăvi o expresie feroce. Simţea că se înăbuşă. Acesta era duşmanul lui. Era ca şi cum ar fi aşteptat un asemenea duşman, într-o lume atât de duşmănoasă. Înţelesese până acum avalanşele, arşiţa, gerul, scurtimea existenţei, dar toate astea erau nişte lucruri exterioare, nişte manifestări stranii ale unei naturi oarbe, motivate doar de gravitaţie şi radiaţie. Pe când în acest Chion recunoştea un duşman care gândea.!

Chion se depărtă, dar se mai întoarse o dată cu faţa spre el, răcnind:

— Mâine voi fi destul de mare ca să te omor!

Şi dispăru după o stâncă.

Pe lângă Sim trecură alţi copii, chicotind. Care dintre ei aveau să-i fie prieteni, şi care duşmani? Cum de era cu putinţă ca într-o viaţă atât de scurtă să se lege prietenii şi duşmănii? Nu era timp nici pentru unele, nici pentru altele!

Ghicindu-i gândurile, Oacheşa îl trase ceva mai încolo. În

vreme ce-şi căutau hrana, ea îi şopti la ureche:

— Oamenii ajung să se duşmănească din pricina unor lucruri furate; darurile însă aduc prieteni. Duşmănia se mai naşte şi din deosebirile de păreri. În cinci secunde îţi poţi face un duşman pe viaţă; viaţa e atât de scurtă, încât trebuie să-ţi faci repede şi duşmani.

Şi Oacheşa râse, cu o ironie ciudată la o fată atât de tânără.

— Trebuie să te aperi singur, luptând, urmă ea. Alţii vor încerca să te omoare, căci există o superstiţie, o credinţă ridicolă, potrivit căreia ucigaşul capătă o parte din energia vitală a celui pe care-l ucide şi va trăi, astfel, o zi în plus. Pricepi? Cât timp dăinuie această credinţă, eşti în primejdie.

Sim însă n-o asculta. Zărise o fată scundă, cu părul vioriu, în mijlocul unui pâlc de fetiţe gingaşe care, mâine, aveau să fie înalte şi frumoase, iar poimâine aveau să-şi ia soţi.

Fetiţa trecu în fugă pe lângă Sim, atingându-l puţin. Ochii ei, albi ca nişte monede de argint, îi aruncară o privire strălucitore. El simţi atunci că-şi găsise o prietenă, o iubită, o soţie — o fiinţă care, peste o săptămână, va zace împreună cu el pe dealul funerar, sub Soarele ce le va arde carnea de pe oase.

Nu schimbară decât o privire, dar ea îl făcu să se oprească locului o clipă.

— Cum te cheamă? o întrebă el.

— Lyte! îi răspunse ea, râzând.

— Eu sunt Sim, spuse el, fâstâcindu-se.

— Sim, repetă fata. O să ţin minte!

Oacheşa îl împunse cu cotul:

— Ia şi mănâncă, altfel n-o să ajungi niciodată destul de mare ca s-o poţi prinde.

Chion apăru deodată, în fugă, parcă din senin, strigând cu glas batjocoritor:

— Lyte! O să ţin minte şi eu!

Oacheşa spuse, scuturându-şi pletele negre ca abanosul pe trupu-i înalt şi zvelt ca o trestie:

— Micul meu Sim, văd ce viaţă te-aşteaptă. În curând vei avea nevoie de arme ca să te baţi pentru Lyte. Şi acum, grăbeşte-te, răsare Soarele!

Se întoarseră în fugă la peşteră!

V

Un sfert din viaţa lui trecuse! Copilăria se dusese! Acum era un adolescent! La căderea nopţii, ploi năprasnice se abătură asupra văii. Băiatul se uită la albiile noi tăiate de ape, dincoace de muntele cu cochilia de metal în creştet. În fiecare noapte apărea câte un râu nou, într-o albie proaspăt tăiată.

— Ce-o fi dincolo de valea asta? se întrebă Sim.

— Nimeni n-a pătruns vreodată acolo, îl lămuri Oacheşa. Toţi cei care-au încercat s-ajungă în câmpia de dincolo au degerat sau au ars de vii. Singura ţară pe care-o ştim poate fi străbătută într-o jumătate de ceas de alergare. O jumătate de ceas la dus, şi altă jumătate la întors.

— N-a ajuns deci nimeni la sămânţa de metal?

— Savanţii încearcă, răspunse fata, cu un glas batjocoritor. Proştii! Dac-ar şti mai mult, s-ar lăsa păgubaşi! N-are nici un rost — e prea departe!

Savanţii. Cuvântul acesta îl intriga. Aproape că uitase vedenia pe care o avusese înainte şi îndată după naştere.

— Unde sunt Savanţii? întrebă el cu nerăbdare în glas.

— Nu ţi-aş spune chiar dac-aş şti, îi răspunse Oacheşa, ferindu-şi privirea. Ei te-ar omorî, cu experienţele lor. Nu vreau să te duci la ei! Trăieşte-ţi viaţa ta, nu ţi-o scurta pe jumătate încercând să ajungi la jucăria aia de metal, din vârful muntelui!

— Atunci o să aflu de la altcineva unde sunt Savanţii!

— Nimeni n-o să-ţi spună! Toţi îi urăsc pe Savanţi. Va trebui să-i găseşti singur. Şi ce se va întâmpla dacă-i vei găsi? Ne vei salva? Bine, băiete, salvează-ne!

Faţa i se adumbrise; o jumătate din viaţa ei trecuse deja.

— Nu putem să ne mulţumim cu atât — să stăm, să vorbim, să mâncăm, protestă Sim.

Şi sări în picioare.

— Du-te de caută-i! îi spuse ea pe un ton acru. Au să te-ajute ei să uiţi! Da, da! Au să te-ajute să uiţi că viaţa ţi se termină peste câteva zile!

Sim cutreiera tunelurile, căutându-i pe Savanţi. Uneori îşi închipuia că ştie unde ar putea să-i găsească. Dar când îi întreba în ce direcţie se afla peştera Savanţilor, oamenii îl copleşeau cu vorbele şi gândurile lor mânioase. La urma urmei, din vina Savanţilor nimeriseră în lumea asta îngrozitoare! Sim se retrăgea

sub ploaia de înjurături şi blesteme.

Se opri într-o peşteră mare, unde erau mulţi copii, care ascultau vorbele unor adulţi. Era vremea învăţăturii, vremea vorbelor. Oricât de nerăbdător ar fi fost, oricât l-ar fi iritat zăbava asta, acum, când ştia că viaţa trece atât de repede iar moartea se apropie ca un meteor negru, Sim îşi dădea seama că mintea lui avea nevoie de cunoştinţe. Noaptea asta era, aşadar, noaptea învăţăturii. Era, însă, un şcolar neliniştit. Încă *cinci* zile de viaţă!

Chion şedea în faţa lui Sim, cu buzele-i subţiri arcuite într-o expresie arogantă. Între ei se aşeză deodată Lyte. În ultimele câteva ore se împlinise şi se înălţase. Părea mai frumoasă, iar părul îi strălucea şi mai tare. Aşezându-se lângă Sim, îi zâmbi, ignorându-l pe Chion. Acesta deveni crispat şi încetă să mănânce.

Peştera vuia de vorbe. Câte o mie sau două mii de vorbe pe minut — vorbe iuţi ca bătăile inimii. Sim învăţa, mintea i se umplea de cunoştinţe. Fără să închidă ochii, se scufundă într-un fel de somnolenţă, într-un vis treaz. Cuvintele rostite undeva în faţa lui îi ţeseau în minte un covor de cunoştinţe.

Visa pajişti verzi, fără pietre, numai iarbă şi iarbă, de jur împrejur, ca un covor ce se rostogolea spre o auroră care nu cunoştea gerul, nici mirosul de stâncă arsă. Păşea prin această pajişte verde. Deasupra lui, seminţele de metal zburau printr-un văzduh cu o temperatură constantă, egală. Toate cele se mişcau încet, încet, încet.

Păsări zăboveau în nişte copaci uriaşi, care creşteau într-o sută, în două sute, în mii de zile. Totul rămânea pe loc, păsările nu-şi luau zborul la vederea unei gene de lumină, nici copacii nu se chirceau speriaţi când vreo rază de soare se abătea asupra lor.

În visul lui, oamenii se plimbau, nu alergau decât rareori, iar ritmul inimii lor era egal, nu sacadat. Iarba rămânea pe câmp multă vreme, nu ardea aidoma unor torţe. Oamenii vorbeau mereu despre ziua de mâine şi despre viaţă, nu despre moartea legată de ziua de mâine. Sim se simţea atât de bine în acest vis, încât i se păru că tot în vis cineva îl apucă de mână.

— Visezi? îl întrebă Lyte, lăsându-şi mâna într-a lui.

— Da.

— Pentru că viaţa noastră e atât de nedreaptă, ne cufundăm în gânduri pentru a vedea în ele ce e bun şi frumos.

Sim protestă, izbind cu pumnul în lespezile de piatră:

— Gândurile nu ne fac viaţa mai frumoasă! Dimpotrivă, ele îmi amintesc că există ceva mai bun, ceva care-mi lipseşte! O, de ce nu putem rămâne neştiutori?! De ce nu putem trăi şi muri fără să ştim că o asemenea viaţă nu e normală?

Printre buzele lui strânse, răsuflarea ieşea ca un vânt aspru.

— Toate cele au un scop, rosti Lyte. Asta ne face să muncim, să făurim planuri, să căutăm o ieşire.

— Am mers încet pe un deal acoperit de iarbă, spuse Sim, cu ochii strălucitori ca nişte smaragde încinse.

— Acelaşi deal pe care mergeam şi eu, acum o oră? îl întrebă Lyte.

— Poate. Visul e mai bun decât realitatea, răspunse el, încruntând din sprâncene. Oamenii văzuţi în vis nu mâncau.

— Nici nu vorbeau?

— Nici nu vorbeau. Iar noi, mâncăm şi vorbim fără-ncetare. Câteodată oamenii din vis zăceau cu ochii închişi, fără să-şi mişte măcar un muşchi.

În timp ce Lyte îl privea, Sim avu un gând îngrozitor: îşi imagină că faţa ei se ofileşte şi se zbârceşte, îmbătrânind brusc. Părul îi albea ca o ninsoare în jurul urechilor, ochii ei semănau cu două monede şterse, prinse în plasa genelor, dinţii îi căzuseră, degetele subţiri îi atârnau ca nişte crenguţe carbonizate. Frumuseţea fetei se mistuia sub ochii lui, iar când o îmbrăţişă, îngrozit, începu să urle, închipuindu-şi că propria-i mână se ofileşte, şi se stăpâni cu greu să nu plângă.

— Ce-i cu tine, Sim?

— Încă cinci zile…

Cuvintele astea îi uscară saliva din gură.

— Savanţii…

Sim tresări. Cine vorbise? În lumina tulbure zări un bărbat înalt.

— Savanţii, urmă acesta, ne-au azvârlit în lumea asta, iar acum irosesc timpul şi viaţa altora, fără nici un rost. Trebuie să-i tolerăm, dar să nu le dăruim nici un pic din timpul nostru. Nu uitaţi că trăim doar o dată!

Unde erau aceşti savanţi nesuferiţi? Acum, după vremea învăţăturii şi a vorbelor, era gata să pornească în căutarea lor. Acum, în sfârşit, ştia destul ca să lupte pentru libertate, pentru nava aceea!

— Unde te duci, Sim?

Sim, însă, plecase. Ecoul paşilor lui iuţi se stinse ca într-un puţ de piatră lustruită.

Avea impresia că pierduse o jumătate din noapte. Nimerise în câteva fundături. Fusese atacat de multe ori de nişte tineri smintiţi care-ar fi vrut să-i fure energia vitală. Blestemele lor superstiţioase răsunau în urma lui. Trupul îi era plin de semnele unghiilor lor lacome.

Dar în cele din urmă îi găsi pe cei pe care-i căuta.

O jumătate de duzină de oameni stăteau într-o mică grotă de bazalt, ascunsă sub stânci. Pe o masă din faţa lor se vedeau nişte obiecte care, deşi nefamiliare, îl impresionară plăcut pe Sim.

Savanţii lucrau în echipe: bătrânii făceau treaba cea mai importantă, tinerii învăţau şi puneau întrebări, iar la picioarele lor se jucau trei copii. O dată la opt zile o echipă nouă de savanţi lucra la câte o problemă. Volumul de muncă realizat era extrem de nesatisfăcător. Savanţii îmbătrâneau şi mureau tocmai când intrau în perioada lor cea mai creatoare. Timpul de creaţie al oricăruia dintre ei se reducea poate la douăsprezece ore din totalul orelor pe care i-era dat să le trăiască. Trei sferturi din viaţa unui om se iroseau învăţând, iar după un scurt interval de putere creatoare urmau bătrâneţea, demenţa senilă, moartea.

Când Sim intră în grotă, oamenii se întoarseră spre el.

— Nu cumva avem un nou recrut? întrebă cel mai bătrân dintre ei.

— N-aş crede, spuse unul mai tânăr. Alungaţi-l! Probabil că-i unul din războinicii ăia.

— Nu, nu! protestă bătrânul, apropiindu-se cu paşi mărunţi de Sim. Intră, băiete, intră!

Avea o privire prietenoasă şi îşi rotea încet ochii, spre deosebire de locatarii grăbiţi ai peşterilor de sus. Nişte ochi liniştiţi şi cenuşii.

— Ce doreşti?

Sim îşi plecă, şovăitor, capul, neputând înfrunta privirea aceea blajină şi potolită.

— Vreau să trăiesc, murmură el.

Bătrânul râse cu blândeţe şi-l întrebă, atingându-i umărul:

— Eşti un nou-venit? Eşti bolnav? De ce nu te joci? De ce nu te

pregăteşti pentru vremea căsătoriei, a dragostei şi a copiilor? Nu ştii oare că până mâine seară vei fi aproape matur? Nu-ţi dai seama că, dacă nu eşti atent, rişti să treci pe lângă tot ce-i mai bun în viaţă?

Sim îşi întorcea privirea de colo-ncoace la fiece întrebare.

— N-am ce căuta aici? întrebă Sim, privind spre instrumentele de pe masă.

— Ba da, răspunse bătrânul cu asprime în glas. Dar e un miracol că eşti aici. De o mie de zile n-am mai avut parte de voluntari! Am fost nevoiţi să ne creştem singuri cadrele. Număr-ne: suntem şase! Şase oameni! Şi trei copii! Grozavă armată, nu-i aşa?

Bătrânul scuipă pe lespedea de piatră, şi urmă:

— Noi cerem voluntari, dar oamenii urlă: Căutaţi pe altcineva! sau: N-avem timp!… Şi ştii de ce spun asta?

— Nu, zise Sim cu sfială.

— Pentru că sunt egoişti. Ar dori să trăiască mai mult, fireşte, dar ştiu că orice-ar face, n-ar putea să-şi asigure o viaţă mai lungă lor înşişi, ci cel mult unor urmaşi ai lor. Ei însă nu ar renunţa la dragoste, la scurta lor tinereţe sau măcar la un singur apus sau răsărit de soare!

— Înţeleg, rosti Sim, rezemându-se de masă.

— Înţelegi? făcu bătrânul, cu o privire năucă şi-l apucă de braţ, oftând. Da, fireşte că înţelegi. Dar eşti un caz rar: acum nu te mai poţi aştepta ca oamenii să înţeleagă.

Ceilalţi se strânseseră în jurul lui Sim şi al bătrânului.

— Numele meu e Dienc. Mâine seară Cort îmi va lua locul aici — eu voi muri. Poate două nopţi altcineva îi va lua locul lui Cort, şi atunci tu, dacă vei munci şi vei crede… Dar vreau mai întâi să-ţi ofer o şansă. Întoarce-te la tovarăşii tăi de joacă, dacă vrei. Iubeşti vreo fată? Întoarce-te la ea. Viaţa e scurtă. Ce rost are să te îngrijeşti de generaţiile viitoare? Ai dreptul la tinereţe. Du-te acum, dacă vrei. Pentru că, dacă rămâi aici, n-o să ai timp pentru nimic altceva decât muncă, şi vei îmbătrâni şi vei muri muncind. Chiar dacă e o muncă folositoare. Ei, ce zici?

Sim aruncă o privire spre tunel. Auzea în depărtare vântul, tropăitul unor paşi desculţi, şi râsetele unor oameni tineri, şi simţea în nări miros de mâncare: toate astea îl atrăgeau puternic.

— Rămân, spuse el scuturând din cap, nerăbdător.

Ochii i se umeziseră.

VI

Trecu şi cea de-a treia noapte şi cea de-a treia zi. Veni cea de-a patra noapte. Sim se deprinsese cu viaţa printre Savanţi. Învăţând despre cochilia de metal de pe culmea muntelui, află de aşa-numitele „nave” care se prăbuşiseră. Supravieţuitorii se ascunseseră în stânci; îmbătrânind grabnic şi luptând pentru a supravieţui, uitaseră tot ce învăţaseră. Cunoştinţele tehnice n-aveau cum să supravieţuiască într-o civilizaţie atât de vulcanică. Pentru cei de aici nu exista decât ACUM.

Ieri n-avea nici un preţ, iar Mâine îi privea în faţă ca o sperietoare. Dar radiaţiile care le grăbiseră îmbătrânirea avuseseră şi un efect pozitiv: ele înlesneau un soi de comunicare telepatică, graţie căreia nou-născuţii absorbeau impresii şi chiar idei filozofice. Memoria speciei, crescând instinctiv, păstra amintirile altor vremi.

— De ce nu ne ducem la nava aceea de pe munte? întrebă Sim.

— E prea departe. N-am avea cum să ne ferim de Soare, îi explică Dienc.

— Aţi încercat să găsiţi vreun mijloc de apărare?

— Alifii şi unsori, scuturi de pietre şi aripi de păsări, ba chiar de metal brut. Dar nici unul din aceste mijloace n-a fost bun. Poate că peste zece mii de generaţii vom reuşi să făurim un metal prin care să curgă apa rece, ca să ne apere de arşiţă în drumul spre navă. Dar lucrăm atât de încet, şi atât de orbeşte! Azi-dimineaţă, devenind adult, mi-am luat în primire instrumentele, iar mâine, când voi fi în agonie, le voi lepăda. Ce poate face un om într-o singură zi? Dac-am avea zece mii de oameni, problema ar fi rezolvată…

— Eu mă voi duce la navă, spuse Sim.

— Atunci vei muri, îi răspunse bătrânul.

La auzul vorbelor lui Sim, oamenii amuţiseră. Apoi unul din ei îi spuse:

— Eşti un băiat egoist!

— Egoist? exclamă Sim, înciudat.

— Egoist, dar într-un fel care-mi place, zise bătrânul. Vrei să trăieşti mai mult, ai face orice pentru asta. Vei încerca să ajungi

la navă, dar te previn că-i zadarnic. Totuşi, dacă ţii neapărat să te duci, nu te pot împiedica. Oricum, nu vei semăna cu acei dintre noi care se duc la război pentru câteva zile de viaţă în plus.

— Război? îngână Sim. Cum ar putea fi război aici?

Se simţi scuturat de fiori: nu putea pricepe.

— Mâine vei putea să afli, dar acum ascultă-mă, îi spuse Dienc.

Noaptea trecu.

VII

Era dimineaţă. Lyte veni printr-o galerie şi se aruncă în braţele lui Sim, ţipând şi plângând. Se schimbase din nou: era mai împlinită şi mai frumoasă. Tremura toată, când îi spuse:

— Sim, au pornit să te caute!

Dinspre galerie se auzeau paşi; la gura peşterii apăru Chion, rânjind, cu câte un pietroi în fiecare mână. Crescuse şi el.

— A, aici erai, Sim! spuse el.

— Pleacă de-aici! îi strigă Lyte, repezindu-se spre el.

— Nu plec fără Sim, îi răspunse Chion.

Apoi, întorcându-se spre rivalul lui, îi spuse zâmbind:

— Dacă, bineînţeles, vrea să lupte de partea noastră.

Dienc păşi înainte, clipind din ochii lui slabi şi fluturându-şi în aer mâinile ca nişte păsări,

— Plecaţi de-aici! strigă el, mânios. Băiatul acesta e un savant, lucrează cu noi!

Chion încetă să zâmbească.

— Sunt de făcut lucruri mai importante. Ne ducem să ne războim cu oamenii de pe stâncile de departe. Vii cu noi, Sim, nu-i aşa?

Ochii îi scăpărau, neliniştiţi.

— Nu, nu! gemu Lyte, agăţându-se de braţul lui Sim.

Acesta o mângâie pe umăr, apoi se întoarse spre Chion:

— De ce-i atacaţi pe oamenii aceia?

— Cei care iau parte la lupta noastră câştigă trei zile de viaţă.

— Trei zile? îngână el.

Chion dădu din cap.

— Dacă învingem, vom trăi unsprezece zile, în loc de opt. În peşterile lor e un mineral care te fereşte de radiaţii. Gândeşte-te,

Sim, trei zile de viaţă în plus! Vii cu noi?

— Plecaţi fără el! interveni Dienc. Sim e elevul meu!

— Mori, bătrâne! îl repezi Chion. Astă-seară oasele tale vor fi cărbune. Cine eşti tu să ne porunceşti nouă? Noi suntem tineri, şi vrem să trăim mai mult!

Unsprezece zile! Lui Sim nu-i venea să creadă. Unsprezece zile! Acum înţelegea de ce izbucnise războiul. Cine n-ar fi luptat ca să-şi prelungească viaţa cu aproape o jumătate din totalul zilelor ei? Da, merita, într-adevăr. De ce nu?

— Trei zile în plus, *dacă* vei mai trăi ca să te bucuri de ele, zise Dienc, batjocoritor. Dacă nu vei fi ucis în luptă. *Dacă, dacă!* Până acum n-aţi învins niciodată, aţi fost întotdeauna învinşi!

— Dar de data asta vom învinge! spuse cu hotărâre Chion.

Sim era năucit.

— Dar ne tragem cu toţii din aceiaşi strămoşi. De ce nu împărţim cu toţii stâncile acelea?

Chion izbucni în râs şi spuse, cumpănind în mână unul dintre pietroaie:

— Cei care locuiesc în peşterile alea îşi închipuie că sunt mai buni decât noi. Aşa se poartă întotdeauna omul când are putere. Şi apoi, peşterile alea sunt mai mici, nu e loc în ele decât pentru trei sute de oameni.

Trei zile în plus!

— Vin cu voi, spuse deodată Sim.

— Bravo! exclamă Chion, încântat de această hotărâre.

Dienc abia mai respira.

Întorcându-se spre el şi spre Lyte, Sim le spuse:

— Dacă ies învingător în luptă, voi fi mai aproape de navă — voi avea trei zile în plus pentru a căuta s-ajung la ea. Mi se pare că-i singurul lucru pe care-l pot face.

— Da, singurul, rosti Dienc, cu mâhnire în glas. Te cred. Du-te!

— La revedere, spuse Sim.

Bătrânul păru surprins, dar râse ca de-o glumă.

— La revedere? Crezi c-o să te mai văd vreodată? Adio!

Şi-i strânse mâna.

Ieşiră toţi — Sim, Chion, Lyte, urmaţi de ceilalţi — nişte copii, care creşteau repede, transformându-se în războinici. Ochii lui Chion aveau o strălucire rea.

Lyte mergea alături de Sim. Îi alegea pietroaiele şi le căra. Nu

voia să se întoarcă, oricât ar fi rugat-o el. Soarele tocmai scăpătase, iar ei străbăteau valea.

— Întoarce-te, Lyte, te rog!

— Ca să-l aştept pe Chion? replică ea. El vrea să fiu a lui, după moartea ta! Dar eu rămân cu tine! adăugă Lyte, scuturându-şi sfidătoare buclele viorii. Dacă vei cădea tu, voi cădea şi eu!

Sim se adumbri la faţă. Peste noapte, devenise mai înalt, iar lumea îi părea mai mică. Cete de copii se hârjoneau în jur, căutându-şi hrana; Sim se uita la ei cu uimire, ca la nişte străini: era oare cu putinţă ca el însuşi să fi fost ca ei, numai cu patru zile în urmă? Ciudat! Avea sentimentul că trăise mai mult, parcă o mie de zile. Mintea lui era plină de întâmplări şi de gânduri atât de diverse şi de felurit colorate, încât nu putea crede că le agonisise într-un răstimp atât de scurt.

Războinicii alergau în grupuri de câte doi sau trei. Sim privea spre stâncile negre, al căror relief se contura din ce în ce mai precis. „Aşadar asta e cea de-a patra zi a vieţii mele, îşi spunea. Şi totuşi nu m-am apropiat deloc de navă şi nici măcar de fata ce-mi poartă armele şi-mi culege boabele coapte cu care mă hrănesc. (Îi auzea pasul uşor, alături de ei.)

O jumătate din viaţă a trecut. Sau o treime — dacă voi ieşi învingător. *Dacă...”*

Alerga cu paşi sprinteni. „Asta e ziua când iau cunoştinţă de forţa mea fizică, îşi spunea. Alergând, mă hrănesc, hrănindu-mă, cresc; şi crescând, mă uit la Lyte şi mă cuprinde un fel de ameţeală. Iar ea mă priveşte cu duioşie. Asta e ziua tinereţii noastre. Nu cumva o irosim? Nu cumva o pierdem pentru un vis nebunesc?”

De la distanţă auzi nişte râsete. Acum înţelegea râsul omenesc. Râdeai când te căţărai pe o stâncă înaltă, când culegeai cele mai verzi ierburi, când sorbeai cele mai răcoroase ape scurse din ţurţurii dimineţii, când muşcai cu buzele tinere un fruct copt.

Se apropiau de stâncile duşmanului.

Văzu trupul drept şi zvelt al fetei de lângă el. Când îi atingea gâtul, auzea cum îi bate inima; degetele ei erau însufleţite, suple, pline de viaţă...

Lyte exclamă, întorcând brusc capul:

— Priveşte în faţă! Uite ce ne aşteaptă — priveşte în faţă!

Sim avea senzaţia că aleargă cu o parte din viaţa lui, lăsându-

şi pe drum tinereţea, fără s-o privească măcar.

— Pietrele astea la care mă tot uit îmi iau ochii, spuse el, alergând.

— Găseşte alte pietre!

— Văd pietre…

Vocea i se făcuse catifelată ca palmele fetei. Priveliştea plutea sub el. Totul părea un vis, prin care ar fi adiat un vânticel blând.

— Văd pietrele unei râpi pline de umbră şi răcoare, unde boabele cresc groase ca nişte lacrimi; atingi o piatră, şi boabele se rostogolesc într-o avalanşă roşie. Iarba e foarte fragedă…

— N-o văd, zise fata, iuţindu-şi pasul şi întorcând capul.

Sim îi văzu gâtul mătăsos, ca muşchiul argintiu de pe pietre, care freamătă la cea mai mică adiere. Se privi apoi pe el însuşi, în timp ce alerga cu pumnii strânşi spre moarte. Mâinile lui erau vânjoase acum şi pline de sângele tinereţii.

Lyte vru să-i dea să mănânce, dar el refuză:

— Nu mi-e foame.

— Mănâncă, umple-ţi stomacul, ca să fii puternic în bătălie, îi porunci ea.

— O, zei! exclamă Sim, neliniştit. Cui îi pasă de bătălie?

Deodată, o grindină de pietre se abătu drept în faţa lor. Un om se prăbuşi, cu capul spart. Războiul începuse.

Lyte îi dădu lui Sim armele, pe care i le purtase. Porniră în fugă, fără să mai schimbe nici un cuvânt, până ce pătrunseră în arena morţii.

Pietroaiele se rostogoleau ca o avalanşă dinspre meterezele inamicului.

Acum, un singur gând îi stăpânea mintea: să ucidă, să scurteze viaţa altcuiva, pentru ca să poată trăi el însuşi îndeajuns de mult pentru a ajunge la navă. Se apleca, se ferea, apuca bolovani şi-i azvârlea în sus. În mâna stângă ţinea un scut de piatră cioplită, cu care se ferea de bolovanii duşmanilor. Lyte îl încuraja, alergând lângă el. Doi oameni se prăbuşiră în faţa lui, cu piepturile despicate până la os şi cu sângele ţâşnind ca din nişte fântâni.

Era o bătălie fără noimă. Sim îşi dădu seama numaidecât cât de nesăbuită era încercarea de a lua cu asalt stâncile acelea: o grindină de pietre se abătea necontenit asupra atacatorilor. Vreo şase dintre ei căzură, cu capetele crăpate de cioburi de cremene

neagră, şi alţi o jumătate de duzină păreau să aibă braţele rupte. Un altul urla, cu un genunchi sfârtecat de două proiectile de granit. Oameni se prăvăleau unii peste alţii.

Sim alerga cu fălcile încleştate şi se întreba de ce venise aici? Dar în timp ce alerga de colo până colo, privirea lui era mereu aţintită spre culmea stâncilor. Dorea intens să trăiască acolo, să-şi încerce norocul. Curajul însă îl părăsea.

Lyte scoase deodată un ţipăt ascuţit. Întorcându-se spre ea, cu inima cât un purice, văzu că o mână îi atârna inertă, şi o rană oribilă îi sângera la încheietură. Lyte îşi duse mâna la subsuoară pentru a-şi alina durerea. Cuprins de furie, Sim se repezi înainte, azvârlindu-şi proiectilele cu o precizie mortală. Văzu cum un inamic atins de proiectilele lui se poticneşte şi cade de pe o stâncă pe alta. Alergă mai departe, urlând ca un apucat, gata-gata să-şi spargă plămânii; gâtlejul i se uscase de tot.

Deodată simţi că un pietroi îi despică ţeasta şi se prăbuşi, muşcând ţărâna. Lumea se topi într-un vârtej purpuriu. Nu se putea ridica în picioare. Zăcea acolo, ştiind că aceasta era ultima zi din viaţa lui. Bătălia se desfăşura, năprasnic, în jur; deodată i se păru c-o zăreşte pe Lyte aplecată deasupra lui. Mâinile ei îi răcoreau fruntea; fata încerca să-l scoată de-acolo, dar el o ruga, gâfâind, să-l lase unde era.

— Încetaţi! tună un glas — şi războiul păru să înceteze o clipă. Retragerea! porunci glasul.

Şi, sub ochii lui Sim, tovarăşii săi o luară la fugă spre stâncile lor.

— Iese Soarele, nu mai avem timp!

Sim le zări spinările voinice şi picioarele care alergau. Morţii erau lăsaţi pe câmpul de bătălie. Răniţii strigau după ajutor. Dar nu mai era timp pentru răniţi. Oamenii iuţi de picior abia dacă mai aveau timp să alerge spre casă şi să se vâre, cu plămânii arşi de aerul fierbinte, în peşterile lor, înainte ca Soarele să-i mistuie de vii.

Soarele!

Sim zări silueta unui om care alerga spre el. Era Chion! Lyte îl ajută pe Sim să se ridice în picioare, şoptindu-i cu glas încurajator:

— Poţi umbla?

— Cred că da, îi răspunse el, gemând.

— Atunci, umblă, umblă încetişor, apoi mai repede. O să

izbutim. Mergi încet, cu băgare de seamă. Sunt sigură c-o să izbutim.

Sim se ridică în picioare şi rămase locului, clătinându-se. Chion alerga spre ei, cu o expresie stranie, ce-i aprindea în ochi flăcări războinice. Îmbrâncind-o cât colo pe Lyte, apucă un pietroi şi-l izbi pe Sim în gleznă, sfâşiindu-i carnea.

Apoi, fără un cuvânt, rămase în aşteptare, rânjind şi icnind ca o sălbăticiune şi privind ba spre Sim ba spre Lyte.

— N-o să-şi mai revină, spuse el, recăpătându-şi suflul. Trebuie să-l lăsăm aici. Vino, Lyte!

Dar fata se năpusti ca o pisică asupra lui Chion, căutându-i cu ghearele ochii şi scoţând nişte zbierete ce-i dezveleau dinţii încleştaţi. Degetele ei tăiau brazde adânci, sângeroase, în braţele lui Chion şi pe gâtul lui. Chion sări în lături, înjurând amarnic. Lyte azvârli un bolovan spre el; Chion se feri, şi alergă câţiva paşi.

— Nebuno! răcni el, sfidător. Vino cu mine! Peste câteva minute Sim va fi mort. Vino!

Lyte îi întoarse spatele, strigându-i:

— Vin doar dacă mă iei pe sus!

Chion se schimbă la faţă; ochii lui îşi pierdură strălucirea:

— N-avem vreme. Dacă te-aş lua pe sus am muri amândoi.

— Ia-mă pe sus, căci asta şi vreau, să murim! îi răspunse Lyte, fără să-l privească.

Chion aruncă o privire speriată spre Soare şi o luă la fugă; paşii lui răsunară un timp, apoi nu se mai auziră.

— De-ar cădea şi şi-ar frânge gâtul! gemu Lyte, zărindu-i silueta profilată pe marginea unei prăpăstii.

Apoi se întoarse spre Sim.

— Poţi umbla? îl întrebă.

O durere crâncenă îi chinuia piciorul cu glezna rănită.

— Mergând pe jos am putea ajunge în două ore la peşteră, îi răspunse el, cu o undă de ironie în glas. Am o idee, Lyte: poartă-mă în cârcă.

Şi zâmbi de propria-i glumă.

— Totuşi, vom merge, îi spuse ea, apucându-l de braţ. Vino!

— Nu! Rămânem aici!

— Dar de ce?

— Am venit încoace pentru a căuta un adăpost. Dacă pornim la drum, o să murim. Aş prefera să mor aici. Cât timp mai avem?

Se uitară la Soare amândoi.

— Câteva minute, răspunse ea, cu o voce stinsă, şi se ghemui lângă el.

Stâncile negre ale falezei începură să capete reflexe purpurii şi cafenii, pe măsură ce Soarele potopea lumea.

Nesăbuit mai fusese! Ar fi trebuit să rămână printre savanţi şi să lucreze cu Dienc, visând şi cugetând.

— Trimiteţi pe unul dintre voi să se bată cu mine! strigă el către stânci, cu un glas sfidător, încordându-şi gâtul.

Tăcere. Ecoul propriei sale voci îi răspunse, prin aerul încins.

— N-are nici un rost, îi spuse Lyte. Nu-ţi vor da nici o atenţie.

— Mă auziţi? strigă el din nou, proptindu-se cu toată greutatea pe piciorul teafăr, în timp ce piciorul stâng îi zvâcnea de durere. Trimiteţi încoace un războinic care să nu fie un fricos! răcni el ridicând pumnul. N-o să mă întorc, n-o să fug înapoi! Am venit aici pentru a mă bate în luptă dreaptă! Trimiteţi un om care să se bată pentru dreptul la peştera lui! Sunt sigur c-o să-l omor!

Tăcere. Deasupra ţinutului trecu un val de căldură, apoi se depărta.

— O fi desigur printre voi măcar unul care să nu se teamă să se bată cu un schilod! strigă el batjocoritor, cu capul dat pe spate şi cu mâinile pe şoldurile goale.

Tăcere.

— Nu-i nici unul, aşadar?

Tăcere.

— Înseamnă că mi-am făcut o părere greşită despre voi, urmă el. O să stau aici, până ce Soarele o să-mi ardă carnea de pe oase, şi-o să vă împroşc cu ocările pe care le meritaţi!

În sfârşit se auzi un răspuns:

— Nu-mi place să fiu ocărit!

Sim dădu să înainteze, uitând de picioru-i rănit.

La gura unei peşteri din rândul al treilea de stânci apăru silueta unui bărbat uriaş.

— Coboară! îl îndemnă Sim. Coboară, grăsunule, şi ucide-mă!

Omul îi măsură o clipă, cu gravitate, apoi coborî şi păşi încet pe cărare, fără nici o armă în mâini. Toate peşterile de deasupra se umplură de capete — un adevărat public pentru drama ce se anunţa.

Omul se apropie de Sim şi-i spuse:

— Ne vom bate potrivit regulilor, dacă le cunoşti.

— Le voi învăţa, luptând, răspunse Sim.

Răspunsul acesta îi plăcu omului, căci îi aruncă o privire destul de prietenoasă, deşi bănuitoare.

— Uite ce-ţi ofer, spuse el. Dacă mori, îi voi da soţiei tale adăpost; va putea trăi cum îi place, fiindcă văd că e soaţa unui om vrednic.

— Sunt gata, răspunse Sim, scuturând din cap.

— Regulile sunt simple. Nu ne atingem unul de celălalt decât cu pietrele. Pietrele şi Soarele îl vor răpune pe unul sau pe celălalt. E momentul...

VIII

La orizont apăru o fâşie de lumină.

— Mă numesc Nhoj, spuse omul, apucând de pe jos nişte pietre şi cântărindu-le în palme.

Sim făcu la fel. I-era foame; nu mâncase de mult. Foamea era blestemul locuitorilor acestei planete — stomacurile lor goale cereau mereu de mâncare. Sângele îi curgea încet în vine, făcându-le să pulseze dureros; coşul pieptului îi zvâcnea, nerăbdător.

— Gata! strigară cei trei sute de spectatori din peşteri. Haideţi! Începeţi odată!

Ca la un semn, Soarele răsări, izbindu-i pe cei doi adversari în moalele capului. Sub lovitura acestui pietroi nevăzut, ei se clătinară pe picioare, năduşeala le potopi coapsele goale, subsuorile şi feţele, lucioase ca sticla.

Nhoj se propti bine pe picioare şi privi spre Soare, ca şi cum nu s-ar fi grăbit deloc să înceapă lupta. Apoi, fără nici un avertisment, azvârli o pietricică, pe care o ţinuse între degetul gros şi cel arătător, de parc-ar fi apăsat pe un trăgaci. Proiectilul îl izbi în obraz pe Sim, făcându-l să se dea brusc înapoi, încât o durere insuportabilă îi cuprinse piciorul beteag; de pe obrazul rănit i se prelinse pe buze sângele.

Nhoj slobozi, calm, alte trei proiectile, ca nişte păsărele ciripitoare ce şi-ar fi luat zborul din mâinile lui dibace, de vrăjitor. Fiecare din ele îşi atinse ţinta: centrii nervoşi ai trupului lui Sim! Unul îl nimeri în burtă, încât simţi că mâncarea din ultimele zece ore i se adună în gâtlej. Al doilea proiectil îl izbi în frunte, iar al treilea în grumaz. Se prăbuşi în ţărâna încinsă, pocnindu-şi cu

zgomot genunchii de ea. Faţa lui era lividă, iar din ochii închişi ţâşneau lacrimi pe sub pleoapele fierbinţi şi tremurătoare. Dar în cădere slobozise şi el, cu putere, pietrele pe care le ţinuse în mână. Acestea vâjâiră în aer. Una din ele, doar una, îl nimeri pe Nhoj drept în ochiul stâng. Nhoj gemu şi-şi duse mâna la ochiul lovit.

Sim îşi înăbuşi un hohot de râs amar. Atâta izbutise: să-i scoată un ochi duşmanului său! Câştiga şi timp... O, zei! îşi spuse el, abia răsuflând, cu o senzaţie de greaţă. Lumea asta e o lume a Timpului. Mai daţi-mi puţin Timp, numai puţin!

Zvârcolindu-se de durere, Nhoj începu să arunce orbeşte cu pietre în Sim, dar acestea cădeau alături sau, dacă-l nimereau, loveau fără putere.

Sim se silea să se ţină drept. O zări cu coada ochiului pe Lyte, care aştepta şi se uita la el, şoptindu-i cuvinte de îmbărbătare şi speranţă. Sim îşi simţea trupul scăldat în sudoare, ca şi cum ar fi stat în ploaie.

Soarele se ridicase mult deasupra orizontului. Îl puteai mirosi. Pietrele scânteiau ca nişte oglinzi, nisipul parcă fierbea. Valea era plină de năluciri. În locul unui singur războinic, i se părea că vede o duzină de duşmani, fiecare pregătindu-se să azvârle proiectile asupra lui; o duzină de războinici străluceau în lumina ameninţătoare, ca nişte gonguri de aramă lovite în acelaşi timp.

Sim gâfâia, disperat. Nările îi fremătau, iar gura lui sorbea flăcări, în loc de oxigen. Plămânii parcă-i luaseră foc, aidoma unor torţe de mătase, ce-i mistuiau trupul. Sudoarea îi curgea prin toţi porii, dar se evapora numaidecât. Se simţea din ce în ce mai chircit şi-şi închipuia că arată ca taică-său — bătrân, gârbov, ofilit şi împuţinat la trup. Se putea oare mişca? Da. Deşi solul parcă dănţuia sub el, izbuti să se ridice în picioare.

Lupta luase sfârşit.

Un murmur auzit dinspre stânci îi spunea asta. Feţele pârlite de soare ale spectatorilor erau pline de însufleţire.

— Ţine-te drept, Nhoj! îi strigau războinicului. Păstrează-ţi puterile! Stai drept şi transpiră!

Şi Nhoj stătea drept, legănându-se încet, ca un pendul, în lumina incandescentă a soarelui.

— Nu te mişca, Nhoj, păstrează-ţi puterile!

— Proba Soarelui! Proba cea mare! urlau spectatorii.

Aceasta era partea cea mai îngrozitoare a luptei. Sim se uită chiorâş la stâncile care năluceau, strâmbe, în faţa lui. I se păru că-şi vede părinţii — tatăl, cu faţa lui învinsă şi cu ochii arzând, iar mama cu părul fluturând ca un nor de fum cenuşiu în vântul de foc. Trebuia neapărat să se ducă la ei, să trăiască alături şi pentru ei.

În spatele lui, o auzi pe Lyte scâncind: căzuse. Sim nu cuteza să se întoarcă. Dacă s-ar fi întors, s-ar fi prăbuşit, doborât de durere.

Genunchii i se muiară. Dacă o să cad, îşi spuse, o să mă prefac în cenuşă. Dar unde era Nhoj? Era acolo, la câţiva paşi de el, încovoiat, lucios de transpiraţie — arăta de parc-ar fi fost izbit c-un baros în spinare.

— Cazi, Nhoj, cazi! îşi spunea Sim. Cazi, ca să-ţi pot lua locul!

Dar Nhoj nu căzu. Pietricelele din mâna lui cădeau una câte una în nisip, ochii lui străluceau, iar pe buzele-i învineţite saliva se usca. Dar el nu cădea. Voinţa de a trăi era încă puternică în el.

Sim se lăsă pe un genunchi.

— A! murmurară spectatorii de pe stânci.

Sim îşi smuci în sus capul, zâmbind maşinal, de parcă ar fi fost surprins în momentul când ar fi săvârşit vreo faptă nesăbuită. Şi se ridică din nou în picioare. Tot trupul îi vibra de durere. Aerul sfârâia şi vuia. De undeva de sus o avalanşă cobora, fără zgomot, ca o cortină peste o dramă. Nu se auzea decât vuietul acela surd. Sim vedea acum cincizeci de războinici, nu unul singur — toţi lucioşi de sudoare, cu ochii ieşiţi din găvane, cu obrajii scofâlciţi şi cu buzele crăpate ca o coajă de măr uscat. Dar încă se mai ţinea, prins parcă de-un cablu.

— Acum, îşi spunea Sim, mişcându-şi încet limba arsă între dinţii înfierbântaţi. Acum o să mă prăbuşesc, o să zac şi-o să visez.

Simţea o plăcere ciudată la gândul acesta. Ştia ce avea de făcut. O va face temeinic. Îşi ridică privirea pentru a vedea dacă spectatorii se uită la el.

Plecaseră!

Soarele îi pusese pe fugă, aproape pe toţi — rămăseseră doar vreo doi-trei, mai curajoşi. Sim îşi privi, râzând, mâinile năduşite: stropii de sudoare se prefăceau în aburi fierbinţi, înainte de a apuca să cadă.

— Nhoj se prăbuşi.

Cablul se rupsese. Uriaşul căzu pe burtă; din gură i se prelingea un şuvoi de sânge. Ochii i se scufundaseră în orbite, dezvăluindu-şi albul, într-o expresie dementă.

O dată cu Nhoj căzură şi cele cincizeci de imagini gemene ale lui.

De-a lungul şi de-a latul văii vânturile cântau şi gemeau; Sim văzu un lac albastru în care se vărsa un râu albastru, pe ale cărui maluri se înălţau nişte case albe, scunde; o mulţime de oameni intrau în aceste case ori ieşeau din ele, pentru a se plimba printre copacii falnici, înfrunziţi — nişte copaci mai înalţi decât şapte oameni puşi unul peste altul.

— Acum pot să cad, în sfârşit, îşi spuse Sim. Pot să cad drept în lacul ăla.

Şi se prăbuşi.

Rămase uimit când simţi că nişte mâini îi opresc la jumătatea saltului şi-l iau pe sus, azvârlindu-l, ca pe-o torţă vie, în aerul lacom.

— Ce ciudată-i moartea! îşi spuse, înainte de a-l învălui bezna.

Se trezi sub un şuvoi de apă rece care-i stropea obrajii.

Deschise temător ochii. Lyte îi ţinea capul în poală, iar degetele ei îi vârau mâncare în gură. Era groaznic de flămând şi de obosit, dar spaima puse pe fugă şi foamea şi oboseala. Se zbătu să se ridice, văzând deasupra capului contururile peşterii străine.

— Cât timp a trecut? întrebă.

— Suntem în ziua luptei, în aceeaşi zi. Stai liniştit, îi răspunse ea.

— În aceeaşi zi?!

— N-ai pierdut nimic din viaţa ta, îi spuse Lyte, zâmbind. Asta e peştera lui Nhoj. Ne aflăm înăuntrul stâncilor negre. Vom trăi cu trei zile mai mult. Eşti mulţumit? Stai jos!

— Nhoj a murit? Am învins, am învins! exclamă el, prăbuşindu-se pe spate, cu inima bătându-i să se spargă.

— Nhoj a murit. Era cât pe-aci să murim şi noi. Ne-au ridicat de-acolo în ultimul moment.

Sim începu să înfulece, cu poftă.

— N-avem vreme de pierdut, spuse. Trebuie să prindem puteri. Piciorul meu…

Şi-l privi şi şi-l pipăi. Era învelit într-un strat de ierburi lungi şi

galbene; durerea dispăruse. În timp ce privea, energia din trupul lui se puse în mişcare, alungând impurităţile de sub oblojeală. Piciorul o să se vindece până-n asfinţit, îşi spuse. *Trebuie* să se vindece!

Se ridică şi începu să meargă şontâc-şontâc prin peşteră, ca un animal captiv. Simţea că Lyte îl urmăreşte din ochi. Nu cuteza să-i înfrunte privirea. În cele din urmă se întoarse, neajutorat.

— Vrei să te duci la nava aceea? îl întrebă ea, cu blândeţe. Astă-seară? După apusul Soarelui?

— Da! răspunse el, răsuflând adânc.

— Nu poţi aştepta până mâine-dimineaţă?

— Nu.

— Atunci vin cu tine.

— Nu!

— Dac-o să merg prea încet, mă poţi lăsa. Aici n-am ce să caut.

Se uitară lung unul la altul.

— Bine, rosti el, scuturând din umeri, obosit. Nu te pot opri, ştiu asta. O să mergem împreună.

IX

Aşteptau la gura peşterii. Soarele începu să asfinţească. Pietrele se răceau, astfel încât se putea călca pe ele. Sosise momentul să pornească spre cochilia de metal lucitor de pe culmea muntelui depărtat.

În curând aveau să înceapă ploile. Iar Sim îşi amintea de aceste ploi — le văzuse umflând pâraie şi râuri care-şi schimbau în fiecare noapte matca, într-o noapte un râu curgea spre nord, în alta un râu curgea spre nord-est, iar în a treia noapte un râu curgea spre vest. Valea era mereu brăzdată de torenţi. Vechile albii erau umplute de avalanşe sau de cutremure. Cele noi erau singurele de care trebuia să ţii seama. De câteva ore încoace Sim se gândea la direcţia râului care-avea să se formeze. Poate că… Va aştepta şi va vedea.

Băgase de seamă că viaţa în această nouă peşteră îi încetinise pulsul — toate păreau mai lente aici. Probabil că un mineral ascuns în pereţii ei te ferea de radiaţiile solare. Viaţa era grăbită, dar nu aşa de grăbită ca mai înainte.

— Hai, Sim! îl îndemnă Lyte.

O luară la fugă. Între moartea fierbinte şi moartea rece. Alergau împreună, departe de stânci, spre nava de pe culmea muntelui.

În viaţa lor nu mai alergaseră aşa. Paşii lor răsunau necontenit, purtându-i pe stânci, prin prăpăstii şi iarăşi pe stânci, mereu mai departe. Alergând, trăgeau în piept aerul, adânc în plămâni. Înapoia lor stâncile îşi pierdeau contururile, ca un tărâm la care nu se mai puteau întoarce.

Nu se opriră ca să mănânce. Mâncaseră în peşteră, umplându-şi stomacurile, pentru a nu mai pierde timp pe drum. Acum nu puteau face altceva decât să alerge, cu muşchii încordaţi, prin aerul care începuse să se răcească după ce fusese ca un abur de foc.

— Se uită la noi?

Întrebarea fetei îi izbi timpanele, acoperindu-i o clipă bătăile inimii.

Ştia răspunsul. Oamenii din peşteri, la ei se gândea Lyte. De când nu mai avusese loc o astfel de fugă? De o mie de zile? De zece mii? De când nu-şi mai încercase norocul cineva, alergând sub ochii unei întregi civilizaţii, prin râpi şi pe câmp? Să fi fost oare acolo nişte îndrăgostiţi care să se oprească din hârjoana lor pentru a privi aceste siluete mărunte — un bărbat şi o femeie alergând spre un alt destin? Sau nişte copii care să se oprească din joacă şi să înceteze să se înfrupte din roadele noi, pentru a vedea cum doi oameni aleargă contra timpului? Nu cumva Dienc rămăsese încă în viaţă şi-i urmărea cu ochii lui din ce în ce mai stinşi sub sprâncenele-i păroase, strigând cu o voce obosită şi scuturând un pumn chircit? Răsunau oare râsete de batjocură? Erau oare socotiţi nişte nebuni şi nişte proşti? Şi, oare, în mijlocul acestor ocări, se auzeau şi rugăciunile rostite de unii, care sperau că ei vor ajunge la navă?

Sim aruncă o privire fugară spre cer, care începuse să se învineţească sub apăsarea nopţii apropiate. Nori veniţi de nicăieri se conturau în văzduh; în faţa celor doi fugari se căsca, la vreo două sute de metri, o râpă în care cădea o ploaie măruntă. Fulgere izbeau în munţii din depărtare, iar aerul mirosea a ozon.

— Jumătatea drumului! gemu Sim şi o văzu pe Lyte întorcându-şi faţa cu nostalgie spre viaţa lăsată în urmă. Dacă vrem să ne-ntoarcem, acum e momentul — mai avem timp. Încă

un minut, şi…

Un tunet bubui în munţi. O avalanşă, mică la început, crescu şi se înfipse, monstruoasă, într-o râpă adâncă. Ploaia şfichiuia pielea albă şi netedă a fetei; părul ei strălucea acum.

— E prea târziu! strigă Lyte. Trebuie să mergem înainte!

Era într-adevăr prea târziu. Sim ştia că nu mai exista nici o posibilitate de întoarcere.

Picioarele începuseră să-l doară, aşa că-şi încetini fuga. Deodată se stârni un vânt. Un vânt rece, înţepător. Bătea însă dinspre stâncile de dinapoia lor, astfel încât îi ajuta să înainteze. Semn bun? se întrebă Sim. Nu!

Pe măsură ce clipele treceau, îşi dădea tot mai limpede seama cât de greşit calculase distanţa. Timpul se micşora, dar ei continuau să se afle la o distanţă uriaşă de nava aceea. Nu spuse nimic, dar furia neputincioasă pe care-o nutrea împotriva picioarelor sale prea încete îl făcu să plângă cu lacrimi amare.

Ştia că Lyte gândea la fel. Ea însă alerga, ca o pasăre albă, abia atingând pământul. Îi auzea răsuflarea, ca un cuţit scos şi vârât mereu într-o teacă.

Cerul se întunecase pe jumătate. Primele stele răsăriseră printre zdrenţele unor nori mătăhăloşi şi negri. Fulgerul îşi croi drum printr-un nor chiar în faţa lor; o ploaie puternică, însoţită de descărcări electrice, se abătu asupra lor.

Lunecând pe pietrele lustruite ca muşchiul, Lyte căzu şi se ridică anevoie. Trupul i-era murdar şi plin de zgârieturi. Ploaia i-l spălă.

Ploaia curgea gârlă pe spinarea lui Sim şi-i umplea ochii de lacrimi — îi venea să plângă odată cu ea.

Lyte mai căzu o dată şi nu se mai ridică; îşi ţinea răsuflarea, tremurând toată. Sim o ajută să se scoale.

— Te rog, Lyte, aleargă mai departe!

— Lasă-mă, Sim, du-te singur! N-are rost. Du-te fără mine.

Apa îi umplea gura.

Sim stătea acolo, rebegit şi neputincios, cu gândurile tulburi şi cu speranţa abia mai pâlpâind în el. Întreaga lume era cufundată în întuneric, ploaie şi deznădejde.

— Atunci o să umblăm încet, spuse. Şi o să ne oprim din când în când ca să ne tragem sufletul.

Înaintară vreo cincizeci de metri, încet de tot, ca nişte copii scoşi la plimbare. Râpa din faţa lor se umpluse de apă, un

adevărat râu care curgea năvalnic, bolborosind.

— O albie nouă! exclamă Sim, trăgând-o pe Lyte după el. În fiecare zi ploaia croieşte o nouă albie. Uite, Lyte!

Şi, aplecându-se deasupra noianului de ape, se aruncă în vâltoarea lor, împreună cu Lyte.

Puhoiul îi târî la vale ca pe nişte scânduri. Se zbăteau să stea cât mai drepţi, dar apa le pătrundea în gură, în nări. Malurile lunecau pe lângă ei. Cu degetele încleştate de degetele fetei, Sim se simţea târât de curent şi împins la vale. Dar fulgerele întrezărite pe cer îi aprindeau în suflet o nouă speranţă: nu vor mai alerga — vor lăsa apa să alerge în locul lor.

Râul cel nou îi purta, izbindu-i de stânci, rănindu-le umerii, julindu-le picioarele.

— Pe-aici! urlă Sim, încercând să înoate spre celălalt mal al râpei.

Muntele pe care se afla nava era chiar în faţa lor. Nu trebuiau să se lase târâţi mai departe. Zbătându-se în apa clocotitoare, răzbiră la celălalt mal. Sim sări, se agăţă de o stâncă, o prinse pe Lyte între picioarele lui şi se căţără pe mal.

Furtuna se depărta, la fel de repede precum venise. Fulgerele conteniră. Ploaia încetă. Norii se topiră pe cer. Vântul se prefăcu într-o şoaptă.

— Nava! murmură Lyte, întinsă pe mal. Nava, Sim! Acesta e muntele navei!

Acum începea gerul. Gerul ucigător.

Porniră la drum, silindu-se să urce muntele. Gerul le pătrundea în artere ca o substanţă chimică, încetinindu-le paşii.

În faţa lor se zărea nava, cu o strălucire proaspătă. Li se părea un vis. Sim nu putea crede că erau atât de aproape. La câteva sute de paşi.

Sub tălpi simţeau gheaţa. Alunecară şi căzură de multe ori. Înapoia lor, râul îngheţase — un şarpe alb-albăstrui, cu solzi de gheaţă. Câţiva stropi de ploaie întârziaţi căzură ca nişte pietroaie.

Sim se prăbuşi peste navă. O auzi pe Lyte scâncind. Iată aşadar nava — nava de metal! Câţi o mai atinseseră oare, până acum? El şi Lyte ajunseseră la ea!

Deodată, simţi că-i îngheaţă sângele în vine.

— Unde-i intrarea?

Alergi, înoţi, gata-gata să te îneci, înjuri, năduşeşti, te zbaţi,

dai peste un munte, îl urci, pipăi metalul, chiui de bucurie şi, pe urmă — nu poţi găsi intrarea!

Se sili să-şi păstreze cumpătul. Ia să dau ocol navei, pe îndelete, dar nu prea încet, îşi spuse.

Metalul luneca sub mâinile lui năduşite, care aproape că îngheţau pe suprafaţa-i rece. Lyte mergea după el. Gerul îi ţinea strâns ca un pumn.

Deodată dădură peste intrare!

O linie subţire, o despicătură imperceptibilă în metalul rece. Uitând de orice prudenţă, ciocăni în metal. Degetele i-erau amorţite, ochii pe jumătate îngheţaţi în orbite. Îşi simţea stomacul ca un bulgăre de gheaţă.

— Deschideţi! strigă el în faţa uşii de metal. Deschideţi!

Se clătină pe picioare. Atinsese ceva… Un scârţâit…

Un scrâşnet de metal lunecând pe şine de cauciuc, şi uşa se trase încet la o parte.

Sim o văzu pe Lyte repezindu-se şi prăbuşindu-se într-o încăpere mică şi luminoasă. Porni orbeşte după ea.

Uşa se închise ermetic în urma lor.

Simţi că-şi pierde răsuflarea. Inima începu să-i bată tot mai încet, apoi parcă se opri.

Erau închişi în navă, iar în navă se întâmplă ceva. Sim se lăsă în genunchi şi gemu, simţind că se înăbuşă. Nava la care venise pentru a se salva, îi încetinea pulsul, îi întuneca mintea, îl otrăvea. Stăpânit de un fel de spaimă ciudată, avu senzaţia că moare.

Beznă.

Îşi dădea vag seama că timpul trece, iar el cugetă şi se zbuciumă, încercând să-şi accelereze bătăile inimii şi să-şi concentreze privirea… Dar prin vinele lui sângele alerga tot mai încet; îşi auzea pulsul din ce în ce mai rar, cu mari întreruperi.

Nu se putea mişca — nici măcar un picior sau un deget. Îi trebuia un mare efort pentru a-şi ridica genele, grele parcă de-o tonă. Nu-şi putea mişca nici măcar faţa, ca să se uite la Lyte, care stătea lângă el.

Îi auzea răsuflarea neregulată: era ca zgomotul pe care-l face o pasăre rănită, cu aripile-i lemnoase. Era atât de aproape de Lyte, încât îi simţea căldura, deşi i se părea foarte departe.

— Mă ia cu frig, îşi spuse. Să fie cumva moartea? Încetinirea

pulsului, a bătăilor inimii, răceala asta din trup, gândurile astea leneşe…

Privind în sus, încercă să desluşească încrengătura de tuburi din tavan. Simţi că rosturile navei i se dezvăluie. Începu să înţeleagă, în ciuda oboselii, ce anume erau obiectele asupra cărora îşi aţintea privirea. Încet. Încet.

Iată, de pildă, un instrument cu un cadran alb, strălucitor.

Care era scopul lui?

Încercă să dezlege enigma. Cadranul fusese atins de multe mâini, care-l folosiseră. Suferise şi reparaţii, înainte de a fi instalat, folosit şi supus reparaţiilor, cadranul fusese conceput de mintea cuiva. Cadranul ascundea în el amintirea modului său de fabricaţie şi de întrebuinţare, însăşi forma lui îi sugera lui Sim pentru ce anume fusese construit. Toate obiectele pe care le privea îi puteau da, cu timpul, cunoştinţele necesare. O parte obscură a fiinţei sale diseca şi analiza conţinutul ascuns al lucrurilor.

Cadranul acesta măsura timpul!

Milioane de ore!

Cum de era cu putinţă? Ochii lui Sim deveniseră mari, strălucitori, fierbinţi. Unde erau oare fiinţele care aveau nevoie de un astfel de instrument?

Sim închise ochii — sângele pulsa prea tare în fundul lor. Îl cuprinse panica. Ziua era pe sfârşite. „Eu zac aici, iar viaţa mi se trece, îşi spuse. Nu mă pot mişca. Tinereţea mi s-a dus. Când o să mă pot oare mişca?”

Printr-un fel de hublou văzu că era noapte, apoi veni ziua, care trecu repede, şi se făcu din nou noapte; stelele dănţuiau parcă pe bolta îngheţată.

„O să zac aici patru sau cinci zile, veştejindu-mă şi zbârcindu-mă tot. Nava asta n-o să mă lase să mă urnesc. Mai bine-aş fi rămas în peştera mea, ca să mă bucur de viaţa scurtă ce mi s-a dat. Ce folos mi-a adus venirea mea aici? Pierd toate amurgurile şi zorile. Pe Lyte n-o voi mângâia niciodată, deşi e aici, lângă mine.”

Mintea lui divaga, în delir. Gândurile îi zburau prin nava de metal. Simţea în nări mirosul înţepător al metalului sudat. Auzea cum nava se dilată ziua şi se contractă noaptea.

Se crăpa de ziuă.

O nouă zi!

„Astăzi aş fi fost pe deplin matur, îşi spuse, cu fălcile încleştate. Trebuie să mă scol! Trebuie să mă mişc! Trebuie să mă bucur de viaţă!”

Dar nu se mişcă. Simţea cum sângele i-e pompat cu încetineală dintr-o cămară a inimii în alta, pentru a circula apoi prin trupu-i amorţit, prin plămânii meniţi să-l purifice.

În navă se făcu deodată cald. Undeva se auzi declicul unui mecanism. Temperatura se răci numaidecât; un val de aer rece se răspândi în interiorul navei.

Din nou noapte. Apoi o nouă zi.

Sim zăcea nemişcat: patru zile din viaţa lui trecuseră, dar el nu încerca să se împotrivească. N-avea nici un rost. Viaţa lui trecuse.

Nu voia nici măcar să-şi întoarcă spre Lyte capul. Nu voia să-i vadă faţa chinuită ca aceea a maică-si, cu nişte pleoape ca de cenuşă, cu nişte ochi de metal bătut, cu nişte obraji ca lespezile roase de vânturi. Nu voia să vadă un gât uscat ca un smoc de iarbă veştedă, nişte mâini subţiri ca fumul, nişte sâni sfarogiţi ca scoarţa unui copac bătrân, un păr încâlcit ca o tufă de buruieni.

Dar el însuşi? Cum arăta oare? Avea oare fălcile lăsate, ochii plini de pete, fruntea brăzdată de riduri?

Deodată avu senzaţia că prinde din nou puteri. Inima îi bătea uimitor de încet — câte o sută de bătăi pe minut. I se părea cu neputinţă. Se simţea uşor, ca gândul.

Capul i se lăsă pe un umăr. O zări pe Lyte şi scoase un strigăt de uimire.

Era tânără şi frumoasă!

Ea se uită la el, dar n-avea puterea de a vorbi. Ochii i-erau ca nişte mici medalioane de argint, grumazul i se arcuia ca un braţ de copil, părul îi semăna cu o flacără albastră, hrănită de viaţa trupului ei plăpând, şi ameninţând să-i mistuie capul.

Patru zile trecuseră, şi totuşi era tânără... ba nu, mai tânără decât în ziua când intraseră în navă. Era încă adolescentă.

Nu-i venea să creadă.

Primele ei cuvinte fură:

— Cât o să dureze?

— Nu ştiu, răspunse el cu băgare de seamă.

— Suntem încă tineri.

— Nava. Metalul care ne înconjoară. Ne fereşte de soare şi de arşiţa lui care ne îmbătrânea.

Ochii ei priviră în jur, gânditori.
— Atunci, dac-am rămâne aici…
— Am rămâne tineri.
— Încă şase zile? Încă paisprezece? Sau douăzeci?
— Poate şi mai multe.
Ea tăcu multă vreme. Apoi spuse:
— Sim…
— Da.
— Hai să rămânem aici. Să nu ne mai întoarcem. Ştii ce ne-ar aştepta dacă ne-am întoarce acum…
— Nu sunt sigur.
— Am începe din nou să îmbătrânim, nu-i aşa?
El îşi ridică privirea spre tavan şi spre ceasornicul cu limba mişcătoare.
— Da, am îmbătrâni, spuse.
— Dar dacă am îmbătrâni brusc — în clipa când am ieşi din navă? N-ar fi prea puternic şocul?
— Poate.
Tăcere. Sim începu să-şi mişte braţele şi picioarele, punându-le la încercare parcă. Era tare flămând.
— Ceilalţi aşteaptă, spuse.
Răspunsul ei îl lăsă cu gura căscată:
— Ceilalţi sunt morţi. Sau vor fi morţi peste câteva ore. Toţi cei pe care-i cunoaştem sunt bătrâni acum.
Sim încercă să şi-i închipuie bătrâni. Sora lui, Oacheşa, împovărată de vreme, senilă. Scutură din cap, pentru a alunga vedenia.
— S-ar putea ca ei să moară, spuse. Dar alţii abia s-au născut.
— Nici nu-i cunoaştem.
— Totuşi sunt *ai noştri,* replică el. Nişte fiinţe care vor trăi doar opt zile, sau cel mult unsprezece, dacă nu-i vom ajuta.
— Dar noi suntem tineri, Sim! Şi putem rămâne tineri!
El nu voia s-o asculte. În vorbele ei se ascundea o ispită. Să rămână aici. Să trăiască.
— Am şi avut mai mult timp decât ceilalţi, spuse. Am nevoie de oameni care să m-ajute să repar nava asta. Hai să ne ridicăm în picioare şi să mergem să căutăm hrană, pentru a vedea apoi dacă nava poate fi urnită din loc. Mă tem să încerc de unul singur s-o urnesc. E aşa de uriaşă! Am nevoie de ajutor.
— Dar asta înseamnă să străbatem din nou în fugă drumul

acela imens!

— Ştiu, răspunse el ridicându-se anevoie. Dar îl voi străbate!

— Şi cum o să-i aduci încoace pe oameni?

— Pe râu.

— *Dacă* mai e acolo! S-ar putea să curgă în altă direcţie.

— Vom aştepta până se va ivi un altul. Trebuie să mă întorc, Lyte. Fiul lui Dienc mă aşteaptă, ca şi sora mea, şi fratele tău, toţi sunt bătrâni acum, gata să moară, şi aşteaptă un cuvânt de la noi…

După multă vreme o auzi mişcându-se, târându-se spre el. Lyte îşi lăsă capul pe pieptul lui şi-i spuse, cu ochii închişi, dezmierdându-i braţul:

— Îmi pare rău! Iartă-mă! Trebuie să te întorci. Sunt o proastă şi o egoistă.

— Eşti un om ca toţi oamenii, îi răspunse el, atingându-i cu stângăcie obrazul. Te înţeleg. N-am de ce să te iert.

Găsiră ceva de mâncare. În interiorul navei nu era nimeni în afară de ei. Doar în camera de control dădură peste rămăşiţele unui om care fusese pesemne pilotul principal. Ceilalţi se aruncaseră desigur în spaţiu, cu paraşutele lor speciale. Pilotul acesta, aşezat singur în faţa tabloului de comandă, adusese nava pe un munte, de unde putea fi văzută de alte nave căzute. Potopul cruţase nava, aşezată prea sus pentru apele sale. Pilotul murise însă, curând după aceea, probabil de inimă. Nava rămăsese acolo, la îndemâna supravieţuitorilor, perfectă ca un ou, dar mută — de câte mii de zile? Dacă pilotul ar fi rămas în viaţă, strămoşii lui Sim şi Lyte ar fi avut o cu totul altă soartă. Gândindu-se la asta, Sim auzi parcă vuietul depărtat al războiului. Cum se terminase oare războiul dintre lumi? Cine ieşise învingător? Sau poate că ambele planete fuseseră înfrânte şi nu se mai osteniseră să-şi adune supravieţuitorii? Cine avusese dreptate? Cine era duşmanul? Oamenii din neamul lui Sim erau vinovaţi sau nevinovaţi? Nu va şti poate niciodată.

Cercetă în grabă nava. Nu ştia cum funcţionează şi totuşi, pe când îi străbătea coridoarele, învăţa câte ceva, dezmierdându-i maşinăriile. Avea nevoie de un echipaj. Un singur om n-avea cum s-o pună din nou în mişcare. Îşi puse mâna pe un mecanism rotund, ca un rât, dar şi-o smulse numaidecât, parc-ar fi vârât-o în foc.

— Lyte!

— Ce e?

Sim atinse din nou maşina şi o mângâie, cu degetele tremurătoare. Se uita la maşină ca un îndrăgostit, cu ochii plini de lacrimi, apoi îşi întoarse privirea spre Lyte.

— Cu maşina asta, bâigui el, neîncrezător, cu maşina asta, aş putea…

— Ce anume, Sim?

El îşi vârî mâna într-un fel de cupă care avea o pârghie înăuntru. Prin hubloul din faţa lui putea vedea contururile stâncilor de departe.

— Te temeai că n-o să mai curgă încoace nici un râu? strigă el, cu exaltare în glas.

— Da, Sim, dar…

— Va fi un râu! Iar eu mă voi întoarce chiar în noaptea asta! Şi voi aduce oameni. Cinci sute de oameni! Cu ajutorul acestei maşini pot despica o albie până la stânci, o albie în care se vor rostogoli apele, dându-mi mie şi oamenilor mei un mijloc sigur şi rapid de întoarcere. Când am pus mâna pe maşinăria asta, adăugă el, atingându-i trupul rotund ca un butoi, mi-a venit în minte principiul ei de viaţă. Uite!

Şi trase de pârghie.

Un şuvoi de foc incandescent ţâşni din navă, şuierând.

Sim începu să croiască, temeinic şi precis, o albie în care să poată curge apele furtunii. În vreme ce raza muşca lacomă ţarina, — noaptea se prefăcu în zi.

Sim se hotărâse să se întoarcă singur la stânci. Lyte urma să rămână în navă, pentru orice eventualitate. La prima vedere, călătoria de întoarcere părea un lucru imposibil. Nu exista nici un râu care să-l poarte într-acolo, scurtându-i drumul. Trebuia să pornească în zori, cu riscul ca Soarele să-l prindă pe drum, înainte de a fi ajuns la destinaţie.

— Singura soluţie este să pornesc *înainte* de zori, spuse el.

— Dar ai să-ngheţi, Sim!

— Uite!

Şi Sim potrivi astfel maşina, care tocmai isprăvise de tăiat matca în valea stâncoasă. Ridică botul neted al maşinii şi apăsă pe pârghie. O săgeată de foc ţâşni spre stâncile de departe. Calculând distanţa, îndreptă focul la trei mile de sursa lui.

— Nu pricep, zise Lyte.

Sim deschise portiera cu aer comprimat.

— Afară e un ger năprasnic, spuse. Mai avem o jumătate de oră până-n zori. Dacă voi alerga paralel cu flacăra maşinii, destul de aproape de ea, voi avea suficientă căldură ca să rezist.

— Nu mi se pare prea sigur, protestă Lyte.

— Nimic nu e sigur în lumea asta, rosti Sim şi păşi înainte. Voi porni cu o jumătate de oră mai devreme. E destul ca să ajung la stânci.

— Dar dacă maşina se va opri în timp ce tu încă mai alergi?

— Să nu ne gândim la asta.

O clipă mai târziu, era afară. Se clătină, ca şi cum ar fi fost lovit în burtă. Inima aproape că explodă în el. Mediul ambiant îl sili să trăiască din nou într-un ritm rapid. Simţea cum i se accelerează pulsul, cum îi palpită sângele în vine.

Noaptea era cumplit de rece. Raza caldă de pe navă străbătea valea, cu un fel de zumzet. Sim veni lângă ea, foarte aproape. Un pas greşit, şi…

— Mă voi întoarce, îi mai strigă lui Lyte.

Şi începu să alerge, odată cu raza de lumină.

Devreme în dimineaţa aceea, oamenii peşterilor zăriră un deget lung, portocaliu, lângă care alerga o făptură albă, ciudată. Începură să murmure şi să geamă, speriaţi.

Când Sim ajunse în sfârşit la stâncile copilăriei sale, văzu nişte feţe necunoscute lui; nici una nu-i era familiară. Abia atunci îşi dădu seama că era absurd să se aştepte la altceva. Unul dintre vârstnici îl fulgeră cu privirea:

— Cine eşti? Vii de la stâncile duşmanilor? Cum te cheamă?

— Sunt Sim, fiul lui Sim.

— Sim!

O femeie bătrână coborî de pe stânca de deasupra lui şi-i strigă:

— Sim, tu eşti?

Sim o privi nedumerit.

— Nu te cunosc, bâigui el.

— Nu mă recunoşti, Sim? O, Sim, eu sunt, Oacheşa!

— Oacheşa?!

Simţi că i se face greaţă. Femeia se aruncă în braţele lui. Bătrâna asta pe jumătate oarbă şi cu trupul tremurător, era sora lui!

Pe stânca de deasupra apăru o altă faţă, faţa rea şi amară a

unui bătrân.

— Alungaţi-l! răcni el, privindu-l pe Sim. Vine de la stâncile duşmanilor. A trăit acolo! E încă tânăr! Cei care se duc acolo nu se mai pot întoarce niciodată aici! Trădătorule!

Şi bătrânul azvârli un bolovan spre Sim. Acesta se feri, trăgând-o şi pe bătrână după el. Oamenii alergară spre Sim, zbierând şi ameninţându-l cu pumnul.

— Omorâţi-l, omorâţi-l! răcnea bătrânul.

Sim nu-şi dădea seama cine putea fi.

— Încetaţi! strigă el întinzându-şi mâinile spre oameni. Vin de la navă.

— Navă?

Oamenii se opriră. Oacheşa continua să stea agăţată de Sim şi să-l privească, uluită de faţa lui tânără.

— Omorâţi-l! croncăni bătrânul, apucând un alt pietroi.

— Vă ofer zeci de zile de viaţă, fiecăruia dintre voi!

Oamenii rămaseră cu gura căscată.

— Cum aşa? întrebară unii, neîncrezători.

— Veniţi cu mine la navă. Înăuntrul ei se poate trăi veşnic!

Bătrânul ridică pietroiul, dar, înăbuşindu-se sub greutatea lui, se prăbuşi lovit de dambla şi se rostogoli până la picioarele lui Sim. Acesta se aplecă pentru a cerceta faţa bătrânului, mort cu rânjetul pe buze.

— Chion! exclamă el.

— Da, zise Oacheşa, cu un glas ciudat ca un croncănit. Duşmanul tău, Chion!

În noaptea aceea două sute de oameni porniră spre navă. Apele curgeau într-o nouă matcă. O sută dintre ei se înecară sau rămaseră în urmă, în bezna geroasă. Ceilalţi, în frunte cu Sim, ajunseră la navă.

Lyte îi aştepta. Când se apropiară, ea le deschise portiera de metal.

Trecură săptămâni. Pe stânci şi în peşteri trăiră şi se stinseră câteva generaţii, în timp ce savanţii şi lucrătorii veniţi cu Sim învăţau rosturile navei.

În ultima zi, două duzini de oameni se instalară la posturile lor din interiorul navei. Se apropia momentul fatidic al plecării.

Sim atinse plăcile de metal ale tabloului de comandă.

Ştergându-şi lacrimile, Lyte veni lângă el şi i se aşeză la picioare, cu capul pe genunchii lui.

— Am avut un vis, îi spuse ea, cu un glas leneş, privind undeva în depărtare. Am visat că trăiam într-o peşteră, pe o planetă în care oamenii îmbătrâneau şi mureau la opt zile după naştere.

— Ce vis imposibil! exclamă Sim. Un om n-ar putea să trăiască într-un astfel de coşmar! Uită-l! Acum eşti trează.

Sim atinse încet butoanele. Nava se înălţă şi porni în spaţiu.

Avea dreptate Sim.

Coşmarul se spulberase în sfârşit.

UNCHIUL EINAR

— N-o să dureze decât un minut, îi spuse unchiului Einar adorabila lui soţie.

— Refuz, răspunse el. Iar refuzul durează doar o *secundă.*

— Am muncit toată dimineaţa, şi tu nu vrei să m-ajuţi? exclamă ea, sprijinindu-şi cu mâinile umerii firavi. Tună a ploaie.

— N-are decât să plouă! bombăni el, morocănos. N-o să mă las despicat de trăsnete doar ca să-ţi usuc rufele.

— Dar le usuci atât de repede!

— Refuz!

Uriaşele-i aripi de muşama vibrară nervos în spatele lui.

Ea îi întinse o frânghie subţire, de care erau legate vreo patru duzini de rufe proaspăt spălate.

— Va să zică, la asta am ajuns! mormăi el, cu amărăciune în glas, răsucind cu scârbă frânghia. La asta! La asta!

Aproape că-i venea să plângă de ciudă.

— Nu plânge, că-mi uzi rufele! îi spuse femeia. Hai, sări, vântură-le!

— Să le vântur! îngână el cu o voce găunoasă, adâncă, profund jignită. Îţi repet: n-are decât să plouă şi să tune!

— Dac-ar fi fost o zi frumoasă, cu soare, nu te-aş fi rugat, îi spuse ea, apelând la un argument logic. Dacă nu m-ajuţi, înseamnă c-am spălat degeaba toate rufele astea. Ar trebui să le las s-atârne prin casă…

Argumentul acesta îl convinse. Mai presus de orice, nu putea să sufere priveliştea unor rufe atârnate ca nişte steaguri într-o odaie — nu-i plăcea să se târască sub ele ca să ajungă în celălalt capăt al încăperii. Sări în sus. Uriaşele-i aripi verzi trosniră.

— Doar până la gardul pajiştei.

Aripile lui frământau şi dezmierdau aerul răcoros. Până să poţi spune „Unchiul Einar are aripi verzi”, el şi zburase de la un capăt la altul al fermei sale, trăgând după sine rufele, ca pe un lassou imens, care flutura în bătaia aripilor sale puternice.

— Prinde-le!

Reîntors din expediţie, lăsă rufele, uscate ca nişte floricele, pe păturile curate anume pregătite de nevastă-sa.

— Mulţumesc, îi strigă ea.

El bombăni ceva şi merse, în zbor, la mărul din grădină, pentru a medita sub crengile lui.

Frumoasele aripi mătăsoase ale Unchiului Einar îi fluturau în spate ca nişte pânze verzi, de catarg, şi-i zumzăiau pe umeri când strănuta sau când se întorcea brusc. Unchiul era unul dintre puţinii membri ai Familiei, înzestraţi cu un talent vizibil. Toţi verii, nepoţii şi fraţii lui obscuri se ascundeau în diferite orăşele risipite prin lume, făceau fel de fel de năzdrăvănii invizibile, meştereau momâi cu degete de vrăjitoare şi dinţi albi, coborau din cer ca nişte frunze de foc, sau galopau prin păduri aidoma unor lupi scăldaţi în lumina argintie a lunii. Toţi trăiau relativ feriţi de contactul cu oamenii normali. Nu acelaşi lucru se putea spune despre acest om cu aripi verzi.

Nu-şi ura aripile. Câtuşi de puţin! În tinereţe, obişnuise să zboare noapte de noapte, fiindcă noaptea era timpul cel mai potrivit pentru zbor. Ziua era plină de primejdii — totdeauna fusese şi totdeauna avea să fie aşa; pe când noaptea — o, noaptea! De câte ori nu plutise, noaptea, deasupra unor ostroave de nori şi a unor mări de ceruri văratice! Fără să se expună vreunei primejdii. Da, avusese parte de zboruri bogate, pline de încântare!

Acum, însă, nu mai putea zbura noaptea.

Cu câţiva ani în urmă, la o reuniune familială ţinută la Mellin Town, Illinois, băuse cam prea mult vin roşu înainte de a se întoarce acasă, cu gândul să zboare printr-o trecătoare înaltă din munţii Europei. „O să fie bine”, îşi spusese, în timp ce-şi croia drum sub stelele matinale, deasupra dealurilor visătoare de dincolo de Mellin Town. Şi deodată, trosc! Un stâlp de înaltă tensiune îl făcuse să cadă din cer!

Ca o raţă prinsă într-un năvod! Un sfârâit îngrozitor! Cu faţa arsă de scânteia albastră a unui cablu, se ferise de şocul electric, smucindu-şi avan aripile, şi se prăbuşise!

Căderea pe pajiştea de sub stâlp, luminată de lună, fusese însoţită de un zgomot ca acela al unei cărţi de telefon uriaşe, aruncate din cer.

În zori, se ridică anevoie, cu aripile-i muiate de rouă fremătând năprasnic. Era încă întuneric. Deasupra orizontului se întindea o fâşie îngustă de lumină. Fâşia asta avea să se lăţească grabnic, ca un bandaj pătat de sânge, împiedicându-l să zboare.

Nu exista altă cale decât să se refugieze în pădure şi să aştepte în adâncul ei ca o nouă noapte să-i dea prilejul de a-şi mişca, în taină, aripile pe cer.

Atunci o întâlnise pe viitoarea lui soţie.

Peste zi — o zi destul de caldă pentru un întâi noiembrie în ţinutul Illinois — frumoasa şi tânăra Brunilla Wexley ieşise să caute o vacă rătăcită, pe care trebuia s-o mulgă, căci ţinea în mână o găleată argintie; mergea aşa prin desişuri, rugând-o pe vaca nevăzută să se întoarcă acasă, altminteri o să-i plesnească ugerul din pricina laptelui nemuls. Brunilla Wexley nu se gândea că vaca avea să se întoarcă oricum acasă, în clipa când avea să simtă nevoia de a fi mulsă. De fapt, era un pretext agreabil pentru a cutreiera pădurea, suflând puful păpădiilor şi mestecând flori. Tocmai asta făcea Brunilla, când dădu peste Unchiul Einar.

Adormit lângă un tufiş, avea aerul unui om ascuns sub un baldachin verde.

— Un bărbat! exclamă Brunilla, înfiorată. Sub un cort de campanie!

Unchiul Einar se deşteptă. Cortul de campanie se întindea ca un uriaş evantai verde înapoia lui.

— Văleu! Un om cu aripi! zise Brunilla, văcăreasa.

Căci aşa vedea ea lucrurile. Era uimită, fireşte, dar nu speriată, căci în viaţa ei nu fusese brutalizată de cineva; şi apoi, era nostim să vezi un om înaripat, iar ea era mândră că-l întâlnise. Începu să-i vorbească. După o oră, erau prieteni la toartă, iar după alte două ore, ea uitase cu totul de existenţa aripilor. El îi povesti cum ajunsese în pădurea asta.

— Am băgat eu de seamă că eşti cam paradit, spuse ea. Aripa asta dreaptă arată ca vai de lume. Ai face mai bine să vii cu mine acasă ca să ţi-o repar. În halul ăsta, n-ai putea să zbori până-n Europa. Şi apoi, cine-ar mai dori să trăiască în Europa, în zilele noastre?

El îi mulţumi pentru invitaţie, deşi nu prea vedea cum ar putea s-o primească.

— Păi, eu trăiesc singură, îi spuse Brunilla. Fiindcă, precum vezi, sunt urâţică.

El o contrazise, stăruitor.

— Ce drăguţ eşti! Totuşi, sunt urâtă, nu încerca să mă amăgeşti. Ai mei au murit. Am o fermă, una mare de tot, undeva

cam departe de Mellin Town şi am nevoie de un om cu care să pot sta de vorbă.

— Dar nu ţi-e frică de mine? o întrebă el.

— Aş fi mândră şi geloasă mai degrabă, îi răspunse ea. *Îmi dai voie?*

Şi începu să-i mângâie uriaşele aripi verzi. Unchiul Einar se înfioră tot.

Neavând încotro, trebui s-o conducă acasă, pentru a primi doctoriile şi îngrijirile necesare.

— Tii, ce arsură ai pe obraji, sub ochi! exclamă ea. Noroc că n-ai fost orbit. Cum de s-a întâmplat?

— Păi…

Aşa ajunseră la fermă, uitându-se unul la altul, fără să bage de seamă că merseseră cale de-o milă.

Trecu o zi, şi încă una, apoi el îi mulţumi din pragul uşii, spunându-i că trebuie să plece; îi mulţumi pentru alifii, pentru îngrijire, pentru găzduire. Dar Soarele asfinţise, iar el trebuia să străbată un ocean şi un continent, între orele şase seara şi cinci dimineaţa.

— Îţi mulţumesc, şi la revedere, îi spuse şi porni în zbor, pe întuneric, dar nimeri drept într-un arţar.

— Vai! exclamă ea, alergând spre trupul lui căzut în nesimţire.

Când se trezi peste o oră, Unchiul Einar îşi dădu seama că nu va mai putea să zboare niciodată pe întuneric: îşi pierduse delicatul simţ de orientare nocturnă. Telepatia care-l avertiza asupra stâlpilor, copacilor, caselor şi dealurilor ce-i stăteau în cale, viziunea clară şi sensibilitatea acută ce-l călăuzeau prin labirintul pădurilor, stâncilor şi norilor fuseseră distruse pentru totdeauna de şocul acela electric, ce-i arsese faţa, cu o flacără albastră, şuierătoare.

— Cum aş putea s-ajung în Europa? gemu el. Dac-aş zbura ziua, aş fi văzut şi împuşcat poate — ce glumă sinistră ar fi! Sau aş fi vârât într-o grădină zoologică. Ce viaţă ar mai fi şi aia! Spune-mi, Brunilla, ce să fac?

— Păi, să ne gândim, rosti ea în şoaptă, privindu-şi mâinile.

Se căsătoriră.

La nuntă veniră şi membrii Familiei. Într-o mare avalanşă autumnală de frunze de arţar, sicomor, stejar şi ulm veniră, foşnind şi şuierând; ca o ploaie de castane sălbatice sau ca nişte

mere căzură pe pământ, stârnind un vânt care mirosea a rămas bun către vară.

Ceremonia? Ceremonia fu scurtă — ca arderea unei lumânări, stinsă grabnic, al cărei fum dăinuie în văzduh. O ceremonie scurtă, obscură, întoarsă parcă pe dos, dar Brunilla nu-şi dădu seama, fiindcă nu făcea altceva decât să asculte foşnetul aripilor mari ale Unchiului Einar, deasupra nuntaşilor. Cât despre Unchiul Einar, rana ce-i crestase nasul era aproape vindecată; ţinând-o de braţ pe Brunilla, simţi că Europa se topeşte undeva în depărtare.

Pentru a zbura drept în sus, sau pentru a coborî drept în jos, nu trebuia să vadă perfect. Era firesc ca în noaptea nunţii s-o ia pe Brunilla în braţe şi să zboare cu ea în cer.

Un fermier care locuia cu vreo cinci mile mai încolo, zări la miezul nopţii un norişor, care părea să licărească în răstimpuri.

— Fulgeră de căldură, îşi zise el, şi se duse la culcare.

Coborâră abia în zori, odată cu roua.

Era o căsnicie reuşită. Brunilla trebuia doar să-l privească, pentru a se simţi fericită la gândul că era singura femeie din lume măritată cu un bărbat înaripat.

— Care alta ar putea să se laude cu un asemenea soţ? îşi întrebă ea oglinda.

Iar oglinda îi răspundea:

— Nici una.

Pe de altă parte, el descoperise multă bunătate şi înţelegere, şi o mare frumuseţe în trăsăturile feţei ei. Pentru a-i face pe plac, consimţise la unele schimbări în regimul alimentar şi umbla cu grijă prin casă, pentru a nu sparge cu aripile lui vreun vas de porţelan sau vreo lampă — nu voia s-o enerveze pe nevastă-sa. Îşi schimbase şi orele de somn, căci tot nu mai putea zbura noaptea. La rândul ei, nevastă-sa aranja în aşa fel fotoliile încât să nu-i stânjenească aripile, mai punea ici-colo câte o pernă sau scotea câte o căptuşeală, şi tot timpul spunea lucruri plăcute auzului lui.

— Oamenii sunt ca fluturii, îi spuse într-o zi. Vezi ce urâtă sunt? Dar într-o bună zi o să ies din gogoaşă şi-o să-mi întind aripile, nişte aripi la fel de frumoase ca ale tale.

— Ai ieşit de mult, replică el.

— Da, recunoscu ea, gândindu-se un timp. Ştiu şi în ce zi s-a întâmplat. În pădure, când căutam o vacă şi-am găsit un cort!

Râseră amândoi. În braţele lui, se simţea atât de frumoasă, încât îşi spunea că, prin căsătorie, ieşise din urâţenie întocmai ca o sabie lucioasă din teacă.

Avură şi copii. La început el se temuse că aceştia ar putea să se nască înaripaţi.

— Mie mi-ar plăcea grozav să fie aşa, spusese ea. Dac-ar avea aripi, nu mi s-ar mai încurca între picioare.

— Da, dar atunci ţi s-ar încurca în păr.

— Văleu!

Avură patru copii, trei băieţi şi o fată, toţi patru plini de energie, încât ai fi zis că au aripi. Crescură ca nişte ciuperci, în scurt timp; peste câţiva ani, vara, îi cerură tatălui lor să se aşeze sub măr şi să le facă vânt cu aripile, ba chiar să le spună poveşti despre ostroavele norilor pe mările cerului, despre vânturi şi ceţuri, şi să le mai spună ce gust are o stea când ţi se topeşte în gură, cum se soarbe aerul rece al munţilor, sau cum te simţi când eşti ca o piatră azvârlită de pe Everest care se preface într-o floare verzuie, înainte de a ateriza în vreo vale!

Aceasta fusese căsnicia lui.

Şi astăzi, cu şase ani mai târziu, Unchiul Einar şedea nerăbdător sub măr şi fierbea de ciudă că, după atâta aşteptare, tot nu era în stare să zboare noaptea: sensibilitatea lui specială nu-i revenise. Şedea acolo, amărât, ca o umbrelă de soare, verde şi ponosită, abandonată de nişte vilegiaturişti care cândva căutaseră adăpost în umbra ei transparentă. Va rămâne oare aici până la capătul vieţii, temându-se să zboare ziua, ca să nu fie văzut de careva? Va rămâne oare osândit să nu efectueze alte zboruri decât cele cerute de nevastă-sa pentru uscarea rufelor, şi să nu-şi folosească aripile decât ca pe un evantai pentru copii, în după-amiezile fierbinţi de august? Ocupaţia lui de totdeauna fusese să întreprindă zboruri pentru Familie, zboruri-fulger. Zbura ca un bumerang peste văi şi peste dealuri, şi ateriza apoi ca un puf de păpădie. Avusese totdeauna bani — Familia îl plătea bine pe mesagerul ei înaripat! Dar acum? Ce jale! Aripile lui băteau aerul, scoţând un tunet captiv.

— Tăticule! îi spuse mica Meg.

Copiii se uitau la faţa lui adumbrită de gânduri.

— Tăticule! Mai fă un tunet! îl rugă Ronald.

— E o zi rece, de martie, în curând o să plouă şi-o să tune din belşug! le răspunse Unchiul Einar.

— Vii să ne vezi? îl întrebă Mihai.

— Fugiţi de-aici! Lăsaţi-l pe tata în pace!

Îşi refuza dragostea copiilor şi-i lipsea pe copii de dragostea lui. Se gândea numai la cer, la orizonturi infinite, luminate de stele, de Lună sau de Soare, la ceruri noroase ori senine — pentru că nu vedeai decât ceruri şi orizonturi când zburai. Şi totuşi, iată că acum şedea pe o pajişte, ţinându-se aproape de pământ, de teamă să nu fie văzut.

Parc-ar fi coborât într-un puţ adânc!

— Tăticule, vino să ne vezi! E martie! îi strigă Meg. Ne ducem pe deal cu toţi copiii din oraş!

— Care deal? bombăni Unchiul Einar.

— Dealul Zmeielor, fireşte! îi răspunseră copiii în cor.

Se uită la ei.

Fiecare ţinea în mână câte un zmeu mare de hârtie; feţele le erau năduşite şi străluceau de nerăbdare, de un neastâmpăr animalic. Degetele lor strângeau gheme de sfoară albă. De zmeiele lor, roşii, albastre, galbene, verzi, atârnau cozi făcute din cârpe sau fâşii de mătase.

— O să ne lansăm zmeiele! exclamă Ronald. Nu vii cu noi?

— Nu, răspunse el cu mâhnire în glas. Nu trebuie să fiu văzut — aş avea neplăceri.

— Ai putea să stai ascuns în pădure şi să priveşti de-acolo, zise Meg. Ne-am făcut singuri zmeiele, pentru că ştim cum se fac.

— De unde ştiţi?

— Păi, tu eşti tatăl nostru, de-aia ştim!

Se uită îndelung la copiii lui.

— Un festival al zmeielor? îi întrebă el oftând.

— Da, tată.

— Eu o să înving! spuse Meg.

— Ba eu! o contrazise Mihai.

— Ba eu! ciripi Stefan.

— Copii, copii, ce mult vă iubesc! exclamă Unchiul Einar sărind în sus cu un vuiet asurzitor al aripilor sale.

— Ce-i cu tine, tată? îl întrebă Mihai, trăgându-se înapoi.

— Nimic, nimic, răspunse el, desfăcându-şi larg aripile pentru a-şi lua avânt.

Bum! Parc-ar fi fost nişte cimbale! Copiii căzură la pământ.

— Am găsit, am găsit! strigă el. Sunt iarăşi liber! Cu penele-n

vânt! Brunilla!

Auzindu-se strigată, nevastă-sa ieşi din casă.

— Sunt liber! răcni el, roşu la faţă, înălţându-se în vârful picioarelor. Ascultă, Brunilla, nu mai am nevoie de noapte, pot zbura şi ziua! N-am nevoie de noapte! De-aici înainte o să zbor în fiece zi, în orice zi a anului! Dar îmi pierd vremea vorbind. Uite!

Şi, în vreme ce membrii familiei sale îl priveau cu îngrijorare, el prinse coada de pânză a unuia dintre zmeie, şi-o agăţă la spate, de brâu, înşfacă apoi ghemul de sfoară şi, vârându-şi în gură unul din capetele sforii, le dădu copiilor celălalt capăt, şi zbură în văzduh, drept în vântul de martie!

Copiii lui alergau acum pe câmp, poticnindu-se şi slobozind sfoara spre cerul luminat de Soare, în timp ce Brunilla stătea în curte şi râdea, făcând semne cu mâna. Cei patru copii ajunseră pe Dealul Zmeielor, ţinând ghemul şi desfăşurându-i sfoara sau trăgând de ea, cu un sentiment de mândrie. Iar ceilalţi copii din Mellin Town veniră şi ei cu zmeiele lor mărunte, ca să le lanseze în vânt; când văzură zmeul acela mare şi verde care sălta pe cer, exclamară:

— Tii, ce zmeu!… Tare-aş vrea să am şi eu un zmeu ca ăsta!… Unde l-aţi găsit?

— Tăticul nostru l-a meşterit! strigară Meg, Mihai, Stefan şi Ronald, trăgând tare de sfoară, încât zmeul din cer se avântă, vuind, şi desenă un uriaş semn de exclamaţie pe coala de hârtie a unui nor!

MAŞINA TIMPULUI

— În oraşul ăsta sunt tot felul de maşini, zise Douglas, alergând. Domnul Auffmann cu Maşina Fericirii, domnişoara Fern şi domnişoara Roberta, cu Maşina lor verde… Ce-o să-mi arăţi acum, Charlie?

— O Maşină a Timpului, îi răspunse Charlie Woodman, gâfâind. Pe onoarea mea de indian!

— Excursii în trecut şi în viitor? întrebă John Huff, aţinându-le calea.

— Doar în trecut — nu poţi avea chiar totul! Am ajuns.

Charlie Woodman deschise portiţa unui gard.

Douglas aruncă o privire în casa bătrânească.

— Păi, asta-i casa colonelului Freeleigh. Nu-i nici o Maşină a Timpului aici! N-are cum să fie. Doar nu-i inventator, şi chiar dacar fi, am fi aflat de mult în cazul când ar fi pus pe roate o Maşină a Timpului.

Charlie şi John urcară tiptil treptele de la intrare. Douglas rămase jos, răsuflând greu.

— Nu fi prost, Douglas, îi spuse Charlie. Maşina n-a fost inventată, fireşte, de colonelul Freeleigh, dar o are de multă vreme, e proprietarul ei, ce mai?! Noi am fost prea neghiobi ca să băgăm de seamă! N-ai decât să pleci, Douglas Spaulding!

Charlie îl apucă de cot pe John, ca şi cum ar fi condus o doamnă şi, deschizând uşa verandei, intră în casă. Era o uşă-paravan, care nu făcea zgomot.

Douglas îi urmă în tăcere.

Charlie traversă veranda şi bătu în uşa din fundul ei, apoi intră.

Un coridor lung şi întunecos ducea spre o încăpere luminată ca o grotă submarină, o lumină verzuie şi apoasă.

— Colonelul Freeleigh? Tăcere.

— Nu prea aude bine, şopti Charlie. Dar mi-a spus să vin şi să vorbesc tare. *Colonele!*

Singurul răspuns era fâşâitul prafului care cădea de sus, de pe scara în spirală. Se auzi apoi un sunet stins, dinspre încăperea aceea submarină, de la capătul coridorului.

Mergând cu băgare de seamă, ajunseră într-o odaie în care se

aflau doar două mobile: un bătrân şi un jilţ. Semănau unul cu celălalt: amândoi erau atât de firavi, încât vedeai clar cum fusese meşterit fiecare, mădular cu mădular. Încăperea n-avea nimic altceva decât duşumeaua, tavanul şi pereţii goi, precum şi aerul tăcut — o cantitate enormă de aer tăcut.

— Pare mort, şopti Douglas.

— Nu, zise Charlie. Se gândeşte doar — se gândeşte la locurile unde ar mai putea să călătorească. Colonele!

Una din mobilele negre se mişcă — era colonelul.

— Charlie! rosti el, clipind din ochi şi dezvelindu-şi într-un zâmbet straniu gura ştirbă.

— Colonele, Doug şi John au venit să…

— Bine-aţi venit, băieţi, luaţi loc, luaţi loc!

Băieţii se aşezară, stânjeniţi, pe podea.

— Dar care-i… începu Douglas, însă Charlie îi dădu repede un ghiont în coaste.

— Care, ce? întrebă colonelul Freeleigh.

— Vrea să spună, care-ar fi rostul ca *noi* să vorbim? zise Charlie, strâmbându-se la Douglas şi zâmbindu-i bătrânului. Noi n-avem nimic de spus, colonele. Spuneţi *dumneavoastră* ceva!

— Ia seama, Charlie, bătrânii abia aşteaptă să li se pună întrebări, ca să-şi dea drumul la gură! Pe urmă, trăncănesc într-una, ca o moară stricată.

— Cin Lin Su, propuse Charlie, la întâmplare.

— Cum? întrebă colonelul.

— Boston, 1910, zise Charlie.

— Boston, 1910, îngână bătrânul, încruntând din sprâncene. A, da, Cin Lin Su, desigur…

— Da, domnule colonel!

— Ia să vedem, şopti colonelul, cu un glas ca o apă lină. Ia să vedem…

Băieţii aşteptau.

Colonelul Freeleigh închise ochii.

— Întâi octombrie 1910, o noapte frumoasă şi rece de toamnă. Teatrul de varietăţi din Boston — da, asta e. Sala e ticsită, spectatorii aşteaptă încordaţi. Orchestra, fanfara, cortina! Cin Lin Su, marele magician din Orient! Uite-l pe scenă! Şi uite-mă şi pe mine, în primul rând de scaune, la mijloc. „Cine se oferă voluntar pentru scamatoria cu glonţul?” întreabă Su. Vecinul meu se ridică în picioare şi urcă pe scenă. „Cercetaţi arma! îi spune Su.

Faceţi un semn glonţului! Aşa. Acum trageţi drept în faţa mea, iar eu o să prind glonţul *între dinţi,* la celălalt capăt al scenei!”

Colonelul Freeleigh trase adânc aer în piept şi tăcu.

Douglas se zgâia la el, pe jumătate uluit, pe jumătate îngrozit. John Huff şi Charlie erau cu totul prinşi de poveste. Bătrânul continuă — doar buzele i se mişcau, capul şi trupul parcă ar fi fost îngheţate.

— „Gata, ochiţi şi trageţi!” ordonă Su. Poc! Glonţul porneşte. Cin Lin Su scoate un urlet, se clatină şi cade, cu faţa însângerată. Panică în sală. Spectatorii, toţi, în picioare. E ceva suspect cu arma asta. „A murit”, spune cineva. Da, a murit. O, îngrozitor, îngrozitor… N-o să uit niciodată… Faţa ca o mască roşie, cortina trasă repede, femeile izbucnind în plâns… 1910… Boston… Teatrul de varietăţi… Bietul om, bietul om…

Colonelul Freeleigh deschise încet ochii.

— A fost grozav, colonele! exclamă Charlie. Şi acum, ce-ar fi să ne povestiţi despre Pawnee Bill?

— Pawnee Bill?

— Da, şi despre zilele când vă aflaţi în prerie, în 1875.

— Pawnee Bill, îngână colonelul, închizând ochii. 1875… Da, eu şi Pawnee Bill, pe-o moviliţă în mijlocul preriei, aşteptând, la pândă. „Sst! îmi zice Bill. Ascultă!” Preria e ca o scenă întinsă, pregătită pentru furtuna ce se apropie. Un bubuit de tunet. Slab. Apoi unul mai tare. Şi, deasupra preriei, cât cuprinzi cu ochiul, un nor gros, negru-gălbui, plin de fulgere, la numai o palmă deasupra pământului, pe o întindere de cincizeci de mile! „Dumnezeule!” strigam eu de pe moviliţa aceea. Pământul se zguduia ca o inimă înnebunită, da, băieţi, ca o inimă cuprinsă de panică. Oasele dârdâiau în mine, gata să se spargă. Bum! Bum! aşa făcea pământul! Tii, cum mai bubuia furtuna peste dealuri, peste prerie, dar nu vedeai decât norul ăla, nimic mai mult. „Uite-i!” îmi strigă deodată Pawnee Bill. Norul care se vedea nu era de ploaie, nu, ci de praf, praful fin de pe iarba uscată a preriei, ca o făină, ca un polen care acum scânteia în soare, fiindcă soarele răsărise între timp. Am început să strig. De ce? Pentru că prin norul ăla de pulbere drăcească am zărit, ca după un văl tras deodată, da, jur că am văzut marea armată a preriei: bizonii! Colonelul tăcu un timp, apoi continuă: Capetele ca pumnii unor negri uriaşi, trupurile ca nişte locomotive! Douăzeci, cincizeci, două sute de mii de ghiulele trase din tunurile Vestului,

ghiulele vii, rătăcite, matahale cu trup de zgură, cu ochii de cărbune aprins, gonind spre Nicăieri!

Praful s-a ridicat, dezvăluindu-mi o clipă marea aceea de greabăne, de coame negre, încâlcite, ce se tălăzuiau la nesfârşit. Trage! mi-a şoptit Bill. Şi mi-am dus arma la ochi. Trage! repetă el. Iar eu stăteam acolo şi mă simţeam ca mâna dreaptă a Domnului, privind desfăşurarea aceea de forţe, ca un miez de noapte în plină amiază, ca un alai funerar lung şi negru — şi doar nu poţi trage într-un alai funerar, nu-i aşa, băieţi? Îmi doream un singur lucru: să văd că norul de praf se lasă din nou, acoperind spinările alea negre ce se tălăzuiau cu mişcări greoaie. Şi norul de praf s-a lăsat! El mi-a ascuns milioanele de copite care făceau să se cutremure pământul. Pawnee Bill mi-a lovit tare braţul şi m-a şi înjurat. Eram însă fericit că nu atinsesem nici măcar c-un plumb norul acela şi puterea ascunsă într-însul. Nu voiam decât să stau şi să privesc rostogolirea timpului târât de bizoni spre veşnicie.

Furtunii i-au trebuit vreo şase ore ca să dispară la orizont, pentru a se abate asupra unor oameni mai răi decât mine. Pawnee Bill plecase, rămăsesem singur acum, singur şi surd ca un pietroi. M-am dus într-un orăşel situat cu vreo sută de mile mai la sud şi m-am plimbat pe străzile lui, fără să aud glasurile oamenilor din jur. Eram mulţumit că nu le-aud. Am încercat un timp să-mi amintesc vuietul din prerie. Îl mai aud şi acum, în după-amiezi de vară ca asta, când ploaia se abate peste lac. E un vuiet înfricoşător, dar minunat… tare-aş vrea să-l fi auzit şi voi…

O lumină difuză părea să se prelingă din nasul colonelului, un nas mare şi alb, ca o ceaşcă de porţelan, plină de un ceai portocaliu.

— O fi adormit? întrebă Douglas.

— Nu, îşi încarcă din nou bateriile, răspunse Charlie.

Colonelul Freeleigh răsufla repede, ca după o cursă lungă. În cele din urmă deschise ochii.

— Da, domnule colonel, îi spuse Charlie, plin de admiraţie.

— Bună, Charlie, zise colonelul, zâmbind şi privindu-i cu uimire pe băieţi.

— Acesta e Doug, iar el e John, spuse Charlie.

— Bună, băieţi!

Băieţii îi dădură bineţe.

— Dar unde-i… unde-i… începu Douglas.

— Taci, mă prostule! îl întrerupse Charlie, ciupindu-l de braţ. Apoi, întorcându-se spre colonel: Ce spuneaţi, domnule?

— Spuneam ceva? murmură acesta.

— Despre Războiul civil, sugeră John Huff, cu o voce calmă. Îşi aminteşte şi asta?

— Dacă-mi amintesc?! Sigur că-mi amintesc, rosti bătrânul, cu un glas tremurător, închizându-şi din nou ochii. Îmi amintesc tot, afară de… nu mai ştiu de care parte am luptat…

— Culoarea uniformei, îi şopti Charlie.

— Culorile încep să se şteargă, oftă colonelul. Totul e învăluit în ceaţă. Văd soldaţi în juru-mi, dar de multă vreme nu mai disting culorile mantalelor şi chipielor. M-am născut în Illinois, am fost crescut în Virginia, m-am însurat în New York, mi-am clădit o casă în Tennessee, iar acum, la bătrâneţe, iată-mă din nou înapoi în Green Town! Aşa că, vedeţi de ce culorile se şterg şi se cam amestecă…

— Dar nu vă amintiţi pe care parte a dealurilor v-aţi luptat? îl întrebă Charlie, fără să ridice tonul. Soarele răsărea la stânga, sau la dreapta dumneavoastră? Mărşăluiaţi spre Canada ori spre Mexic?

— Mi se pare că, în unele dimineţi, Soarele răsărea pe partea dreaptă, iar în altele peste umărul meu stâng. Mărşăluiam în toate direcţiile. Au trecut aproape şaptezeci de ani de-atunci. Ajungi să uiţi răsăriturile şi dimineţile, după atâta amar de vreme.

— Ţineţi minte c-aţi învins, nu-i aşa? Vreo bătălie câştigată, pe undeva?

— Nu, răspunse bătrânul, grav. Nu-mi amintesc să fi câştigat vreo bătălie vreodată. În război nu există câştigători, Charlie. Toată lumea pierde, iar cel care pierde la urmă cere pace. Pierderile şi jalea, asta-i tot ce-mi amintesc din război. Şi o singură bucurie, prilejuită de terminarea războiului. Terminarea războiului a fost, Charlie, o mare victorie, care însă n-are nimic de-a face cu tunurile. Dar nu-mi închipui că tocmai despre o asemenea victorie aţi vrea să vă vorbesc.

— Întreabă-l despre Antietam, şopti John Huff.

— Am fost la Antietam, zise bătrânul.

Ochii băieţilor străluceau.

— Întreabă-l despre Bull Run…

— Am fost şi acolo…

— Dar la Shiloh?

— Toată viaţa m-am gândit — ce nume frumos, şi ce ruşine să-l vezi înscris doar în cronicile de război!

— Dar la Fort Sumter?

— Am văzut primele fuioare de fum ale tunurilor, rosti bătrânul, visător. Atâtea lucruri se întorc din trecut! Îmi amintesc şi unele cântece. „Totu-i tăcut azi-noapte lângă Potomac, / Unde soldaţii paşnic visează / Corturile lor în razele lunii de toamnă în argint se prefac / Sau în lumina focurilor de tabără scânteiază”… Da, îmi amintesc, îmi amintesc… „Totu-i tăcut azi-noapte lângă Potomac / Nu se-aud decât ale râurilor şoapte. / Încet cade roua pe feţele celor care zac. / Patrula pe veci adormit-a azi-noapte…” După victorie, domnul Lincoln a cerut, din balconul Casei Albe, fanfarei să cânte „Dixie Land”… îmi aduc aminte şi de-o doamnă din Boston care, într-o noapte, a scris un cântec care-o să dăinuie o mie de ani: „Ochii mei văzut-au paşii Domnului venind / Peste strugurii mâniei calcă, pururea zdrobind”… Uneori, noaptea târziu, simt cum buzele mele cântă cântecele de odinioară: „Voi, cavaleri din Dixie, ce staţi de pază-n sud”… „Când băieţii se-ntorc, biruitori, acasă / Laurii câştigaţi de ei…” Atâtea cântece, cântate de ambele tabere, plutesc pe vânturile nopţii, dinspre sud, dinspre nord. „Venim, părinte Abraham, alţi trei sute de mii”… „Azi-noapte cortul ne-nălţăm pe vechiul câmp din nou”… „Ura, ura, ura, ura / Slavă’ ţie, doamne, pentru steagul slobozirii noastre…”

Vocea bătrânului se stinse.

Băieţii rămaseră multă vreme nemişcaţi. Apoi Charlie se întoarse spre Douglas şi-l întrebă:

— Ei, ce zici? Este sau nu?

— Este! răspunse Douglas, respirând adânc.

Colonelul deschise ochii.

— Ce anume sunt? întrebă el.

— O Maşină a Timpului, murmură Douglas. O Maşină a Timpului.

Colonelul se uită câteva clipe la băieţi şi rosti apoi, cu un glas plin de teamă:

— Aşa îmi spuneţi voi mie?

— Da, colonele.

— Da, domnule.

Colonelul se lăsă încet pe spătarul jilţului, privindu-şi mâinile, apoi peretele gol din spatele băieţilor.

Charlie se ridică.

— Cred c-a sosit momentul să plecăm, zise. La revedere, colonele, şi mulţumim.

— Cum? A, la revedere, băieţi!

Douglas, John şi Charlie ieşiră tiptil pe uşă. Deşi trecuseră prin câmpul lui vizual, colonelul Freeleigh nu păru să-i vadă.

Pe stradă, băieţii tresăriră când se auziră strigaţi de la o fereastră de la primul etaj:

— Hei!

Priviră în sus. Era colonelul.

— Da, domnule colonel?

— M-am gândit la ce mi-aţi spus, băieţi, zise bătrânul, fluturându-şi un braţ pe fereastră.

— Da, domnule…

— Aveţi dreptate! Cum de nu m-am gândit şi eu? O Maşină a Timpului, Domnul fie lăudat, o Maşină a Timpului!

— Da, domnule.

— La revedere, băieţi. Mai poftiţi la bord când doriţi!

La capătul străzii îşi întoarseră faţa şi-l văzură din nou pe colonel, care le făcea semn cu mâna. Îi făcură şi ei semn, şi porniră mai departe, mulţumiţi.

— *Chug-a-chug*! exclamă John. Pot călători doisprezece ani în Trecut!

— Da, zise Charlie, întorcându-şi privirea spre casa liniştită. Dar nu poţi călători o sută de ani.

— Nu, nu pot călători o sută de ani, recunoscu John, gânditor. Asta călătorie, zic şi eu! Asta, maşină!

Merseră un minut în tăcere, privind în jos. Ajunseră la un gard.

— Ultimul care sare peste gardul ăsta e fată! spuse Douglas.

Tot drumul până acasă, ceilalţi îi spuseră lui Douglas „Dora”…

FREAMĂTUL VERII

Târziu în noaptea aceea, întorcându-se acasă de la un spectacol cu părinţii şi cu fratele său Tom, Douglas văzu tenişii în vitrina luminată a magazinului. Îşi feri repede privirea, dar avu senzaţia că picioarele, deşi prinse la început, o iau la fugă singure. Pământul părea că se învârteşte; apărătorile de pânză ale magazinului îşi fluturau aripile în vântul stârnit de fuga lui. Tatăl, mama şi Tom mergeau încet, în dreapta şi în stânga lui. Douglas se întoarse la vitrină, ca să se uite la tenişii aceia.

— A fost un film frumos, zise mama.

— Da, şopti Douglas.

Era iunie şi trecuse de mult sezonul când puteai cumpăra pantofii aceia speciali care nu făceau zgomot, ci doar un fel de freamăt lin, ca o ploaie de vară căzând peste alei. Pământul clocotea de energie şi totul era în mişcare. Iarba se revărsa ca un şuvoi peste trotuare, luând cu asalt casele. Orăşelul părea gata-gata să se răstoarne şi să se scufunde, fără să lase nici o urmă, în marea buruienişului şi a trifoiului. Douglas stătea, prins în capcana de ciment şi de cărămidă roşie a străzii, şi abia se putea mişca.

— Tată! exclamă el deodată. Acolo, în vitrina magazinului ăluia, am văzut nişte tenişi extra, cu talpa de burete…

Taică-său îi răspunse, fără să-şi întoarcă privirea:

— Tare-aş vrea să ştiu pentru ce-ţi trebuie o nouă pereche de tenişi! Eşti în stare să-mi spui?

— Păi…

Ar fi vrut să-i spună că tenişii îi dădeau în fiecare vară senzaţia că aleargă desculţ prin iarbă. Se simţea în ei cum te simţi când îţi scoţi, iarna, picioarele de sub plapuma încinsă, pentru a le lăsa în bătaia vântului rece, strecurat prin fereastra deschisă, ; până când ţi le vârî înapoi sub plapumă, îngheţate bocnă. Tenişii îi mai dădeau senzaţia pe care o încerca în fiece an când trecea pentru prima oară prin apa domoală a pârâului, şi-şi vedea picioarele cu câţiva centimetri mai la vale decât trupul rămas deasupra apei.

— Tată, e greu să-ţi explic, spuse Douglas.

Oamenii care fabricau tenişii ştiau cam ce le trebuie şi ce-şi

doresc băieţii. Ei puneau în tălpi rădăcini de nalbă şi vrejuri, şi ţeseau restul din ierburi arse şi înălbite pe câmp. Undeva, în huma moale a acestor încălţări, se ascundeau muşchii tari şi subţiri ai unui cerb. Oamenii care fabricau tenişii văzuseră mulţi copaci zbuciumându-se în vânt şi multe râuri curgând la vale spre lacuri. Oricum, tenişii erau făcuţi pentru vară, iar acum era vară.

Douglas încercă să dea expresie tuturor acestor gânduri.

— Bine, zise tatăl lui, dar ce-i cu tenişii de anul trecut? Ce, nu-i poţi scoate din dulap?

Băiatului i-era milă de copiii din California, care purtau tot anul tenişi şi n-aveau habar ce-nseamnă să-i scoţi iarna din picioare, să-ţi lepezi ghetele cu blacheuri de fier, şi cu tălpile pline de zăpadă şi ploaie, şi să alergi desculţ o zi întreagă, pentru a încălţa apoi primii tenişi din acel sezon, nişte tenişi nou-nouţi, mult mai buni decât tălpile desculţe. O nouă pereche de pantofi, iată tot farmecul. Acest farmec putea să se spulbere până la 1 septembrie, dar acum, spre sfârşitul lui iunie, farmecul era încă puternic; cu asemenea tenişi puteai sări peste copaci, peste râuri, peste case — ba chiar peste garduri, peste trotuare, peste câini, peste tot ce doreai.

— Nu înţelegi? spuse Douglas. Pur şi simplu *nu pot* să port tenişii de anul trecut.

Pentru că perechea de anul trecut era moartă pe dinăuntru. Tenişii fuseseră straşnici când îi pusese în picioare anul trecut. Dar, către sfârşitul verii, în fiece an, constatai că nu mai poţi sări cu ei peste râuri, peste copaci, peste case: pantofii erau morţi. Iar el simţea că anul acesta, dacă ar fi avut nişte tenişi noi, ar fi putut face orice, absolut orice… Urcă treptele casei.

— Fă economii, îi spuse tatăl lui. În cinci sau şase săptămâni…

— Vara se va sfârşi!

Când lumina se stinse, iar Tom adormi, Douglas rămase treaz, la marginea patului, privindu-şi în lumina lunii picioarele, slobode acum de ghetele lor masive ca nişte bucăţi de iarnă.

„Trebuie să mă gândesc, să găsesc motive pentru o nouă pereche de tenişi”, îşi spuse.

După cum ştia oricine, dealurile din jurul orăşelului erau bântuite de ştrengari care puneau pe fugă vacile şi se zbenguiau, adevărate barometre sensibile la schimbările atmosferice, expunându-se la soare, cojindu-se ca nişte

calendare de foi pentru a primi cât mai mult soare. Ca să-i ajungi din urmă, trebuia să alergi mult mai repede decât vulpile sau veveriţele. Cât despre locuitorii oraşului, mai toţi *erau* nervoşi din pricina căldurii, aşa că foloseau îndeobşte argumentele şi insultele iernii. *Găseşte-ţi prietenii, doboară-ţi duşmanii!* Aceasta era deviza fabricii de încălţăminte cu talpa de burete. *Aleargă oare oamenii prea repede? Vrei să-i ajungi din urmă? Vrei să fii sprinten, să rămâi sprinten? Atunci, încalţă-te cu tenişi!*

Douglas îşi agită puşculiţa, ascultând clinchetul aerian al monedelor dinăuntru.

„Dacă doreşti ceva, îşi spuse, trebuie să încerci să-ţi împlineşti dorinţa. Ia să-mi găsesc drumul prin pădure, chiar astă-noapte”...

În orăşel luminile se stingeau una după alta. Un vânt izbea în fereastră. Era ca un râu care curge la vale, iar picioarele lui tânjeau să curgă cu râul.

În visul lui, auzea un iepure alergând, alergând, alergând prin iarba adâncă şi caldă.

Bătrânul Sanderson se plimba prin magazinul lui de încălţăminte, cum s-ar plimba un negustor de animale printre cuştile cu vietăţi aduse din lumea întreagă, atingându-le pe fiecare în treacăt. Domnul Sanderson dezmierda pantofii din vitrină; unii pantofi erau pentru el ca nişte pisici, alţii ca nişte câini; atingea cu grijă fiecare pereche, potrivind câte un şiret, fixând câte o limbă. Se opri apoi drept în mijlocul covorului şi privi gânditor în jur.

Se auzi deodată un bubuit de tunet.

O clipă, în uşa magazinului de încălţăminte Sanderson nu se mai văzu nimeni.

În clipa următoare Douglas Spaulding apăru în pragul ei, privindu-şi stingherit pantofii de piele, ca şi cum ar fi fost nişte bolovani pe care nu putea să-i smulgă din cimentul trotuarului. Tunetul contenise în clipa în care pantofii lui se opriseră. Acum, cu o încetineală dureroasă, Douglas ieşi din lumina amiezii de sâmbătă, neîndrăznind să-şi privească banii ţinuţi în pumnul strâns. Intrând în magazin, începu să-i aşeze cu grijă pe tejghea, în fişicuri, ca un jucător de şah preocupat să ştie dacă următoarea mişcare îl va scoate la soare sau îl va vârî într-o beznă adâncă.

— Nu spune nimic! îi şopti domnul Sanderson.

Douglas îngheţă.

— Întâi şi-ntâi, ştiu bine ce vrei să cumperi, urmă domnul Sanderson. În al doilea rând, te văd în fiecare după-amiază în faţa vitrinei mele — ce, crezi că nu văd? Te înşeli. În al treilea rând, ştiu că doreşti o pereche de tenişi extra, cu talpa de burete. CA O ALIFIE PE TÀLPI. În al patrulea rând, vrei să-ţi vând pe credit.

— Ba nu! exclamă Douglas, respirând anevoie, ca şi cum ar fi alergat toată noaptea în visele sale. Vă ofer ceva mai preţios decât creditul. Dar înainte de toate, domnule Sanderson, vă rog să-mi faceţi o favoare. Vă amintiţi cumva când aţi purtat ultima oară o pereche de tenişi extra?

Domnul Sanderson se întunecă la faţă.

— Păi, acum zece, douăzeci, să zicem treizeci de ani. Dar de ce întrebi?

— Domnule Sanderson, nu credeţi că e cazul să-i lăsaţi pe clienţii dumneavoastră să încerce măcar un minut tenişii pe care-i cumpără, aşa ca să vedeţi cum se simt în ei? Oamenii uită dacă nu încearcă lucrurile pe care le cumpără. Patronul magazinului de trabuce fumează trabuce, nu-i aşa? Patronul dughenei de dulciuri gustă, cred, din zaharicalele lui. Aşa că...

— Ai băgat de seamă poate că port şi eu pantofi, îl întrerupse bătrânul.

— Da, dar nu tenişi, domnule! Cum o să vindeţi tenişi dacă nu puteţi să vă lăudaţi marfa, şi cum o s-o lăudaţi dacă n-o cunoaşteţi?

Domnul Sanderson se trase puţin înapoi, ducându-şi mâna la bărbie, parcă pentru a se feri de entuziasmul febril al băiatului.

— Păi...

— Domnule Sanderson, îl întrerupse Douglas, vindeţi-mi ceva, iar eu o să vă dau în schimb ceva la fel de preţios.

— E oare neapărat necesar, băiete, să port eu însumi tenişi? îl întrebă bătrânul.

— Tare-aş vrea, domnule!

Bătrânul oftă. Peste un minut, gâfâind încetişor pe scaunul lui, îşi lega şireturile tenişilor în care-şi vârâse picioarele lungi şi subţiri. Pantofii păreau nişte obiecte străine acolo, lângă manşetele negre ale hainei sale. Domnul Sanderson se ridică în picioare.

— Cum vă simţiţi în ei? îl întrebă băiatul.

— Cum să mă simt? Foarte bine!

Şi dădu să se aşeze la loc.

— Vă rog! zise Douglas întinzând mâna spre bătrân. Domnule Sanderson, fiţi bun acum şi legănaţi-vă niţel pe picioare, plimbaţi-vă puţin de colo-ncoace, iar eu o să vă spun ce-am de spus. Vă dau banii, iar dumneavoastră îmi daţi în schimb pantofii — vă datorez un dolar. Dar, domnule Sanderson, ştiţi ce-o să se întâmple în clipa când mă voi încălţa *eu* cu tenişii ăştia?

— Ce?

— Păi, o să vă fac toate comisioanele, o să livrez pachetele, o să vă aduc cafeaua, o să ard gunoiul, o să alerg la poştă, la telegraf, la bibliotecă! O să mă vedeţi ieşind şi intrând pe uşă de zece ori pe minut! Vă daţi seama, domnule Sanderson, ce repede au să mă poarte pantofii ăştia? Simţiţi ce iuţeală e-n ei? Simţiţi cum parcă vă apucă de picioare şi nu vă lasă în pace, şi nu le place să staţi locului? Vă daţi seama ce repede aş face eu lucrurile pe care dumneavoastră nu prea vă omorâţi să le faceţi? Dumneavoastră o să rămâneţi în prăvălie, la umbră, în timp ce eu o s-alerg de colo până colo prin orăşel. Adică nu eu, de fapt, ci tenişii! Parcă-i văd alergând nebuneşte pe străzi şi alei, şi întorcându-se. Ia uitaţi-vă!

Domnul Sanderson asculta buimăcit ploaia de vorbe. Parcă l-ar fi luat cu ele ca un torent, la vale. Începu să se vâre mai adânc în pantofi, să-şi întindă degetele, să-şi arcuiască încheieturile, să-şi pună la încercare gleznele. Se legăna încet, în bătaia adierii ce se strecura pe uşă. Tenişii se afundau în covor, ca în iarba unei jungle, ca într-un lut moale. Îşi înfipse solemn călcâiele în aluatul acela bun şi primitor. Pe faţa lui emoţiile se succedau grăbite, aidoma unor lumini colorate, aprinse şi stinse una după alta. Gura îi rămăsese uşor întredeschisă. Legănându-se încet, se opri şi rămase aşa, în faţa băiatului; se uitară unul la altul, într-o tăcere pe cât de firească, pe atât de apăsătoare.

Pe trotuar trecură câţiva oameni, sub soarele arzător.

Bătrânul şi băiatul stăteau în magazin — bătrânul cu o expresie de recunoştinţă, iar băiatul cu faţa radioasă.

— Ce-ai zice, băiete, ca peste cinci ani să devii vânzător de pantofi în magazinul ăsta? rosti în cele din urmă bătrânul.

— Mulţumesc, domnule Sanderson, dar încă nu ştiu ce meserie o să-mi aleg.

— Orice meserie ţi-ai alege, fiule, nimeni nu-ţi va putea sta în drum!

Bătrânul porni încet prin magazin spre peretele unde erau depozitate mii de cutii şi se întoarse cu o pereche de pantofi pentru băiat; în timp ce acesta îşi lega şireturile, bătrânul întocmi o listă pe o bucată de hârtie.

— Trebuie să-mi faci o mulţime de comisioane în după-amiaza asta, îi spuse negustorul, întinzându-i lista. După ce le termini, eşti liber şi suntem chit.

— Mulţumesc, domnule Sanderson, zise Douglas şi se depărtă în fugă.

— Stai! îl strigă bătrânul.

Douglas se întoarse de la uşă.

— Cum te simţi *în ei?* îl întrebă negustorul, aplecându-se.

Băiatul îşi privi picioarele, care se şi bălăceau în apa râurilor, în marea de spice a ogoarelor, în vântul care-l mâna afară din oraş. Se uită la bătrân, cu ochii strălucitori, şi buzele i se mişcară, dar fără să scoată vreun sunet.

— Antilopă? zise bătrânul, privind întâi faţa, apoi pantofii băiatului. Gazelă?

Băiatul rămase o clipă pe gânduri, apoi scutură din cap şi o zbughi. Abia dacă mai rămase o şoaptă în urma lui. Uşa era goală acum. Fâşâitul tenişilor se pierdu în jungla încinsă de soare.

Domnul Sanderson stătea în pragul uşii cu urechea la pândă. Îşi amintea de sunetul acesta, auzit de mult, pe vremea când era şi el băiat şi visa făpturi frumoase sărind sub cer, dispărând prin tufişuri, pe sub copaci, şi lăsând în urmă doar ecoul stins al paşilor lor sprinteni.

— Antilopă, gazelă, şopti domnul Sanderson.

Se aplecă să ia de pe jos pantofii lepădaţi de băiat, pantofi împovăraţi de ploi uitate şi de zăpezi de mult topite. Mergând încet, încet, se depărta de lumina soarelui şi se întoarse la civilizaţie…

RAY BRADBURY SAU TRIUMFUL IMAGINAŢIEI

Dacă cineva s-ar apuca să scrie o biografie romanţată a lui Ray Bradbury, ar constata, nu fără oarecare uimire, că nu are, practic, despre ce vorbi. Cele câteva date de stare civilă — naşterea, la 29 august 1920, în orăşelul Waukegan din Illinois, şi căsătoria cu Marguerite Susan Mc Clure, în 1947, la Los Angeles, unde locuieşte şi astăzi, împreună cu soţia şi cele patru fiice ale sale — nu au nimic senzaţional şi pot foarte bine să încapă într-o singură frază, care, pentru a fi completă, ar mai trebui, poate, să indice şi studiile făcute întâi la şcoala primară din Waukegan, apoi la o „High School” din Los Angeles. Ca şi Jules Verne, care era un sedentar notoriu, Bradbury se deplasează foarte rar în spaţiul terestru. Călătoriile lui sunt îndeobşte imaginare. Se spune chiar că Bradbury nu a zburat niciodată cu avionul!

Bibliografia scriitorului compensează însă din plin lipsa unei biografii spectaculoase. Începând din 1941, când îşi vede tipărită prima povestire într-o revistă, Bradbury se consacră exclusiv scrisului. Rezultatul, după peste trei decenii de activitate, este aproximativ următorul: trei romane, câteva piese de teatru, câteva scenarii de film (printre care scenariul filmului „Moby Dick” realizat de John Huston în 1954), un volum de versuri şi peste trei sute de povestiri. Deşi ambiţios pe mai multe planuri, scriitorul se realizează îndeosebi ca autor de „short stories”, după cum o atestă nu numai numărul mare al povestirilor publicate, ci şi diferitele distincţii care l-au consacrat — premiul „O. Henry” pentru cea mai bună povestire, în 1947 şi 1948, premiul „Benjamin Franklin” în 1954 etc. Mentorul său literar este, şi din acest punct de vedere, Edgar Allan Poe, întemeietorul unui gen de povestire pe care Bradbury îl cultivă cu precădere: „povestirea extraordinară”. Bradbury ar fi putut să subscrie la această definiţie dată de Poe genului, în faimosul său studiu despre Hawthorne: „Un artist plin de măiestrie îşi construieşte povestirea. Nu îşi modelează gândirea pentru a o armoniza cu elementele naraţiunii, ci după ce creează premeditat un efect singular, inventează întâmplări, combină evenimente şi le

comentează pe un asemenea ton, încât să-i folosească la realizarea efectului urmărit. Dacă prima frază nu contribuie la acest efect, înseamnă că a comis iniţial o greşeală. Pe tot parcursul compoziţiei, trebuie ca în toate cuvintele să existe intenţia, directă sau indirectă, de a urmări acel scop dinainte hotărât”

Bineînţeles, autorul „Cronicilor marţiene” îşi are propria personalitate şi, ca atare, o metodă şi un stil proprii. Dar, pe alte căi decât Poe, şi fiind mult mai puţin preocupat de construcţia povestirii decât acesta, Bradbury ajunge la aceleaşi „efecte singulare”.

În măsura în care un autor poate fi crezut pe cuvânt, declaraţiile făcute de Bradbury într-un interviu publicat acum câţiva ani de revista „Horizons du Fantastique” (nr. 12, 1970) ne ajută să-i înţelegem metoda. „Secretul unei bucăţi bune de proză este acesta: ea trebuie să fie scrisă repede, afirmă Bradbury. Dacă faci încet un lucru, indiferent care anume, rezultatul iese automat prost. În orice formă de artă dacă încetineşti, începi să intelectualizezi, să distrugi... Astăzi, devenim atât de intelectuali, şi superintelectuali, şi cvasiintelectuali, şi pseudointelectuali, încât ne paşte o mare primejdie — de a distruge întregul nostru talent creator, întregul proces intuitiv”...

La o altă întrebare, Bradbury răspunde prin următoarea mărturisire: „Fiecare povestire pe care-o scriu are la temelie un lucru nou, care m-a impresionat. Noutatea nu vine dintr-un efort conştient, de a scrie ceva diferit; e vorba doar de faptul că scriu despre orice lucru fantastic care-mi trece prin minte. Mai bine zis, lucrul acela se lasă scris de mine. Lucrul acela îşi are viaţa sa proprie, şi trebuie să se nască. Şi iată, ajungi să povesteşti o istorie. Nu ştii niciodată ce o să se întâmple. Stai la maşina de scris, cuvintele ţâşnesc pe hârtie şi, deodată, povestea se sfârşeşte. Scrisul trebuie să aibă la bază dragostea. E un cuvânt uzat, dar n-avem altele la dispoziţie... Facem anumite lucruri pentru că merită să fie făcute. Iar dacă le facem, spontan, e cu neputinţă ca ele să nu iasă bine”...

O asemenea artă poetică e, desigur, la antipodul celei teoretizate de Poe, dar cred că amândouă sunt, în esenţă, reacţii romantice la un anumit context cultural: fiecare în felul lui — Poe printr-un cult al rigorii, iar Bradbury printr-o spontaneitate deplină — afirmă, în fond, primatul imaginaţiei asupra celorlalte

facultăţi psihice şi intelectuale. Antiintelectualismul afişat de Bradbury nu trebuie să ne inducă în eroare: el este, ca şi onirismul calculat al lui Poe, o poză romantică. Ea nu-l împiedică pe scriitor, cum nu l-a împiedicat nici pe marele său înaintaş, să practice un adevărat cult al ştiinţei şi al progresului tehnologic. „Dintre toate punţile care l-au legat pe Poe de realitate — scrie Vincent Buranelli în monografia amintită — nici una nu a fost mai puternică decât încrederea sa în raţiune şi în capacitatea ei de a cunoaşte adevărul. Într-un anume sens a fost un raţionalist. Cu toată fantezia şi visele sale, în ciuda imnului său liric închinat imaginaţiei ca un mijloc de evadare într-un univers perfect, Poe a rămas strâns legat de raţionalism, aşa cum l-a înţeles el”…

Această caracterizare i se potriveşte şi lui Ray Bradbury. În ciuda accentului pus de el pe intuiţie, şi în ciuda pietrelor aruncate în grădina unui anumit raţionalism, steril şi prozaic, scriitorul american este de fapt fascinat de ştiinţa şi de cuceririle tehnicii moderne.

Întreaga lui operă stă sub semnul miraculosului, căutat mai ales în domeniul celei mai noi dintre ştiinţe — astronautica. În interviul din care am citat, Bradbury răspunde astfel la o întrebare în legătură cu atitudinea lui faţă de invenţiile şi maşinile moderne:

„Cred că maşinile pot fi nişte dascăli fabuloşi. Suntem încă atât de primari în ce priveşte capacitatea de a-i instrui pe oameni! Eu scriu despre maşini ca să arăt în ce fel pot ele fi utilizate pentru a ne umaniza. De azi în o sută de ani vom avea nişte roboţi care vor întrece tot ce ne putem imagina acum… Prevăd proliferarea a milioane de roboţi care ne vor învăţa istoria, filozofia şi sociologia, în şcolile din lumea întreagă”…

Admiraţia lui Bradbury pentru maşini are ceva copilăresc, şi-l singularizează oarecum pentru autorii de science-fiction din Occident, dintre care unii văd în maşini un simbol, dacă nu chiar un factor al distrugerii universale. Există, atât în acest volum, cât şi în celelalte, unele povestiri care vădesc un optimism aş spune infantil în legătură cu progresul tehnic — infantil în sensul bun şi literal al cuvântului. „Merele de aur ale soarelui” exaltă, la modul poematic, capacitatea omului modern de a realiza, graţie tehnologiei, străvechiul vis prometeic. Iar protagonistul povestirii „Sfârşitul începutului”, tatăl unui tânăr cosmonaut trimis să construiască prima staţie spaţială, dă glas unei filozofii

hiperoptimiste, axată pe ideea că, învingând gravitaţia, omul se eliberează în sfârşit de servituţile-i vechi de când lumea.

Bradbury este unul dintre puţinii scriitori de literatură ştiinţifico-fantastică din Occident care continuă să cultive utopia, într-o vreme când distopia pare să-i ispitească pe foarte mulţi.

Bradbury practică însă şi „distopia”, romanul său „Fahrenheit 451” fiind un model de „distopie” terifiantă, ca de altfel şi „Cronicile Marţiene”. Dar coşmarurile pe care le imaginează nu sunt absolute şi inextricabile: autorul are totdeauna în vedere o ieşire posibilă din labirint. E interesant de asemenea de văzut ce anume îl îngrozeşte pe scriitor şi ce fiori de groază se străduieşte el să stârnească la cititorii săi. Povestirea „Surghiuniţii” din volumul de faţă ne ajută să răspundem la întrebare. Bradbury reia aici tema tratată mult mai pe larg şi cu mai multă strălucire în „Fahrenheit 451”: ce s-ar întâmplă într-o societate în care cărţile ar fi interzise? În anul 2120, la un secol după punerea în afara legii a tuturor cărţilor suspectate de un exces de imaginaţie, o expediţie punitivă e trimisă pe planeta Marte, unde s-au refugiat Poe, Dickens, Ambrose Bierce şi alţi autori, împreună cu personajele lor. Povestirea are la bază, ca şi romanul, o ipoteză cu anumite rădăcini în realitatea contemporană — să ne gândim la autodafeurile hitleriste sau la „vânătoarea de vrăjitoare” practicată în Statele Unite pe vremea senatorului Mac Carthy. Antiintelectualistul Bradbury se dovedeşte a fi, astfel, un apărător fanatic al culturii, şi îndeosebi al literaturii. Imaginaţia lui excelează în găsirea unor metafore capabile să sugereze pericolul — foarte real — al dezumanizării printr-o tehnicizare excesivă, care ar nesocoti cerinţele intelectului şi ale sufletului omenesc.

Multe din povestirile scriitorului american pot fi — şi au fost chiar — interpretate ca nişte fabule. În prefaţa lui la „Cronicile Marţiene”, criticul american Clifton Fadiman sublinia, cu peste două decenii în urmă, că Bradbury „foloseşte materialele convenţionale ale profesiei sale, dar ţelurile urmărite de el se deosebesc de acelea ale scriitorului convenţional de science-fiction; acest tânăr şi extrem de talentat scriitor este un moralist care lucrează cu cea mai mare uşurinţă în mediul fanteziei”.

Într-un studiu amplu publicat în revista „Europe”, sub titlul „Fabuliste de notre temps” (nr. 139—140, iulie-august, 1957), Charles Dobzynski îl caracteriza la rându-i pe autorul, „Cronicilor

Marţiene" ca pe un moralist: „Ceea ce-i conferă forţa şi originalitatea lui Bradbury, ceea ce-l deosebeşte de reprezentanţii cei mai străluciţi ai literaturii ştiinţifico-fantastice americane Van Vogt, Asimov, Catherine Moore, Simak, Broun sau Heinlein — este incomparabilul său dar de moralist, dar nu se simte totuşi ispitit să joace rolul unui reformator"…

Ingenioasele fabule ale lui Ray Bradbury, populate de roboţi, de „mutanţi" de cosmonauţi, de vrăjitoare şi de alte asemenea fiinţe neobişnuite, sunt într-adevăr opera unui moralist, în sensul clasic al cuvântului. Dar moralistul este dublat de un poet, înzestrat cu o viziune cosmică şi capabil să găsească imaginile şi metaforele cele mai îndrăzneţe pentru a-şi exprima viziunea şi convingerile. Multe din povestirile sale sunt, de fapt, nişte poeme în proză — volumul de faţă cuprinde câteva povestiri caracteristice în acest sens, de pildă „Balaurul", „Fluierul de ceaţă" sau „Unchiul Einar". Dacă Whitman ar fi scris povestiri ştiinţifico-fantastice, aşa le-ar fi scris — în orice caz, Bradbury e whitmanian prin respiraţia cosmică a prozei sale, prin democratismul ce o animă, şi chiar prin grandilocvenţa stilului. Ca şi marele bard al Americii, Bradbury ştie să exalte atât spectacolul grandios al naturii şi al universului, cât şi minunea firului de iarbă sau miracolul ascuns în lucrurile mărunte, care dau culoare şi sens vieţii. Povestirea „Geamul de culoarea căpşunii" mi se pare semnificativă din acest punct de vedere. „Supravieţuirea Omului cu literă mare e un lucru important, spune protagonistul ei, la un moment dat. În cărţile mele nu există ceva mai bun decât Omul cu literă mare. Sunt subiectiv, desigur, fiindcă mă consider eu însumi un asemenea om. Dar dacă există vreun mijloc de a dobândi acea nemurire despre care tot vorbesc oamenii, tocmai aceasta este: să răspândeşti sământa omenirii în întreg universul."

Dar acelaşi personaj face un elogiu fierbinte lucrurilor mărunte, care se scriu cu literă mică, dar care atârnă greu în existenţa oamenilor. El aduce pe planeta Marte, unde a venit împreună cu nevasta şi copiii săi, o parte din mobila de-acasă, din orăşelul din Ohio, pentru ca familia să se simtă mai bine pe această planetă străină.

Alteori, ca de pildă în „Freamătul verii", Bradbury exaltă insolitul obiectelor celor mai banale în aparenţă: tenişii râvniţi de băiatul prin a cărui optică sunt descrise „întâmplările", mai

degrabă simbolice decât reale ale povestirii, au puterea magică de a-l purta peste dealuri şi văi. Scriitorul american realizează şi prin alternarea viziunilor grandioase cu viziunile cele mai „terre à terre” un echilibru, rar întâlnit în literatura de anticipaţie, între elementul fabulos şi cel realist: altfel spus, el rămâne, în toate zborurile bogatei sale imaginaţii, legat de pământ şi de condiţia umană.

Nu totdeauna fuziunea între cele două elemente are loc la temperatura înaltă, care-i poate asigura eficacitatea artistică. Există în acest volum, de pildă, o povestire — „Gerul şi focul” — în care ambiţioasa viziune a scriitorului refuză să se întruchipeze în imaginile oferite de fantezia lui; pe o idee îndrăzneaţă, Bradbury brodează o fabulă filozofică stângace, de un retorism supărător. Metoda deliberat spontană adoptată de scriitor îşi vădeşte neajunsurile şi limitele tocmai într-o asemenea povestire, a cărei revizuire lucidă ar fi dus măcar la eliminarea anumitor lungimi.

De cele mai multe ori, însă, Ray Bradbury ştie să povestească şi să-şi impună viziunile, cu o artă ce-i asigură un loc de frunte în literatura ştiinţifico-fantastică, şi în literatură în general. Căci, dincolo de convenţiile genului, pe care-l cultivă cu precădere, scriitorul american practică de fapt un gen mult mai larg. Într-un studiu despre „Literatura americană contemporană”, criticul Ihab Hassan, vorbind despre câţiva autori de science-fiction îl caracterizează astfel pe Bradbury:

„Mai poet decât, poate, oricare alt scriitor din această categorie, Bradbury nu se limitează la science-fiction, ci vădeşte un foarte viu talent de caracterizare şi o supremă artă de a crea iluzii… în spatele acestei arte se conturează realităţile culturale ale epocii noastre”…

Prin Ray Bradbury, literatura ştiinţifico-fantastică îşi demonstrează încă odată viabilitatea şi capacitatea de a înnoi şi lărgi orizontul literaturii în general. Încorporând în proza sa unele din cele mai importante probleme şi aspecte ale lumii contemporane, dar legându-le de aspiraţiile de totdeauna ale omenirii, scriitorul american se dovedeşte a fi un poet modern. Spontaneitatea şi libertatea, ce-i caracterizează metoda, constituie, laolaltă cu generozitatea viziunilor sale, semnele sigure ale unei personalităţi poetice.

„Marea mea surpriză a fost să descopăr deodată că sunt un

poet, spunea Bradbury în interviul din care am mai citat. Presupun că e cel mai bun mod de a deveni poet: să devii poet fără să ştii. Pentru că, dacă te sileşti, nu mai merge. Cel mai bun mijloc de a deveni scriitor, indiferent în ce gen, este să trăieşti, să scrii, să lucrezi în fiece zi şi să o faci cu plăcere. Şi să nu priveşti înapoi şi să nu prevezi prea mult"...

Oricâte rezerve ar putea suscita una sau alta dintre componentele acestui crez, avem de-a face cu crezul unui poet autentic, a cărui operă ne convinge şi care reprezintă un triumf al imaginaţiei.

PETRE SOLOMON

Cuprins :

Dedicaţie..4
R DE LA RACHETĂ...5
SFÂRŞITUL ÎNCEPUTULUI..22
FLUIERUL DE CEAŢĂ...28
RACHETA..36
COSMONAUTUL...47
MERELE DE AUR ALE SOARELUI.................................59
DETUNĂTURA...66
PLOAIA CEA LUNGĂ...80
SURGHIUNIŢII..94
AICI SUNT TIGRI...110
GEAMUL DE CULOAREA CĂPŞUNII...........................124
BALAURUL..133
DARUL...136
GERUL ŞI FOCUL...138
UNCHIUL EINAR..180
MAŞINA TIMPULUI...188
FREAMĂTUL VERII...195
RAY BRADBURY SAU TRIUMFUL IMAGINAŢIEI..........201

Lector : VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU
Bun de tipar 4.X.1974, Apărut 1974. Comanda nr. 800. Tiraj 31 000. Coli de tipar 16.
Tiparul executat sub comanda nr. 40 482 la Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”, Pista Scânteii, nr. l,
Bucureşti
Republica Socialistă România